

حسرت محمد حنیف

سید عبداللہ حسینی دشتی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حجت حق مہدی منتظر ﷺ

مؤلف:

حجۃ الاسلام

سید عبداللہ حسینی کاکی دہلی

مؤسسه نشراتی موعود اسلام

- ☐ نام کتاب: حجت حق مهدی منتظر علیہ السلام
- ☐ مؤلف: سید عبدالله حسینی کاکی دشتی
- ☐ ناشر: موعود اسلام
- ☐ نوبت چاپ: اول / تابستان ۱۳۸۶
- ☐ شمارگان: ۳۰۰۰
- ☐ چاپ: شریعت
- ☐ قیمت: ۳۰۰۰ تومان
- ☐ صفحه آرایبی: مهدی حاجیانی
- ☐ شابک: ۷-۰۰-۲۷۹۶-۹۶۴-۱۰ ISBN 10 : 964-2796-00-7
- ☐ شابک: ۷-۰۰-۲۷۹۶-۹۶۴-۹۷۸-۱۰ ISBN 13 : 978-964-2796-00-7

سرشناسه: حسینی کاکی دشتی، عبدالله، ۱۳۴۰
عنوان و پدیدآور: حجت حق مهدی منتظر علیہ السلام / عبدالله حسینی کاکی دشتی
مشخصات نشر: قم: موعود اسلام، ۱۳۸۵
مشخصات ظاهری: ۲۰۰ ص
شابک: ۳۰۰۰۰ ریال: 978-964-2796-00-7 :: 964-2796-00-7
یادداشت: فیپا
موضوع: م ح م د بن حسن عجل الله تعالی فرجه الشریف، امام دوازدهم، ۲۵۵ ق
موضوع: م ح م د بن حسن عجل الله تعالی فرجه الشریف، امام دوازدهم، ۲۵۵ ق - شعر
موضوع: مهدویت
رده بندی کنگره: ۳ ح ۵۷۶ / ۵۱ BP
رده بندی دیویی: ۲۹۷ / ۹۵۹
شماره کتابخانه ملی: ۳۷۷۲ - ۸۵ م

مراکز پخش

☐ قم: خیابان شهدا - کوچه بیگدلی - پلاک ۱۴۹ تلفن: ۰۲۵۱-۷۸۳۱۸۳۱؛ تلفاکس: ۰۲۵۱-۷۸۳۱۸۳۲

☐ شماره همراه ناشر: ۰۹۱۷۷۷۱۹۳۰۴

کلیه حقوق محفوظ است

فهرست

۱۱	..... مقدمه
۱۵	..... فصل اول: ولادت
۱۵	..... امام زمان <small>علیه السلام</small> را بهتر بشناسیم
۱۶	..... در معرفت امام زمان <small>علیه السلام</small>
۱۹	..... تکلم امام زمان <small>علیه السلام</small>
۲۰	..... فصل دوم: اسامی و القاب
۲۰	..... اسما و صفات خاصه آن حضرت
۲۱	..... اسما و صفات خاصه آن حضرت استخراج شده از متن کتاب مراقبات
۲۹	..... اسامی و القاب مبارک امام زمان <small>علیه السلام</small> در کلام معصومین <small>علیهم السلام</small>
۳۰	..... یا ابا صالح المهدی اذرنی
۳۰	..... یا امام زمان <small>علیه السلام</small>
۳۰	..... یا بن الحسن
۳۰	..... یا لثارات الحسین
۳۱	..... فصل سوم: چهل آیه
۳۱	..... چهل آیه قرآن درباره امام زمان <small>علیه السلام</small>
۳۹	..... آینده نگری قرآن و حضرت مهدی <small>علیه السلام</small>

۴۰	..... فصل چهارم: اوصاف و شمایل
۴۰	..... خطبه حضرت مهدی روحی له الفداء یا «اعلامیه جهانی»
۴۲	..... حضرت ولی عصر <small>علیه السلام</small> در برابر قدرت های تخریبی
۴۳	..... آیا قیام حضرت مهدی <small>علیه السلام</small> مسلحانه است؟
۴۳	..... وارستگی ها و صلاحیتهای رهبر حکومت جهانی
۴۷	..... امنیت جهان در سایه تمدن حضرت مهدی <small>علیه السلام</small>
۵۰	..... امنیت جهانی
۵۲	..... انبیا پایه گذار جمیع علوم و صنایع
۵۳	..... حضرت صاحب الزمان <small>علیه السلام</small> و تشبیه به انبیاء گذشته
۵۶	..... آثار و موارث انبیاء <small>علیهم السلام</small> نزد امام زمان <small>علیه السلام</small>
۵۷	..... مشخصات معنوی حضرت مهدی <small>علیه السلام</small>
۵۸	..... نشانه ها و آثاری که آن بزرگوار از رسول خدا <small>صلی الله علیه و آله و سلم</small> و امیرالمومنین <small>علیه السلام</small> دارد
۵۹	..... اموری که مخصوص امام زمان <small>علیه السلام</small> می باشد
۶۲	..... شباهت امام زمان <small>علیه السلام</small> به گلهای عالم
۶۵	..... حضرت مهدی <small>علیه السلام</small> از دیدگاه حضرت پیامبر اکرم <small>صلی الله علیه و آله و سلم</small>
۶۶	..... دیدگاه حضرت امیرالمؤمنین <small>علیه السلام</small> درباره حضرت مهدی <small>علیه السلام</small>
۶۷	..... حضرت مهدی <small>علیه السلام</small> از دیدگاه حضرت فاطمه زهرا <small>علیها السلام</small>
۶۹	..... حضرت مهدی <small>علیه السلام</small> از دیدگاه حضرت امام حسن مجتبی <small>علیه السلام</small>
۷۱	..... حضرت مهدی <small>علیه السلام</small> از دیدگاه امام حسین <small>علیه السلام</small>
۷۲	..... دیدگاه امام زین العابدین <small>علیه السلام</small> درباره حضرت مهدی <small>علیه السلام</small>
۷۳	..... حضرت مهدی <small>علیه السلام</small> از دیدگاه حضرت امام محمد باقر <small>علیه السلام</small>
۷۴	..... حضرت مهدی <small>علیه السلام</small> از دیدگاه حضرت امام صادق <small>علیه السلام</small>
۷۵	..... حضرت مهدی <small>علیه السلام</small> از دیدگاه امام کاظم <small>علیه السلام</small>

- ۷۷ ..... حضرت مهدی علیه السلام از دیدگاه امام رضا علیه السلام
- ۷۸ ..... مهدی علیه السلام از دیدگاه امام جواد علیه السلام
- ۷۹ ..... حضرت مهدی علیه السلام از دیدگاه امام هادی علیه السلام
- ۸۰ ..... حضرت مهدی علیه السلام از دیدگاه امام حسن عسکری علیه السلام
- ۸۱ ..... مهدی علیه السلام از دیدگاه خویشتن
- ۸۲ ..... سیستم حکومتی ولی عصر علیه السلام
- ۸۶ ..... سیرت و روش حضرت مهدی علیه السلام
- ۸۷ ..... سیرت مدیریتی دولت مهدی آل محمد علیهم السلام
- ۸۹ ..... آیا امکان دارد امام زمان علیه السلام بیش از هزار سال عمرش باشد
- ۹۱ ..... شباهت یاری خواستن
- ۹۳ ..... فصل پنجم: غیبت
- ۹۳ ..... علت غیبت حضرت علیه السلام و تربیت شیعیان اهل بیت علیهم السلام
- ۹۴ ..... تربیت شیعیان و ارتباط با غیبت حضرت مهدی علیه السلام
- ۹۷ ..... وظایف شیعه در عصر غیبت نسبت به امام زمان علیه السلام
- ۹۹ ..... حالات منتظران
- ۱۰۱ ..... در زمان غیبت امام زمان علیه السلام به ریسمان ولایت دست بزنیم
- ۱۰۱ ..... فوائد وجودی حضرت مهدی علیه السلام در زمان غیبت
- ۱۰۳ ..... امید و آرزو
- ۱۰۶ ..... تشیع در اسلام
- ۱۰۷ ..... دستور حضرت به شیعیان و دوستان
- ۱۰۷ ..... اوصاف شیعه اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام
- ۱۰۹ ..... بهره‌وری و نفع جامعه از نور وجود حضرت مهدی علیه السلام
- ۱۱۱ ..... ولایت اهل بیت و اعتقاد به مهدویت برترین تقرب به خداوند

- فصل ششم: یاران و ظهور ۱۱۳
- آمادگی نیروهای کار آزموده و بی آایش ۱۱۳
- بعضی از یاران حضرت مهدی علیه السلام ۱۱۴
- علائم حتمیه ۱۱۵
- نדהای آسمانی ۱۱۶
- مردگانی که برای یاری امام زمان علیه السلام می آیند ۱۱۶
- فصل هفتم: ادعیه و زیارات ۱۱۸
- فوائد دعا برای امام زمان علیه السلام ۱۱۸
- چرا باید برای آن حضرت دعا کنیم؟ ۱۲۰
- زمان هایی که عاشقان به یاد آن غریب فاطمه علیها السلام خواهند بود ۱۲۱
- محل ها و اماکنی که باید محبان آن بزرگوار به یاد آن یار سفرکرده باشند ۱۲۳
- راه ارتباط با حضرت بقیة الله علیه السلام ۱۲۴
- سند زیارت استغاثه به امام زمان علیه السلام ۱۲۵
- حضرت صاحب الزمان علیه السلام ۱۳۰
- دعای ندبه و ارتباط با حضرت بقیة الله علیه السلام ۱۳۵
- امام زمان علیه السلام اشکریزان است ۱۳۸
- زیارت ناحیه امام زمان علیه السلام ۱۳۹
- گزیده های از زیارت ناحیه مقدسه ۱۴۱
- ترجمه زیارت ناحیه ۱۴۳
- در خواست مقام حمد و همراهی با امام عصر علیه السلام ۱۴۶
- مقام محمود چیست؟ ۱۴۶
- شرکت در خونخواهی جدش امام حسین علیه السلام ۱۴۷
- معنای «امام» و خونخواهی در رکاب حضرت مهدی علیه السلام ۱۴۸

۱۴۹	.....	طریقه نامه نوشتن و عریضه دادن به امام زمان <small>علیه السلام</small>
۱۵۱	.....	فضیلت دعای حضرت حجت <small>علیه السلام</small>
۱۵۱	.....	دعای عهد
۱۵۳	.....	ترجمه دعای عهد
۱۵۵	.....	دعای آن حضرت در روز عاشورا
۱۶۷	.....	فصل هشتم: حدیث
۱۶۷	.....	شمارش احادیث پیرامون امام زمان <small>علیه السلام</small>
۱۷۲	.....	آگاهی حضرت مهدی <small>علیه السلام</small> بر احوال شیعیان
۱۷۲	.....	نگهداری حق
۱۷۳	.....	زنان در بهشت
۱۷۳	.....	سعادت دیدار
۱۷۴	.....	کیفیت بهره وری از امام زمان <small>علیه السلام</small>
۱۷۵	.....	یادآوری و رسیدگی به شیعه در خطاب حضرت ولی عصر <small>علیه السلام</small> به شیخ مفید <small>رحمته الله</small>
۱۷۶	.....	فصل نهم: حکایات و مسجد جمکران
۱۷۶	.....	نظارت ولی عصر <small>علیه السلام</small> بر فتاوی شیخ مفید
۱۷۷	.....	توجه مراجع تقلید به مسجد مقدس جمکران
۱۷۸	.....	چهل شب بیتوته در مسجد جمکران قم
۱۷۹	.....	مسجد جمکران
۱۸۰	.....	اگر شفایی هست در مسجد مقدس جمکران است
۱۸۱	.....	آیه الله العظمی آقای بروجردی و مسجد جمکران
۱۸۳	.....	چهار سال است شبهای چهارشنبه به مسجد مقدس جمکران مشرف می شوم
۱۸۳	.....	صاحب الزمان شفا داد
۱۸۴	.....	شفای مفلوج، سفارش به دعای فرج

۱۸۵	.....	عنايت فرزند
۱۸۶	.....	ثمره خدمت خالصانه به خاندان پيامبر ﷺ
۱۸۸	.....	فصل دهم: اشعار
۱۸۸	.....	كعبه جان
۱۸۹	.....	شمه‌ای از فضيلت مسجد جمكران
۱۹۱	.....	بنای رفيع
۱۹۳	.....	مسجد جمكران، پایگاه مسلمين
۱۹۳	.....	شمشير كجت راست كند قامت دين را
۱۹۵	.....	حجت ثانی عشر
۱۹۷	.....	مهدی جان
۱۹۸	.....	صاحب الزمان
۱۹۸	.....	یکی به سکه صاحب عيار ما نرسد
۲۰۰	.....	کتاب چاپ شده مولف

مقدمه

بشریت در انتظار حکومتی عدل گستر است و رسیدن به این هدف جز با ظهور منجی جهانی امکان پذیر نیست و نوید حکومت دادگر تازگی ندارد.

خوشبختانه پیروان تمامی ادیان مانند یهودی، مسیحی، زرتشتی، هندی و... بر این باورند که روزی یک شخصیت معنوی بلند پایه که از مبدأ وحی و الهام، سرچشمه می گیرد، ظهور خواهد کرد و جهان را از تاریکی و جهل و غفلت و ستم نجات خواهد داد. ما به چند نمونه آن اشاره می کنیم.

در کتاب **زند** (از زرتشتیان) آمده است: روزی فرامی رسد که **ایزدان** بر اهریمنان پیروز شده و پس از پیروزی ایزدان و بر انداختن تبار اهریمنان عالم کیهان به سعادت اصلی خود رسیده بنی آدم به تخت نیکبختی خواهند نشست.

در کتاب **اوستا** آمده: کسی که نام او «**اشیر زیکا**» و نام دیگرش «**سوشیانس**» است بر مردم ستمکار چیره می شود و داد و دادگری را زنده می کند، ستمکاران را نابود می سازد و... در کتاب **پارسیان** (شاگرد زرتشت) آمده:

مردی بیرون می آید از زمین تازیان از فرزندان هاشم، مردی بزرگ سر و بزرگ تن و بزرگ ساق و به دین جد خویش بوده و زمین را پر از داد کند... نام آن پادشاه **بهرام** و از فرزندان خورشید جهان و شاه زنان که او دختر سین است (حضرت محمد ﷺ که در سوره یس قرآن به یاسین خطاب شده) و در آخر دنیا می آید همه مردم را یک دین می کند و...

آرمیای پیامبر در تورات از جنگی عظیم و جهانی که در آن $\frac{۲}{۳}$ مردم نابود می شوند، خبر داده که پس از آن **سلطان عادل** به پامی خیزد و جهان را پراز عدل و داد می نماید. **حضرت داود علیه السلام** در کتاب زبور از قیام مصلحی نوید می دهد که دریا تا دریا را عدل و داد کند و همه پیرو او خواهند شد.

یهود نیز حضرت عزیر را مهدی خود می دانند.

نصارا حضرت مسیح را مهدی می دانند.

بوداییان و برهمنیان با ۲۲۰ فرقه خود انتظار مصلح جهانی را می کشند و ماشیعه بر این عقیده هستیم این مهدی موعود زنده است. زیرا هیچگاه زمین خدا نباید از حجت وی خالی بماند. **«وَأَنْتُمْ أَنْ تَمُنُّ عَلَى الَّذِينَ اسْتَضَعُوا فِي الْأَرْضِ وَ نَجْعَلَهُمْ أُمَّةً وَ نَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ»** (۱)

«وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ» (۲)

مَنْ مَاتَ وَ لَمْ يَعْرِفْ إِمَامَ زَمَانِهِ مَاتَ مِيتَةَ الْجَاهِلِيَّةِ؛ هر کس بمیرد و امام زمان خود را نشناسد به مرگ جاهلی از دنیا رفته است جابر بن یزید جعفی می گوید: به امام باقر علیه السلام گفتم: سبب نیاز به پیامبر و امام چیست؟ حضرت پاسخ فرمود: برای این است که جهان هستی بر صلاح و حکمتش پایدار بماند و خدا عذاب خود را از اهل زمینی که پیامبر یا امام روی آن باشد بر می دارد چنانکه در قرآن فرمود:

«وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ»

رسول خدا فرمود: ستارگان سبب امنیت اهل آسمان اند و اهل بیت من سبب امان اهل زمین می باشند. ستارگان اگر از بین بروند گزندگی به اهل آسمان می رسد و اگر زمین از اهل بیت من خالی شود آنچه ناخوشایند است به اهل زمین می رسد.

اهل بیت کیانند؟ اهل بیت امامانی هستند که خدا پیروی از آنان را در ردیف

اطاعت خود قرار داده و فرموده: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ﴾ و اینها پیشوایان معصوم و پاک‌اند که گناه نمی‌کنند و تاییدات الهی را به همراه دارند. رسول خدا به امیرالمؤمنین فرمود: مَثَلُ تُو وَ مَثَلُ امَامَانِ از فرزندان تو مَثَلُ كَشْتِي نُوْحٍ است که سرنشینان آن نجات پیدا کردند و کسانی که از آن روگردان شدند غرق گردیدند. و مثل شما مَثَلُ ستارگان است که هر گاه ستاره‌ای غروب کند، ستاره دیگری طلوع می‌کند تا روز قیامت. (۱)

رسول خدا فرمود: امت من در زمان مهدی از نعمتی بهره‌مند می‌شوند که تا پیش از این هیچ امتی از آن نعمت برخوردار نبوده است آسمان برکاتش را بر آنها، فرو می‌ریزد و زمین هیچ چیز از گیاهانش را فرو گذار نمی‌کند جز آنکه بروز می‌دهد. (۲)

پروفسور هانری کربن، دانشمند غربی پس از تحقیقات زیادی پیرامون ادیان و اسلام به دین اسلام مشرف و در طی بحثهای طولانی با مرحوم علامه طباطبایی از میان فرقه‌های اسلامی شیعه را برگزید، وقتی از وی سؤال شد که چرا شیعه را اختیار کردی؟ گفت: چون که دیدم شیعه بر این عقیده است که زمین هرگز از حجت خدا خالی نمی‌شود و فیض الهی همواره تداوم دارد و مهدی موعود زنده است شیعه شدم. اهل سنت نیز در کتابهای معتبر از دید خودشان مثل مُسْنَدُ أَحْمَد حَنْبَلٍ، صحیح بخاری، صحیح مُسْلِمٍ، صحیح أبوداود، صحیح تِرْمِذِي، كُنُزُ الْعَمَالِ به صراحت از حضرت مهدی نام برده‌اند ...

تاکنون بیش از دو هزار جلد کتاب درباره حضرت مهدی نوشته شده و اهل سنت ۱۵۰ کتاب مستقل پیرامون حضرت نوشته‌اند. حتی وهابیون از اهل سنت که تشنه خون شیعه هستند مثل ابن تیمیه و بن باز مفتی وهابی‌های عربستان درباره حضرت روایت نقل کرده یا سخنرانی ایراد کرده‌اند.

درباره حضرت حجت مباحث زیادی مطرح است که همه آنها از نظر امکان عقلی و طبیعی حل گردیده و در کتب مختلف عنوان شده‌اند ولی ما جای برخی از مطالب متنوع و مورد نیاز جامعه را که کمتر به آن پرداخته شده خالی دیدیم و بنابر این گذاشتیم که به جمع‌آوری آنها پرداخته و در این راستا دقت شایان به خرج داده تا از موضوعات تکراری پرهیز کرده به نوآوری و ابتکار رو آورده تا همه اقشار جامعه از آن بهره‌وافر ببرند. امیدواریم این اثر نیز همانند سایر آثاری که از این جانب به زیور طبع آراسته گردید و مورد توجه همگان قرار گرفت و برخی از آنها در مدت کوتاهی تجدید چاپ شد بتواند جایگاه خود را در جامعه پیدا کند و مورد استفاده همگان قرار بگیرد. از دیر باز آرزو داشتم خدا به من توفیق عنایت فرماید تا بتوانم همواره در راه ترویج فرهنگ تشیع گام برداشته و به ویژه درباره ذخیره الهی مهدی موعود نوشتاری به یادگار داشته باشم که خدا این توفیق را داد از این بابت او را سپاس می‌گویم البته آثار دیگری نیز در دست تألیف دارم که امیدوارم به لطف خدا و دعای خیر شما خوانندگان عزیز به سرانجام برسد. خدایا ما را از منتظران ظهور مهدی و ملازمان رکاب حضرتش قرار بده. به امید اینکه این مجموعه نفیس و مستند مورد توجه خوانندگان قرار گرفته و ذخیره روزی باشد که جز قلب سلیم چیزی از کسی پذیرفته نیست.

سید عبدالله بن سید عبدالحسن حسینی کاکلی دشتی

فصل اول

ولادت

امام زمان عليه السلام را بهتر بشناسيم

اسامي آباء و اجداد امام زمان عليه السلام: الحسن العسكري بن علي الهادي بن محمد الجواد بن علي الرضا بن موسى الكاظم بن جعفر الصادق بن محمد الباقر بن علي زين العابدين بن الحسين الشهيد بن علي أمير المؤمنين و فاطمة الزهراء سيّدة نساء العالمين بنت محمد رسول الله صلى الله عليه وآله بن عبدالله بن عبدالمطلب بن هاشم بن عبد مناف بن قصي بن كلاب بن مرة بن كعب بن لؤي بن غالب بن فهر بن مالك بن نضر بن كنانة بن خزيمة بن مدركة بن إلياس بن مضر بن نزار بن معد بن عدنان.

مادر محترمه: نرجس دختر قيصر روم از نوادگان شمعون وصي حضرت

عيسى عليه السلام اسامي ايشان نرجس، مليكه، حكيمه، سوسن، ريحانه، صيقل

سال تولد: ۲۵۵ يا ۲۵۶ هجري قمری

ماه تولد: شعبان المعظم

روز تولد: نيمه ماه

لحظة تولد: سحر گاه جمعه

محل تولد: منزل پدرشان در سامرا
 قابله ایشان: حکیمه خاتون عمه بزرگوار پدرشان
 خصوصیات حمل و ولادت: مانند موسی تا لحظه ولادت مخفی از همگان
 مربیان: پدر بزرگوارشان و روح القدس
 ابتدای امامت: سال ۲۶۰ هـ ق
 سن واقعی آن بزرگوار: ۱۱۷۰ یا ۱۱۷۱ تا سال ۱۴۲۶ قمری مصادف با ۱۳۸۴ شمسی
 سن ظاهری موقع ظهور: به سیمای شخصی با ظاهری بین ۳۰ الی ۴۰ سال
 روز ظهور: عاشورایی که مصادف با جمعه باشد (۱).

در معرفت امام زمان علیه السلام

همان طور که اعتقاد به توحید و نبوت و معاد بدون ایمان به ولایت امیرالمؤمنین علیه السلام و برائت از غاصبین حق ولایت ارزشی ندارد، و همانگونه که نماز و حج و دیگر عبادات بدون ولایت اهل بیت علیهم السلام نفعی ندارد، همه این اعتقادات و عبادات اگر انجام شود و انسان به ولایت اهل بیت نیز ایمان داشته باشد ولی امام زمان خویش را نشناسد، از هیچیک از معتقدات خود حتی از ولایت ائمه قبل نیز بهره مند نخواهد گردید، بهترین سند بر ادعای فوق، روایت مشهوری است که اهل سنت و شیعه آن را نقل نموده و بر آن اعتماد کرده اند و آن اینکه پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند: مَنْ مَاتَ وَ لَمْ يَعْرِفْ إِمَامَ زَمَانِهِ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً؛ کسی که بمیرد و امام زمان خویش را نشناسد به مرگ جاهلیت مرده است (۲).

منظور از جاهلیت در این روایت، ایام کفر و ضلالت قبل از اسلام است. بنابراین معنای حدیث چنین خواهد شد: اگر مسلمانی یعنی کسی که توحید و نبوت و قرآن و

۱. با باغبان در گلستان دعا، ۲۳.

۲. بحار الانوار، ۲۳ / ۷۶ باب ۴؛ مسند أحمد حنبل ۲ / ۳۸۳؛ ج ۴ / ۹۶؛ المحاسن ۱ / ۱۵۳.

قیامت و دیگر مبانی دین را پذیرفته و به واجبات دین اهتمام نموده است، بمیرد و امام معصوم زمان خویش را شناخته باشد، او نامسلمان مرده، دین او همان کفر و ضلالت کفار و مشرکین قبل از اسلام تلقی خواهد شد و از اسلام، توحید، نبوت، تقوی و عبادات خود نفعی نخواهد برد.

لفظ جاهلیت در حدیث ذیل، توصیف روشن تری یافته است:

راوی گوید: از امام صادق علیه السلام پرسیدم آیا رسول خدا صلی الله علیه و آله فرموده‌اند:

مَنْ مَاتَ وَ لَمْ يَعْرِفْ إِمَامَ زَمَانِهِ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً (۱)

کسی که بمیرد و امامش را نشناسد به مرگ جاهلیت مرده است؟ فرمودند: آری، عرض کردم: این جاهلیت به معنی جاهلیت ایام نادانی قبل از اسلام است یا منظور از جاهلیت، عدم آشنایی با امام معصوم می‌باشد؟ یعنی آیا جاهلیت چنین کسی در همه زمینه‌ها و مطلق بوده و یا در محدوده خاص امامت بوده و به دیگر محدوده‌های دین لطمه نمی‌زند؟ امام فرمودند:

جَاهِلِيَّةٌ كُفْرٌ وَ نِفَاقٌ وَ ضَلَالٌ (۲)

جاهلیت او از سنخ جاهلیت کفار، منافقین و گمراهان است. یعنی جاهلیت مطلق بوده و گمراهی از امامت مساوی با گمراهی در تمامی مبانی دین خواهد بود پس علاوه بر معرفت اصل ولایت و شناخت حق اهل بیت علیهم السلام ما موظف به معرفت و اطاعت و تسلیم در برابر امام زمانمان علیه السلام نیز هستیم و معرفت ولایت، ما را بی‌نیاز از معرفت آن حضرت نخواهد کرد. علامه امینی رضوان الله تعالی علیه صاحب کتاب «الغدیر» می‌فرمودند: در سفری به سوریه دانشمندان آن دیار به دیدار من آمدند در مجلسی از بزرگان اهل سنت آن منطقه، یکی از آنان به من رو کرد و گفت: «آیا در اسلام

۱. کفایة الأثر، ۲۹۲؛ إعلام الوری، ۴۱۵؛ کشف الغمّة، ۳/ ۳۱۸؛ إثبات الهداة ۳/ ۴۸۲.

۲. کافی، ۱/ ۳۷۷ ح ۳؛ بحار الانوار، ۸/ ۳۶۲؛ الفصول المهمة، ۲/ ۳۸۲؛ وسائل، ۲۸/ ۳۵۳.

جز ولایت و امامت، اصل دیگر وجود ندارد که تو فقط درباره ولایت و غدیر و مفاهیم مربوطه می نویسی؟ آیا اسلام توحید ندارد، معاد ندارد، نبوت و قرآن و اخلاق و احکام ندارد؟» من هر چه فکر کردم چیزی به ذهنم نیامد. قلباً به حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام متوسل شدم که: من در این جمع زبان شما اهل بیت علیهم السلام هستم مرا یاری دهید تا بتوانم از منطق شما دفاع کنم. به عنایت مولا به ذهنم رسید که به این حدیث شریف استناد کنم، لذا روایت **مَنْ مَاتَ وَ لَمْ يَعْرِفْ إِمَامَ زَمَانِهِ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً** را خواندم و مدارک آن را بیان کردم و معنای آن را توضیح دادم و گفتم: این کار که فقط از ولایت می گویم و می نویسم، سلیقه من نیست بلکه فرمایش رسول خدا صلی الله علیه و آله در این حدیث است که کسی که ولایت ندارد، از توحید و نبوت و معاد و قرآن و احکام بهره ای نمی برد... و آنها همه ساکت شدند.

محمد بن تمام گوید: به امام صادق علیه السلام عرض کردم: فلان کس از دوستان شما اهل بیت است به ولایت امیرالمؤمنین علیه السلام ایمان داشته، اما او صیای آن حضرت را نمی شناسد امام فرمودند: او گمراه است، او مانند کسی است که به نبوت عیسی اقرار کرده نبوت پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله را انکار کند یا نبوت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله را پذیرفته و نبوت عیسی را انکار نماید. ما بخدا پناه می بریم از کسی که حجتی از حجج الهی را انکار نماید. ^(۱)

مَنْ أَقْرَبَ بِالْأَيْمَةِ مِنْ آبَائِي وَ وُلْدِي وَ جَعَدَ الْمَهْدِيِّ مِنْ وُلْدِي كَانَ كَمَنْ أَقْرَبَ بِجَمِيعِ الْأَنْبِيَاءِ وَ جَعَدَ مُحَمَّدًا صلی الله علیه و آله (۲)

کسی که به امامت پدران من اقرار نماید و امامت فرزندان «معصوم» مرا نیز بپذیرد، ولی مهدی را که از فرزندان من خواهد بود انکار کند، مانند کسی است که نبوت جمیع انبیاء را بپذیرد، اما نبوت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله را انکار نماید.

۱. بحارالانوار، ۲۳ / ۹۷ و ۹۸، ح ۵.

۲. کمال الدین، ۴۱۱، ح ۵ و ۶؛ الصراط المستقیم ۲ / ۲۲۸؛ بحارالانوار، ۵۱ / ۱۴۵.

رسول اکرم ﷺ فرمودند: مَنْ أَنْكَرَ الْقَائِمَ مِنْ وُلْدِي فِي زَمَانِ غَيْبَتِهِ، فَمَاتَ فَقَدْ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً.

کسی که در ایام غیبت مهدی از فرزندان من او را انکار نماید و بمیرد، به مرگ جاهلیت «یعنی غیر مسلمان و کافر و گمراه» از دنیا رفته است^(۱) یعنی در عصر ما شناخت امام زمان حضرت مهدی ﷺ از لوازم ایمان و سعادت اخروی انسان و قبول اعمال او است. این اعتقاد است که او را از معرفت دیگر ائمه و دیگر مبانی دینی بهره‌مند می‌سازد.

تکلم امام زمان ﷺ

عَنْ غِيَاثِ بْنِ أَسَدٍ، قَالَ سَمِعْتُ مُحَمَّدَ بْنَ عَثْمَانَ الْعَمْرِيَّ يَقُولُ: لَمَّا وُلِدَ الْخَلْفُ الْمَهْدِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ سَطَعَ نُورٌ مِنْ فَوْقِ رَأْسِهِ وَهُوَ يَقُولُ: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ، إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ.^(۲)

از غیاث بن اسد روایت شده که از جناب محمد بن عثمان عمری که یکی از نواب اربعه امام زمان ﷺ بوده است شنیدم که می‌فرمود: هنگامی که حجّت منتظر متولد شدند نوری از بالای سرشان ساطع گردید و حضرت عرضه می‌داشتند: خداوندا! به یگانگی تو اعتراف می‌کنم و گواهی میدهم که ملائکه آسمان و صاحبان علم به عدل و داد قیام می‌کنند و نیست خدایی جز او که حکیم و مقتدر است، خداوندا! تنها دینی که نزد تو اعتبار و رسمیت دارد، فقط اسلام است.

۱. کمال الدین، ۴۱۳، ح ۱۲.

۲. بحار الانوار، ۱۶/۵۱؛ بقية الله ارواحنا له الفداء، محمد خادمی شیرازی، ۲۱؛ کمال الدین، ۴۳۳؛ مدینه المعاجز ۳۷/۸؛ الأنوار البهية، ۳۳۸؛ نور الثقلين، ۱/۳۲۱؛ كنز الدقائق، ۲/۴۰.

فصل دوم

اسامی و القاب

اسماء و صفات خاصه آن حضرت

۱. أَشْرَفُ الْأَنَامِ: بلند پایه ترین موجودات.
۲. ابْنُ أَحْمَدَ: زاده احمد.
۳. ابْنُ الْأَئِمَّةِ: فرزند پیشوایان پاک.
۴. ابْنُ الْأَئِمَّةِ الْهُدَاةِ الْمَعْصُومِينَ: فرزند پیشوایان راهنمای معصوم.
۵. ابْنُ الْأَعْلَامِ الْبَاهِرَةِ: فرزند پرچم های پیدا و برافراشته.
۶. ابْنُ الْأَنْوَارِ الزَّاهِرَةِ: فرزند روشنگران درخشان.
۷. ابْنُ الْحَسَنِ: فرزند حسن.
۸. ابْنُ الْعِثْرَةِ الطَّاهِرَةِ: زاده خانواده پاک.
۹. ابْنُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ: فرزند امیر مؤمنان.
۱۰. ابْنُ خَدِيجَةَ الْغُرَاءِ: فرزند خدیجه رو سفید.
۱۱. ابْنُ رَسُولِ اللَّهِ: فرزند رسول خدا.
۱۲. ابْنُ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ: فرزند فاطمه زهراء.

۱۳. أَثِيلٌ مَجْدٌ لَا يُجَارَى: درخت مستحکم و ریشه گسترده بزرگواری که بی نظیر و بی همتاست.
۱۴. أَسْرَارُ الْمَلِكِ الْعَلَامِ: رازهای حاکم بسیار دانا.
۱۵. أَسْرَارُ رَبِّ الْعَالَمِينَ: رازهای پروردگار جهانیان.

اسما و صفات خاصه آن حضرت استخراج شده از متن کتاب مراقبات

۱. آيَةُ اللَّهِ الْكُبْرَى: بزرگ‌ترین نشانه خدا.
۲. ابْنُ الْأَيْمَةِ: فرزند پیشوایان.
۳. ابْنُ الْأَنْبِيَاءِ: فرزند پیامبران.
۴. ابْنُ النَّبِيِّ: فرزند پیامبر.
۵. الْإِمَامُ ابْنُ الْإِمَامِ: پیشوا فرزند پیشوا.
۶. الْبَدْرُ التَّمَامُ: ماه کامل شب چهارده.
۷. الَّذِي أَرْوَاحُ الْعَالَمِينَ فِدَاهُ: کسی که جان همه جهانیان فدای اوست.
۸. الَّذِي رَعِيَّتُهُ فِي سُلْطَانِ الْفَجْرَةِ: کسی که رعیتش تحت سلطه ستمگران نابکار قرار دارند.
۹. الَّذِي أَرْوَاحُ الْمُؤْمِنِينَ فِدَاهُ: کسی که جان مؤمنان فدای اوست.
۱۰. الَّذِي شِيعَتُهُ فِي شِدَّةِ الْحَالِ: کسی که شیعیانش در سختی و بد حالی‌اند.
۱۱. الَّذِي غَابَ: کسی که غایب و ناپیداست.
۱۲. الَّذِي غَضَبَ أَعْدَائَهُ سَلْطَنَتَهُ: کسی که دشمنانش سلطنت او را غضب کرده‌اند.
۱۳. الَّذِي لَمْ يُوَلَدْ مِثْلَهُ فِي تَطْهِيرِ الْأَرْضِ: کسی که در پاکسازی زمین هیچکس مثل او به دنیا نیامده است.
۱۴. الَّذِي لَمْ يُوَلَدْ مِثْلَهُ فِي فَرَجِ الْعَامِ لِلْمُؤْمِنِينَ: کسی که در گشایش همه جانبه بر مؤمنان امت‌ها همچون او به دنیا نیامده است.
۱۵. السَّبَبُ الْمُتَّصِلُ بَيْنَ أَهْلِ الْأَرْضِ وَ أَهْلِ السَّمَاءِ: رشته پیوسته بین زمین و آسمانیان.

۱۶. السُّلْطَانُ الْأَعْظَمُ: بزرگ‌ترین سلطان.
۱۷. المَوْلَى الْأَكْرَمُ: گرامی‌ترین مولا.
۱۸. النَّامُوسُ الْأَكْبَرُ: بزرگ‌ترین ناموس.
۱۹. إِمَامُ الزَّمَانِ: پیشوای زمان.
۲۰. إِمَامُ الْعَصْرِ: پیشوای زمانه.
۲۱. إِمَامُ الْمُؤْمِنِينَ: پیشوای مؤمنان.
۲۲. جَامِعُ الْكَلِمِ عَلَى التَّقْوَى: کسی که همه حرف‌ها را بر محور خویشتن‌داری
مرکزیت خواهد داد و گرد خواهد آورد.
۲۳. حُجَّةُ الْعَصْرِ: نمونه زمان.
۲۴. حُجَّةُ اللَّهِ الْكُبْرَى: بزرگ‌ترین نمونه خدا.
۲۵. خَاتِمُ الْأَوْصِيَاءِ: پایان‌بخش جانشینان.
۲۶. خَلِيفَةُ الْخُلَفَاءِ: جانشین جانشینان.
۲۷. سُلْطَانُ الْأُمَمِ: سلطان امتها.
۲۸. سَيِّدُ الْمُؤْمِنِينَ: سرور مؤمنان.
۲۹. شَمْسُ الظُّلَامِ: خورشید در تیرگی‌ها و تاریکی‌ها.
۳۰. صَاحِبُ الدَّعْوَةِ النَّبَوِيَّةِ: دارای دعوت نبوی.
۳۱. صَاحِبُ الزَّمَانِ: مالک زمان.
۳۲. صَاحِبُ الْغَيْبَةِ الْإِلَهِيَّةِ: دارای غیبت الهی.
۳۳. طَامِسُ آثَارِ الْهَوَا: از میان بردارنده ردّ پاهای هوا و هوس.
۳۴. طَامِسُ آثَارِ الزَّيْغِ: پاک‌کننده جای پای لغزش.
۳۵. عَدْلُ اللَّهِ التَّامُّ: عدل کامل الهی.
۳۶. عِصْمَةُ الْمُؤْمِنِينَ: نگهبان مؤمنان.
۳۷. فَتْحُ اللَّهِ الْقَرِيبُ: فتح و گشایش نزدیک.

۳۸. فَرَجُ اللَّهِ الْقَرِيبُ: گشایش نزدیک خدا.
۳۹. مُبِيدُ الْجَحْدَةِ: ریشه کن کننده لجبازان با حق.
۴۰. مُبِيدُ الْعُنَاةِ: ریشه کن کننده متکبران.
۴۱. مُسْتَأْصِلُ أَهْلِ الْأَلْحَادِ: ریشه کن کننده بی دینان.
۴۲. مُسْتَأْصِلُ أَهْلِ الْعِنَادِ: ریشه کن کننده لجبازان.
۴۳. مَلَاذُ الْمُؤْمِنِينَ: پناهگاه مؤمنان.
۴۴. مَوْلَى الْمُؤْمِنِينَ: سرپرست مؤمنان.
۴۵. مُؤَدِّبُ الْعَالَمِ: کسی که همه جهانیان را ادب خواهد کرد.
۴۶. نَاشِرُ رَايَةِ الْهُدَى: گسترش دهنده پرچم های هدایت.
۴۷. نَامُوسُ الدَّهْرِ: ناموس روزگار.
۴۸. نَصْرُ اللَّهِ الْعَاجِلُ: یاری سریع خدا.
۴۹. الْإِمَامُ الْمُتَنْظِرُ الْمُرْتَضَى: پیشوایی که پسندیده است.
۵۰. الْإِمَامُ الْمُتَنْظِرُ: پیشوایی که همه در انتظار او هستند.
۵۱. الْإِمَامُ الْمَهْدِيُّ قَوْلًا وَ فِعْلًا: پیشوایی که هم در گفتار و هم در کردار «ثابت می کند» رهیافته است.
۵۲. الْإِمَامُ الْمُتَنْظِرُ الْمَهْدِيُّ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: پیشوای رهیافته از زمره آل محمد صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ که بر همه آنها درود باد.
۵۳. الْإِمَامُ عَلَى الْخَلْقِ أَجْمَعِينَ: پیشوای بر تمامی آفریدگان.
۵۴. الثَّابِتَةُ فِي الْيَقِينِ مَعْرِفَتُهُ: کسی که معرفتش در یقین ثابت است.
۵۵. الثَّائِرُ بِأَمْرِ اللَّهِ: کسی که به فرمان خدا انقلاب می کند.
۵۶. الْجَحْجَاحُ: بزرگ مرد کامل.
۵۷. الْحُجَّةُ الْخَلْفُ: نمونه شایسته.
۵۸. الْحُجَّةُ بْنُ الْحَسَنِ: حجّتی که فرزند امام حسن عسکری عَلَيْهِ السَّلَام است.

۵۹. الْحُجَّةُ مَنْ بَقِيَ: نمونه برای باقی ماندگان.

۶۰. الْحُجَّةُ مَنْ مَضَى: نمونه برای گذشتگان.

۶۱. الْحَقُّ الثَّابِتُ: حقیقت استوار.

۶۲. الْحَقُّ الْجَدِيدُ: حقیقت تازه.

۶۳. الْخَلْفُ الْبَاقِي: باقی مانده گذشتگان.

۶۴. الدَّاعِي إِلَى اللَّهِ: دعوت کننده به خدا.

۶۵. الدَّاعِي إِلَى سَبِيلِ اللَّهِ: دعوت کننده به راه راست.

۶۶. الَّذِي آثَارُ الْأَصْفِيَاءِ لَدَيْهِ مَوْجُودٌ: کسی که آثار برگزیدگان پیش او موجود است.

۶۷. الَّذِي اسْتَخْلَصَهُ اللَّهُ لِنَفْسِهِ: کسی که خداوند او را خالص برای خود نگه داشته است.

۶۸. الَّذِي اضْطَفَأَهُ اللَّهُ صَغِيْرًا: کسی که خداوند او را در کوچکی برگزید.

۶۹. الَّذِي أَعْدَائُهُ هُمُ الْخَاسِرُونَ: کسی که همه دشمنانش زیانکارند.

۷۰. الَّذِي أَلْقَى اللَّهُ إِلَيْهِ مِنَ الْأَمْرِ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ: کسی که خداوند در شب قدر امور

را به او القامی کند.

۷۱. الَّذِي اللَّهُ الْعَالِمُ غَيْرُ الْمُعَلَّمِ بِالْوَقْتِ الَّذِي فِيهِ صَلَاحُ أَمْرِهِ فِي الْأِذْنِ لَهُ

بِإِظْهَارِ أَمْرِهِ:

کسی که خداوند خود داناست چه وقت مصلحت است تا اجازه دهد که او ظهور فرماید.

۷۲. الَّذِي اللَّهُ الْعَالِمُ غَيْرُ الْمُعَلَّمِ بِالْوَقْتِ الَّذِي فِيهِ صَلَاحُ أَمْرِهِ فِي الْأِذْنِ لَهُ بِكَشْفِ سِتْرِهِ:

کسی که خداوند خود می داند چه وقتی مصلحت است تا اجازه بدهد او پرده از

خود کنار بزند.

۷۳. الَّذِي أَلْهَمَهُ اللَّهُ أَنْ لَا يَدَعَ مِنْ أَعْدَائِهِ دِينَهِ بَابًا إِلَّا رَدَمَهُ:

کسی که خداوند به او الهام فرموده است که برای هیچکس از دشمنان دینش

دروازه ای را باقی نگذارد مگر آنکه آنرا محکم بسته باشد.

۷۴. الَّذِي أَلْهَمَهُ اللَّهُ أَنْ لَا يَدَعَ مِنْ أَعْدَائِهِ دِينَهِ جَبَلًا إِلَّا صَعَدَهُ:

کسی که خداوند به او الهام کرد که هیچ کوهی متعلق به دشمنان دینش را فتح نشده
باقی نگذارد.

۷۵. الَّذِي أَلْهَمَهُ اللَّهُ أَنْ لَا يَدَعَ مِنْ أَعْدَاءِ دِينِهِ جُنْدًا إِلَّا فَرَّقَهُ:

کسی که خداوند به او الهام کرد که هیچ سپاهی از دشمنان دینش را از هم نپاشیده
باقی نگذارد.

۷۶. الَّذِي أَلْهَمَهُ اللَّهُ أَنْ لَا يَدَعَ مِنْ أَعْدَاءِ دِينِهِ حِصْنًا إِلَّا هَدَمَهُ:

کسی که خداوند به او الهام کرد هیچ قلعه‌ای از دشمنان دینش را منهدم نکرده باقی نگذارد.

۷۷. الَّذِي أَلْهَمَهُ اللَّهُ أَنْ لَا يَدَعَ مِنْ أَعْدَاءِ دِينِهِ رُمْحًا إِلَّا قَصَفَهُ:

کسی که خداوند به او الهام کرد که هیچ نیزه‌ای متعلق به دشمنان دینش را درهم
نشکسته باقی نگذارد.

۷۸. الَّذِي أَلْهَمَهُ اللَّهُ أَنْ لَا يَدَعَ مِنْ أَعْدَاءِ دِينِهِ رُكْنًا إِلَّا هَدَّهَ:

کسی که خداوند به او الهام کرد هیچ ستونی متعلق به دشمنان دینش را درهم
نشکسته باقی نگذارد.

۷۹. الَّذِي أَلْهَمَهُ اللَّهُ أَنْ لَا يَدَعَ مِنْ أَعْدَاءِ دِينِهِ سِتْرًا إِلَّا أَهْتَكَّهُ:

کسی که خداوند به او الهام کرد که هیچ پوششی متعلق به دشمنان دینش را از هم
ندریده باقی نگذارد.

۸۰. الَّذِي أَلْهَمَهُ اللَّهُ أَنْ لَا يَدَعَ مِنْ أَعْدَاءِ دِينِهِ سُلْطَانًا إِلَّا كَسَبَهُ:

کسی که خداوند به او الهام کرده که هیچ سلطه و قدرتی متعلق به دشمنان دینش را
پس نگرفته باقی نگذارد.

۸۱. الَّذِي أَلْهَمَهُ اللَّهُ أَنْ لَا يَدَعَ مِنْ أَعْدَاءِ دِينِهِ عَلَمًا إِلَّا نَكَّسَهُ:

کسی که خداوند به او الهام کرده است که هیچ پرچمی را از دشمنان دینش
برافراشته باقی نگذارد.

۸۲. الَّذِي بَوْلَايَتِهِ تُضَاعَفُ الْحَسَنَاتُ: کسی که بواسطه ولایت او نیکی‌ها دو چندان می‌شود.

۸۳. الَّذِي بِوَلَايَتِهِ تُنْحَى السَّيِّئَاتُ: کسی که در اثر ولایت او بدیها برطرف می شود.

۸۴. الَّذِي بِهِ يَبْسُطُ اللَّهُ أَرْزَاقَنَا: کسی که بواسطه او روزی ما توسعه پیدا می کند.

۸۵. الَّذِي بِهِ يَسْتَجِيبُ اللَّهُ دُعَائَنَا: کسی که بواسطه او دعای ما مورد اجابت قرار می گیرد.

۸۶. الَّذِي بِهِ يَغْفِرُ اللَّهُ ذُنُوبَنَا: کسی که بواسطه او خداوند گناهان ما را می آمرزد.

۸۷. الَّذِي بِهِ يَقْبَلُ اللَّهُ صَلَوَاتَنَا: کسی که بواسطه او نماز ما مورد پذیرش قرار می گیرد.

۸۸. الَّذِي بِهِ يَقْضِي اللَّهُ حَوَائِجَنَا: کسی که بواسطه او حاجت های ما برآورده می شود.

۸۹. الَّذِي بِهِ يَكْفِي اللَّهُ هُمُومَنَا: کسی که بواسطه او خاطر ما آسوده می شود.

۹۰. الَّذِي بِهِ يَنْجِي: کسی که بواسطه او رهایی به دست می آید.

۹۱. الَّذِي بِبَيْعَتِهِ رُزِقَ الْوَرَى: کسی که به مبارکی او موجودات روزی می گیرند.

۹۲. الَّذِي تَجْدِيدُ بَيْعَةٍ لَهُ فِي كُلِّ يَوْمٍ تَشْرِيفٌ شَرَّفَ اللَّهُ الْمُؤَقِّقِينَ بِهِ:

کسی که تجدید بیعت با او در هر روز شرافتی است که خداوند به موفق شوندهگان

آن عطا می نماید.

۹۳. الَّذِي تَجْدِيدُ بَيْعَةٍ لَهُ فِي كُلِّ يَوْمٍ فَضِيلَةٌ فَضَّلَ اللَّهُ الْمُؤَقِّقِينَ بِهِ:

کسی که تجدید بیعت با او در هر روز فضیلتی است که خداوند به موفق شوندهگان آن می بخشد.

۹۴. الَّذِي تَجْدِيدُ بَيْعَةٍ لَهُ فِي كُلِّ يَوْمٍ نِعْمَةٌ خَصَّصَ اللَّهُ الْمُؤَقِّقِينَ: کسی که تجدید

بیعت با او در هر روز نعمتی است که خداوند به موفق شوندهگان اختصاص می دهد.

۹۵. الَّذِي تَجْدِيدُ عَقْدٍ لَهُ فِي كُلِّ يَوْمٍ تَشْرِيفٌ شَرَّفَ اللَّهُ الْمُؤَقِّقِينَ:

کسی که تازه کردن پیمان با او در هر روز شرافتی است که خداوند به

موفق شوندهگان می بخشد.

۹۶. الَّذِي تَجْدِيدُ عَقْدٍ لَهُ فِي كُلِّ يَوْمٍ نِعْمَةٌ خَصَّصَ اللَّهُ الْمُؤَقِّقِينَ:

کسی که تازه کردن پیمان با او در هر روز نعمتی است ویژه موفق شوندهگان به آن از جانب خدا.

۹۷. الَّذِي تَعْرِيفُهُ مَرْبُوطٌ بِتَعْرِيفِ رَسُولِ اللَّهِ: کسی که شناختش به شناخت

رسول خدا وابسته است.

۹۸. الَّذِي جَلَّ مَوْلِدُهُ: کسی که میلادش باشکوه بوده است.

۹۹. الَّذِي لَهُ عِنْدَ اللَّهِ الْمَرْتَبَةُ الْجَلِيَّةُ: کسی که دارای مقام شکوهمندی نزد خداست.

۱۰۰. الَّذِي لَهُ عِنْدَ اللَّهِ شَفَاعَةٌ مَقْبُولَةٌ: کسی که شفاعتش نزد خدا پذیرفته می شود.

۱۰۱. الَّذِي نَرَى فِي زَمَانِهِ فِي آلِ مُحَمَّدٍ مَا يَأْمُلُونَ:

کسی که در زمان او تمامی آرزوهای آل محمد بظهور می رسد.

۱۰۲. الَّذِي نَرَى فِي زَمَانِهِ فِي عَدُوِّ آلِ مُحَمَّدٍ مَا يَحْذَرُونَ:

کسی که در زمان او تمامی آنچه که دشمنان آل محمد از آن می گریزند بر سرشان

فروود خواهد آمد.

۱۰۳. الَّذِي وَلايَتُهُ تُخَفِّئُهُ مِنَ اللَّهِ لَنَا^(۱): کسی که ولایتش تحفه ای است از خدا بر ما.

۱۰۴. الَّذِي يَأْمَنُ بِهِ الْبِلَادُ: کسی که شهرها بوسیله او امنیت می یابند.

۱۰۵. الَّذِي يُبِيرُ اللَّهُ بِهِ جَمِيعَ الْمُلْحِدِينَ فِي بَرِّ الْأَرْضِ وَبَحْرِهَا حَتَّى لَا يَبْقَى لَهُمْ آثَارًا:

کسی که خداوند همه بی دینی ها در خشکی و دریا و زمین را بواسطه او از میان

برمی دارد تا هیچ آثاری برای آنها باقی نگذارد.

۱۰۶. الَّذِي يُجَدِّدُ اللَّهُ بِهِ مَا امْتَحَى مِنْ دِينِهِ: کسی که خداوند هر آنچه از دینش راکه

از بین رفته باشد بواسطه او نوسازی می کند.

۱۰۷. الَّذِي يُجَدِّدُ اللَّهُ بِهِ مَا بُدِّلَ مِنْ حُكْمِهِ:

کسی که خداوند هر آنچه از احکامش راکه تبدیل و تغییر پیدا کرده باشد به وسیله

او نوپردازی خواهد نمود.

۱. المراقبات معصوم شناسی چه باید کرد؟، حاج میرزا جواد ملکی تبریزی، ترجمه محمد تحریرچی،

۴۷۲، چاپ اول، چاپ شفق، انتشارات رسالت قلم.

۱۰۸. الَّذِي يُرِدُّهُ اللَّهُ بِمَلَأَتِكَ:

کسی که خداوند فرشتگانش را به صف در خدمت او در آورده.

۱۰۹. الَّذِي يَشْفِي اللَّهُ بِهِ مِنَ الْمُلْحِدِينَ صُدُورَ عِبَادِهِ:

کسی که خداوند دل بندگانش را از دست مخالفان بواسطه او شفا می بخشد.

۱۱۰. الَّذِي يَشْفِي اللَّهُ بِهِ مِنَ الْمُنَاقِقِينَ صُدُورَ عِبَادِهِ: کسی که خداوند دل بندگانش را

از دست دورویان و دو چهره ها بواسطه او شفا می بخشد.

۱۱۱. الَّذِي يَطَّلِعُ بِهِ الْحَقُّ بَعْدَ الْأُقُولِ:

کسی که حق پس از فرو افتادگی دوباره بواسطه او سرفراز و سربلند می شود.

۱۱۲. الطَّالِبُ بِدَمِ الْمَقْتُولِ بِكِرْبَلَاءَ: خونخواه کشته کربلا.

۱۱۳. الطَّالِبُ بِذُحُولِ أَبْنَاءِ الْأَنْبِيَاءِ: خونخواه فرزندان پیامبران.

۱۱۴. الضِّيَاءُ الْأَنْوَرُ: درخشان ترین نور.

۱۱۵. الْعَدْلُ الْمُنْتَظَرُ: دادگری که در انتظارش بسر می برند.

۱۱۸. الْمَسْتَوْرُ عَنْ عَوَالِمِ آلِ مُحَمَّدٍ:

کسی که از عوالم خاندان محمد علیه السلام در پرده مانده.

۱۱۶. الظَّاهِرُ لِلْعَاقِلِ حُجَّتُهُ: کسی که حجت و دلیل وجودی او برای شخص خردمند

آشکار است.

۱۱۷. شَافِيًا مِنَ الْجَهَالَةِ: شفا بخش بیماری نادانی.

۱۱۸. كَلِمَةُ اللَّهِ التَّامَّةُ فِي أَرْضِهِ: آخرین حرف خدا در روی زمینش.

۱۱۹. كَلِمَةُ اللَّهِ التَّامَّةُ: کامل ترین سخن خدا.

اسامی و القاب مبارک امام زمان علیه السلام در کلام معصومین علیهم السلام

۱. مَهْدی	۲۶. نورُ الأصفیاء	۵۱. عدل
۲. مُحسن	۲۷. کلمةُ الحقِّ	۵۲. قائم
۳. حامد	۲۸. سِدْرَةُ الْمُنتَهی	۵۳. غوث
۴. مُنعم	۲۹. لِسَانُ الصِّدق	۵۴. جَوَارِ الْکُنس
۵. خاتمُ الأئمة	۳۰. صاحبُ الغیبة	۵۵. ضیاء
۶. أبو القاسم	۳۱. ولیُّ الله	۵۶. غایب
۷. أبا صالح	۳۲. میزانُ الحق	۵۷. غایةُ القُصوى
۸. خاتمُ الأوصیاء	۳۳. صاحبُ الزَّمان	۵۸. خلیل
۹. أحمد	۳۴. وارث	۶۰. فَجْر
۱۰. احسان	۳۵. مَنْصُور	۶۰. باسط
۱۱. قطب	۳۶. صاحبُ الرَّجعة	۶۱. مُدبِّر
۱۲. خَلْف	۳۷. هادی	۶۲. مَأْمُول
۱۳. مُضطر	۳۸. حَجَّت	۶۳. مُؤمِّل
۱۴. قائمُ الزمان	۳۹. صاحبُ العُصر	۶۴. نورُ آلِ مُحَمَّد صلی الله علیه و آله
۱۵. خلیفةُ الله	۴۰. مُنتقم	۶۵. نَجْم
۱۶. قَیِّمُ الزمان	۴۱. حق	۶۶. بَلَدُ الأَمین
۱۷. خلیفةُ الاتقیاء	۴۲. صالح	۶۷. بقیةُ الله
۱۸. ناطق	۴۳. منتظر	۶۸. تالی
۱۹. فتح	۴۴. حجاب	۷۹. حاشِر
۲۰. بقیةُ الله	۴۵. صاحبُ الأمر	۷۰. لِوَاءُ أعظم
۲۱. کاشِفُ الغِطاء	۴۶. مُوَعود	۷۱. خازن
۲۲. داعی	۴۷. برهانُ الله	۷۲. صَمَّصامُ الاکبر
۲۳. ثائر	۴۸. طالبُ الثَّراث	۷۳. عَین
۲۴. کمال	۴۹. عالم	۷۴. یَغسُوبُ الدِّین
۲۵. رَبُّ الارض	۵۰. صاحب	۷۵. جابر

برخی از نامها و القاب حضرت صاحب الامر علیه السلام که به خاطر شرایط سخت دوران ظلم جهت ناشناخته ماندن توسط دوستان آن حضرت خطاب می شد: ۱- فقیه ۲- جعفر ۳- ناحیه مقدسه ۴- رجل ۵- سید ۶- صاحب الدار ۷- غریم ۸- صاحب الناحیه.

یا ابا صالح المهدی اذرنی

«یا ابا صالح المهدی اذرنی» استغاثه‌ای است که با آن امام غائب علیه السلام را طلبیده و در بر آوردن حوائج مشروع خویش او را خوانده و عاجزانه می‌خواهیم که ما را دریابد. هر چند که آن حضرت ما را هیچگاه فراموش نکرده و از یاد نمی‌برد.

یا امام زمان علیه السلام

لفظ «یا امام زمان» یکی از رایج ترین الفاظ استغاثه به صاحب العصر و الزمان علیه السلام در میان عامه مردم است. همانگونه که لفظ «یا علی علیه السلام» در هر کاری با گوشت و پوست مردم در هم آمیخته، این لفظ هم در همین مقام اعتبار دارد.

یا بن الحسن

«یا بن الحسن» استغاثه‌ای است که امام قائم علیه السلام را به نام پدرش می‌خوانیم. یا بن الحسن اگر چه پنهانی ز چشم من در عالم خیال، هویدا کنم تو را

یا لثارات الحسین

«یا لثارات الحسین» شعاری است که همیشه در خون شیعه می‌جوشد «ای طلب‌کنندگان خون حسین!» این شعار شور آور، از ظهر عاشورا، از درون خاک خونین کربلا برخاست و همین شعار است که خون خواهان آن حضرت به همراه حضرت مهدی علیه السلام آن را فریاد خواهند کرد. امام صادق علیه السلام می‌فرماید: «... یاران مهدی، مردانی هستند پولاد دل، و همه و جودشان یقین به خدا، مردانی سخت‌تر از صخره‌ها... این مردان، تنها از خدا می‌ترسند و فریاد «لا إله إلا الله» آنان بلند است و همواره در آرزوی شهادت و کشته شدن در راه خدایند. شعار آنان: یا لثارات الحسین است.»^(۱)

چهل آیه

چهل آیه قرآن درباره امام زمان علیه السلام

چهل آیه قرآن که درباره امام زمان علیه السلام تأویل شده است، به ترتیب سوره و آیه عبارتند از:

۱- ﴿الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ...﴾^(۱).

[پرهیزگاران] کسانی هستند که به غیب ایمان می آورند.

تأویل ﴿بِالْغَيْبِ﴾ قیام امام زمان علیه السلام است.^(۲)

۲- ﴿... فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ أَيْنَمَا تُكُونُوا يَأْتِ بِكُمْ اللَّهُ جَمِيعاً...﴾^(۳).

در نیکی کردن بر یگدیگر سبقت گیرید. هر جا که باشید خدا شما را گرد می آورد.

تأویل ﴿بِكُمْ﴾ امام زمان علیه السلام و یاران او هستند.^(۴)

۳- ﴿... الْيَوْمَ يَسَسَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِ...﴾^(۵).

امروز کافران از بازگشت شما از دین خویش نومید می شوند. از آنان مترسید و از من بترسید.

۲. بحارالانوار، ۵۱ / ۵۳؛ کمال الدین.

۴. بحارالانوار، ۵۱ / ۵۸؛ غیبت نعمانی.

۱. سوره بقره، آیه ۳.

۳. سوره بقره (۲)، آیه ۱۴۸.

۵. سوره مائده (۵)، آیه ۳.

تأویل «الْيَوْمَ» زمان ظهور امام زمان علیه السلام است. (۱)

۴- «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهَ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ...» (۲). ای کسانی که ایمان آورده‌اید! هر که از شما از دینش باز گردد چه باک، زود است که خدا مردمی را بیاورد که دوستشان بدارد و آنان نیز خدا را دوست بدارند.

تأویل «قوم» امام زمان علیه السلام و یاران او هستند. (۳)

۵- «... يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيْمَانُهَا لَمْ تَكُنْ آمَنَتْ مِنْ قَبْلُ أَوْ كَسَبَتْ فِي إِيْمَانِهَا خَيْرًا...» (۴).

روزی که برخی نشانه‌های پروردگارت آشکار شود، ایمان کسی که پیش از آن ایمان نیاورده، یا به هنگام ایمان کار نیکی انجام نداده است، برای او سوی نخواهد داشت.

تأویل «بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ» امام زمان علیه السلام است. (۵)

۶- «وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَ يَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ...» (۶).

(با کافران) نبرد کنید تا دیگر فتنه‌ای نباشد و تمام دین، دین خدا گردد.

تأویل «يَكُونَ الدِّينُ...» در زمان ظهور امام زمان علیه السلام است. (۷)

۷- «وَ أذَانٌ مِنَ اللَّهِ وَ رَسُولِهِ إِلَى النَّاسِ يَوْمَ الْحَجِّ الْأَكْبَرِ أَنَّ اللَّهَ بَرِيءٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ وَ رَسُولُهُ...» (۸). در روز حج بزرگ از جانب خدا و پیامبرش اعلام می‌شود که خدا و پیامبرش از مشرکان بیزارند.

تأویل «يَوْمَ الْحَجِّ الْأَكْبَرِ» زمان ظهور امام زمان علیه السلام است. (۹)

۸- «... وَ الَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَ الْفِضَّةَ وَ لَا يُنْفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ...» (۱۰).

۱. بحار الانوار، ۵۱ / ۵۵؛ تفسیر عیاشی.	۲. سوره مائده (۵)، آیه ۵۴.
۳. تفسیر البرهان، ۱ / ۴۷۹.	۴. سوره انعام (۶)، آیه ۱۵۸.
۵. بحار الانوار، ۵۱ / ۵۱؛ ثواب الاعمال.	۶. سوره انفال (۸)، آیه ۳۹.
۷. بحار الانوار، ۵۱ / ۵۵؛ تفسیر عیاشی.	۸. سوره توبه (۹)، آیه ۳.
۹. بحار الانوار، ۵۱ / ۵۵؛ تفسیر عیاشی.	۱۰. سوره توبه (۹)، آیه ۳۴.

کسانی را که زر و سیم می اندوزند و در راه خدا انفاق نمی کنند، به عذابی درد آور مژده ده.

تأویل «فَبَشِّرْهُمْ» در زمان ظهور امام زمان علیه السلام است. (۱)

۹- «وَلَيْنَ أَخْرَجْنَا عَنْهُمْ الْعَذَابَ إِلَىٰ أُمَّةٍ مَّعْدُودَةٍ لَيَقُولُنَّ مَا يَحْبِسُهُ» (۲).

و اگر چند گاهی عذابشان را به تأخیر بيفکنیم می گویند: چه چیز مانع آن شده است.

تأویل «أُمَّةٍ مَّعْدُودَةٍ» امام زمان علیه السلام و یاران او می باشند. (۳)

۱۰- «بَقِيَّةُ اللَّهِ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ...» (۴).

اگر ایمان آورده اید، آنچه خدا باقی می گذارد برایتان بهتر است.

تأویل «بَقِيَّةُ اللَّهِ» امام زمان علیه السلام است. (۵)

۱۱- «وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا أَنْ أَخْرِجْ قَوْمَكَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَذَكِّرْهُمْ

بِآيَاتِ اللَّهِ...» (۶). موسی را با آیاتمان فرستادیم که قوم خود را از تاریکی ها به روشنایی

بیرون آر، و روزهای خدا را به یادشان بیاور.

تأویل «آيَاتِ اللَّهِ» روز ظهور امام زمان علیه السلام و روز مرگ و روز قیامت است. (۷)

۱۲- «...بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَّنَا أُولِي بَأْسٍ شَدِيدٍ...» (۸).

گروهی از بندگان خویش را که جنگاورانی نیرومند بودند، بر سر شما فرستادیم.

تأویل «عِبَادًا» امام زمان علیه السلام و یاران او هستند. (۹)

۱۳- «وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا» (۱۰).

بگو: حق آمد و باطل نابود شد. حقا که باطل نابود شدنی بود.

۲. سوره هود (۱۱)، آیه ۸

۴. سوره هود (۱۱)، آیه ۸۶

۶. سوره ابراهیم (۱۴)، آیه ۵

۸. سوره اسراء (۱۷)، آیه ۵

۱۰. سوره اسراء (۱۷)، آیه ۸۱

۱. تفسیر البرهان، ۲ / ۱۲۱

۳. تفسیر البرهان، ۲ / ۲۰۹

۵. کافی، ۱ / ۴۱۲

۷. بحارالانوار، ۵۱ / ۴۵؛ تفسیر علی بن ابراهیم.

۹. تفسیر البرهان، ۲ / ۴۰۷

تأویل «جاء الحق» زمان ظهور امام زمان علیه السلام است. (۱)

۱۴- «... أَنْ الْأَرْضَ يَرِثَهَا عِبَادِي الصَّالِحُونَ» (۲).

این زمین را بندگان شایسته من به میراث خواهند برد.

تأویل «عِبَادِي الصَّالِحُونَ» امام زمان علیه السلام و یاران او می باشند. (۳)

۱۵- «أُذِنَ لِلَّذِينَ يُقَاتِلُونَ بِأَنَّهُمْ ظَلَمُوا وَإِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ» (۴).

به کسانی که با آنان پیکار می شود، از آن رو که ستم دیده اند رخصت داده شده

است، و خدا به یاری دادن آنان تواناست.

تأویل «لِلَّذِينَ» امام زمان علیه السلام است. (۵)

۱۶- «الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَآمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَ

نَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ...» (۶).

همان کسانی که اگر زمین را در اختیارشان دهیم، نماز می گزارند و زکات می دهند

و امر به معروف و نهی از منکر می کنند.

تأویل «الَّذِينَ» ائمه علیهم السلام و امام زمان علیه السلام و یاران او هستند. (۷)

۱۷- «وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ...» (۸).

خدا به کسانی از شما که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند، وعده داد که

روی زمین جانشین دیگرانشان کند.

تأویل «الَّذِينَ آمَنُوا» امام زمان علیه السلام و یاران او هستند. (۹)

۱۸- «إِنْ نَشَأْ نُزِّلْ عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ آيَةٌ فَظَلَّتْ أَعْنَاقُهُمْ لَهَا خَاضِعِينَ» (۱۰). اگر بخواهیم

۲. سوره انبیاء (۲۱)، آیه ۱۰۵.

۱. تفسیر البرهان، ۲ / ۴۴۱.

۳. بحار الانوار، ۵۱ / ۴۷؛ تفسیر علی بن ابراهیم.

۵. بحار الانوار، ۵۱ / ۴۷؛ تفسیر علی بن ابراهیم.

۴. سوره حج (۲۲)، آیه ۳۹.

۷. بحار الانوار، ۵۱ / ۴۷؛ تفسیر علی بن ابراهیم.

۶. سوره حج (۲۲)، آیه ۴۱.

۹. بحار الانوار، ۵۱ / ۵۸؛ غیبت نعمانی.

۸. سوره نور (۲۴)، آیه ۵۵.

۱۰. سوره شعراء (۲۶)، آیه ۴.

از آسمان بر ایشان آیتی فرو می فرستیم که در برابر آن به فروتنی گردن فرود آورند.
تأویل «آیة» ندای آسمانی است که نام امام زمان علیه السلام را ندا می کند. (۱)

۱۹- «أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَ يُكَشِفُ السُّوءَ وَ يَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ...» (۲).

یا آنکه در مانده را چون (خدا را) بخواند، اجابتش کند و رنج را بر طرف نماید و شما را جانشینان زمین قرار دهد.

تأویل «الْمُضْطَرَّ» امام زمان علیه السلام است. (۳)

۲۰- «وَ نُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتَضَعُوا فِي الْأَرْضِ وَ نَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَ نَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ» (۴). و ما بر آن هستیم که بر مستضعفان زمین منت نهیم و آنان را پیشوایان سازیم و وارثان گردانیم.

تأویل «الَّذِينَ» آل محمد هستند که به وسیله امام زمان پیشوایان و وارثان زمین می گردند. (۵)
۲۱- «وَ لَئِنْ جَاءَ نَصْرٌ مِنْ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ إِنَّا كُنَّا مَعَكُمْ...» (۶).

چون از سوی پروردگارت مددی رسد، می گویند: ما نیز با شما بوده ایم.

تأویل «نَصْرٌ مِنْ رَبِّكَ» امام زمان علیه السلام است. (۷)

۲۲- «وَ أَشْرَقَتِ الْأَرْضُ بِنُورِ رَبِّهَا...» (۸).

و زمین به نور پروردگارش روشن شد.

تأویل «أَشْرَقَتِ الْأَرْضُ» در زمان ظهور امام زمان علیه السلام است. (۹)

۲۳- «سَنُرِيهِمْ آيَاتِنَا فِي الْأَفَاقِ وَ فِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ...» (۱۰).

به زودی آیاتمان را در آفاق و در وجود خودشان به آنان نشان خواهیم داد تا

۱. بحارالانوار، ۴۸ / ۵۱؛ تفسیر علی بن ابراهیم.

۲. سوره نمل (۲۷)، آیه ۶۲.

۳. بحارالانوار، ۴۸ / ۵۱؛ تفسیر علی بن ابراهیم.

۴. سوره قصص (۲۸)، آیه ۵.

۵. بحارالانوار، ۵۴ / ۵۱؛ غیبت شیخ.

۶. سوره عنکبوت (۲۹)، آیه ۱۰.

۷. بحارالانوار، ۴۸ / ۵۱؛ تفسیر علی بن ابراهیم.

۸. سوره زمر (۳۹)، آیه ۶۹.

۹. بحارالانوار، ۳۳۰ / ۵۲؛ غیبت شیخ.

۱۰. سوره فصلت (۴۱)، آیه ۵۳.

برایشان آشکار شود که او حق است. تأویل «أَنَّهُ الْحَقُّ» ظهور امام زمان است. (۱)

۲۴- «وَلَمَنِ انْتَصَرَ بَعْدَ ظُلْمِهِ فَأُولَئِكَ مَا عَلَيْهِمْ مِنْ سَبِيلٍ» (۲).

بر کسانی که پس از ستمی که بر آنها رفته باشد انتقام می گیرند، ملامتی نیست.

تأویل «وَلَمَنِ انْتَصَرَ» امام زمان علیه السلام و یاران او هستند.

۲۵- «وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَ مَا تُوعَدُونَ» (۳). و روزی شما و هر چه به شما وعده

داده می شود در آسمان است. تأویل «مَا تُوعَدُونَ» ظهور امام زمان علیه السلام است. (۴)

۲۶- «اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَ انشَقَّ الْقَمَرُ» (۵).

رستاخیز نزدیک شد و ماه دو پاره گردید.

تأویل «السَّاعَةُ» ظهور امام زمان علیه السلام است. (۶)

۲۷- «يُعْرِفُ الْمُجْرِمُونَ بِسِيمَاهُمْ...» (۷).

تبهکاران را به نشان صورتشان می شناسند. تأویل «يُعْرِفُ الْمُجْرِمُونَ» امام

زمان علیه السلام است که تبهکاران را به نشان صورتشان می شناسد. (۸)

۲۸- «اعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يُخَيِّ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا...» (۹).

بدانید که خدا زمین را پس از مردنش زنده می کند.

تأویل «يُخَيِّ الْأَرْضَ» به وسیله امام زمان علیه السلام است. (۱۰)

۲۹- «يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَ اللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَ لَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ» (۱۱).

می خواهند نور خدا را با دهانهایشان خاموش کنند، ولی خدا کامل کننده نور

خویش است، اگر چه کافران را ناخوش آید.

۲. سورة شوری (۴۲)، آیه ۴۱.

۴. بحار الانوار، ۵۱ / ۵؛ غیبت شیخ.

۶. بحار الانوار، ۵۱ / ۴۹؛ تفسیر علی بن ابراهیم.

۸. بحار الانوار، ۵۱ / ۵۹؛ غیبت نعمانی.

۱۰. بحار الانوار، ۵۱ / ۵۳؛ غیبت شیخ.

۱. بحار الانوار، ۵۱ / ۶۲؛ کافی.

۳. سورة ذاریات (۵۱)، آیه ۲۲.

۵. سورة قمر (۵۴)، آیه ۱.

۷. سورة الرحمن (۵۵)، آیه ۴۱.

۹. سورة حدید (۵۷)، آیه ۱۷.

۱۱. سورة صف (۶۱)، آیه ۸.

تأویل ﴿وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ﴾ به وسیله امام زمان علیه السلام است. (۱)

۳۰- ﴿هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَ لَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ﴾ (۲). اوست آن خدایی که پیامبر خود را همراه با هدایت و دین راستین فرستاد تا او را بر همه ادیان پیروز گرداند، هر چند مشرکان را ناخوش آید.

تأویل ﴿لِيُظْهِرَهُ﴾ در زمان ظهور امام زمان علیه السلام است. (۳)

۳۱- ﴿وَ أُخْرَىٰ تُحِبُّونَهَا نَصْرٌ مِّنَ اللَّهِ وَ فَتْحٌ قَرِيبٌ وَ بَشِيرٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ﴾ (۴).

و نعمتی دیگر که دوستش دارید نصرتی است از جانب خداوند و پیروزی ای است نزدیک، و مؤمنان را مژده ده. تأویل ﴿فَتْحٌ قَرِيبٌ﴾ با پیروزی امام زمان علیه السلام است. (۵)

۳۲- ﴿قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَصْبَحَ مَاؤُكُمْ غَوْرًا فَمَنْ يَأْتِيكُمْ بِمَاءٍ مَّعِينٍ﴾ (۶).

بگو: اگر آب شما در زمین فرو رود، چه کسی شما را آب روان خواهد داد؟

تأویل ﴿مَاءٍ مَّعِينٍ﴾ امام زمان علیه السلام است. (۷)

۳۳- ﴿إِذَا تَثَلَىٰ عَلَيْهِ آيَاتُنَا قَالَ أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ﴾ (۸).

چون آیات ما بر او [گنجهکار] خوانده شود، گوید: افسانه‌های پیشینیان است.

تأویل ﴿آيَاتُنَا﴾ امام زمان است. (۹)

۳۴- ﴿فَإِذَا نُفِرَ فِي النَّاقُورِ ۝ فَذَلِكَ يَوْمَئِذٍ يَوْمٌ عَسِيرٌ﴾ (۱۰).

آن گاه در صور دمیده شود، آن روز، روزی سخت خواهد بود.

۱. بحارالانوار، ۴۹ / ۵۱؛ تفسیر علی بن ابراهیم.

۲. سوره صف (۶۱)، آیه ۹.

۴. سوره صف (۶۱)، آیه ۱۳.

۶. سوره ملک (۶۷)، آیه ۳۰.

۸. سوره قلم (۶۸)، آیه ۱۵.

۱۰. سوره مدثر (۷۴)، آیه ۸ - ۹.

۳. تفسیر البرهان، ۴ / ۳۳۰.

۵. بحارالانوار، ۴۹ / ۵۱؛ تفسیر علی بن ابراهیم.

۷. تفسیر البرهان، ۴ / ۳۶۶.

۹. بحارالانوار، ۵۱ / ۶۱.

تأویل ﴿فَإِذَا نُقِرَ﴾ زمان ظهور امام زمان علیه السلام است. (۱)

۳۵- ﴿هَلْ آتَيْكَ حَدِيثُ الْغَاشِيَةِ﴾ (۲).

آیا داستان غاشیه (پوشنده) به تو رسیده است؟

تأویل ﴿الْغَاشِيَةِ﴾ امام زمان علیه السلام است. (۳)

۳۶- ﴿وَ الْفَجْرِ ۝ وَ لَيَالٍ عَشْرٍ ۝ وَ الشَّفْعِ ۝ وَ الْوَتْرِ﴾ (۴).

سوگند به سپیده صبح. و سوگند به شبهای دهگانه. و سوگند به جفت و طاق.

تأویل ﴿الْفَجْرِ﴾ امام زمان علیه السلام است. (۵)

۳۷- ﴿وَ النَّهَارِ إِذَا تَجَلَّى﴾ (۶).

سوگند به روز آن گاه که آشکار شود. تأویل ﴿النَّهَارِ﴾ امام زمان علیه السلام است. (۷)

۳۸- ﴿تَنْزِيلُ الْمَلَائِكَةِ وَ الرُّوحُ فِيهَا يَأْتُنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ﴾ (۸).

در شب قدر فرشتگان و روح به اجازه پروردگارشان برای انجام دادن کارها نازل می شوند.

تأویل ﴿تَنْزِيلُ الْمَلَائِكَةِ وَ الرُّوحُ﴾ نزول آنها بر امام زمان علیه السلام است. (۹)

۳۹- ﴿سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ﴾ (۱۰).

شب قدر تا طلوع بامداد همه سلام و درود است.

تأویل ﴿مَطْلَعِ الْفَجْرِ﴾ زمان ظهور امام زمان علیه السلام است. (۱۱)

۴۰- ﴿وَ الْعَصْرِ ۝ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ۝ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَ تَوَاصَوْا

۲. سوره غاشیه (۸۸)، آیه ۱.

۴. سوره فجر (۸۹)، آیه ۱-۳.

۶. سوره لیل (۹۲)، آیه ۲.

۹. تفسیر البرهان، ۴ / ۴۸۸.

۱۱. تفسیر البرهان، ۴ / ۴۸۷.

۱. بحار الانوار، ۵۱ / ۵۸؛ غیبت نعمانی.

۳. بحار الانوار، ۵۱ / ۵۰؛ ثواب الاعمال.

۵. تفسیر البرهان، ۴ / ۴۵۷.

۷. بحار الانوار، ۵۱ / ۴۹؛ تفسیر علی بن ابراهیم.

۸. سوره قدر (۹۷)، آیه ۴.

۱۰. سوره قدر (۹۷)، آیه ۵.

بِالْحَقِّ وَ تَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ^(۱) . سوگند به زمان، که آدمی در زیان است، مگر آنها که ایمان آورده‌اند و کارهای شایسته کردند و یکدیگر را به حق و صبر سفارش نمودند.
تأویل «وَالْعَصْرِ» زمان ظهور امام زمان علیه السلام است.^(۲)

آینده‌نگری قرآن و حضرت مهدی علیه السلام

در اینجا به یک آیه قرآن اشاره می‌کنیم که به موجب آن ترسیمی روشن از آن آینده نورانی به عمل آمده است. در این آیه شریفه، قرآن مجید مرگی فراگیر را برگستره گیتی وعده داده سپس همگان را به حیاتی دوباره نوید می‌دهد و می‌فرماید: «اعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا، قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ»^(۳) . روشن است که این موت و حیات همانند مرگ و زندگی‌های ظاهری، اعم از فردی یا گروهی نیست بلکه نمایانگر بروز دو دوره وحشت و راحت، همانند دو فصل خزان و بهار در طبیعت است و بنابر آن چه در تفاسیر، ذیل این آیه آمده است. مرگ زمین و حیات دوباره آن در ارتباط با دوران غیبت و سپس ظهور مهدی آل محمد صلی الله علیه و آله تبیین گردیده است به بیان ابن عباس: مراد آیه آن است که کار زمین به قیام آل محمد صلی الله علیه و آله سامان می‌گیرد و منظور از مرگ زمین ستم زمینیان است نشانه‌های خدایی نیز با همان قیام‌کننده برپا می‌شود.^(۴) این مطلب اشاره به آن است که ظلم و جور به واقع حیات زمین را می‌گیرد و در مقابل داد و دادگری، آن را جانی دوباره می‌بخشد و این همان ویژگی است که تنها با برپایی نظام حکومتی فراگیر حضرت مهدی علیه السلام شکل می‌گیرد و جمله پایانی آیه مردم را به اندیشیدن وامی‌دارد تا واقعیت این مرگ و حیات را به خوبی دریابند و خدای متعال را به عنوان اصلی‌ترین عامل در این تحوّل بشناسند.

۱. سوره عصر (۱۰۳)، آیه ۱ - ۲. ۲. تفسیر البرهان، ۴ / ۵۰۴.

۳. بدانید که خداوند زمین را پس از مرگش زنده می‌کند ما آیات خود را برای شما روشن ساختیم، باشد که اندیشه خویش را به کار اندازید. سوره حدید (۵۷)، آیه ۱۸.

۴. شیخ ابو جعفر محمد بن الحسن طوسی، کتاب الغیبة؛ موعود روزگاران، اصغر صادقی.

فصل چهارم

اوصاف و شمایل

خطبه حضرت مهدی روحی له الفداء یا «اعلامیه جهانی»
عَنِ الصَّادِقِ عليه السلام: وَ سَيِّدُنَا الْقَائِمُ مُسْنِدًا ظَهْرَهُ إِلَى الْكَعْبَةِ وَ يَقُولُ يَا مَعْشَرَ الْخَلَائِقِ:
أَلَا وَ مَنْ أَرَادَ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى آدَمَ وَ شَيْثَ، فَهَا أَنَا ذَا آدَمَ وَ شَيْثَ.
أَلَا وَ مَنْ أَرَادَ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى نُوحَ وَ وَدِّهِ سَامَ، فَهَا أَنَا ذَا نُوحَ وَ سَامَ.
أَلَا وَ مَنْ أَرَادَ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَ إِسْمَاعِيلَ، فَهَا أَنَا ذَا إِبْرَاهِيمَ وَ إِسْمَاعِيلَ.
أَلَا وَ مَنْ أَرَادَ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى عِيسَى وَ شَمْعُونَ فَهَا أَنَا ذَا عِيسَى وَ شَمْعُونَ.
أَلَا وَ مَنْ أَرَادَ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى مُحَمَّدٍ وَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ (صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا) فَهَا أَنَا ذَا
مُحَمَّدٍ وَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ.

أَلَا وَ مَنْ أَرَادَ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ فَهَا أَنَا ذَا الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ.
أَلَا وَ مَنْ أَرَادَ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى الْأَيْمَةِ مِنْ وُلْدِ الْحُسَيْنِ فَهَا أَنَا ذَا الْأَيْمَةِ أَجِيبُوا إِلَى
مَسْأَلَتِي فَإِنِّي أَنْبِئُكُمْ بِمَا نُبِّئْتُمْ بِهِ وَ مَا لَمْ تُنَبِّؤْا بِهِ وَ مَنْ كَانَ يَقْرَأُ الْكُتُبَ وَ الصُّحُفَ
فَلْيَسْمَعْ مِنِّي.

ثُمَّ يَبْتَدِئُ بِالصُّحُفِ الَّتِي أَنْزَلَهَا اللَّهُ عَلَى آدَمَ وَ شَيْثَ وَ يَقُولُ أُمَّةُ آدَمَ وَ شَيْثَ هِبَةٌ
اللَّهِ، هَذِهِ وَ اللَّهُ هِيَ الصُّحُفُ حَقًّا وَ لَقَدْ أَرَانَا مَا لَمْ نَكُنْ نَعْلَمُهُ فِيهَا وَ مَا كَانَ خَفِيَ عَلَيْنَا وَ مَا

كَانَ أُسْقِطَ مِنْهَا وَ بُدِّلَ وَ حُرِّفَ.

ثُمَّ يقرأ صُحُفَ نُوحٍ وَ صُحُفَ إِبْرَاهِيمَ وَ التَّوْرَةَ وَ الإنجِيلَ وَ الزَّبُورَ فَيَقُولُ أَهْلُ التَّوْرَةِ وَ الإنجِيلِ وَ الزَّبُورِ هَذِهِ وَ اللهُ صُحُفُ نُوحٍ وَ إِبْرَاهِيمَ حَقًّا وَ مَا أُسْقِطَ مِنْهَا وَ بُدِّلَ وَ حُرِّفَ مِنْهَا. هَذِهِ وَ اللهُ التَّوْرَةَ الْجَامِعَةَ وَ الزَّبُورَ التَّامُّ وَ الإنجِيلَ الْكَامِلُ وَ أَنَّهَا أضعافُ مَا قَرَأْنَا مِنْهَا. ثُمَّ يَتْلُوا الْقُرْآنَ فَيَقُولُ الْمُسْلِمُونَ هَذِهِ وَ اللهُ الْقُرْآنُ حَقًّا الَّذِي أَنْزَلَهُ اللهُ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ مَا أُسْقِطَ مِنْهُ وَ حُرِّفَ وَ بُدِّلَ.

از حضرت صادق علیه السلام نقل شده است که فرمودند: آقای ما قائم آل محمد پشت به خانه کعبه می زند و می فرماید:

ای مردم! هر کسی که بخواهد آدم و شیث را ببیند، بیاید مرا ببیند. آری، من همان آدم و شیث هستم.

آگاه باشید، هر کس که بخواهد نوح و فرزندش سام را ببیند، من همان نوح و سام هستم. ای مردم! بدانید هر کس بخواهد ابراهیم و اسماعیل را ببیند، من همان ابراهیم و اسماعیل هستم.

آگاه باشید، هر کس که بخواهد عیسی و شمعون را ببیند، عیسی و شمعون منم. ای مردم! بدانید که اگر بخواهید محمد و امیرالمؤمنین را ببینید، من همان محمد و امیرالمؤمنین هستم - که درود خداوند بر آنها باد -.

آگاه باشید، اگر بخواهید حسن و حسین را ببینید، من همان حسن و حسین ام. ای مردم! اگر بخواهید ائمه از فرزندان حسین را ببینید، من همان پیشوایان از فرزندان حسین هستم [یعنی همه عزیزان و فرستادگان خداوند در من خلاصه شده اند]. پس دعوت مرا اجابت کنید برای اینکه آنچه آنها به شما فرمودند و فرمودند من به شما خواهم گفت و شما را آگاه می کنم. هر کسی که کتابهای آسمانی را می خواند پس بشنود تا برای او بخوانم.

آنگاه شروع می کند به خواندن صحیفی که بر آدم و شیث نازل شده است و پیروان آدم و شیث اقرار می کنند و می گویند به خدا قسم این همان صحیفی است که بر آدم و

شیث نازل شده و این آقا چیزهایی به ما نشان داد که قبلاً نمی دانستیم و بر ما مخفی بود و بعلاوه، کوچکترین حرفی از آنها نیفتاده و تحریف هم نشده است.

سپس شروع می کند به خواندن صحف نوح و ابراهیم و نیز تورات و انجیل. پس اهل تورات و انجیل و زبور می گویند به خدا قسم این است تورات جامع و زبور تمام و انجیل کامل. به درستی که بیش از آنچه ما از این کتابها خوانده بودیم برای ما قرائت فرمودند.

آنگاه شروع به خواندن قرآن مجید می فرماید. پس پیروان قرآن می گویند به خدا قسم این همان قرآنی است که خداوند بر پیامبرش نازل فرموده و حرفی از آن نیفتاده و همچنین تحریف و تبدیلی در آن صورت نگرفته است.

حضرت ولی عصر علیه السلام در برابر قدرت های تخریبی

بر همگان روشن است که روز به روز بر کیفیت و کمیت سلاح های مدرن از موشک های قاره پیما گرفته تا بمب های اتمی و هیدروژنی افزوده می شود و این وسایل در دست استکبار جهانی است، آیا امام زمان علیه السلام می تواند در برابر این قدرت ها ایستادگی کند و جهان را تحت حکومت خود آورد؟ پاسخ: اولاً اگر از راه اعجاز نه امور عادی مسأله را بررسی کنیم، پاسخ سؤال آسان است، و همه چیز برای او یک شبه حل خواهد شد، به این معنا که اسباب کار از هر سو فراهم خواهد شد. و اگر مسأله را از راه عادی و طبیعی بررسی کنیم، پاسخ سؤال فوق این است: مردم دنیا که از ظلم و جور و فساد به ستوه آمده و تشنه مصلح حقیقی هستند، وقتی ندای چنین مصلحی به گوششان رسید، خود به خود به سوی او جذب می شوند و همه امکانات خود را در اختیار این مصلح قرار می دهند، البته در این صورت هم امدادهای غیبی به کمکشان خواهد شتافت و با توجه به این امکانات عظیم دنیای اسلام از نظر اقتصادی، نیروی انسانی، جغرافیایی و استراتژیکی که در مراحل اول به امام علیه السلام می پیوندند و منافع اولیه دنیای استکبار را در اختیار حضرت مهدی علیه السلام قرار می دهند، مسأله به راحتی حل خواهد شد.

آیا قیام حضرت مهدی علیه السلام مسلحانه است؟

امام قائم علیه السلام همچون پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله نخست اعلان دعوت می‌کند و در آغاز ظهور، پیامش را به جهانیان می‌رساند، در این میان عده‌ای دعوتش را می‌پذیرند، ولی عده‌ای دیگر کارشکنی و توطئه‌گری کرده و به مخالفت بر می‌خیزند، امام علیه السلام در برابر اینها قیام مسلحانه می‌کند در حدیثی امام جواد علیه السلام فرمود: وقتی ۳۱۳ نفر یاران خاص امام قائم عجل الله تعالی فرجه الشریف به خدمتش در مکه رسیدند، حضرت دعوتش را به جهانیان آشکار می‌سازد «ظهور می‌کند» و وقتی این تعداد به ده هزار نفر رسید، به اذن خداوند متعال قیام مسلحانه می‌کند «خروج می‌نماید»^(۱).

وارستگی‌ها و صلاحیتهای رهبر حکومت جهانی

رهبری حکومت واحد جهانی را خدای متعال بر عهده بنده صالح خود حضرت حجة بن الحسن علیه السلام قرار داده است او یگانه انسانی است که امروز خدای متعال، معصوم بودن او را امضاء فرموده و اوست که از هر پستی و آلودگی، اشتباه‌کاری و خطا برکنار است و هیچ پلیدی و ناپاکی در او یافت نمی‌شود، خدای متعال درباره او و پدران گرامی اش و صدیقه کبری، فاطمه زهراء علیها السلام فرموده است:

﴿إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيراً﴾^(۲).

همانا خدای چنین خواسته است که تمامی ناپاکی‌ها را از شما اهل بیت بزدايد و شما را از همه پلیدی‌ها پاک نماید.

حضرت رضا علیه السلام در دعایی که به یونس بن عبدالرحمن تعلیم فرمودند در فرازهایی از آن می‌فرمایند: خدایا، همانا او «مهدی موعود» بنده توست که او را برای

۱. بحارالانوار، ۵۲ / ۲۸۳؛ حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف فروغ تابان ولایت، محمدی اشتهاردی، ۹۹؛ کمال الدین، ۳۷۷؛ خاتمة المستدرک، ۵ / ۲۴۰؛ احتجاج، ۲ / ۲۴۹؛ مستدرک سفینه البحار، ۵۰۹ / ۱۰.
۲. سورة احزاب، آیه ۳۳.

خودت خالص فرموده‌ای و بر غیب و پنهانی خویش برگزیده‌ای و او را از هر گناه دور داشته‌ای و از هر عیب و نقصی در امان قرار داده‌ای و از هر پلیدی پاکش فرموده‌ای و از هر آلودگی سالم داشته‌ای، خدایا، ما در روز قیامت و همان روز حادثه شگفت شهادت می‌دهیم که همانا حجة بن الحسن علیه السلام هیچ گناهی مرتکب نشده و خطایی را بجا نیاورده است و هیچ طاعت و فرمانبرداری را ضایع و نابود نکرده و هیچ حرامی را مرتکب نشده و هیچ واجبی را واژگون نکرده (۱).

اما از نظر دانش و بینش باید گفت که او امروز همتای جدش علی بن ابیطالب علیه السلام است و دانش‌های علوی در سینه او موج می‌زند. دانش او مرز و اندازه‌ای ندارد؛ در اینجا به نقل حدیثی بسنده می‌کنیم. امام موسی کاظم علیه السلام درباره علم آل محمد صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: دانش ما امامان بر سه گونه است.

علم به گذشته، علم به حال و علم به آینده.

اما دانش به گذشته همان است که از جانب خدای متعال برای ما تفسیر شده است. و اما علم به حال که بوسیله کتابها «و نوشتجات پیشین که از پیامبر اسلام و حضرت زهراء علیها السلام و... به ما رسیده است» بدست می‌آید.

و اما علم به آینده که آن به وسیله الهام در دل و یا به صورت سخن گفتن «فرشته» در گوش امام می‌باشد و این برترین دانش ماست و هرگز پیامبری پس از پیامبر ما نخواهد بود.

آن حضرت گنجینه دانش الهی در زمین است و تمام علوم پیامبران گذشته به حضرتش به ارث رسیده است. او به همه زوایای این جهان گسترده آگاهی دارد، راههای آسمان را به گونه‌ای می‌شناسد که دانشمندان امروزین حتی آن قدر به راههای زمینی آگاهی ندارند. حضرت مهدی علیه السلام دستی به تمام گیتی دارد و با دیگر عوامل چنان سخن می‌گوید که ما با زمینیان سخن می‌گوییم. او عصارة انسانیت و خلاصه

فضیلت است. امیر مؤمنان علیه السلام در وصف امام قائم علیه السلام می فرمایند:

يَغْطِفُ الْهَوَىٰ عَلَى الْهُدَىٰ إِذَا عَطَفُوا الْهُدَىٰ عَلَى الْهَوَىٰ وَ يَغْطِفُ الرَّأْيَ عَلَى الْقُرْآنِ
إِذَا عَطَفُوا الْقُرْآنَ عَلَى الرَّأْيِ (۱).

او زهدی چون امیرالمؤمنین علیه السلام دارد، آنگونه که امام صادق علیه السلام می فرمایند: وقتی قائم ما اهل بیت به پا خیزد، لباس های علی علیه السلام را به تن می کند و روش او را پیش می گیرد. (۲) صبر و شکیبایی، تحمل سختی و بردباری یکی از عوامل مهم در پیشبرد اهداف الهی است و سفرای الهی با سلاح صبر و شکیب به آرمان های الهی خود جامعه عمل پوشانیده اند. خداوند متعال در قرآنش به پیامبر اسلام دستور می دهد: ﴿فَاصْبِرْ كَمَا صَبَرَ أُولُو الْعَزْمِ مِنَ الرُّسُلِ﴾ شکیبایی پیشه کن چنانکه پیامبران اولو العزم شکیبایی کردند، حضرت امام مهدی علیه السلام نیز الگوی شکیبایی است در لوحی که از جانب خدا در ولادت امام حسین علیه السلام بر حضرت زهراء علیه السلام نازل شد درباره حضرت مهدی علیه السلام دارد: در او کمال موسی و نورانیت عیسی و صبر و شکیبایی ایوب وجود دارد.

دامنه مهمان نوازی او مهمان نوازی ابراهیم خلیل را به یاد می آورد. شریف و ضعیف، غنی و فقیر، دانا و نادان، بزرگ و کوچک بر سر خوان احسان او یکسان می نشینند؛ سید بن طاووس می گوید (۳) پس از خواندن زیارت روز جمعه امام زمان بگویند: «نَزِيلُكَ حَيْثُ مَا اتَّجَهْتَ رِكَابِي وَ ضَيْفُكَ حَيْثُ كُنْتُ مِنَ الْبِلَادِ».

هر جا که فرود آیم و راحله ام به هر سو که روان شود، بر تو وارد می شوم و در هر کجا که از شهرها باشم میهمان تو هستم.

۱. نهج البلاغه، ۲ / ۲۱؛ عیون الحکم و المواعظ، ۵۵۴؛ بحار الانوار، ۳۱ / ۵۴۹؛ مستدرک سفینه البحار، ۲۷۸ / ۷.

۲. کافی، کلینی ۱ / ۴۱۱؛ نقل از ترجمه مکیال المکارم، ترجمه حائری قزوینی، ۱ / ۱۲۹.

۳. جمال الأسبوع سید بن طاووس در اعمال روز جمعه، نقل از ترجمه مکیال المکارم محمدتقی اصفهانی، ترجمه حائری قزوینی؛ آینده جهان تالیف جلال برنجیان ۳۸ - ۳۹؛ جمال الأسبوع، ۴۲.

خلاصه حضرت مهدی علیه السلام هم از نظر سجایای انسانی و والایی شخصیت و هم از نظر دانش و بینش آن چنان والا گهری است که نمونه‌اش را جز در میان خاندان معصوم پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله نمی‌توان یافت و اوست که خدای متعال صلاحیت رهبری او را تأیید فرموده و بیان کرده است که از او جز نیکویی چیز دیگری به افراد نمی‌رسد. خدای متعال در قرآن می‌فرماید: «بَقِيَّةُ اللَّهِ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ»^(۱).

باز مانده خدا «مهدی»، برای شما (مطلق) نیکویی است اگر در زمره مؤمنان باشید. یکی دیگر از ویژگیهای مهم در وجود رهبران الهی انسانیت و بزرگواری، گذشت و قدرشناسی آنان می‌باشد، که ما از این گونه سجایای انسانی در وجود همه انبیا و اوصیای آنان سراغ داریم، میهمان نوازی ابراهیم خلیل، گذشت و عفو یوسف صدیق، و عطوفت بیکران خاتم انبیا همه گزارشگر روح بزرگ آنان است و حضرت مهدی علیه السلام به عنوان وارث همه انبیا نیز از صفات و سجایای بلند انسانی برخوردار است. امام صادق علیه السلام می‌فرماید: اولین کاری که مهدی علیه السلام انجام می‌دهد این است که در همه عالم ندا می‌کند، توجه کنید هر کس بر عهده یکی از شیعیان ما قرضی داشته باشد آنرا بگوید، تا این که دانه سیر و خردل را هم به صاحبان آنها برساند چه رسد به طلاها و نقره‌ها و املاک زیاد که همه را اداء کند^(۲) این همه عطوفت را در که سراغ می‌توان گرفت؟ اولین کاری که در دوران روآوری امکانات اجتماعی انجام می‌دهد، برآوردن تمام وام‌ها و بدهکاری‌های شیعیان از آغاز امامت امیر مؤمنان علیه السلام تا هنگامه ظهورش می‌باشد یعنی یاد تمام انسان‌هایی که در اعصار و قرون، دل در گرو حضرتش داشته‌اند و آرزوی دولت آل محمد صلی الله علیه و آله را در دل پرورانده‌اند فراموش نمی‌کند خلاصه او در فضیلت‌ها و والایی‌ها بی‌همتاست و امروز صدر کائنات و انسانی کامل و

۱. سوره هود، آیه ۸۵

۲. بحارالانوار، ۳۴ / ۵۳؛ نقل از ترجمه میکیال المکارم، مؤلف محمد تقی اصفهانی، ترجمه حائری

قزوینی، ۱۷۷ / ۱.

برخوردار از همه ویژگی‌های نیکان است، خلاصه آنچه خوبان همه دارند او تنها دارد. (۱)

امنیت جهان در سایه تمدن حضرت مهدی علیه السلام

اگر بخواهیم درباره امنیت سخن بگوییم باید بیان کنیم که در یک جامعه چند گونه امنیت را می‌توان تصور کرد:

۱- امنیت فردی

۲- امنیت اجتماعی

۳- امنیت منطقه‌ای

قطعاً برای تأمین سعادت و آسایش انسان در این جهان تمام گونه‌های امنیت لازم است و به مجرد از بین رفتن یکی از آنها حیات انسان در معرض خطر جدی می‌افتد. تحقق امنیت، آرمان همه امت‌هایی است که خواستار پی‌ریزی یک تمدن انسانی می‌باشند و اگر امنیت و آسایش سیاسی یک کشور دچار مشکل شود برپایی هر نوع تمدن و بدست آمدن هر گونه پیشرفت اگر نگوئیم محال است لااقل بسیار دشوار خواهد بود. امروزه جهان بیش از هر زمانی در جستجوی امنیت و آسایش است؛ مسابقات تسلیحاتی در همه کشورها، امنیت و صلح جهانی را به مخاطره افکنده است و به نظر می‌رسد که امروز بشر بیش از پیش به امنیت و صلح نیازمند می‌باشد. برای تحقق امنیت و صلح در کل جهان «سازمان ملل» پایه‌ریزی شد و پس از جنگ جهانی دوم به منظور نظارت بر امنیت جهانی «شورای امنیت» پایه‌گذاری گردید این دو نهاد از گذشته دور برای تحقق صلح جهانی و دستیابی به امنیت کلی، کوشش‌های فراوان در سطح بین‌المللی مبذول داشته‌اند اما آیا با تلاش‌های این سازمان‌ها صلح و امنیت جهانی تحقق پذیرفته است؟! هرگز.... نه تنها هنوز صلح و امنیت به وقوع نپیوسته است، بلکه بعید هم به نظر می‌رسد در آینده این آرمان توسط این نهادها و یا

نهادهای شبیه آنها تحقق پذیرد جنگهای نژاد پرستانه و... نمونه‌های بارز این بحران‌هاست و نیز وجود باندهای مسلح، گروه‌های آنارشیزم و هرج و مرج طلب، جنگ‌های سرد میان ابرقدرت‌ها، کودتاهای خونین نظامی، اعتصابات و جنگ‌های مسلحانه خیابانی در کشورهای جهان و... تمامی اینها دستیابی به صلحی پایدار را ناممکن می‌سازد مهم‌تر از این سیر روز افزون تولید اسلحه‌های مخرب و نسل برافکن و آزمایش آن بر روی ملت‌های ناتوان است اگر کشوری هم بخواهد خود را از این جنجال‌ها دور کند و به راه صلاح رود و در تأمین امنیت تلاش کند، ناامنی منطقه‌ای و تحریکات جهانی باز امنیت آن کشور را هم به خطر خواهد افکند سیر گسترده تولید سلاح‌های هیدروژنی و نوترونی آسایش جهانی را تهدید می‌کند.

برتراند راسل متفکر بریتانیایی در کتاب خود^(۱) می‌گوید: ملت‌هایی که سرگرم جنگ سرد هستند سالیانه ۳ هزار میلیون پوند یا در هر ثانیه ۶۶۰۰۰ پوند در راه تدارک آدمکشی خرج می‌کنند... بیش از نیمی از مردم جهان غذا به مقدار کفایت نمی‌خورند نه به آن جهت که لازم است این طور باشد، بلکه بدان جهت که ملت‌های ثروتمند ترجیح می‌دهند به جای یاری ملت‌های فقیرتر به کشتن یکدیگر مشغول باشند^(۲).

در فصل دانشمندان بمب هیدروژنی می‌گوید: اگر جنگ عمومی آغاز شود و اسلحه‌ای که امروزه در دسترس است مورد استفاده واقع شود احتمال آن می‌رود که جهان چنان آغشته به ذرات رادیو اکتیو گردد، که جنگ منجر به نابودی همه ملت‌ها شود اعم از متخاصم و بی طرف. اینها نمونه‌هایی بسیار گذرا و محدود از اوضاع وخیم جهان امروز است که نشان می‌دهد جهان از نظر امنیت سیاسی سخت دچار مشکل می‌باشد.

۱. این کتاب بنام «آیا بشر آینده‌ای هم دارد؟» در سال ۱۳۴۲ شمسی در ایران توسط آقای م منصور ترجمه شده.

۲. نقل از ترجمه کتاب «آیا بشر آینده‌ای هم دارد؟» فصل ۱۱ / ۲۴۲ به نقل از کتاب آینده جهان، جلال برنجیان.

اما اوضاع امنیّت اجتماعی نیز بسیار اسفبار است در بیشتر جوامع جهان بویژه جوامعی که می‌پندارند به اوج قلّه سعادت رسیده‌اند ناهنجاری‌های اجتماعی به صورتی دهشت‌بار و ترس آور شیرازه این جوامع را از درون می‌گسلد سیر جنایات هر روز رو به افزایش است سرقت، تجاوز، آدم‌ربایی، آدم‌فروشی و ... به شکل عجیبی رو به فزونی نهاده است. اما از دیدگاه امنیت فردی باید گفت که تأمین امنیّت فردی در گرو امنیّت اجتماعی و امنیّت کشوری و امنیّت منطقه‌ای است، چرا که افراد ارتباط ریشه‌ای با بخش‌های مختلف جامعه دارند بویژه که افراد امروز بیش از پیش نیاز به زندگی جمعی دارند و تقریباً زندگی فردی بریده از پیوندهای اجتماعی در بسیاری از مناطق جهان ناممکن شده است و طبعاً ناهنجاری‌های سیاسی و اجتماعی که در کشوری رخ دهد، بر افراد آن جامعه نیز تأثیر خواهد داشت؛ تازه با چشم پوشی از تأثیرات اجتماعی بر زندگی فردی، افراد در عصر حاضر به دنبال عوامل متعدّد دچار افسردگی شده‌اند، که یکی از این عوامل خلأ عقیده و اندیشه مذهبی ناب و بلکه از همه مهمتر و واقعی‌تر فاصله گرفتن از اهل بیت عصمت و طهارت علیهم‌السلام و آثار حیات‌بخش و عزت‌آفرین آن بزرگواران است خلاصه در کنار همه این ناامنی‌ها به خاطر عقیده ناصحیح به خدای جهان، چهره آینده بشریت را در دیدگاه همگان تاریک و اضطراب‌آور ساخته است و راه چاره و اصلاح اینها در سطح جهانی کاری ساده نیست و تجربه گذشته نشان داده است که توان این گونه اصلاحات در گستره جهان کاری بس دشوار است و خدای متعال و جهان‌آفرین این اقدام بزرگ و اصلاح واقعی جهانی را بر عهده آخرین ذخیره الهی سلاله پاکان و آخرین معصوم از نسل احمدی، حضرت خاتم‌الاولیاء بقیه الله الاعظم حجة بن الحسن العسکری علیه‌السلام قرار داده است و باید که بشر به امید آینده درخشان تحت لوای قائم آل محمد صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم اولاً اضطراب‌های فردی را کاهش دهد و در مسیر بزرگ آن آرمان بزرگ گام‌هایی هر چند اندک بردارد و با ایمان به فردایی روشن و امید به یاری حضرت یزدان در جهت نجات

مؤمنان و پیروان پیامبر آخر الزمان، آیینه جان را در مسیر زمینه‌سازی برای آن قیام شکوهمند مهدوی فاطمی محمدی حسینی جلا دهد و در زمینه برپایی آن قیام شکوهمند و عزت بخش گام‌هایی استوار بر دارد. حال به گوشه‌ای از تصویر آیینه ناب قائم آل محمد امنیت بخش هستی در آینده جهان پس از ظهور اشاره می‌کنیم:

امنیت جهانی

قیام حضرت مهدی علیه السلام یعنی اتمام حیات همه فرعونیان و فاسدان تاریخ؛ قیام بقیه الله الأعظم علیه السلام یعنی پایان بخش همه بیدادگران و ستم پیشگان جهان؛ و قیام حجة بن الحسن علیه السلام یعنی بر چیده شدن تمام کاخ‌های بیداد در سراسر گیتی، امام علیه السلام فرمودند: بر هر ستمگر و ستمگر زاده‌ای پیروز می‌شود و آن قدر عدالت در جهان آشکار می‌سازد که مردگان‌شان آرزوی زندگی مجدد در دنیا را می‌نمایند حتی در کتب اهل سنت نیز تصویر آن دوره به روشنی بیان شده است مثلاً در کتاب «عقد الدرر» می‌خوانیم:

حضرت مهدی علیه السلام امیرانش را به تمام کشورها می‌فرستد تا عدالت را پیاده کنند.

گرگ و گوسفند در یک مکان به چرامشغول می‌شوند.

کودکان با مارها و عقربها بازی می‌کنند و هیچ آسیبی به آنها نمی‌رسد.

شر و بدی برداشته می‌شود.

زنا برداشته می‌شود.

مردم به اطاعت و عبادت روی می‌آورند.

دین رونق می‌یابد.

نمازها به جماعت خوانده می‌شود.

عمرها طولانی می‌شود.

امانت‌ها رعایت می‌شود.

درختان پر ثمر می‌گردند.

برگ‌ها بسیار افزون می‌شود.

بدها و شروران هلاک می‌شوند.

نیکان می‌مانند و از دشمنان اهل بیت پیامبر کسی باقی نمی‌ماند. (۱)

در آخر الزمان و شدت روزگار و جهالت مردمان، خداوند مردی را برمی‌انگیزد که او را با فرشتگانش تأیید می‌کند و بر سرتاسر زمین مسلط می‌گرداند تا همگان در برابر او خواه ناخواه تسلیم شوند. زمین را با قسط و عدالت و نور و برهان پر می‌کند. طول و عرض جهان به تسلط او در می‌آید. در روی زمین کافری نمی‌ماند جز این که ایمان می‌آورد و شخص ناشایستی نمی‌ماند جز این که به صلاح و تقوی می‌گراید. (۲)

و نیز حضرت امام حسن عسکری علیه السلام در سفارشات خویش به فرزند دلبندهش حضرت حجت می‌فرمایند:

خداوند با دست تو کمر ستمگران را می‌شکند.

شعائر دین را باز می‌گرداند.

آفاق جهان را روشن می‌سازد.

آرامش و صلح را از کران تا کران برقرار می‌کند.

کودکی که در گهواره آرمیده، آرزو می‌کند بتواند به سوی تو بشتابد.

وحشیان صحرا آرزو می‌کنند بتوانند به سویت راهی بیابند.

اقطار و اکناف جهان سبز و خرم می‌شود.

چهره دنیا خندان و قلّه‌های شرف و عظمت از تو شاداب و خرامان می‌گردد.

شالوده حق استوار می‌شود و فراری‌های احکام دین به آشیانه‌های خود باز می‌گردند.

ابره‌ای پیروز باران نصرت را سیل آسابر تو فرو می‌ریزند.

۱. عقد الدرر، یوسف بن یحیی مقدسی شافعی، ۱۵۹.

۲. ترجمه یوم الخلاص کامل سلیمان، ۴۶۹ / ۱.

دشمنانت خوار و زبون و دوستانت عزیز و پیروز می شوند.
در روی زمین از ستمگران خیانتکار و منکران طغیانگر و دشمنان تجاوزگر و مخالفان عنادگر احدی باقی نمی ماند. هر کسی به خدا توکل کند خداوند او را بس است. خداوند امر خود را به پایان می رساند، که خداوند برای هر چیزی اندازه ای مقرر نموده است^(۱).

انبیا پایه گذار جمیع علوم و صنایع

عده زیادی از دانشمندان پس از آنکه عقل را تعریف نموده و عمل آنرا نیک سنجیده اند معتقد شده اند که جمیع علوم و صنایع نخست بوسیله انبیا پایه گذاری شده سپس مردم آنرا تکمیل نموده اند و خود انبیا به وحی آموخته اند.
مکای رومی می گوید:

این نجوم و طب وحی انبیاست   عقل و حس را سوی بیسوره کجاست

عقول بشر تا خفته و تاریک باشند سالها متوقف می مانند و در جامی زنند. و این انبیا هستند که خردها را تکان می دهند و بر می انگیزانند.^(۲) ما از پیغمبران گذشته که زمان آنان از ما دور است صرف نظر نموده و فقط به خاتم پیامبران مثال می زنیم. تمام جهان در عصر بعثت آن حضرت طبق تحقیقات و از آن جمله دانشمند محقق مسیحی ژول لایبوم که در مقدمه «تفصیل القرآن» خودش مشروحاً بیان نموده در ظلمات جهل و فساد سرگردان بوده اند و در سایه تعلیمات اسلام نهضتی عظیم در شرق بوجود آمد که آن همه علوم پایه گذاری گردید و باز بر اثر ارتباط خاور و باختر این دین مقدس باعث روشن شدن افکار مغرب زمین شد و پس از دو هزار سال قرون وسطی منشأ جنبش رنسانس گردید و بقول علامه بزرگ اقبال پاکستانی: هر چند اروپا حقی را که

۱. ترجمه یوم الخلاص کامل سلیمان، ۱ / ۵۳۱؛ بحار الانوار، ۵۲ / ۳۵؛ آینده جهان، جلال برنجیان، ۶۴.

۲. نهج البلاغه، عبده، ۱ / ۲۳.

اسلام بر تمدن جدید دارد دیر شناخت ولی بالاخره به آن اعتراف نمود. (۱)

حضرت صاحب الزمان علیه السلام و تشبیه به انبیاء گذشته

موضوع حضرت ولی عصر ارواحنا فداه باید با دیدی منصفانه و از روی اعتقادی راسخ بررسی شود و آن این است که تمام مصلحان بزرگ که رسالتی الهی دارند و باید بردست مبارکشان اصلاحاتی مهم انجام یابد زندگانی آنها با امور خارق العاده آمیخته است مثلاً حضرت ابراهیم ولادتش و رشدش و سالم ماندنش با تفتیش شدید و مراقبت عجیب مأموران نمرود و دیگر کارهایش تا در آتش رفتن و به سلامت بیرون آمدنش همگی اعجازآمیز است.

و همچنین حضرت موسی ولادتش علی رغم مراقبت‌های فوق العاده عمال فرعون و بدریا افکندنش و سالم به دست فرعون افتادنش و پرورش یافتنش به سرپرستی فرعون و سایر امور مربوط به آن بزرگوار همه‌اش خارق العاده است.

و حضرت عیسی تولدش از دختری باکره بدون پدر و تکلمش در گهواره تا دیگر کارها و امور مربوط به آن حضرت همگی اعجازآمیز است، در این صورت چرا وقتی نوبت به بزرگترین مصلح جهان می‌رسد که اصلاحاتش وسیع‌تر و عمیق‌تر از آنها خواهد بود چون و چرا می‌کنیم؟ آری کیفیت ولادت و رشد آن حضرت مانند ابراهیم و موسی با مراقبت شدید خلیفه و گماشتن ده نفر جاسوس بنام طیب و قاضی و خدمتکار بر او به قدرت پروردگار تحقق یافت و طول عمر شریفش نیز یکی از آن خوارق عادات است که در زندگی همه مصلحان بزرگ از ابراهیم تا شخص نازنین خاتم انبیا فراوان است، با این تفاوت که بعضی از خوارق عادات سایرین مانند حضرت عیسی به کلی در جهان بی نظیر است ولی عمر طولانی‌تر از حد طبیعی نظائر

۱. مهدی علیه السلام موعود امم، ۹۲؛ مقاله روح فرهنگ اسلامی از کتاب احیای فکر دینی، ترجمه احمد آرام، نامبرده تقدّم مسلمین را در رشته‌های مختلف علمی بر اروپاییان بخوبی تشریح و اثبات کرده است.

فراوان دارد. به نصّ قرآن حضرت نوح نهصد و پنجاه سال در میان قومش درنگ کرد بنابراین بر مبنای هیچ قاعده و به استناد هیچ قانونی چه علمی و چه عقلی و فلسفی منکرین، حق تخطئه و ردّ و انکار اعتقاد به حضرت ولی الله الاعظم حجة بن الحسن العسكري علیه السلام را ندارند عقیده به ظهور مهدی در آخر الزمان و قیام قائم بقدری مهم و عظیم است که جمیع انبیاء به آن خبر داده‌اند و جمیع امم منتظر ظهور مصلحی در آخر الزمان هستند^(۱). طبق روایات صحیحه خداوند قادر به دست مبارک آن بزرگوار اصلاحاتی بسیار اساسی جاری خواهد ساخت و همه اینها به امر حق انجام می‌پذیرد بقای ارکان هستی به وجود حضرت صاحب الزمان علیه السلام است مهدی از عرب است، مهدی از قریش است، مهدی از بنی هاشم است، از اولاد عبدالمطلب از اولاد ابوطالب از ذریه و از عترت است، از اولاد امام حسین علیه السلام و نام هر یک از ائمه تا امام حسن عسکری و اوصاف و اخلاقش و خصوصیاتش و قیافه‌اش و ولادتش و غیبتش و نام و کنیه‌اش و نام پدر و مادرش و بسیاری از نشانه‌ها و علامات دیگری که دیگر محال است برای مردم حق طلب به دیگری اشتباه شود. فرد و یا جمعیتی که معتقد به امام غایب است باید در این اندیشه پاک و آگاهانه خود مفتخر باشد که در انتظار شخصیتی است از اولاد زهرای اطهر علیها السلام که وجودش در این عالم مثل قلب در وجود آدمی است؛ اعتقاد به حضرت ولی عصر علیه السلام تا اندازه‌ای شبیه اعتقاد به ملائکه است که مسلمانان موظفند به این عباد مکرم و مقدس باور داشته باشند زیرا آنان به طوری که قرآن و دیگر کتب وحی بیان فرموده‌اند منشأ خیرات فراوانی برای آدمیان می‌باشند که به نصّ قرآن درباره بشر دعا می‌کنند و آنان را که اجلشان نرسیده محافظت می‌نمایند. پس از قطعیات اعتقادی شیعه اثنی عشریه است که به میمنت وجود مسعودش آسمان و زمین پا برجا هستند و جنبندگان روزی داده می‌شوند، نفس اعتقاد به آن بزرگوار

موجب منفعت‌های دنیوی و اخروی و خیرات بی‌شماری است. و از جزیبی و کلی امور این جهان، درست همچون قلب نسبت به بدن آگاه است، همه روزه اعمال خیر و شرّ افراد بنظر مبارکش می‌رسد، از کارهای زشت شیعیان متأثر می‌گردد و اعمال شایسته آنها او را شادمان می‌سازد و درباره انجام‌دهنده‌اش دعای خیر می‌کند اگر فقط یکروز از عمر دنیا پیش نماند حتماً ظهور می‌فرماید و جهان را پر از عدل و داد می‌کند پس از آنکه از جور و فساد لبریز شده است.^(۱) خداوند به برکت وجود آن حضرت موجودات را آفریده و اگر نبود، نه زمین، نه آسمان، و نه هیچ موجود دیگری آفریده نمی‌شد و این در روایات فراوان آمده که خدای کریم همه چیز و همه کس را به خاطر ائمه اطهار علیهم‌السلام خلق نمود امام عصر علیه‌السلام واسطه فیوض الهی به سائر مخلوقات است. او باب اللّهی است که هر چه خدا بخواهد به وسیله او عطا می‌کند.^(۲) و هیچ‌گاه مسدود نخواهد شد و در زمان غیبت نیز همچون خورشید پشت ابر بر سایر مخلوقات نورافشانی می‌کند^(۳) تمام برکات، بهره‌ها و نعمت‌هایی که به ما می‌رسد از برکت وجود امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف است **بِئْمِنِهِ رُزِقَ الْوَرَى** (به یمن وجود حجت الله است که مردم از رزق الهی بهره‌مند می‌شوند).

اگر وجود حضرت امام زمان علیه‌السلام یک لحظه عنایتش از کره خاکی برداشته شود همه در هم پیچیده می‌شود لذا وقتی از امام رضا علیه‌السلام پرسیدند آیا زمین بدون امام باقی می‌ماند؟ حضرت فرمودند: خیر و در این صورت از هم فرو ریزد.

آثار و موارد انبیاء علیهم‌السلام نزد امام زمان علیه‌السلام

۱. تابوت آدم «عَلَى نَبِينَا وَ آلِهِ وَ عَلَيْهِ السَّلَام»

۱. مهدی علیه‌السلام موعود امم، ۱۰۷.

۲. اَيْنَ بَابِ اللّٰهِ الَّذِي مِنْهُ يُؤْتَى، فرازی از دعای ندبه.

۳. مکیال المکارم، ۱ / ۵۱.

۲. وسیله نجاری نوح «عَلَى نَبِيِّنَا وَآلِهِ وَعَلَيْهِ السَّلَام»
۳. مجموعه ابراهیم «عَلَى نَبِيِّنَا وَآلِهِ وَعَلَيْهِ السَّلَام»
۴. عصای موسی «عَلَى نَبِيِّنَا وَآلِهِ وَعَلَيْهِ السَّلَام»
۵. حجر موسی «عَلَى نَبِيِّنَا وَآلِهِ وَعَلَيْهِ السَّلَام»
۶. الواح موسی «عَلَى نَبِيِّنَا وَآلِهِ وَعَلَيْهِ السَّلَام»
۷. توراة موسی «عَلَى نَبِيِّنَا وَآلِهِ وَعَلَيْهِ السَّلَام»
۸. تابوت موسی «عَلَى نَبِيِّنَا وَآلِهِ وَعَلَيْهِ السَّلَام»
۹. انجیل عیسی «عَلَى نَبِيِّنَا وَآلِهِ وَعَلَيْهِ السَّلَام»
۱۰. رحل عیسی «عَلَى نَبِيِّنَا وَآلِهِ وَعَلَيْهِ السَّلَام»
۱۱. صاع یوسف «عَلَى نَبِيِّنَا وَآلِهِ وَعَلَيْهِ السَّلَام»
۱۲. پیراهن یوسف «عَلَى نَبِيِّنَا وَآلِهِ وَعَلَيْهِ السَّلَام»
۱۳. تاج سلیمان «عَلَى نَبِيِّنَا وَآلِهِ وَعَلَيْهِ السَّلَام»
۱۴. انگشتر سلیمان «عَلَى نَبِيِّنَا وَآلِهِ وَعَلَيْهِ السَّلَام»
۱۵. مکیال شعیب «عَلَى نَبِيِّنَا وَآلِهِ وَعَلَيْهِ السَّلَام»
۱۶. آینه شعیب «عَلَى نَبِيِّنَا وَآلِهِ وَعَلَيْهِ السَّلَام»
۱۷. زره داود «عَلَى نَبِيِّنَا وَآلِهِ وَعَلَيْهِ السَّلَام»
۱۸. تَرَكَةُ هود و صالح «عَلَى نَبِيِّنَا وَآلِهِ وَعَلَيْهِ السَّلَام»
۱۹. آنچه از آل موسی و هارون مانده
۲۰. میراث جمیع پیغمبران علیهم السلام
۲۱. میراث جمیع مرسلین علیهم السلام
۲۲. جمیع کتب آسمانی (۱)

مشخصات معنوی حضرت مهدی علیه السلام

۱. مهدی منتظر، ۴۶؛ مُعْجَمُ أَحَادِيثِ الْإِمَامِ الْمَهْدِيِّ، ۳ / ۲۴۵؛ گلستان دعا، ۳۶، تهیه و تنظیم هیئت عاشقان بقية الله علیهم السلام.

۱. مهدی علیه السلام بشارت داده شده پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله است.
۲. عیسی علی نبینا و آله و علیہ السلام از آسمان به یاری او نازل می شود و در نماز به او اقتداء می کند و وزیر اوست.
۳. بهشت عاشق دیدار اوست.
۴. طاووس بهشتیان است. (۱)
۵. یکی از سروران هفتگانه اهل بهشت است.
۶. از بسیاری از انبیاء بالاتر است.
۷. خداوند متعال آنچه را که به انبیاء علیهم السلام داده به او می دهد و اضافه تر نیز می دهد.
۸. عهدنامه پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله با اوست. (۲)
۹. شمشیر ذوالفقار و پرچم مخصوص پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله با اوست.
۱۰. مهدی علیه السلام بالاترین امام از نسل امام حسین علیه السلام است.
۱۱. ولی خداست، خداوند متعال به وسیله او زمین را آباد و اسرار زمین را ظاهر می کند.
۱۲. مهدی علیه السلام هنگام نماز عشاء ظهور می کند در حالی که پرچم و پیراهن و شمشیر رسول خدا صلی الله علیه و آله را با خود دارد و دارای نشانه های نور و بیان است.
۱۳. نخستین کسانی که با او بیعت می کنند جبرئیل و میکائیل هستند.
۱۴. در بالای سر او، ابر سایه می افکند و ندایی بر می خیزد که مهدی خلیفه خداست از او پیروی کنید.
۱۵. ملائکه الهی در جلوی او هستند.
۱۶. خداوند متعال او را با ملائکه و اجنه یاری می کند که جبرئیل در جلوی لشکر ملائکه می باشد.
۱۷. بر روی پرچم او نوشته شده «الْبَيْعَةُ لِلَّهِ تَعَالَى».

۱. الصراط المستقیم، ۲ / ۲۴۱؛ غایة المرام، ۷ / ۹۷؛ الزام الناصب، ۱ / ۱۵۰؛ بحارالانوار، ۵۱ / ۹۱؛
کشف الغمّة، ۳ / ۲۸۲؛ ینابیع المودّة، ۲ / ۸۲
۲. بحارالانوار، ۵۲ / ۲۲۳؛ الزام الناصب، ۲ / ۱۰۱؛ میکیال المکارم، ۱ / ۲۵۵.

۱۸. روی پرچم‌های سفید و زرد او، اسم اعظم الهی نقش بسته است.
  ۱۹. اهل آسمان و زمین و پرندگان هوا، بر او درود می‌فرستند.
  ۲۰. مهدی علیه السلام امری از امور الهی و سری از اسرار الهی است.
  ۲۱. مهدی علیه السلام خاتم اوصیاست و این عنوان خاتمیّت فقط به ایشان و جدّ بزرگوارشان صلی الله علیه و آله داده شده است.
  ۲۲. اخلاق او اخلاق نبی اکرم صلی الله علیه و آله است.
  ۲۳. برای خودش سنگی را روی سنگی نمی‌نهد.
  ۲۴. باگذشت و سخاوتمند و بخشنده‌ترین مردم است.
  ۲۵. چیزی را که داده، پس نمی‌گیرد (۱).
- رخ زیبا، ید بیضا، دم عیسی داری   آنچه خوبان همه دارند، تو تنها داری

نشانه‌ها و آثاری که آن بزرگوار از رسول خدا صلی الله علیه و آله و امیرالمومنین علیه السلام دارد

۱. بیرق و پرچمی که جبرئیل علیه السلام در روز بدر آورد.
۲. پیراهنی که در روز اُحُد پوشیده بود و علامت خون هنوز در آن است.
۳. عمامهٔ سحاب رسول خدا صلی الله علیه و آله.
۴. زره پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و اندازه بودن این زره برای او چنانچه برای جدش بوده.
۵. انگشتر رسول خدا صلی الله علیه و آله.
۶. عصای رسول خدا صلی الله علیه و آله.
۷. اسب یزْبُوع و به نقل نجم الثاقب «مَرْبُوع».
۸. اسب نجیب عربی بُراق و به نقل نجم الثاقب «شتر بُراق».
۹. ناقة غضبا.

۱. مُعْجَم أَحَادِيثِ الْإِمَامِ الْمَهْدِيِّ علیه السلام، ۲ / ۲۱۷ - ۲۱۸ - ۵۱۸ - ۵۱۹؛ نسخهٔ خطی ابن حمّاد، ۹۵؛ بحار الانوار، ۵۲ / ۳۰۷؛ گلستان دعا، ۴۲.

۱۰. استر دُلْدُل.

۱۱. الاغ يَعْفُور.

۱۲. شمشیر مخصوص به نام ذوالفقار.

۱۳. مصحف أمير المؤمنين عليه السلام یعنی قرآنی که ایشان جمع آوری نمودند.

۱۴. عهد نامه مخصوص از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله.

۱۵. بُرْدِ نَبِيِّ گرامی صلی الله علیه و آله.

۱۶. اَسْلِحَةُ نَبِيِّ گرامی صلی الله علیه و آله.

۱۷. زین مخصوص نَبِيِّ گرامی صلی الله علیه و آله. (۱)

اموری که مخصوص امام زمان علیه السلام می باشد

۱. امتیاز نور ظلّ و شَبَّح آن جناب در عالم اَظْلَه بین انوار ائمه علیهم السلام که برتر از همه باشد.

۲. شرافت نسب ایشان که از طرف پدر و مادر به ابراهیم خلیل الرحمان علیه السلام می رسند.

۳. به عرش الهی بردن ایشان روز ولادت و خطابات فوق العاده الهی به ایشان.

۴. روشن شدن چراغی در بیت الحمد از لحظه ولادت تا زمان قیام ایشان.

۵. جمع میان اسم و کنیه رسول خدا صلی الله علیه و آله فقط برای ایشان.

۶. ختم وصایت برای ایشان.

۷. غیبت از روز ولادت و سپرده شدن به روح القدس و تربیت در عالم نور و فضای قدس.

۸. عدم معاشرت و مصاحبت با کفار و منافقین و فُسَّاق.

۹. نبودن بیعت احدی از جبارین بر گردنش.

۱۰. داشتن علامت ختم و صایت در کمر مانند علامت ختم نبوت جدّش.

۱۱. متذکر شدن ذکر و القاب ایشان در کتب سماویّه و اخبار معراج و تصریح

نمودن در آنها به اسم آن بزرگوار.

۱۲. ظهور آیات غریبه و علامات سماویّه و ارضیّه برای ظهور آن حضرت.

۱۳. ندای آسمانی به اسم آنجناب مقارن ظهور.
۱۴. افتادن افلاک از سرعت سیر و کندی حرکت آنها چنانچه هر سال مانند ده سال فعلی خواهد بود.
۱۵. ظهور مصحف امیرالمؤمنین علیه السلام برای ایشان.
۱۶. سایه انداختن ابری سفید پیوسته بر سر مبارک ایشان و ندا کردن به اینکه او مهدی خلیفه الله است.
۱۷. بودن ۴۶/۰۰۰ ملائکه و ۴۶/۰۰۰ جن در لشکر ایشان.
۱۸. اثر نگذاشتن زمان بر ایشان لذا ظاهراً در بین ۳۰ الی ۴۰ سال می باشند با اینکه بیش از هزار سال عمر دارند.
۱۹. ناامنی و خوف و وحشت از میان انسانها و حیوانات برطرف می شود.
۲۰. بودن جمعی از مردگان در رکاب آن بزرگوار.
۲۱. نمایان شدن گنجها و ذخایر زمین برای آن بزرگوار.
۲۲. فراوانی نعمت های الهی از قبیل باران و میوه ها و درختان و سائر نعم ارضیه.
۲۳. کامل شدن عقول مردم به برکت وجود آن بزرگوار.
۲۴. فزونی نور چشم بطوری که در شرق و غرب عالم مردم یکدیگر را مشاهده می کنند.
۲۵. طول عمر اصحاب حضرت چنانچه امام صادق علیه السلام فرمود برخی آنقدر عمر طولانی دارند که دارای هزار پسر خواهند شد.
۲۶. برطرف شدن سستی و بلایا از ابدان انصار آن بزرگوار.
۲۷. هر یک از اصحاب ایشان قوه چهل مرد را خواهند داشت.
۲۸. مردم از نور امام زمان علیه السلام بهره مند می گردند و بی نیاز می شوند از نور خورشید و ماه.
۲۹. پرچم مخصوص رسول خدا صلی الله علیه و آله که حضرت در روز بدر و امیرالمؤمنین علیه السلام در جنگ جمل گشودند نزد ایشان است.
۳۰. پوشیدن زره رسول خدا صلی الله علیه و آله و کاملاً اندازه بودن آن نه کم آید نه زیاد.

۳۱. ابری مخصوص به نام صُغْب که دارای رعد و برق شدید می باشد در خدمت حضرت است.
۳۲. برچیده شدن تقیّه و خوف از کفار و مشرکین و منافقین.
۳۳. عالم گیر شدن حکومت ایشان.
۳۴. برپا شدن عدل و قسط در جهان.
۳۵. حکم نمودن به علم خود و تقاضای بیّنه و شاهد نکردن در محکمه؛ جاری نمودن احکام مخصوص مثلاً ارث می دهد به کسانی که در عالم ذر برادر بوده اند؛^(۱) مانع زکات را می کشد؛ پیر زناکار را می کشد.
۳۶. آشکار شدن جمیع ۲۷ حرف علم که تا بحال فقط دو حرف آورده شده.
۳۷. برای یاران مخصوص شمشیری از آسمان فرود می آید که نام او و پدرش بر آن نوشته شده.
۳۸. اطاعت حیوانات و پرندگان از یاوران آن بزرگوار.
۳۹. سنگ مخصوص حضرت موسی عَلَی نَبِیِّنا و آلِهِ و علیه السلام که نهرها برای رفع گرسنگی و تشنگی از آن جاری می شد، نزد آن حضرت است.
۴۰. مخصوص نمودن خدای متعال امام زمان علیه السلام را برای اجرای احکام الهی.
۴۱. نماز خواندن حضرت عیسی عَلَی نَبِیِّنا و آلِهِ و علیه السلام پشت سر آن بزرگوار.
۴۲. جایز نبودن هفت تکبیر بر جنازه احدی بعد از امیرالمؤمنین علیه السلام مگر بر جنازه امام زمان علیه السلام.
۴۳. به درک واصل شدن دجال توسط آن بزرگوار.
۴۴. قطع شدن حکومت های جور و ظلم و ستم.
۴۵. حرمت تصریح نمودن باسم مخصوص آن بزرگوار م- ح- م- د.^(۲)
- شباهت امام زمان علیه السلام به گلهای عالم**

۱. مهدی منتظر، ۴۸ به بعد.

۲. نجم الثاقب، ۸۶ به بعد؛ مهدی منتظر، ۴۸ به بعد؛ گلستان دعا، ۲۹.

شبهات به آدم علیه السلام خداوند تبارک و تعالی آدم را حجت در تمام زمین قرار داد و او را وارث آن ساخت.

شبهات به شیث علیه السلام اجازه نیافت علمش را ظاهر سازد.

شبهات به نوح علیه السلام طول عمر ایشان و پاک کردن زمین از کافران.

شبهات به ادریس علیه السلام هنگام ظهور ایشان پادشاه ستمگر و مردم همگی تسلیم او شدند.

شبهات به هود علیه السلام خداوند دشمنان ایشان را به وسیله باد عظیم هلاک نمود.

شبهات به صالح علیه السلام پس از مدتی غیبت که به سوی قومش برگشت نسبت به او

اختلاف نمودند.

شبهات به ابراهیم علیه السلام نحوه ولادت مخفی و نحوه رشد غیر طبیعی بود یعنی رشد

یک هفته در یک روز.

شبهات به اسماعیل علیه السلام تسلیم امر الهی بود نسبت به ذبحش و کارش چوپانی بود.

شبهات به اسحاق علیه السلام پس از آنکه مادرش ساره مایوس از بچه دار شدن بود

خداوند متعال او را به ساره داد.

شبهات به یوسف علیه السلام زندان و حیرت و پنهانی است و زیبایی و نیز اصلاح امرش در یک شب.

شبهات به ایاس علیه السلام نزول مانده از آسمان برایش و به فریاد درماندگان و گمشدگان رسیدن.

شبهات به خضر علیه السلام طول عمر و مأمور به علم باطن و شرکت هر سال در مراسم حج.

شبهات به ذوالقرنین علیه السلام ما بین مشرق و مغرب را گرفت و او پیغمبر نبود ولی

وحی به او می شد و بر ابر سوار شد.

شبهات به شعیب علیه السلام بقوم خود گفت «بَقِيَّةُ اللَّهِ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ» و دارای

غیبت طولانی بود.

شبهات به موسی علیه السلام قوم او انتظار آمدنش را داشتند و خفای ولادت و سنگ

مخصوص که دوازده چشمه داشت.

شبهات به هارون علیه السلام از راه دور سخن موسی را می شنید و خداوند هارون را به

سوی آسمان بالا برد سپس بار دیگر به زمین باز گرداند.

شبهات به حزقیل علیه السلام خداوند برایش مردگانی را زنده کرد.

شبهات به داود علیه السلام خداوند برایش آهن را نرم کرد و او جالوت را کشت و

حضرت، دجال را می کشد و علم و شمشیرش او را صدا می کنند.

شبهات به سلیمان علیه السلام در کودکی داود او را جانشین خود قرار داد و ملک و سلطنت

جهانی سلیمان و او حِشْمَةُ الله است.

شبهات به آصف علیه السلام علمی از کتاب را داشت با غیبت آصف ابتلا و گرفتاری

بنی اسرائیل سخت و شدید شد.

شبهات به دانیال علیه السلام غیبت از قوم و او را جلوی شیر انداختند تا طعمه خود سازد.

شبهات به عزیر علیه السلام وقتی بسوی قومش بازگشت تورات را آنطور که بر موسی

نازل شده بود خواند همچنین امام قرآن را می خواند.

شبهات به جرجیس علیه السلام مردگانی را به دعایش زنده کرد.

شبهات به ایوب علیه السلام هفت سال بر بلا صبر کرد و چشمه از زمین برایش جوشید.

شبهات به زکریا علیه السلام فرشتگان او را ندا کردند در حالیکه به نماز ایستاده بود و برای

امام حسین علیه السلام سه روز گریه کرد.

شبهات به یحیی علیه السلام پیش از ولادت بشارت به آن حضرت داده شد و قبل از

ولادت در شکم مادر سخن گفت.

شبهات به عیسی علیه السلام فرزند بهترین زنان زمانش، در کودکی در گهواره سخن گفت،

حکمت در کودکی به او داده شد.

شبهات به یونس علیه السلام پس از پیری وقتی دوران غیبتش تمام شد به سوی قومش

برگشت و جوان بود.

شبهات به یعقوب علیه السلام گریه فراوان ایشان بر یوسف و منتظر فرج ماندن.

شبهات به هابیل علیه السلام نزدیک ترین اقوام او را کشتند و عموی امام زمان علیه السلام جعفر

قصد کشتن ایشان را نمود.

شبهات به رسول خدا صلی الله علیه و آله اسم و کنیه و لقب و خلق و خُلق و قیام با شمشیر.

شبهات به امیرالمؤمنین علیه السلام علم و زهد و شجاعت.

شبهات به امام حسن علیه السلام بارزترین صفاتش حلم و بردباری است.

شبهات به امام سجاد علیه السلام بارزترین صفاتش عبادت است.

شبهات به امام باقر علیه السلام بارزترین صفاتش شباهتش به رسول خدا صلی الله علیه و آله بود.

شبهات به امام صادق علیه السلام بارزترین صفاتش کشف علوم و بیان احکام بود.

شبهات به امام کاظم علیه السلام بارزترین صفاتش تقیه و شدت ترس از دشمنان بود.

شبهات به امام رضا علیه السلام بارزترین صفاتش رضایت به مقدرات الهی بود.

شبهات به امام جواد علیه السلام بارزترین صفاتش امامت و خلافت در صغر سن بود.

شبهات به امام هادی علیه السلام بارزترین صفاتش، هیبت شدید بود.

شبهات به امام حسن عسکری علیه السلام بارزترین صفاتش، هیبت شدید بود، مانند

صفت امام هادی علیه السلام.

شبهات به امام حسین علیه السلام:

شدت اهتمام در قرآن کریم و سنت پیغمبران.

اهتمام پیغمبران بر گریستن برای حضرت امام حسین علیه السلام.

اهتمام پیغمبران در بر پا نمودن مجالس سوگواری و مرثیه پیش از شهادت

همچنین اهتمام بر دعای فرج.

شدت اهتمام امام حسین علیه السلام و امام عصر بر امر به معروف و نهی از منکر.

نبودن بیعت طاغوت زمان بر آن دو بزرگوار.

هر دو بزرگوار را هنگام ولادت ملائکه به سوی آسمان بردند.

آرزوی بودن با امام حسین علیه السلام در عاشورا و بودن با امام عصر علیه السلام در جنگ با کفار.

هر دو بزرگوار ترسانان از مدینه به سوی مکه فرار نمودند.

مصیبت آن دو بزرگوار سخت‌ترین مصیبت‌هاست.

امام حسین علیه السلام از مردم مکه کمک خواست ولی یاریش نکردند همچنین امام عصر علیه السلام از مردم مکه می‌خواهد ولی یاریش نمی‌کنند لَقَدْ جُمِعَتْ فِيهِ الْمَحَاسِنُ كُلُّهَا. رُخِ يَوْسُفُ كَفَّ مَوْسَى دَمَ عَيْسَى دَارِي أَنْجَحَ خُوبَانَ هَمَّ دَارِنْدَ تَو تَنَهَا دَارِي ^(۱)

حضرت مهدی علیه السلام از دیدگاه حضرت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله

۱. «مَعَاشِرَ النَّاسِ النُّورُ مِنَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ فِي مَسْلُوكِ ثُمَّ فِي عَلِيٍّ ثُمَّ فِي النَّسْلِ مِنْهُ إِلَى الْقَائِمِ الْمَهْدِيِّ الَّذِي يَأْخُذُ بِحَقِّ اللَّهِ وَ بِكُلِّ حَقٍّ هُوَ لَنَا».

ای گروه مردمان! آن نور خدای تبارک و تعالی در من قرار گرفته، سپس در وجود علی علیه السلام قرار گرفته، و پس از او در نسل او تا «قائم مهدی» که حق خدا را باز ستاند و همه حقوق از دست رفته ما را باز ستاند. ^(۲)

۲. «إِنَّ اللَّهَ اخْتَارَ مِنَ الْآيَاتِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ، وَ مِنَ اللَّيَالِي لَيْلَةَ الْقَدْرِ وَ مِنَ الشُّهُورِ شَهْرَ رَمَضَانَ، وَ اخْتَارَنِي مِنَ الرُّسُلِ وَ اخْتَارَ مِنِّي عَلِيًّا وَ اخْتَارَ مِنْ عَلِيٍّ الْحَسَنَ وَ الْحُسَيْنَ، وَ اخْتَارَ مِنْهُمَا تِسْعَةَ تِسْعِهِمْ قَائِمُهُمْ وَ هُوَ ظَاهِرُهُمْ وَ هُوَ بَاطِنُهُمْ».

خدای تبارک و تعالی از روزها روز جمعه را برگزید و از شب‌ها شب قدر، و از ماه‌ها ماه رمضان را برگزید و مرا از میان پیامبران برگزید و علی علیه السلام را از من، و حسن و حسین را از علی علیه السلام برگزید، و از حسن و حسین نه تن پیشوا برگزید که نهمین آنها «قائم» آنهاست که ظاهر و باطن آنان است. ^(۳)

۳. «الْمَهْدِيُّ علیه السلام طَاوُوسُ أَهْلِ الْجَنَّةِ؛ مَهْدِي علیه السلام طَاوُوسُ أَهْلِ بَهْشْتِ اسْت.» ^(۴)

۱. مکیال المکارم، ۱ / ۱۹۷ و ۲۴۱ و ۲۸۶؛ غیبت نعمانی، ۱۳ و ۳۱۳؛ گلستان دعا، ۸۶

۲. بحارالانوار، ۳۷ / ۲۱۱؛ احتجاج، ۱ / ۷۷؛ یاد مهدی، محمد خادمی شیرازی، ۸۲

۳. اثبات الوصیة، ۲۲۵؛ مقتضب الاثر، ۱۰؛ بحارالانوار، ۳۶ / ۳۷۲.

۴. عقد الدرر، ۱۴۸؛ فصول المهمة، ۲۹۳؛ ینابیع المودة، ۱۸۱.

۴. «وَيَكُونُ مِنْ بَعْدِي اثْنَا عَشَرَ أَمِيرًا».

پس از من دوازده امیر خواهد بود. (۱)

۵. «مِنَّا الَّذِي يُصَلِّي عَيْسَى بْنِ مَرْيَمَ عليها السلام خَلْفَهُ».

آنکه عیسی بن مریم علیها السلام پشت سرش نماز می خواند از ماست. (۲)

۶. «الْمَهْدِيُّ مِنْ عِثْرَتِي مِنْ وُلْدِ فَاطِمَةَ».

مهدی علیه السلام از عترت من، از اولاد حضرت فاطمه علیها السلام است. (۳)

دیدگاه حضرت امیر المؤمنین علیه السلام درباره حضرت مهدی علیه السلام

۱. يَطْهَرُ صَاحِبُ الرَّايَةِ الْمُحَمَّديَّةِ وَ الدَّوْلَةَ الْأَحْمَدِيَّةِ، الْقَائِمُ بِالسَّيْفِ وَ الْحَالُ الصَّادِقُ فِي الْمَقَالِ، يُمَهِّدُ الْأَرْضَ وَ يُخَيِّ السُّنَّةَ وَ الْفَرَضَ.

صاحب پرچم محمدی و دولت احمدی علیه السلام ظاهر می شود در حالی که قیام به شمشیر فرموده و با راستگویی و استواری در گفتار پیش می تازد و آرامش را به زمین باز می گرداند (زمین را برای پیاده کردن عدالت اجتماعی آماده می سازد) و واجبات و مستحبات را زنده می کند. (۴)

۲. إِنَّ الْقَائِمَ مِنَّا إِذَا قَامَ لَمْ يَكُنْ لِأَحَدٍ فِي عُنُقِهِ بَيْعَةٌ فَلِذَلِكَ تَخْفَى وَ لَادَتُهُ وَ يَغِيبُ شَخْصُهُ.

هنگامی که قائم ما علیه السلام قیام کند، بیعت کسی در گردن او نخواهد بود، از این رهگذر تولدش پنهانی انجام می گیرد و خودش غایب می شود. (۵)

۳. وَ يَا شَوْقَاهُ إِلَى رُؤْيَيْهِمْ فِي حَالِ ظُهُورِ دَوْلَتِهِمْ.

۱. سنن ترمذی، ۴ / ۵۰۱؛ خصال، ۴۷۲؛ کفایة الأثر، ۵۰؛ غیبة ثعمانی، ۱۲۰.

۲. عقد الدرر، ۲۵؛ بحار الانوار، ۵۱ / ۸۴؛ کنز العمال، ۱۴ / ۲۶۶؛ کشف الغمة، ۳ / ۲۷۴.

۳. غیبت شیخ طوسی، ۱۸۶؛ شرح الأخبار، ۳ / ۳۹۵؛ بحار الانوار، ۵۱ / ۷۵؛ اثبات الهداة، ۳ / ۵۰۳.

۴. ینابیع المودة، ۴۰۶.

۵. بحار الانوار، ۵۱ / ۱۰۹؛ کمال الدین، ۳۰۳؛ اثبات الهداة، ۳ / ۴۶۴.

چقدر مشتاقم که آنها را در روزگار تشکیل دولتشان بینم. (۱)

۴. إِذَا نَادَى مُنَادٍ مِنَ السَّمَاءِ إِنَّ الْحَقَّ فِي آلِ مُحَمَّدٍ فَعِنْدَ ذَلِكَ يَظْهَرُ الْمَهْدِيُّ عَلَى أَفْوَاهِ النَّاسِ، يَشْرَبُونَ ذِكْرَهُ فَلَا يَكُونُ لَهُمْ ذِكْرٌ غَيْرُهُ.

هنگامی که منادی غیبی از آسمان بانگ برآورد که حق با آل محمد علیهم السلام است نام مهدی علیه السلام بر سر زبان‌ها می‌افتد و جهان مالا مال از نام او می‌شود دیگر یادی از غیر او به میان نمی‌آید. (۲)

۵. لِلْقَائِمِ مِنَّا غَيْبَةٌ أَمَدُهَا طَوِيلٌ، كَأَنِّي بِالشَّيْعَةِ يَجُولُونَ جَوْلَانِ النَّعَمِ فِي غَيْبِهِ، يَطْلُبُونَ الْمَرْعَى فَلَا يَجِدُونَهُ إِلَّا فَمَنْ ثَبَتَ مِنْهُمْ عَلَى دِينِهِ وَ لَمْ يَقْسُ قَلْبُهُ لِطُولِ غَيْبَةِ إِمَامِهِ فَهُوَ مَعِيَ فِي دَرَجَتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

برای قائم ما غیبتی است که مدت آن به درازا خواهد کشید گویی شیعیان را با چشم خود می‌بینم همانند گله بی‌صاحبی که در دشت و صحرا پراکنده شده به دنبال چراگاه می‌گردند، در غیبت او به جستجوی او می‌پردازند و نمی‌یابند. آگاه باشید که هر کس بر آیین خود استوار بماند و در اثر طول غیبت دلش را قساوت نگیرد، روز قیامت در کنار من خواهد بود. (۳)

حضرت مهدی علیه السلام از دیدگاه حضرت فاطمه زهرا علیها السلام

۱. امام صادق علیه السلام می‌فرماید: پدرم حضرت باقر علیه السلام روزی به جابر بن عبدالله انصاری فرمود: من با تو کاری دارم و می‌خواهم با تو خلوت کنم و پرسشی بنمایم؟ جابر عرض کرد: هر وقت اراده بفرمایید من در خدمت شما هستم. وقتی تعیین شد و با

۱. کفایة الأثر، ۲۲۰؛ کافی، ۱/ ۳۳۵؛ نهج السعادة، ۳/ ۴۴۶؛ نور الثقلین، ۲/ ۴۹۸.

۲. بشارة الاسلام، ۷۶؛ ابن حماد، ۹۲؛ ملاحم ابن منادی، ۴۴؛ بیان الشافعی، ۵۱۲؛ عقد الدرر، ۵۲؛

کنز العمال، ۱۴/ ۵۸۸؛ جمع الجوامع، ۲/ ۱۰۳؛ برهان المتقی، ۷۳؛ منتخب الأثر، ۱۶۳.

۳. کمال الدین، ۳۰۳؛ بحار الانوار، ۵۱/ ۱۰۹؛ مستدرک سفینه، ۱۰/ ۵۰۸؛ اعلام الوری، ۲/ ۲۲۹.

یکدیگر خلوت نمودند. امام باقر علیه السلام فرمود: ای جابر برای من از لوحی که در دست مادرم فاطمه علیها السلام دختر پیامبر صلی الله علیه و آله دیده‌ای سخن بگو و از آنچه مادرم فاطمه علیها السلام به تو خبر داده که در لوح نوشته شده است برای من بگو، جابر گفت: ولادت حسین علیه السلام را به فاطمه علیها السلام تبریک و تهنیت عرض کردم در دست مبارکش لوحی سبز رنگ دیدم که پنداشتم از زمرد است روی آن لوح نوشته‌ای سفید رنگ شبیه نور خورشید دیدم به خدمتشان عرض کردم پدر و مادرم به فدایت، ای دخت پیامبر، این لوح چیست؟ فرمود: این لوحی است که خدای تبارک و تعالی آن را به پیامبرش اهدا نموده است اسم پدرم و اسم همسرم و اسم دو فرزندم و اسامی اوصیای دیگر از فرزندانم بر آن نوشته شده پدرم آن را به من عطا فرمود تا مرا مسرور نماید. سپس جابر گفت مادرت فاطمه علیها السلام آن را در اختیار من قرار داد، پس آن را خواندم و یک نسخه برای خودم استنساخ نمودم^(۱) ضمناً روایت طولانی‌تر است مختصر آن را آوردیم.

۲. یا فاطمة و الذي بعثني بالحق إن منهما مهدى هذه الأمة. ای فاطمه سوگند به خداوندی که مرا به حق برانگیخت مهدی این امت از این دو «حسن و حسین» می‌باشد.^(۲)

۳. «هذه أسماء الأوصياء أولهم ابن عمي و أحد عشر من ولدي آخرهم القائم».

اینها اسامی اوصیاء است که اول آنها پسر عموی من است، و یازده تن از فرزندان من می‌باشند که آخر آنها قائم است.^(۳)

حضرت مهدی علیه السلام از دیدگاه حضرت امام حسن مجتبی علیه السلام

۱. طبق روایات دیگری که در این زمینه وارد شده است حضرت فاطمه علیها السلام به جابر اجازه ندادند که دست به لوح بزند فقط اجازه دادند که از دور به آن نگاه کند: اصول کافی، ۱ / ۴۴۲؛ اعلام الوری، ۳۷۱؛ اثبات الوصیة، ۱۴۳؛ احتجاج طبرسی، ۶۷؛ الزام الناصب ۱ / ۲۱۳.
۲. ذخائر العقبی، ۱۳۶؛ أربعین أبونعیم، حدیث پنجم؛ المسترشد، ۶۱۴؛ بحار الانوار، ۷۹ / ۵۱.
۳. الزام الناصب، ۱ / ۲۰۵؛ عیون أخبار الرضا، ۲ / ۵۱؛ کمال الدین، ۳۱۱؛ بحار الانوار، ۲۰۱ / ۳۶.

۱. امام جواد علیه السلام روایت می‌کنند که روزی حضرت علی علیه السلام در حالی که به دست سلمان تکیه داده بودند وارد مسجد الحرام شدند. امام حسن مجتبی علیه السلام در محضر آن حضرت بود، در آن هنگام مردی نیکو صورت که جامه‌های زیبا بر تن داشت وارد شد و به خدمت امیر مؤمنان علیه السلام عرض ادب و تقدیم سلام نمود، سپس گفت: من از محضر شما سه پرسش می‌کنم، اگر آنها را پاسخ فرمایید می‌فهمم که این مردم ستم کردند و حق شما را به ناحق غصب کردند، امیر مؤمنان فرمود: آنچه می‌خواهی بپرس. چون آن مرد سؤالاتش را پرسید، امام علیه السلام به فرزند بزرگوارش امام حسن مجتبی علیه السلام رو کرد و فرمود: ای ابو محمد این مرد را پاسخ بگو چون امام حسن مجتبی علیه السلام هر سه پرسش را پاسخ گفت، آن مرد به وحدانیت خدا و رسالت رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم گواهی داد و سپس به امامت امیر مؤمنان و امام حسن مجتبی و امام حسین سید الشهداء علیه السلام گواهی داد و آنگاه امام‌ها را یکی پس از دیگری شمرد و به امامت هر یکی شهادت داد تا به امام حسن عسکری علیه السلام رسید و آنگاه گفت:

گواهی می‌دهم به امامت فرزند امام حسن عسکری که نام و کنیه‌اش گفته نمی‌شود تا روزی که ظاهر شود و جهان را پر از عدالت کند، آنچنانکه پر از ستم شده است.

امیر مؤمنان علیه السلام خطاب به امام حسن علیه السلام فرمود: ای ابو محمد برخیز و این مرد را تعقیب کن. امام حسن مجتبی علیه السلام بلند شد و به دنبال آن مرد حرکت کرد، لحظاتی بعد برگشت و عرض کرد: این مرد تا از مسجد خارج شد اصلاً متوجه نشدم که کجا پای نهاد و به کجا رفت!!

امیر مؤمنان علیه السلام فرمود: آیا این مرد را شناختی؟ امام حسن علیه السلام عرض کرد: خدا و پیامبر و امیر مؤمنان علیه السلام داناترند امیر مؤمنان علیه السلام فرمود: او حضرت خضر بود. (۱)
طبق روایات فراوان حضرت خضر علیه السلام زنده است و در فرصتهای مناسب در

مجلس امامان علیهم السلام حضور می یابد و اینک در خدمت حضرت بقیة الله روحی و ارواح العالمین له الفداء می باشد و جزء ۳۰ نفری است که همواره در ملازمت آن حضرت هستند و خداوند بوسیله آنها رفع غربت از وجود مقدس حضرت صاحب الزمان علیه السلام در زمان غیبت می نماید.

۲. تَصْطَلِحُ فِي مُلْكِهِ السِّبَاعُ وَ تُخْرِجُ الْأَرْضُ نَبْتَهَا، وَ تُنْزِلُ السَّمَاءُ بَرَكَاتَهَا، وَ تُظْهِرُ لَهُ الْكُنُوزَ، يَمْلِكُ مَا بَيْنَ الْخَافِقَيْنِ، فَطُوبَى لِمَنْ أَدْرَكَ أَيَّامَهُ وَ سَمِعَ كَلَامَهُ؛ در زمان او درندگان با یکدیگر سازش می کنند، زمین گیاهش را خارج می کند، آسمان برکاتش را فرو می فرستد گنجهای نهفته در دل زمین برای او ظاهر می شود بین شرق و غرب عالم تحت سیطره او در می آید خوشا به سعادت کسی که زمان او را درک کند و به امر او گوش دهد. (۱)

۳. التَّاسِعُ مِنْ وُلْدِ أَخِي الْحُسَيْنِ ابْنُ سَيِّدَةِ الْأِمَاءِ يُطِيلُ اللَّهُ عُمَرَهُ فِي غَيْبَتِهِ، ثُمَّ يُظْهِرُهُ بِقُدْرَتِهِ فِي صُورَةٍ شَابٍ دُونَ أَرْبَعِينَ سَنَةً ذَلِكَ لِيُعْلَمَ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

نهمین فرزند برادرم حسین علیه السلام فرزند سرور کنیزان است خداوند در زمان غیبت عمرش را بسیار طولانی می کند و آنگاه او را به صورت جوانی کمتر از چهل ساله ظاهر می سازد تا دانسته شود که خداوند به هر چیزی قادر است. (۲)

۴. «لَمَوْضِعُ الرَّجُلِ فِي الْكُوفَةِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ دَارٍ فِي الْمَدِينَةِ».

جای یک پانهادن در کوفه برای من از یک خانه در مدینه محبوب تر است. (۳)

در روایات فراوان از ارزش والای زمین کوفه در عهد حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف گفتگو شده است، و آن بسیار طبیعی است زیرا کوفه پایتخت حکومتی خواهد بود که بر زمین و زمان فرمانروایی می کند.

۱. یوم الخلاص، ۳۷۴؛ یاد مهدی، خادمی شیرازی، ۱۲۵؛ احتجاج ۱۱ / ۲؛ بحارالانوار، ۲۱ / ۴۴.

۲. یوم الخلاص، ۴۰۱؛ یاد مهدی، محمد خادمی شیرازی، ۱۲۴؛ الامامة والتبصرة، ۱؛ کمال الدین، ۳۱۶.

۳. بحارالانوار، ۳۸۶ / ۵۲.

حضرت مهدی علیه السلام از دیدگاه امام حسین علیه السلام

۱. أما إن الصَّابِرَ فِي غَيْبِهِ عَلَى الْأَذَى وَ التَّكْذِيبِ بِمَنْزِلَةِ الْمُجَاهِدِ بِالسَّيْفِ بَيْنَ يَدَي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

کسی که در زمان غیبت به آزار و انکار دشمنان صبر کند همانند کسی است که در محضر رسول اکرم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جهاد کند. (۱)

۲. لا، وَ لَوْ أَدْرَكْتَهُ لَخَدَمْتُهُ أَيَّامَ حَيَاتِي.

از محضر امام حسین علیه السلام پرسیدند: آیا حضرت مهدی متولد شده است؟ فرمود: نه هنوز متولد نشده است، من اگر زمان او را درک کنم، همه عمر به خدمت او کمر می بندم. (۲)

۳. فِي التَّاسِعِ مِنْ وُلْدِي سُنَّةٌ مِنْ يُوسُفَ وَ سُنَّةٌ مِنْ مُوسَى بْنِ عِمْرَانَ، وَ هُوَ قَائِمُنَا أَهْلَ الْبَيْتِ يُصْلِحُ اللَّهُ أَمْرَهُ فِي لَيْلَةٍ وَاحِدَةٍ.

نهمین فرزند من نشانی از حضرت یوسف و نشانی از حضرت موسی بن عمران دارد، او قائم ما اهل بیت است که خداوند امر ظهورش را در یک شب فراهم می کند. (۳)

۴. حارث بن مُغِيرَةَ می گوید: به خدمت امام حسین علیه السلام شرفیاب شدم و عرض کردم حضرت مهدی را با چه نشانه هایی بشناسیم؟ فرمود:

بِمَعْرِفَةِ الْحَلَالِ وَ الْحَرَامِ وَ بِحَاجَةِ النَّاسِ إِلَيْهِ، وَ لَا يَخْتِاجُ إِلَى أَحَدٍ (۴).

با شناخت احکام و معارف و نیاز مردم به او و بی نیازی او از همه.

دیدگاه امام زین العابدین علیه السلام درباره حضرت مهدی علیه السلام

۱. کمال الدین، صدوق، ۳۱۷؛ عیون الاخبار، ۲ / ۶۹؛ بحار الانوار، ۳۶ / ۳۸۵.

۲. عقد الدرر، ۱۶؛ غیبت نعمانی، ۲۴۵؛ بحار الانوار، ۵۱ / ۱۴۸؛ مستدرک سفینه، ۳ / ۴۰.

۳. المَحْجَةُ الْبِيضَاءُ، ۴ / ۳۳۸؛ یاد مهدی علیه السلام، خادمی شیرازی، ۱۳۶؛ کمال الدین و تمام النعمة، ۳۱۷؛ بحار الانوار، ۵۱ / ۱۳۳.

۴. شرح الإحقاق، ۲۹ / ۵۸۸؛ حياة الإمام المهدي علیه السلام، ۳۸.

۱. امام زین العابدین علیه السلام خطاب به ابو خالد کابلی فرمود: ای ابا خالد برای شما فتنه‌هایی چون قطعات شب تاریک پیش خواهد آمد. از این فتنه‌ها نجات نمی‌یابد جز کسی که خداوند از او پیمان گرفته باشد، که آن‌ها مشعل‌های هدایت و سرچشمه‌های دانش و فضیلت هستند خداوند به وسیله آنها از هر فتنه ظلمانی نجات می‌دهد گویی صاحب شما را می‌بینم که در پشت کوفه با ۳۱۳ نفر در سرزمین نجف حرکت می‌کند، جبرئیل در طرف راست او، میکائیل در طرف چپ او و اسرافیل در پیشاپیش او حرکت می‌کند پرچم رسول خدا صلی الله علیه و آله با اوست، چون این پرچم به اهتزاز در آید به سوی هر قومی حرکت کنند خدای تبارک و تعالی آن قوم را هلاک می‌کند. (۱)

۲. وَ إِنَّا لِلْقَائِمِ مِنَّا غَيْبَيْنِ، إِخْدَاهُمَا أَطْوَلُ مِنَ الْأُخْرَىٰ أَمَّا الْأُولَىٰ فَسِتَّةٌ أَيَّامٍ، أَوْ سِتَّةٌ أَشْهُرٌ أَوْ سِتُّ سِنِينَ، وَ أَمَّا الْأُخْرَىٰ فَيَطْوُلُ أَمْدَهَا حَتَّىٰ يَرْجِعَ عَن هَذَا الْأَمْرِ أَكْثَرُ مَن يَقُولُ بِهِ فَلَا يَثْبُتُ عَلَيْهِ إِلَّا مَن قَوِيَ يَقِينُهُ وَ صَحَّتْ مَعْرِفَتُهُ وَ لَمْ يَجِدْ فِي نَفْسِهِ حَرَجاً مِمَّا قَضَيْنَا وَ سَلَّمَ لَنَا أَهْلَ الْبَيْتِ؛ برای قائم ما دو غیبت است که یکی از آنها طولانی‌تر از دیگری است غیبت اولی شش روز یا شش ماه یا شش سال است، ولی غیبت دیگری به قدری طولانی خواهد بود که بیشتر قائلین به آن از اعتقاد خود برمی‌گردند، در امامت او ثابت قدم نمی‌ماند جز کسی که ایمانش قوی و معرفتش کامل باشد و در برابر داوری‌های ما تردیدی به خود راه ندهد و در برابر ما کاملاً تسلیم باشد. (۲)

حضرت مهدی علیه السلام از دیدگاه حضرت امام محمد باقر علیه السلام

۱. امام باقر علیه السلام می‌فرماید: حضرت موسی علیه السلام چون سفر اول را خواند شرح فضائل

۱. بحارالانوار، ۵۱ / ۱۳۵.

۲. کمال الدین، ۳۲۳؛ الامامة و التبصرة، ۱۳؛ بحارالانوار، ۵۱ / ۱۳۴؛ الصافی، ۴ / ۳۸۷؛ اثبات الهداة، ۳ /

۴۶۷؛ المَحْجَةُ الْبَيْضَاءُ، ۲۰۰؛ نور الثقلین، ۱ / ۵۱۱.

قائم آل محمد علیه السلام را در آن دید عرض کرد: پروردگارا مرا قائم آل محمد علیه السلام قرار بده، خطاب شد او از نسل احمد علیه السلام خواهد بود، چون سفر دوّم را خواند نظیر همان مطالب را دید و باز چنین درخواستی کرد و باز همان خطاب فرارسید. چون سفر سوّم را خواند باز هم نظیر آن مطالب را یافت و شبیه همان درخواست را از پیشگاه حضرت احدیّت نمود و شبیه همان پاسخ را دریافت کرد. (۱)

۲. آیامُ الله عزّوجلّ ثلاثة:

یوم یقومُ القائمُ، و یومُ الکرّة، و یومُ القيامة؛

ایام الله سه روز است،

۱- روز قیام قائم علیه السلام ۲- روز رجعت ۳- روز قیامت. (۲)

۳. امّ هانی می گوید از خدمت امام باقر علیه السلام در مورد آیه شریفه: «فَلَا أُقْسِمُ

بِالْخُنُسِ»؛ سوگند به ناپدید شونده ها (۳) پرسیدم فرمود:

«إِمَامٌ يَخْنِسُ سَنَةَ سِتِّينَ وَ مِائَتَيْنِ، ثُمَّ يَظْهَرُ كَالشَّهَابِ يَتَوَقَّدُ فِي اللَّيْلَةِ الظُّلْمَاءِ فَإِنْ

أَذْرَكَتِ زَمَانَهُ قَرَّتْ عَيْنُكَ».

او امامی است که در سال ۲۶۰ از دیده ها مخفی می شود و سپس چون ستاره ای

فروزان ظاهر می شود که در شب تاریک می درخشد اگر زمان او را درک کنی دیدگانت

روشن می شود. (۴)

منظور از سال ۲۶۰ سال رحلت امام حسن عسکری علیه السلام است که در عهد پدر

بزرگوارش اصحاب می توانستند به دیدار آن مهر تابان موفق شوند ولی بعد از رحلت

۱. عقد الدرر، ۱۶۰.

۲. معانی الأخبار، ۳۶۶؛ خصال، ۱۰۸؛ روضة الواعظین، ۳۹۲؛ بحار الانوار، ۶۱ / ۷.

۳. سوره تکویر، آیه ۱۵.

۴. کافی، ۱ / ۳۴۱؛ کمال الدین، ۲ / ۳۲۴؛ غیبة الطوسی، ۱۰۱؛ تأویل الآیات، ۲ / ۷۶۹؛ اثبات الهداة، ۳ /

۴۴۵؛ البرهان، ۴ / ۴۳۳؛ بحار الانوار، ۷۸ / ۲۴؛ نور الثقلین، ۵ / ۵۱۷؛ ینابیع المودة، ۴۳۰.

آن حضرت سعادت نصیب همگان نمی شد.

حضرت مهدی علیه السلام از دیدگاه حضرت امام صادق علیه السلام

۱. مفضل بن عمر می گوید: از امام صادق علیه السلام شنیدم که فرمود: هنگامی که خداوند به قائم علیه السلام اذن ظهور دهد، بر فراز منبر قرار گرفته، مردم را به سوی خدای تبارک و تعالی فرامی خواند و آنها را از خدا بیم می دهد و به سوی حق خود دعوت می کند؛ در میان آنها به سیره رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم رفتار کند و همانند آن حضرت در میان آنها عمل می کند. آنگاه خداوند جبرئیل امین را می فرستد تا به نزد او آمده، از اصول دعوتش بپرسد چون رؤوس دعوت خود را بیان کند، جبرئیل امین عرض می کند: من نخستین کسی هستم که با تو بیعت می کنم پس می گوید دستت را بده تا بیعت کنم؛ آنگاه دست آن حضرت را به عنوان بیعت می فشارد، در آن هنگام ۳۱۳ نفری که در آنجا گرد آمده اند بیعت می کنند و در مکه می مانند تا شمار یاران به ده هزار نفر برسد آنگاه رهسپار می شوند. (۱)

۲. يَفْقِدُ النَّاسُ اِمَامَهُمْ، يَشْهَدُ الْمَوْسِمَ فَيَرَاهُمْ وَ لَا يَرَوْنَهُ.

امام و پیشوای مردم غائب می شود در موسم حج شرکت می کند و مردم را می بینند ولی مردم او را نمی بینند. (۲)

۳. اِنَّ اللّٰهَ اَبٰى اِلَّا اَنْ يَجْرِيَ فِيْهِ سُنَنُ الْاَنْبِيَاءِ عليهم السلام فِيْ غِيَابَتِهِمْ، وَ اِنَّهُ لَا بُدَّ لَهٗ يَا سَدِيْرُ مِنْ اسْتِيْفَاءِ مُدَدِ غِيَابَتِهِمْ.

خدای تبارک و تعالی هرگز اجازه نمی دهد جز اینکه سنت های پیامبران عليهم السلام در رابطه با غیبت هایشان در مورد او نیز جاری گردد ای سدیر! او به ناگزیر باید به مدت

۱. اعلام الوری، ۴۳۱.

۲. اثبات الهداة، ۲ / ۴۴۳؛ الإمامة والتبصرة، ۱۲۶؛ کمال الدین، ۳۴۶؛ وسایل، ۱۱ / ۱۳۵؛ دلائل الامامة،

۴۸۲؛ غیبت نعمانی، ۱۷۵.

مجموع غیبت‌های پیامبران علیهم‌السلام در پشت پرده غیبت بماند^(۱).

۴. إِذَا اجْتَمَعَتْ ثَلَاثَةٌ أَسْمَاءِ مُتَوَالِيَةٍ مُحَمَّدٌ وَعَلِيٌّ وَالْحَسَنُ فَالرَّابِعُ الْقَائِمُ عليه السلام.

هنگامی که سه نام محمد و علی و حسن علیهم‌السلام پشت سرهم قرار گرفت چهارمی آنها قائم ارواحنا فداء می‌باشد.^(۲) به خدا سوگند مهدی شما از دیدگان شما پنهان می‌شود افراد خیره‌سر گویند: خداوند نیازی به آل محمد علیهم‌السلام ندارد آنگاه چون شهاب ثاقب «ستاره درخشان» ظاهر می‌شود و زمین را پر از عدل و داد کند، آنچنانکه پر از جور و ستم شده باشد.^(۳)

حضرت مهدی عليه السلام از دیدگاه امام کاظم عليه السلام

۱. وَ يَغِيبُ عَنِ أَبْصَارِ النَّاسِ شَخْصُهُ وَ لَا يَغِيبُ عَنِ قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ ذِكْرُهُ وَ هُوَ الثَّانِي عَشَرَ مِنَّا يُسَهِّلُ اللَّهُ لَهُ كُلَّ عَسِيرٍ وَ يُذَلِّلُ لَهُ كُلَّ صَعْبٍ وَ يُظْهِرُ لَهُ كُنُوزَ الْأَرْضِ وَ يَقْرِبُ لَهُ كُلَّ بَعِيدٍ وَ يُبَيِّرُ بِهِ كُلَّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ، وَ يُهْلِكُ عَلَى يَدِهِ كُلَّ شَيْطَانٍ مَرِيدٍ ذَاكَ ابْنُ سَيِّدَةِ الْأِمَاءِ الَّذِي يَخْفَى عَلَى النَّاسِ وَ لَادَتُهُ وَ لَا يَحِلُّ لَهُمْ تَسْمِيَتُهُ حَتَّى يُظْهِرَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فَيَمْلَأَ بِهِ الْأَرْضَ قِسْطاً وَ عَدْلًا كَمَا مَلِئَتْ جَوْرًا وَ ظُلْمًا.

شخص او از دیدگان ناپدید می‌شود ولی یاد او هرگز از خاطره مؤمنان فراموش نمی‌شود او دوازدهمین ماست که خداوند هر مشکلی را برای او آسان سازد و هر سختی را برای او هموار نماید گنجهای زمین را برای او ظاهر کند، و راههای دور را برای او نزدیک نماید، ستمگران را به دست او نابود سازد، و اغواگران را به وسیله او از هستی براندازد او پسر بهترین کنیزان است که ولادتش بر مردمان پوشیده باشد، و

۱. بحارالانوار، ۱۴۲ / ۵۱؛ کمال الدین، ۴۸۱ / ۲؛ الزام الناصب، ۹۵ / ۱.

۲. کمال الدین، ۳۳۳؛ الامامة و التبصرة، ۱۱۴؛ بحارالانوار، ۱۴۳ / ۵۱؛ اثبات الهداة، ۴۷۰ / ۳؛ کفایة الأثر،

۲۸۰؛ غیبة شیخ طوسی، ۱۳۹؛ اعلام الوری، ۴۰۳؛ جلیة الأبرار، ۴۷۸ / ۲؛ منتخب الأثر، ۲۴۲.

۳. بحارالانوار، ۱۴۵ / ۵۱.

بردن نام او جایز نباشد، تا خداوند تبارک و تعالی اذن ظهور دهد و به دست او زمین را پر از عدل و داد نماید، چنانکه از ظلم و بیداد پر شده باشد. (۱)

۲. هُوَ الطَّرِيدُ الْوَحِيدُ الْغَرِيبُ الْغَائِبُ عَنْ أَهْلِهِ الْمَوْتُورُ بِأَبِيهِ.

او امام غریب تنها، دور از وطن و غائب از دیدگان کسان خویش است که خون پدرش را می گیرد. (۲)

موتور به کسی گفته می شود که خونی از او ریخته شده ولی هنوز انتقام آن را نگرفته است از این رهگذر در زیارتنامه ها خطاب به امام حسین علیه السلام «وَ الْمَوْتُورِ الْمَوْتُورِ» تعبیر می کنیم که هنوز آن خون های به ناحق ریخته شده، انتقامش گرفته نشده است؛ به حضرت بقیة الله ارواحنا فداه نیز در این حدیث «موتور» گفته شده زیرا هنوز خون پدران بزرگوارش امیر مؤمنان، امام حسین و امامان بعدی تا امام حسن عسکری علیه السلام را نگرفته است، او هنوز انتقام مادر بزرگوارش حضرت فاطمه زهراء علیه السلام را نگرفته است که طبق روایات در نخستین روزهای ظهور در مدینه منوره قاتلان مادرش فاطمه علیه السلام و غاصبان حقوق زهرا علیه السلام را زنده می کند و انتقام خون مادرش را از آنها می گیرد، آنگاه جسد نحس آنها را از درختی آویزان می کند، و فرمان می دهد آتشی از زمین بیرون می زند و جسدشان را در شعله های خود می سوزاند، سپس به باد دستور می دهد که خاکستر آنها را به دریا بریزد تا زمین از لوث وجودشان پاک شود. (۳)

۳. «يَا بَنِيَّ إِنَّمَا هِيَ مِخْنَةٌ مِنَ اللَّهِ، إِمْتَحَنَ بِهَا خَلْقَهُ».

۱. بحار الانوار، ۵۱ / ۱۵۰؛ یاد مهدی علیه السلام، خادمی شیرازی، ۲۱۰؛ کمال الدین، ۳۶۸؛ کفایة الأثر، ۲۷۰؛ الخرائج، ۳ / ۱۱۶۵؛ مناقب ابن شهر آشوب، ۴ / ۱۸۰؛ الصراط المستقیم، ۲ / ۲۲۹؛ الصافی، ۴ / ۱۴۸؛ اثبات الهداة، ۱ / ۵۱۸.

۲. کمال الدین، ۳۶۱؛ بحار الانوار، ۵۱ / ۱۵۱.

۳. بحار الانوار، ۵۳ / ۱۴؛ یاد مهدی، محمد خادمی شیرازی، ۲۱۲.

پسر جان، غیبت قائم یک آزمون الهی است که بوسیله آن بندگان را می آزماید. (۱)
۴. مَثَلُهُ كَمَثَلِ السَّاعَةِ لَا تَأْتِيكُمْ إِلَّا بَغْتَةً.

مثل قائم ما ارواحنا فداه مثل قیامت است که بطور ناگهانی ظاهر می شود. (۲)

حضرت مهدی علیه السلام از دیدگاه امام رضا علیه السلام

۱. امام رضا علیه السلام فرمود: ای دِغِبِلِ امام بعد از من پسر من محمد است، و بعد از محمد پسرش علی است، و بعد از علی پسرش حسن و بعد از حسن، پسرش حجّت که قائم است و در غیبتش او را انتظار کشند و در ظهورش از او فرمان برند اگر از عمر دنیا یک روز باقی نباشد خداوند آن روز را به قدری طولانی گرداند که او خارج شود و روی زمین را پر از عدل و داد نماید آنچنانکه از بی عدالتی پر شده باشد.

سپس فرمود: اما این که کی خارج می شود آن مربوط به وقت است، که پدرم، از پدرش، از پدران بزرگوارش، از امیرمؤمنان علیه السلام از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله روایت کرده اند که به آن حضرت گفته شد: قائم نسل تو کی خارج می شود؟ فرمود: مثل او همانند قیامت است، جز خدا کسی از وقت آن آگاه نیست، بر آسمانها و زمین بسی گران است، جز به صورت ناگهانی خارج نمی شود. (۳)

۲. قُدَامَ هَذَا الْأَمْرِ قَتْلُ يَبُوحٍ؛ پیش از قیام قائم کشتاری است که لحظه ای قطع نمی شود. (۴)

۳. مَا أَحْسَنَ الصَّبْرَ وَ انْتِظَارَ الْفَرَجِ؛ چقدر نیکوست شکیبایی و انتظار فرج. (۵)

مهدی علیه السلام از دیدگاه امام جواد علیه السلام

۱. غیبت شیخ طوسی، ۲۰۴؛ کمال الدین، ۳۶۰؛ علل الشرایع، ۱ / ۲۴۴؛ کافی، ۱ / ۳۳۶.

۲. یوم الخلاص، ۳۳۴؛ کفایة الأثر، ۲۵۰؛ بحار الأنوار، ۳۶ / ۳۹۱؛ الفدیر، ۲ / ۲۰۳؛ الصراط المستقیم،

۲ / ۱۵۶؛ إثبات الهداة، ۱ / ۶۰۱؛ الإنصاف، ۲۷۰؛ العوالم، ۱۵ / جزء ۳، ص ۲۶۲.

۳. کفایة الأثر، ۲۷۲؛ بحار الانوار، ۵۱ / ۱۵۴؛ کمال الدین، ۳۷۲؛ اثبات الهداة، ۳ / ۴۵۷؛ یاد مهدی، استاد دانشمند مرحوم حاج شیخ محمد خادمی شیرازی، ۲۲۹.

۴. بشارة الاسلام، ۱۵۶؛ قُرْبُ الاسناد، ۳۸۴؛ غیبت نعمانی، ۲۷۱؛ بحار الانوار، ۵۲ / ۱۸۲.

۵. بحار الانوار، ۵۲ / ۱۲۹؛ قُرْبُ الإسناد، ۳۸۰؛ کمال الدین، ۴۶۵؛ مُسْنَدُ الإمام الرضا علیه السلام، ۱ / ۲۱۷؛

عیاشی، ۲ / ۲۰؛ البرهان، ۲ / ۲۳؛ نور الثقلین، ۲ / ۴۴؛ منتخب الاثر، ۴۹۶.

جناب عبدالعظیم حسنی مدفون در شهر ری می فرماید: به خدمت امام جواد علیه السلام شرفیاب شدم و تصمیم داشتم از آن حضرت در مورد قائم علیه السلام سؤال کنم که آیا او همان مهدی است، یا شخص دیگری است؟ چون مرادید پیش از آنکه من سؤال خود را مطرح کنم، فرمود:

يا ابا القاسم ان القائم منا هو المهدي الذي يجب ان ينتظر في غيبته و يطاع في ظهوره و هو الثالث من وُلدي؛ و الذي بعث مُحَمَّدًا عليه السلام بالنبوة و خصنا بالإمامة إنه لو لم يبق من الدنيا إلا يومٌ واحدٌ لطوّل الله ذلك اليوم حتى يخرج فيه فيملاً الأرض قسطاً و عدلاً كما ملئت جوراً و ظلماً و إن الله تبارك و تعالى ليصلح له أمره في ليلة كما أصلح أمر كليمه موسى عليه السلام إذ ذهب ليقتبس لأهله ناراً، فرجع و هو رسول نبي ثم قال: أفضل أعمال شيعتنا انتظار الفرج.

ای ابوالقاسم (کنیه حضرت عبدالعظیم) مهدی ما ارواحنا فداه آن امام هدایتگر است که باید در دوران غیبت انتظار او را کشید و در زمان ظهور از او اطاعت نمود، او سومین فرزند من است سوگند به پروردگاری که محمد صلی الله علیه و آله را به رسالت برانگیخت و تاج امامت را بر سر ما نهاد، اگر از عمر دنیا جز یک روز باقی نباشد خداوند آن روز را طولانی نماید، تا در آن خارج شود و زمین را پر از عدل و داد کند، آنچنانکه پر از جور و ستم شده باشد. خداوند تبارک و تعالی امر فرج او را در یک شب اصلاح می کند، چنانکه امر رسالت کلیم خود موسی علیه السلام را در یک شب هموار نمود هنگامی که او رفت تا برای خانواده اش آتشی بیاورد با نور نبوت و مشعل رسالت برگشت، سپس فرمود: برترین عمل شیعیان ما انتظار فرج است. ^(۱)

حضرت مهدی علیه السلام از دیدگاه امام هادی علیه السلام

۱. کمال الدین، ۳۷۷؛ کفایة الأثر، ۲۸۱؛ بحار، ۱۵۶ / ۵۱؛ اعلام الوری، ۴۰۸؛ الخرابج، ۳ / ۱۱۷۱؛ اثبات الهداة، ۳ / ۳۳۶؛ الصراط المستقیم، ۲ / ۲۳۱؛ إلزام الناصب، ۱ / ۲۲۲؛ الشیعة و الرجعة، ۱ / ۶۲؛ منتخب الأثر، ۲۲۳؛ منتخب الأنوار المضية، ۳۹.

صَفْرُ بْنُ أَبِي ذَلْفٍ می گوید: هنگامی که متوکل، مولایم امام هادی علیه السلام را به زندان انداخته بود، دلم برای آقا تنگ شده بود بیرون رفته بودم شاید خبری از امام علیه السلام به دست آورم، متوکل در بانی داشت چون مرا دید گفت: ای صَفْرُ اینجا چه کار می کنی؟ گفتم: هیچ، نشسته ام. گفت: نترس، من هم در مذهب تو هستم حتماً آمده ای از حال امام و مولایت مطلع شوی؟ گفتم: آری، گفت: می خواهی آقا را زیارت کنی؟ گفتم: آری، گفت: بنشین تا نامه رسان برود چون مأمور پست رفت، به غلام خود گفتم: دست او را بگیر و به اطاقی که آن سید علوی زندانی است ببر و آزاد بگذار. صَفْرُ می گوید: مرا به اطاق آقا برد و گفت: داخل شو. داخل شدم و دیدم امام هادی علیه السلام روی حصیری نشسته، و قبر آماده ای مقابلشان کنده شده، سلام کردم و جوابم فرمود، آنگاه امر به نشستن کرد. من نشستم، فرمود: ای صَفْرُ چه باعث شده که اینجا آمده ای؟ گفتم: سرورم آمدم که از حال شما مطلع شوم ولی این قبر را دیدم گریه ام گرفت. فرمود: محزون نباش آنها نمی توانند نسبت به من ناراحتی ایجاد کنند. گفتم: خدا را شکر، سپس گفتم: سرورم برای من حدیثی از رسول اکرم صلی الله علیه و آله نقل شده که معنای آن را نمی دانم، فرمود: چیست؟ گفتم: این حدیث است که: «لَا تُعَادُوا الْأَيَّامَ فَتُعَادِيَكُمْ» ایام را دشمن ندارید، که ایام نیز شما را دشمن بدارند.

فرمود: آری ایام ما هستیم.

سَبْت (شنبه) نام مقدس رسول اکرم صلی الله علیه و آله است.

أَحَد (یکشنبه) نام مقدس علی علیه السلام است.

إِثْنَيْن (دوشنبه) نام امام حسن و امام حسین علیهما السلام است.

ثَلَاثَاء (سه شنبه) علی بن الحسین، محمد بن علی و جعفر بن محمد علیهم السلام است.

أَرْبَعَاء (چهارشنبه) موسی بن جعفر، علی بن موسی، محمد بن علی صلی الله علیه و آله و من، هستیم.

خَمِيس (پنجشنبه) پسر محمد حسن علیه السلام است.

و **جُمُعَة** پسر پسر محمد می باشد که اهل حق دور او گرد آیند و او کسی است که روی

زمین را پر از عدل و داد نماید، آنچنان که پر از جور و ستم شده باشد. این است معنی «ایام» آنها را دشمن ندارید که آنها نیز شما را در روز قیامت دشمن بدارند سپس فرمود: زود از اینجا برو که برای تو مطمئن نیستم. ^(۱)

حضرت مهدی علیه السلام از دیدگاه امام حسن عسکری علیه السلام

۱. اسماعیل بن علی نوبختی می گوید: در آخرین روزهای زندگی امام حسن عسکری علیه السلام به محضر آن حضرت مشرف شدم، آقازاده گرامی، پدر بزرگوارش را کمک می کرد، تا وضو بگیرد چون در اثر بیماری «مسموم بودن» خود قدرت نداشت آقازاده گرامی بر سر مبارک و پاهای شریف آقا، مسح کرد چون کار وضو به پایان رسید، امام علیه السلام خطاب به نور دیده گرامی فرمود:

أَبَشِرُ يَا بَنِي فَأَنْتَ صَاحِبُ الزَّمَانِ وَأَنْتَ الْمَهْدِيُّ، وَأَنْتَ حُجَّةُ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ، وَأَنْتَ وَوَلَدِي وَوَصِيِّي، وَأَنَا وَوَلَدْتُكَ، وَأَنْتَ «مُحَمَّدٌ دُ» بِنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ أَبِي طَالِبٍ علیه السلام وَوَلَدِكَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله وَأَنْتَ خَاتِمُ الْأَوْصِيَاءِ الْأَئِمَّةِ الطَّاهِرِينَ وَبَشَّرَ بِكَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله وَ سَمَّاكَ وَكَنَّاكَ بِذَلِكَ عَهْدَ إِلَيَّ أَبِي عَنْ آبَائِكَ الطَّاهِرِينَ.

مژده باد فرزندم! که تو «صاحب الزمان» هستی، تو «مهدی» هستی، تو حجت خدا در روی زمین هستی تو پسر من و جانشین من هستی. من تو را به دنیا آوردم تو «محم د» پسر حسن، پسر حسین، پسر علی، پسر ابوطالب - که درود خدا بر همه آنان باد - هستی، تو پسر رسول اکرم صلی الله علیه و آله هستی، تو آخرین وصی از امامان طیب و طاهر هستی، رسول گرامی صلی الله علیه و آله برای تو بشارت داده همو نام و کنیه ات را بیان فرموده، و

۱. اعلام الوری، ۴۱۱؛ کفایة الأثر، ۲۸۵؛ جمال الأسبوع، ۳۵؛ بحار الانوار، ۲۴ / ۲۳۸؛ روضة الواعظین، ۲ / ۳۹۲؛ جامع الأخبار، ۹۰؛ الخرائج، ۱ / ۴۱۲؛ الصراط المستقیم، ۲ / ۱۵۹؛ اثبات الهداة، ۱ / ۴۹۱؛ حلیة الأبرار، ۲ / ۴۶۵؛ نور الثقلین، ۵ / ۳۲۶؛ الأنوار النورانیة، ۲ / ۱۱۲.

آن را توسط یکایک پدران با پدرم پیمان بسته است؛ اسماعیل نوبختی می گوید:
سخنان امام حسن عسکری علیه السلام پایان یافت در همان ساعت جان به جان آفرین تسلیم کرد. ^(۱)

۲. امام حسن عسکری علیه السلام کنیزی داشت چون حامله شد، امام علیه السلام به او فرمود:

«سَتَحْمِلِينَ ذَكَرًا، اسْمُهُ مُحَمَّدٌ وَ هُوَ الْقَائِمُ مِنْ بَعْدِي».

به زودی پسری به دنیا می آوری که نام او «م ح م د» است، او بعد از من قائم به امر است. ^(۲)

مهدی علیه السلام از دیدگاه خویشتن

۱. یکی از نیک بختانی که سعادت تشرّف پیدا کرده می گوید: آقا فرمود: مرا می شناسی؟ گفتم: نه، فرمود:

«أَنَا الْقَائِمُ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَا الَّذِي أَخْرَجُ فِي آخِرِ الزَّمَانِ بِهَذَا السَّيْفِ».

من قائم آل محمد صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هستم که در آخر الزمان با همین شمشیر قیام می کنم. ^(۳)

۲. مرد صالحی که توفیق تشرّف داشته می گوید: از قافله جا ماندم و از تشنگی نزدیک به مرگ شدم، جوان خوش روی خوش بویی را دیدم که آبی سردتر از یخ و شیرین تر از عسل به من داد و مرا از هلاکت نجات داد. پرسیدم: سرورم! شما چه کسی هستید؟ فرمود:

أَنَا حُجَّةُ اللَّهِ عَلَى عِبَادِهِ وَ بَقِيَّةُ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ، أَنَا الَّذِي أَمَلَأُ الْأَرْضَ قِسْطًا وَ عَدْلًا كَمَا
مِلَّتُ جَوْرًا وَ ظُلْمًا.

من حجّت خدا در میان بندگان و یکتا بازمانده در روی زمین هستم من کسی هستم که روی زمین را پر از عدل و داد می کنم، آنچنانکه پر از جور و ستم شده است. ^(۴)

۱. اثبات الهداة، ۳ / ۵۰۹؛ غیبت طوسی، ۲۷۳؛ بحارالانوار، ۱۷ / ۵۲؛ الأنوار البهية، ۳۲۷؛ تبصرة الولی،

۷۸۲؛ العوالم، ۱۵ / جزء ۳، ص ۲۹۷؛ یاد مهدی علیه السلام، مرحوم حاج شیخ محمد خادمی شیرازی، ۲۷۳.

۲. کمال الدین، ۴۰۸؛ کفایة الأثر، ۲۹۴؛ وسائل، ۱۶ / ۲۴۳؛ اثبات الهداة، ۳ / ۴۸۱؛ بحارالانوار، ۵۱ / ۲.

۳. بحارالانوار، ۵۲ / ۴۱؛ کمال الدین، ۴۵۴؛ الثاقب فی المناقب، ۶۰۶؛ مدينة المعاجز، ۸ / ۱۸۴؛ الانوار

البيهة، ۳۵۸؛ اثبات الهداة، ۳ / ۶۹۷؛ حلیة الأبرار، ۲ / ۵۷۱؛ تبصرة الولی، ۷۷۰.

۴. أربعین خاتون آبادی، ۶۵؛ یاد مهدی علیه السلام، خادمی شیرازی، ۲۹۰.

۳. حکیمه خاتون دختر امام جواد علیه السلام و عمه امام حسن عسکری علیه السلام می فرماید:
در شب ۱۵ شعبان ۲۵۵ هجری حضرت قائم ارواحنا فداه متولد شد؛ مادرش نرجس خاتون دختر پادشاه روم بود؛ چون دیده به جهان گشود، این آیه از نور در پیشانی مبارکش تجلی می کرد: «جَاءَ الْحَقُّ وَ زَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا».
حق آمد و باطل نابود شد که باطل به راستی نابود شدنی است. (۱)

او را به محضر امام حسن عسکری علیه السلام آوردم دست مبارکش را بر صورت مولود گرامی کشید و فرمود: ای حجت خدا سخن بگو ای وارث پیامبران سخن بگو، ای خاتم اوصیا ای صاحب قیام درخشان ای مشعل فروزان ای اقیانوس بیکران سخن بگو ای خلیفه پرهیزگاران، ای نور اوصیا سخن بگو آنگاه مولود مسعود چنین گفت:
أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَ رَسُولُهُ، وَ أَشْهَدُ أَنَّ عَلِيًّا وَلِيُّ اللَّهِ.
گواهی می دهم که معبودی جز خدای یکتا نیست گواهی می دهم که حضرت محمد صلی الله علیه و آله بنده و فرستاده اوست و گواهی می دهم که حضرت علی علیه السلام دوست و ولی اوست آنگاه به یکایک امامان گواهی داد. (۲)

سیستم حکومتی ولی عصر علیه السلام

«وَ الْعَصْرِ ۝ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ۝ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَ تَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَ تَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ» (۳).

به عصر سوگند که انسان‌ها همه در زیانند. مگر کسانی که ایمان آورده و اعمال صالح انجام داده‌اند و یکدیگر را به حق و شکیبایی و استقامت توصیه نموده‌اند. کلمه «عصر» در اصل به معنی فشردن است و به وقت عصر نیز عصر اطلاق شده است به خاطر این که برنامه‌ها و کارهای روزانه در آن پیچیده و فشرده می‌شود. لازم به یادآوری است که در تفسیر عصر احتمالات زیادی توسط مفسران داده شده است

۲. اثبات الهداة، ۳ / ۶۹۸.

۱. سوره اسراء، آیه ۸۱

۳. سوره عصر.

مانند «وَالضُّحَىٰ» یا «وَالصُّبْحِ إِذَا أَسْفَرَ»^(۱) این سوگند به خاطر اهمیتی است که این موقع از روز دارد، چرا که زمان، زمان دگرگونی نظام زندگی و حیات انسان‌ها است و کارهای روزانه پایان می‌گیرد و پرندگان و حیوانات به لانه‌های خود باز می‌گردند، خورشید نیز رو به غروب کردن است و هوا تدریجاً رو به تاریکی می‌رود و این دگرگونی و تحوّل انسان را متوجّه قدرت لایزال الهی می‌کند و در واقع نشانه‌ای از نشانه‌های توحید و آیتی از آیات پروردگار است، بعضی دیگر آن را اشاره به انسان‌های کامل می‌دانند که عصاره عالم هستی و جهان آفرینش هستند؛ بعضی دیگر هم آن را اشاره به سراسر زمان و تاریخ بشریت دانسته‌اند که مملوّ از درس‌های عبرت و حوادث تکان‌دهنده و بیدارکننده است و به همین جهت آن چنان عظمتی دارد که شایسته سوگند الهی است. بعضی نیز به همان ریشه لغوی این واژه برگشته و سوگند را ناظر به انواع فشارها و مشکلاتی می‌دانند که در طول زندگی انسان‌ها رخ می‌دهد و آن‌ها را از خواب غفلت بیدار می‌کند و به یاد خداوند بزرگ می‌اندازد و روح استقامت را پرورش می‌دهد؛ بعضی آن را ناظر به نماز عصر شمرده‌اند زیرا که نماز عصر اهمیت ویژه‌ای در میان همه نمازها دارد در واقع این عده صَلَاتِ وَسْطَى را که در قرآن آمده است، نماز عصر می‌دانند، بعضی نیز به روی قسمت خاصی از زمان، مانند عصر طلایی و نورانی پیغمبر اکرم ﷺ و یا عصر قیام و ظهور حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه که دارای ویژگی و عظمت خاصی در تاریخ بشر بوده و هست انگشت گذارده و سوگند را ناظر به آن می‌دانند.

در تفسیر آیه «وَالعَصْر» حضرت امام صادق عجل الله تعالی فرجه فرمود: «العَصْرُ عَصْرُ خُرُوجِ الْقَائِمِ»^(۲) منظور از عصر، عصر قیام حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه است.

۱. سوره مدثر، آیه ۳۴.

۲. نور الثقلین، ۵ / ۶۶۶، ح ۵؛ کمال الدین، ۶۵۶؛ بحار الانوار، ۲۴ / ۲۱۴؛ العُدَّة القویة، ۶۷؛ الصافی،

۳۷۲ / ۵؛ اثبات الهداة، ۳ / ۴۹۲؛ المَحْجَة البیضاء، ۲۵۸؛ البرهان، ۴ / ۵۰۴؛ غایة المرام، ۳۸۵.

حال که درباره‌ی واژه عصر و تفسیر آن مطالبی را متذکر شدیم، در این بخش مطالبی درباره‌ی ویژگیهای سیستم حکومتی حضرت ولی عصر علیه السلام بطور فشرده بیان می‌شود. سیستم حکومتی حضرت ولی عصر علیه السلام دارای ضوابطی منسجم می‌باشد که عبارتند از:

۱. قانون اساسی در حکومت امام زمان علیه السلام قرآن مجید است.
۲. در آن زمان به تمام قرآن عمل می‌شود و حکمی معطل نمی‌ماند.
۳. آن حضرت عدالت و امنیت را در سرتاسر جهان گسترش می‌دهد. در این باره پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: روز ظهور مهدی علیه السلام منادی ندا می‌کند که ای مردم امروز روز آزادی و عدالت است چون اساسی‌ترین خواسته‌ی بشر عدالت است زمزمه‌ی این ندا در گوشه و کنار دنیا و اجتماع طنین انداخته و طبقات مختلف جهان با یک دنیا شوق و علاقه به استقبال این امر مهم و کارساز می‌شتابند. و قطعاً این بارقه‌ی سعادت بر روی تمام صفحات گیتی افراشته آید و هیچ ناحیه‌ای از این موهبت محروم نمی‌ماند. ولی سایه‌ی این بزرگمرد این یوسف زهرای اطهر علیه السلام بر سر شیعیان آل محمد صلی الله علیه و آله گسترده خواهد شد.
۴. در آن زمان که ظهور حضرتش فرارسد دنیا به منزله‌ی یک خانه در می‌آید و حضرت برای آن خانه چون پدری مهربان است چنانچه در روایت آمده که امام زمان علیه السلام بین رکن و مقام می‌ایستد و صدا به اعلا درجه بلند می‌کند چنانچه همه‌ی عالمیان صدای دلربای داوودی مهدی منتظر را می‌شنوند.
۵. علم و دانش تکمیل می‌گردد چنانکه از حضرت صادق علیه السلام نقل شده است که فرمود علم ۲۷ حرف است و تا زمان حضرت مهدی علیه السلام بیش از دو حرف کشف نمی‌شود و لکن حضرتش از هر ۲۷ حرف پرده برمی‌دارد. (۱)
۶. علم و صنعت در خدمت رشد فضایل اخلاقی قرار می‌گیرد.
۷. استعمار و بردگی از بین می‌رود چنانکه از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله نقل شده است که

فرمود: در زمان حضرت مهدی علیه السلام بردگی و استعمار از میان می‌رود و همه مردم آزاد زندگی می‌کنند و دلهای مردم از حسد، دروغ و کینه پاک می‌شود.

۸. بیماران شفا پیدا می‌کنند. حضرت امام محمد باقر علیه السلام فرمود: هر کس قائم ما را ببیند اگر بیمار باشد شفا یابد و اگر ضعیف باشد نیرومند گردد و استعداد هر فرد به اندازه چهل نفر تبدیل می‌گردد. البته اگر دست با کفایت حضرت ولی عصر علیه السلام بر سر هر کسی که برسد آن هنگام است که فیض انفاس قدسیه آنجناب شرح صدر در او به وجود می‌آورد و جامعه سعادت‌مند می‌شود.

۹. تمام انسان‌ها توانگر و غنی می‌گردند و از نظر اقتصادی کامل می‌گردند به طوری که فقیر پیدا نمی‌شود، پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: تا فرصت دارید صدقه دهید که روزی بر شما خواهد آمد که در حکومت عدالت‌گستر حضرت مهدی علیه السلام هر چه بگردید فقیری پیدا نکنید تا به او صدقه دهید.

۱۰. حق هر کس به او داده شود و به کسی ظلم نمی‌گردد.

۱۱. زمین تمام گنج‌های خود را در دسترس حضرت قرار می‌دهد.

۱۲. در جهان یک دین می‌ماند و همه انسان‌ها به آن دین روی می‌آورند و آن اسلام است.

۱۳. هیچ کس باقی نمی‌ماند مگر اینکه بر خاتمیت پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله اعتراف کند.

۱۴. همه دانشمندان از نقاط دور به خدمت ذی شرافت حضرت ولی عصر ارواحنا

فداه می‌آیند و او را در هر رشته عالم‌تر از خود می‌بینند و علم و وجدان باعث ایمان آوردن آنها می‌شود.

۱۵. درندگان رام می‌شوند و به کسی آزار نمی‌رسانند.

۱۶. اصول شرافت و مردانگی و انسانیت رشد پیدا می‌کند.

۱۷. عقل‌ها تکامل پیدا می‌کند. امام باقر علیه السلام می‌فرماید: «إِذَا قَامَ قَائِمُنَا وَضَعَ اللَّهُ يَدَهُ

عَلَى رُؤُوسِ الْعِبَادِ فَجَمَعَ بِهَا عُقُولَهُمْ وَكَمَلَتْ بِهِ أَخْلَامَهُمْ»^(۱).

وقتی امام عصر علیه السلام قیام کند، دست رحمت و عنایت حق بر سر تمام بشر گذارده می شود سپس عقل ها متمرکز و قوی می شود و افکار و تدبیرات و تفکرات کامل می گردد و همچنین سایر طرح ها و برنامه هایی را که لازمه یک جامعه کامل اسلامی است به مرحله اجرا درخواهد آورد.

سیرت و روش حضرت مهدی علیه السلام

این رسالت با دولت مهدی علیه السلام به کمال می رسد و آن حضرت مردمان را به سیرت و سنت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم هدایت می کند و آنچه را که خواست پیامبر خاتم بوده است، محقق می سازد. در حدیثی از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم چنین نقل شده است: **سُنَّتُهُ سُنَّتِي، يُقِيمُ النَّاسَ عَلَى مِلَّتِي وَ شَرِيعَتِي وَ يَدْعُوهُمْ إِلَى كِتَابِ رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ**^(۲)؛ سیره و سنت او سیره و سنت من است مردم را بر دین و آیین من راست خواهد کرد و آنان را به کتاب پروردگارم دعوت می کند. «عبدالله بن عطاء مکی» گوید: از امام صادق علیه السلام درباره سیرت مهدی علیه السلام پرسیدم که چگونه است، حضرت فرمود:

يَصْنَعُ كَمَا صَنَعَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله و سلم، يَهْدِمُ مَا كَانَ قَبْلَهُ كَمَا هَدَمَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله و سلم أَمْرَ الْجَاهِلِيَّةِ، وَ يَسْتَأْنِفُ الْإِسْلَامَ جَدِيداً^(۳).

همان گونه که رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم عمل کرد، عمل می کند، آنچه را پیش از او بوده است نابود می سازد، همانگونه که رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم جاهلیت را نابود کرد، و اسلام را از نو می آورد.

۱. اصول کافی، ۱ / ۲۵؛ کمال الدین، ۲ / ۶۷۵؛ الخراج، ۲ / ۸۴۰؛ اثبات الهداة، ۳ / ۴۴۸؛ گفتار نراقی، ۲۰۷؛ حلیة الأبرار، ۲ / ۶۲۵؛ بحار الانوار، ۵۲ / ۳۲۸؛ بشارة الإسلام، ۲۳۳؛ منتخب الاثر، ۴۸۳.
 ۲. کمال الدین، ۲ / ۴۱۱؛ دولت مهدی علیه السلام سیرت مهدی علیه السلام، ۱۲، مصطفی دلشاد تهرانی.
 ۳. بحار الانوار، ۵۲ / ۳۵۲ - ۳۵۳؛ غیبة نعمانی، ۲۳۱؛ اثبات الهداة، ۳ / ۵۳۹؛ حلیة الأبرار، ۲ / ۶۲۷؛ منتخب الاثر، ۳۰۵.

همچنین «ابو خدیجه» از آن حضرت نقل کرده است که فرمود: **إِذَا قَامَ الْقَائِمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ جَاءَ بِأَمْرِ جَدِيدٍ كَمَا دَعَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي بَدْءِ الْإِسْلَامِ إِلَى أَمْرٍ جَدِيدٍ ^(۱).**
 چون قائم عَلَيْهِ السَّلَامُ قیام کند، امری جدید می آورد چنانکه رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ در آغاز اسلام به امری جدید دعوت کرد.

اینکه حضرت مهدی عَلَيْهِ السَّلَامُ به سیرت رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عمل می کند بدین معناست که جاهلیتی را که مجدداً بر پا شده است از بین می برد و همانند پیامبر عدالتی راستین را برپا می دارد، البته سیرت رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ برای رسیدن به اهداف اصلاح طلبانه بر رحمت و گذشت استوار بود تا مردمان آرام آرام به حق گرایش یابند و اصلاحات اجتماعی تحقق یابد اما تا زمان ظهور مهدی عَلَيْهِ السَّلَامُ همه حجتها تمام می شود و آن حضرت برای تحقق اهداف اصلاح طلبانه خود دیگر بر اساس رحمت و گذشت عمل نمی کند زیرا دیگر جایی برای رحمت و گذشت نیست و از هیچکس عذر و بهانه ای پذیرفته نمی شود.

سیرت مدیریتی دولت مهدی آل محمد صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بدین ترتیب با ظهور دولت مبارک مهدی عَلَيْهِ السَّلَامُ سیرت مدیریتی او بر اساس عدالت محض جلوه می کند. آن حضرت در اداره امور از نظر اقتصادی گشاده دست است و اموال را برای آسایش و رفاه مردمان با سخاوت به کار می گیرد و نسبت به محرومان و مسکینان مهربان و دلرحم است و برای آنکه ذره ای ستم از جانب دولت و کارگزاران نظام او بر کسی نرود و حقی ضایع نشود، نسبت به مسؤولان و کارگزاران خود سختگیر است، دولت او دولت عدالت محض است، پس جای هیچگونه لغزش و

۱. بحار الانوار، ۵۲ / ۳۳۸؛ غیبة الطوسی، ۲۸۲؛ کشف الغمّه، ۳ / ۲۵۵؛ اثبات الهداة، ۳ / ۴۴۸؛

بشارة الاسلام، ۲۲۲؛ الارشاد، ۳۶۴؛ دُرر الاخبار، ۴۰۴

فساد و انحراف در نظام اداری آن حضرت وجود ندارد و سختگیری آن حضرت نسبت به مسؤولان و کارگزارانش بدین خاطر است. در خبری در این باره آمده است:

المَهْدِيُّ جَوَادٌ بِالْمَالِ، رَحِيمٌ بِالْمَسَاكِينِ، شَدِيدٌ عَلَى الْعُمَّالِ (۱).

مهدی نسبت به مال و دارایی بخشنده است و نسبت به مسؤولان و کارگزاران دولت خویش بسیار سخت گیر است و نسبت به ناتوانان و مستمندان بسیار دل رحم و مهربان است. حضرت مهدی علیه السلام بر اساس کتاب خدا به عدالت مدیریت می کند و هواپرستی را به خدا پرستی سوق می دهد و همه افکار و اندیشه ها را تابع قرآن می سازد و نشان می دهد که حکومت عدل یعنی چه. او برای حفظ این اساس، مسؤولان و کارگزاران ستمگر را و هر که را پا از سیرت عدالت بیرون نهاده است، مؤاخذه می نماید.

حضرت مهدی علیه السلام در اداره امور برای حفظ عدالت و حقوق مردمان و حیثیت دین، به روشی نو و مناسب با عصر خود و تحولاتی که در طول تاریخ رخ داده است تا مردمان به آن نقطه رسیده اند، عمل می کند، در قضاوت ها و احکام حضرت مهدی علیه السلام، و در حکومت وی، سرسوزنی ظلم و بیداد بر کسی نرود، و رنجی بر دلی ننشیند. حضرت مهدی علیه السلام بر طبق احکام خالص دینی «بدون توجه به آرا و افکار دیگران و فقها و علمای مذاهب» حکم و حکومت می کند. مهدی، میزان عدل را، در میان مردم نهد، و بدین گونه هیچ کس نتواند به دیگری ستمی کند. مهدی قضاوتی جدید آورد، مهدی، به حکم داود و آل داود حکم کند، و از مردم بیّنه و شاهد نطلبد.

شیخ مفید رحمته الله می گوید: چون قائم آل محمد صلی الله علیه و آله قیام کند، مانند حضرت داود علیه السلام، یعنی بر حسب باطن، قضاوت کند، و بی هیچ نیازی به شاهد حکم دهد. مهدی نقشه های پنهانی هر گروه را بداند و به آنان نقشه ها را بگوید. مهدی، دوست و دشمن

خود را با نگاه بشناسد. ^(۱) در روش زمامداری حضرت مهدی علیه السلام میان او و مردمش هیچ فاصله و حجابی نیست، به گونه‌ای که آن حضرت با آنان سخن می‌گوید و ایشان نیز صدای او را همان جا که هست می‌شنوند و به او نگاه می‌کنند. ^(۲)

آیا امکان دارد امام زمان علیه السلام بیش از هزار سال عمرش باشد

برای پاسخ به این سؤال معمرین دنیا را نام می‌بریم:

۱. آدم ابوالبشر ۹۳۰ سال

۲. حوّا ۹۳۱ سال

۳. شیث ۹۱۲ سال

۴. انوش ۹۵۰ سال

۵. قینان ۹۱۰ سال

۶. مهلائیل ۹۶۰ سال

۷. یار ۹۶۲ سال

۸. اخنوخ ۹۶۵ سال

۹. لمک ۷۶۷ سال

۱۰. نوح ۲۷۵۰ سال و ۱۷۵۰ هم نوشته‌اند و ۲۵۰۰ سال هم نوشته‌اند. ^(۳)

۱۱. سام ۶۰۰ سال

۱۲. ارفخشاء ۴۹۳ سال

۱۳. شالخ ۴۹۳ سال

۱۴. عابر ۸۷۰ سال

۱۵. فالغ ۲۹۹ سال

۲. بحار الانوار، ۵۲ / ۳۳۶ از «الخرایج و الجرایح».

۱. خورشید مغرب، ۴۱ - ۴۲.

۳. مکیال المکارم، ۱ / ۲۵۰.

۱۶. أرغو ۲۶۰ سال
۱۷. باحور ۱۴۶ سال
۱۸. تارخ ۲۸۰ سال
۱۹. ابراهيم ۱۷۵ سال
۲۰. اسماعيل ۱۳۷ سال
۲۱. هود ۷۶۰ سال
۲۲. أيوب ۱۸۴ سال
۲۳. سليمان ۷۱۲ سال
۲۴. عوج بن عناق ۳۶۰۰ سال و مادرش ۳۰۰ سال
۲۵. ذوالقرنين ۳۰۰ سال
۲۶. اسحاق ۱۸۰ سال
۲۷. متوشلخ ۹۶۰ سال
۲۸. عاد ۱۳۰۰ سال
۲۹. لقمان ۴۰۰ سال
۳۰. عدی بن حاتم ۱۲۰ سال
۳۱. كيومرث ۱۰۰۰ سال
۳۲. قيس بن ساعدة الاياوي ۶۰۰ سال
۳۳. جعفر بن قوط ۳۰۰ سال
۳۴. شق كاهن ۳۰۰ سال
۳۵. عوف بن كنانة بن الكلبي ۳۰۰ سال
۳۶. معدی كرب الحميري ۲۵۰ سال
۳۷. شرية بن عبدالله الجعفي ۳۰۰ سال
۳۸. محضن بن عتبان ۲۵۰ سال

۳۹. لقمان بن عاد کبیر ۳۵۰۰ سال

۴۰. اصحاب کهف ۳۰۹ سال به خواب رفتند

۴۱. سلمان فارسی ۳۵۰ سال

۴۲. هبل بن عمر بن عامر لقب «آب آسمان» ۸۰۰ سال

۴۳. زهر بن جناب هبل عبدالله ۳۰۰ سال

۴۴. ذوالاصبح العدوانی حرثان بن الحارث^(۱) ۳۰۰ سال.

و خیلی از کسان دیگر که ما مختصراً جهت پاسخ به افکار عمومی آورده‌ایم پس طولانی بودن عمر شریف حضرت مهدی علیه السلام از قطعیات است.

شباهت یاری خواستن

فریاد استنصار حضرت زینب علیها السلام در روز عاشورا تا به ابد در کنگره‌های جهان طنین افکن است. حضرت زینب علیها السلام در این رابطه فریادی دارد که قلب سنگ دشمن نیز در برابرش نرم می‌شود. او وقتی حسینش را در گودال قتلگاه می‌یابد، رو به عمر بن سعد لعین می‌کند و فریاد بر می‌آورد که: **أَيُقْتَلُ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ وَ أَنْتَ تَنْظُرُ إِلَيْهِ؛** ای عمر بن سعد! آیا حسین علیه السلام کشته می‌شود و تو شاهد این صحنه هستی؟ عمر بن سعد در حالی که می‌گریست، صورتش را از زینب علیها السلام برگرداند. زینب علیها السلام فریاد زد: «وای بر شما آیا در میان شما یک مسلمان نیست؟».

حضرت امام عصر علیه السلام نیز فریاد استنصار دارد او در روز ظهور به دیوار کعبه تکیه داده بانگ بر می‌دارد: **«يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا نَسْتَنْصِرُ اللَّهَ فَمَنْ أَجَابَنَا مِنَ النَّاسِ؟ فَإِنَّا أَهْلُ بَيْتِ نَبِيِّكُمْ مُحَمَّدٍ... وَ أَسْأَلُكُمْ بِحَقِّ اللَّهِ وَ حَقِّ رَسُولِهِ وَ بِحَقِّي... وَ انصُرُونَا يَنْصُرْكُمْ اللَّهُ؛** ای مردم ما از خداوند و هر که ما را اجابت کند یاری می‌جوئیم، ما اهل بیت پیامبرتان حضرت محمد صلی الله علیه و آله و سلم هستیم... از شما می‌خواهم که بحق خدا و رسول خدا و به حق

خودم بر شما که حق قرابت رسول الله می باشد، ما را کمک کنید و کسانی را که به ما ظلم می کنند از ما باز دارید، آنها بر ما ظلم کرده اند، ما را از شهر و فرزندان جدا کردند و بر ما ستم روا داشتند و شوریدند، اهل باطل حَقمان را گرفته و بر ما افترا بستند خدا را درباره ما در نظر آورید، ما را تنها نگذاشته و رهایمان نکنید و یاری مان کنید که خداوند شما را یاری می کند»^(۱)

فصل پنجم

غیبت

علت غیبت حضرت علیه السلام و تربیت شیعیان اهل بیت علیهم السلام

یکی از عوامل غیبت آن حضرت این بوده که خدا می خواسته شیعیان سطح پایین تربیت شوند و به حد مطلوبی از لحاظ معرفت و استعداد برسند، این حدیث شریف به چنین موضوعی اشاره می کند.

عَلِيُّ بْنُ يَظِينٍ قَالَ: قَالَ لِي أَبُو الْحَسَنِ علیه السلام: الشَّيْعَةُ تُرَبِّي بِالْأَمَانِيِّ مِنْذُ مِائَتِي سَنَةٍ قَالَ: وَقَالَ يَظِينٌ لِابْنِهِ عَلِيٍّ بْنِ يَظِينٍ مَا بَالُنَا قِيلَ لَنَا فَكَانَ وَقِيلَ لَكُمْ فَلَمْ يَكُنْ، قَالَ: فَقَالَ لَهُ عَلِيُّ: إِنَّ الَّذِي قِيلَ لَنَا وَ لَكُمْ كَانَ مِنْ مَخْرَجٍ وَاحِدٍ، غَيْرَ أَنَّ أَمْرَكُمْ حَضَرَ فَأَعْطَيْتُمْ مَحْضَهُ فَكَانَ كَمَا قِيلَ لَكُمْ وَإِنَّ أَمْرَنَا لَمْ يَحْضُرْ، فَعَلَّلْنَا بِالْأَمَانِيِّ فَلَوْ قِيلَ لَنَا إِنَّ هَذَا الْأَمْرَ لَا يَكُونُ إِلَّا إِلَى مِائَتِي سَنَةٍ أَوْ ثَلَاثِمِائَةٍ سَنَةٍ لَقَسَتِ الْقُلُوبُ وَ لَرَجَعَ عَامَّةُ النَّاسِ عَنِ الْإِسْلَامِ وَ لَكِنْ قَالُوا مَا أَسْرَعَهُ وَ مَا أَقْرَبَهُ، تَأَلَّفَا لِقُلُوبِ النَّاسِ وَ تَقْرِيْبًا لِلْفَرَجِ ^(۱).

۱. مرآة العقول، ۴/ ۱۷۶، ح ۶؛ کافی، ۱/ ۳۶۹؛ غیبة نعمانی، ۲۵۹؛ غیبت شیخ طوسی، ۳۴۱؛ بحار، ۴/

۱۳۲؛ نورالبراهین، ۲/ ۲۳۵.

علی بن یقطین از امام موسی بن جعفر علیه السلام نقل می‌کند که فرمودند: «شیعیان با آرزوها تربیت می‌شوند». پدرم یقطین (که از هواداران بنی عباس بود) به من گفت چرا آنچه راجع به سلطنت بنی عباس به ما گفته شده بود انجام شد ولی آنچه که به شما راجع به فرج اهل بیت گفته شده بود انجام نشد؟ به او گفتم: آنچه که به ما و شما گفته شده بود هر دو از یک ناحیه صادر شده است، نهایت این که وعده‌ای که به شما داده شد، سر رسید، اما وعده ما چون زمانش حتمی نبود هنوز نرسیده است در عین حال ما را با ایجاد امید و آرزوی آن دوران تربیت کردند، چون اگر از همان اول به ما می‌گفتند که فرج اهل بیت تا سال دویست یا سیصد انجام می‌شود هر آینه مردم قساوت قلب می‌گرفتند و عموم آنان از اسلام برمی‌گشتند، اما همیشه به ما گفته‌اند که به همین زودی و با سرعت این کار انجام می‌شود تا قلبهای مردم حفظ شود و فرج را نزدیک بدانند. این یکی از علل و عواملی است که در احادیث اهل بیت برای غیبت امام زمان علیه السلام بیان شده است، یعنی تنها چیزی که باعث شده آن حضرت از بیش از هزار سال پیش در غیبت باشند همین است و هیچ دلیل دیگری ندارد و تا زمانی که اینها وجود دارند غیبت هم هست و هر زمان که از بین رفتند - حتی اگر همین هفته هم باشد - حضرت ظهور می‌فرمایند و دنیا را با آن نیروی الهی که در اختیار دارند، پر از عدل و داد می‌کنند و تمام مردم در صلح و صفا و صمیمیت زندگی می‌کنند. (۱)

تربیت شیعیان و ارتباط با غیبت حضرت مهدی علیه السلام

تربیت بزرگترین عامل و مهم‌ترین و حساس‌ترین موضوعی است که باعث شده است آقا حضرت بقیه الله ارواحنا فداه از قرن‌ها پیش در پس پرده غیبت به سر برند و هر روز و شب هزاران هزار خون دل بخورند، ظلم و ستم بی حد و اندازه ظالمان را ببینند و با وجود اقتداری که دارند همچنان از آن نیروی بی پایان الهی استفاده نکنند البته

۱. مطلع الفجر، پیرامون امام زمان علیه السلام، سید جواد معلم، ۲۶.

گاهی که لازم می‌بینند برای بیداری شیعیان‌شان از خواب غفلت پیامی به آنها می‌دهند و منتظر می‌مانند که آنها در پاسخ به آن چه می‌کنند خلاصه آنکه این عامل موجب شده است که در حال حاضر آقای عزیزمان از پیش چشم ما غائب باشند بطوری که اگر این امر بر طرف شود یقیناً ظهور می‌کنند و همه ما ایشان را با آن جمال زیبا زیارت می‌کنیم.

حال منظور از تربیت چیست و این پرورش تا چه زمانی ادامه دارد؟ در جواب عرض می‌کنیم که منظور آن است که شیعیان باید چنان رشد کنند که در خودشان احساس عطش و نیاز به امام زمان علیه السلام را پیدا کنند و همانطوری که خدای تعالی در این آیه شریفه می‌فرماید:

﴿أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ وَلَا يَكُونُوا كَالَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْأَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ﴾^(۱).

آیا زمان آن نرسیده است که مؤمنین قلب‌هایشان را برای «ذکر خدا» و آن مطالب حقی که نازل شده است خاشع کنند و مثل کسانی نباشند که در گذشته به آنها کتاب تورات و انجیل داده شد ولی بخاطر طولانی شدن فاصله بین خود و پیامبران‌شان قلب‌هایشان قساوت گرفت بطوری که امروز دیگر اکثر آنها فاسق هستند.

امام صادق علیه السلام فرمودند: منظور از مؤمنین که در این آیه ذکر شده آنهایی هستند که در زمان غیبت امام زمان علیه السلام می‌باشند^(۲).

و نیز در حدیث «فَضْلُ بَنِ أَبِي قُرَّةَ» از امام صادق علیه السلام راجع به بنی اسرائیل آمده که آن حضرت فرمودند: خدای تعالی به ابراهیم وحی فرستاد که بزودی صاحب فرزندی خواهی شد. ابراهیم این مطلب را به همسرش ساره فرمود. ساره گفت: آیا من فرزندی بیاورم در حالی که پیرزنی بیش نیستم. «مطلب به نظرش حتی برای

۱. سوره حدید، آیه ۱۶.

۲. بحارالانوار، ۵۲ / ۱۳۱، ح ۳۴؛ از تفسیر عیاشی، ۲ / ۱۵۴.

خدای تعالی هم غیر ممکن رسید» خدای تعالی فرمود: «به زودی فرزندی به دنیا می‌آورد و فرزندان او (بنی اسرائیل) تا ۴۰۰ سال معذب خواهند شد، به خاطر این که کلام مراد کرد (به این که فرزند آوردن را در این سن حتی برای خدای قادر نیز غیر ممکن تصور نمود)». وقتی عذاب‌ها بر بنی اسرائیل طولانی شد، چهل روز ضجّه و زاری کردند، سپس خدای تعالی به موسی و هارون وحی فرستاد که: «آنها را از دست فرعون رهایی می‌بخشد» و صد و هفتاد سال از عذاب چهارصد ساله آنها را تخفیف داد، شما شیعیان نیز همین گونه هستید، که اگر این کار را بکنید (گریه و ناله و زاری در درگاه الهی) خدای تعالی فرج ما را می‌رساند. و اما اگر این کار را نکنید، امر غیبت تا آخرین مدّت خود به طول خواهد انجامید، که رسماً از ما خواسته‌اند در درگاه الهی به خاک بیفتیم و اماممان را از خدا بخواهیم و یقیناً بی‌احساس بودن است که باعث شده ما از نعمت ظهور امام محروم بمانیم و متأسفانه چون بسیاری از افراد شیعه همین طور بی‌احساس هستند پس باید همچنان منتظر ماند تا آنان به این درک و رشد برسند. همان طوری که خود حضرت این پیغام را به وسیله‌ای فرستاده‌اند که می‌خوانید:

حاج محمد علی فشندی گوید: در مسجد جمکران قم اعمال را به جای آورده و باهم سرم می‌آدم دیدم آقای نورانی داخل صحن شده قصد دارند داخل مسجد بروند گفتم: این سید در این هوای گرم تابستان رسیده، تشنه است ظرف آبی به دست او دادم تا بنوشد پس از آنکه ظرف آب را پس داد گفتم: آقا شما بخواهید تا امر فرجش نزدیک گردد.

فرمود: شعیان ما به اندازه آب خوردنی ما رانمی‌خواهند، اگر بخواهند دعا می‌کنند و فرج ما می‌رسد این را فرمود و تا نگاه کردم آقا را ندیدم فهمیدم وجود مقدّس امام زمان علیه السلام را زیارت کردم و حضرتش امر به دعا نموده است. (۱)

وظایف شیعه در عصر غیبت نسبت به امام زمان علیه السلام

۱. به دست آوردن و شناخت صفات و آداب آن بزرگوار و علائم حتمیه ظهور
۲. رعایت ادب نسبت به یاد امام زمان علیه السلام مثل قیام کردن و مؤدب بودن و...
۳. محبت امام عصر علیه السلام بطور خاص
۴. محبوب نمودن او در میان مردم
۵. انتظار فرج و ظهور امام زمان علیه السلام
۶. اظهار اشتیاق به دیدار آن بزرگوار
۷. ذکر مناقب و ذکر فضائل آن بزرگوار
۸. اندوهگین بودن مؤمن از فراق ایشان
۹. حضور در مجالس فضایل و مناقب آن بزرگوار
۱۰. تشکیل مجالس فضایل و مناقب آن بزرگوار
۱۱. قیام نمودن هنگام شنیدن نام مبارک ایشان
۱۲. گریه کردن در فراق آن بزرگوار
۱۳. گریانیدن در فراق آن بزرگوار
۱۴. شعر سرودن در فضایل و مناقب آن بزرگوار
۱۵. شعر خواندن در فضایل و مناقب آن بزرگوار
۱۶. تباکی نمودن در فراق آن بزرگوار «خود را به گریه کنندگان شبیه نمودن»
۱۷. درخواست معرفت امام عصر علیه السلام از خداوند تبارک و تعالی
۱۸. تداوم بر دعای به آن حضرت علیه السلام
۱۹. مداومت کردن بر خواندن دعای غریق برای آن بزرگوار تا سبب نجات ماشود^(۱)

۲۰. دعا در زمان غیبت آن بزرگوار مثل دعای غیبت: **اللهم عرفنی نفسک...** (۱)
۲۱. شناختن علامت‌های ظهور آن حضرت علیه السلام
۲۲. تسلیم بودن و عجله نکردن در امر فرج آن بزرگوار
۲۳. صدقه دادن به قصد سلامتی آن بزرگوار
۲۴. حج رفتن به نیابت آن حضرت علیه السلام
۲۵. حج فرستادن از طرف آن حضرت علیه السلام
۲۶. طواف بیت الله الحرام به نیابت آن حضرت علیه السلام
۲۷. فرستادن نایب برای طواف از طرف آن حضرت علیه السلام
۲۸. زیارت مشاهد رسول اکرم صلی الله علیه و آله و ائمه معصومین علیهم السلام به نیابت از آن بزرگوار
۲۹. استحباب اعزام نایب برای زیارت مشاهد مشرفه از سوی آن بزرگوار
۳۰. سعی در خدمت کردن به آن بزرگوار
۳۱. تصمیم قلبی بر یاری آن بزرگوار
۳۲. تجدید بیعت در فرائض، روزها و هر جمعه با آن حضرت علیه السلام
۳۳. صلۀ شیعیان و دوستان صالح ائمه علیهم السلام به وسیله مال
۳۴. صلۀ بوسیله مال با آن حضرت علیه السلام
۳۵. زیارت و سلام کردن در هر مکان به آن بزرگوار
۳۶. درود فرستادن بر آن بزرگوار
۳۷. هدیه ثواب نماز به آن بزرگوار
۳۸. هدیه نماز مخصوص به هر یک ائمه علیهم السلام بخصوص امام زمان علیه السلام و این نماز قید و شرطی ندارد
۳۹. اهدای قرائت قرآن به آن بزرگوار

۴۰. توسل و طلب شفاعت از خداوند بوسیله آن بزرگوار
۴۱. هدیه نماز به آن بزرگوار به طور مخصوص و در وقت معین که برای فهمیدن طریقه آن به مفاتیح و مکیال المکارم مراجعه شود
۴۲. تظاهر کردن با ستمگران و اهل باطل
۴۳. مقدم داشتن خواسته آن حضرت علیه السلام برخواسته خود
۴۴. بزرگداشت اماکنی که به قدوم آن بزرگوار زینت یافته‌اند
۴۵. وقت ظهور را تعیین نکردن
۴۶. تکذیب کردن کسانی که برای ظهور تعیین وقت می‌کنند
۴۷. نماز امام زمان علیه السلام را بجا آوردن که در اعمال مسجد جمکران نیز آمده است
۴۸. بسیار لعن کردن بنی‌امیه در آشکار و پنهان^(۱).

حالات منتظران

۱. دعاگوی محبوب باشد: «وَعَجِّلْ فَرَجَهُ وَ سَهِّلْ مَخْرَجَهُ وَ أَوْسِعْ مَنَهْجَهُ»^(۲)
۲. نزدیکان را فدای یار ساختن: بِأَبِي أَنْتَ وَ أُمِّي.
۳. فدایی بودن یک منتظر: «وَ نَفْسِي لَكَ الْوِقَاءُ وَ الْحِمَى»^(۳).
۴. شناخت کافی منتظر از منتظر: يَا بْنَ السَّادَةِ الْمُقَرَّبِينَ وَ جَمَلَاتِ پَسِ از آن.
۵. در جستجوی یار: لَيْتَ شِعْرِي أَيْنَ اسْتَقَرَّتْ بِكَ النَّوَى وَ جَمَلَاتِ بَعْدَ از آن.
۶. چرا یار را نمی‌بینم: «عَزِيزُ عَلَيَّ أَنْ أَرَى الْخَلْقَ وَ لَا تُرَى».
۷. شریک غم‌های او بودن: «عَزِيزُ عَلَيَّ أَنْ تُحِيطَ بِكَ دُونِي الْبَلَوَى».
۸. او را هرگز فراموش نکردن: «بِنَفْسِي أَنْتَ مِنْ مُغَيَّبٍ لَمْ يَخُلْ مِنَّا».
۹. سرگشته مولی شدن: «إِلَى مَتَى أَحَارُ فَيْكَ يَا مَوْلَايَ وَ إِلَى مَتَى...».
۱۰. ادب سخن گفتن با یار: أَيُّ خِطَابٍ أَصِفُ فَيْكَ وَ أَيُّ نَجْوَى.

۱. مکیال المکارم، ۲/ ۱۰۴ - ۳۲۳؛ گلستان دعا، ۹۸.

۳. بحار الانوار، ۹۹/ ۱۰۶.

۲. بحار الانوار، ۵۳/ ۹۵.

۱۱. همنشینی با غیر یار نداشتن: «عَزِيزٌ عَلَيَّ أَنْ أُجَابَ دُونَكَ وَ أُنَاغَى...».
۱۲. منتظر نصرت و یاری یار باشد: «اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنْ أَنْصَارِهِ وَ أَعْوَانِهِ».
۱۳. از حامیان واقعی باشد: «وَالذَّائِبِينَ عَنْهُ».
۱۴. آماده برآوردن حوایج او باشد: «وَالْمُسَارِعِينَ إِلَيْهِ فِي قَضَاءِ حَوَائِجِهِ».
۱۵. از اطاعت‌کنندگان دستورش باشد: «الْمُتَمَثِّلِينَ لِأَمْرِهِ».
۱۶. از طرفداران او باشد: «وَالْمُحَامِينَ عَنْهُ».
۱۷. آرزوی شهادت در خدمت او را داشته باشد: «وَالْمُسْتَشْهَدِينَ بَيْنَ يَدَيْهِ».
۱۸. آرزوی برگشت به دنیا و در خدمت بودن: «إِنْ حَالَ بَيْنِي وَ بَيْنَهُ الْمَوْتُ الَّذِي... فَأُخْرِجْنِي مِنْ قَبْرِي».
۱۹. آرزوی دیدار یار را داشته باشد: «اللَّهُمَّ أَرِنِي الطَّلْعَةَ الرَّشِيدَةَ وَ الْغُرَّةَ الْحَمِيدَةَ».
۲۰. آرزوی طول عمر یار را داشته باشد: «وَ مَدِّ فِي عُمُرِهِ وَ زَيْنِ الْأَرْضِ بِطُولِ بَقَائِهِ».
۲۱. دعا برای محافظت محبوب از شرّ حسودان: «اللَّهُمَّ اكْفِهِ بَغْيَ الْحَاسِدِينَ».
۲۲. دعا برای محافظت محبوب از مکاران: «وَ أَعِذْهُ مِنْ شَرِّ الْكَائِدِينَ».
۲۳. دعا برای محافظت محبوب از ستمکاران: «وَ ازْجُرْ عَنْهُ إِرَادَةَ الظَّالِمِينَ وَ خَلِّصْهُ مِنْ أَيْدِي الْجَبَّارِينَ».
۲۴. دعا برای حضرت و اهل و عیال ایشان: «اللَّهُمَّ أَعْطِهِ فِي نَفْسِهِ وَ ذُرِّيَّتِهِ وَ...».
۲۵. خود را مقصّر بدانیم نه محبوب را: «ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَ الْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ».
۲۶. هوشیاری و هوشمندی.
۲۷. مانع شناسی.
۲۸. تخصص و تعهد.
۲۹. توجه به جهانی بودن انقلاب و ظهور حضرت علیه السلام.
۳۰. ایمان به هدف.
۳۱. آگاهی به مسوولیت‌هایی که هدف آنها را معین می‌کند. (۱)

در زمان غیبت امام زمان علیه السلام به ریسمان ولایت دست بزنیم

قال موسى بن جعفر عليه السلام: «طوبى لشيعةنا المتمسكين بحبنا في غيبة قائمنا الثابتين على موالاتنا و البراءة من أعدائنا و أولئك منا و نحن منهم قد آمنوا بنا أئمة و رضينا بهم شيعة فطوبى لهم، هم و الله معنا في درجاتنا يوم القيامة»^(۱).

خوشا به حال شیعیان ما که در زمان غیبت قائم ما به ریسمان «ولایت» ما تمسک نموده و بر دوستی با ما و بیزاری از دشمنان ما ثابت قدم باشند، آنها از ما و ما از آنها هستیم، آنها به امامت ما خشنود و ما از پیروی آنها راضی و خشنود هستیم پس خوشا بحال ایشان و قسم به خدا آنها در روز قیامت با ما در درجات ما خواهند بود.

فوائد وجودی حضرت مهدی علیه السلام در زمان غیبت

طبق عقیده شیعه امام و حجّت و ولیّ خدا و جودش برای مردم لطف است حتی اگر در پشت پرده غیبت باشد. مرحوم خواجه نصیر الدین طوسی رحمته الله در کتاب تجرید الکلام از وجود امام زمان علیه السلام تعبیر به لطف کرده و می فرماید: «وَجُودُهُ لُطْفٌ وَ تَصَرُّفُهُ لُطْفٌ آخِرٌ وَ عَدَمُهُ مِنَّا»^(۲).

یعنی وجود حضرت صاحب العصر و الزمان روحی و ارواح العالمین لتراب مقدمه الفداء لطف خدا و تصرف او یعنی عمل به و وظائف امامت لطف دیگر خداوند است و غیبت او «یعنی پس پرده بودن» از ماست یعنی به دلیل جوی که امت برای او به وجود آوردند ناگزیر از غیبت شد. تمام برکات از ناحیه مقدس آن حضرت عائد بندگان خدا می شود و تمام موجودات این عالم به طفیل وجود مبارک آن حضرت زنده هستند و به حیات خود ادامه می دهند و بقای آسمان و زمین به وسیله وجود

۱. کمال الدین و تمام النعمة، ۲ / ۳۶۱؛ کفاية الأثر، ۲۶۹؛ الزام الناصب في اثبات الحجة الغائب، ۱ / ۱۹۸.

۲. شرح تجرید الاعتقاد، ۲۸۵.

مقدس اوست ^(۱) و بلیات به سبب آن حضرت از ما دفع می شود. ^(۲) وجود مبارکش برای مردم از نزول بلا ^(۳) امن است و اگر یک لحظه زمین خالی از وجود حجت و ولی خدا بشود اهلش را در خود فرو خواهد برد. ^(۴)

ما بر آنیم که استدلالی ترین مباحث را از نظر خوانندگان و اهل بصیرت بگذرانیم لذا برای اثبات مطالب به ذکر یک روایت که عامه و خاصه آن را نقل کرده اند بسنده می کنیم.

عَنْ جَعْفَرِ الصَّادِقِ علیه السلام عَنْ أَبِيهِ، عَنْ جَدِّهِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ قَالَ: نَحْنُ أُمَّةُ الْمُسْلِمِينَ وَ حُجَجُ اللَّهِ عَلَى الْعَالَمِينَ وَ سَادَاتُ الْمُؤْمِنِينَ وَ قَادَةُ الْغُرِّ الْمُحَجَّلِينَ وَ مَوَالِي الْمُسْلِمِينَ وَ نَحْنُ أَمَانٌ لِأَهْلِ الْأَرْضِ كَمَا أَنَّ النُّجُومَ أَمَانٌ لِأَهْلِ السَّمَاءِ وَ بِنَا يُمَسِّكُ اللَّهُ السَّمَاءَ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِأَذْنِهِ وَ بِنَا يُنَزِّلُ الْغَيْثَ وَ تُنَشِرُ الرَّحْمَةَ وَ تُخْرِجُ بَرَكَاتِ الْأَرْضِ وَ لَوْلَا مَا عَلَى الْأَرْضِ مِنَّا لَسَاخَتْ بِأَهْلِهَا ثُمَّ قَالَ: وَ لَمْ تَخُلْ الْأَرْضُ مُنْذُ خَلَقَ اللَّهُ آدَمَ مِنْ حُجَّةِ اللَّهِ فِيهَا إِمَّا ظَاهِرٌ مَشْهُورٌ أَوْ غَائِبٌ مَسْتُورٌ، وَ لَا تَخْلُو الْأَرْضُ إِلَى أَنْ تَقُومَ السَّاعَةُ مِنْ حُجَّةٍ وَ لَوْلَا ذَلِكَ لَمْ يُعْبَدِ اللَّهُ. قَالَ سُلَيْمَانُ: فَقُلْتُ لِجَعْفَرِ الصَّادِقِ علیه السلام: كَيْفَ يَنْتَفِعُ النَّاسُ بِالْحُجَّةِ الْغَائِبِ الْمَسْتُورِ؟ قَالَ: كَمَا يَنْتَفِعُونَ بِالشَّمْسِ إِذَا سَتَرَهَا سَحَابٌ. ^(۵)

امام سجّاد علیه السلام فرمود: ما پیشوای مسلمین و حجت بر اهل عالم و سادات مؤمنین و

۱. بِيَمِينِهِ رِزْقُ الْوَرَى وَ بِوُجُودِهِ ثَبَّتِ الْأَرْضُ وَ السَّمَاءُ، دعای عدیله مفاتیح الجنان، ۱۴۰؛ همچنین یکی از فقرات زیارت جامعه این است که می خوانید: وَ بِكُمْ يُنَزَّلُ الْغَيْثَ وَ بِكُمْ يُمَسِّكُ السَّمَاءَ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِأَذْنِهِ، بواسطه شما اهل بیت خداوند بر ما باران رحمت را نازل می کند و به واسطه شما آسمان را به پا داشت تا بر زمین فرو نریزد جز به امر او، «زیارت جامعه کبیره»، مفاتیح الجنان، ۹۰۱.

۲. قال علی علیه السلام: أَنَا خَاتِمُ الْأَوْصِيَاءِ وَ بِي يَدْفَعُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ الْبَلَاءَ، عن أهلی و شیعتی.

۳. قال علی علیه السلام: وَ أَنِّي أَمَانٌ لِأَهْلِ الْأَرْضِ كَمَا أَنَّ النُّجُومَ أَمَانٌ لِأَهْلِ السَّمَاءِ.

۴. بحار الانوار، ۲۳ / ۶؛ کافی، ۱ / ۱۷۹؛ بصائر الدرجات، ۵۰۸؛ الإمامة و التبصرة، ۳۰؛ علل الشرایع، ۱ / ۱۹۸؛ عیون اخبار الرضا، ۲ / ۲۴۶؛ أمالی صدوق، ۲۵۳.

۵. ینابیع المودة قندوزی حنفی، ۲ / ۲۱۷؛ فرائد السمطین، ۱ / ۴۵؛ احتجاج طبرسی، ۲ / ۳۱۷؛

بحار الانوار، ۲۳ / ۵؛ امالی شیخ صدوق، ۲۵۳؛ کمال الدین، ۲۰۷؛ روضة الواعظین، ۱۹۹؛ نهج السعادة، ۸ / ۳۹۳؛ غایة المرام، ۲۸.

رهبر نیکان و صاحب اختیار مسلمین هستیم ما امان اهل زمین هستیم، چنان که ستارگان امان اهل آسمانند، بواسطه ما باران رحمت حق نازل و برکات زمین خارج می شود اگر ما روی زمین نبودیم زمین اهلش را فرو می برد و آنگاه فرمود: از روزی که آدم را آفرید تا حال هیچ گاه زمین از حجت خالی نبوده است ولی آن حجت گاهی ظاهر و مشهور و گاهی غایب و مستور بوده است تا قیامت نیز از حجت خالی نخواهد شد و اگر امام نباشد خدا پرستش نمی شود؛ سلیمان می گوید: عرض کردم: مردم چگونه از وجود امام غایب منتفع می شوند؟ فرمود: همان طور که از خورشید پشت ابر نفع می برند.

پس همانگونه که ملاحظه می فرمایید در این روایت و چند روایت دیگر وجود مقدس حضرت صاحب الأمر و نحوه انتفاع مردم از وی تشبیه به خورشید در پشت ابر شده است یعنی گرچه به واسطه ابر نور خورشید به زمین نمی رسد ولی فیوضاتش باقی است و مردم از آن منتفع خواهند شد.

امید و آرزو

امید و آرزو از ویژگی های انسان است و بس، زیرا امید و آرزو بر پایه آینده نگری برقرار است، و در میان جانوران این تنها انسان است که می تواند آینده نگر باشد، امید و آرزو هر دو نمایانگر خواسته های بشر بوده است و هر دو پیک سعادت و نوید خوشبختی او می باشند تفاوتی که میان امید و آرزو وجود داشته و آنها را از هم جدا می کند آن است که امید برخاسته از عقل و اندیشه بشر است و هدف آن همواره خردمندانه و امکان پذیر بوده و به چیز مُحال هرگز تعلق نمی گیرد مثلاً بیمار امید بهبودی، و ناتوان امید توانا شدن، و دانش پژوه امید دانشوری، و ستم دیده امید قطع دست ستمگر را دارد ولی آرزو چنین نیست گاهی با عقل هماهنگی نداشته و هدف آن عقلایی، خردمندانه و امکان پذیر نیست بعنوان مثال می توان گفت پیر آرزوی

جوانی، چاه کن آرزوی رسیدن به گنج و هر کس در آستانه مرگ قرار می‌گیرد آرزوی حیات دارد از تفاوت مورد بحث در میان امید و آرزو تفاوتی زاییده می‌شود و آن عبارت از آنکه معمولاً آرزومند می‌نشیند و بدون آنکه حرکتی از خود نشان دهد با هوس رسیدن به آرزوی خود دلش را خوش می‌کند انتظار دارد که آسمان آرزوی او را تحقق بخشیده و تحولات جوی در راه رسیدن به آن او را یاری دهد ولی امیدوار چنین نیست، اسباب و وسائل رسیدن به هدف را خود ترتیب می‌دهد و هر گامی که در این راستا بر می‌دارد او را به امیدی می‌رساند، زیرا امید اصلی و به اصطلاح هدف نهایی امیدهای فرعی می‌زاید و هر یک از این امیدها که تحقق می‌یابد پایه‌ای برای رسیدن به امید بالاتر می‌شود.

هنگامی که امید شدت گرفت و نیرومند شد به هدف و آرمان تبدیل می‌شود، زیرا به دلیل آنکه امید و آرمان هر دو بر اساس عقل قرار گرفته و با آن هماهنگ هستند امید می‌تواند سرانجام منتهی به آرمان شود. پس مسئله امید و انتظار در سرلوحه همه کارها قرار می‌گیرد، انتظار، کمال عقل و صحت ادراک را در پی دارد زیرا شخص منتظر وجود امام را در هر زمانی لازم می‌داند و همچنین می‌داند که امام مورد بحث در عصر ما حضرت امام المنتظر مهدی موعود علیه السلام است به همین دلیل بدون آنکه آن حضرت را ببیند و بدون آنکه شخص آن بزرگوار را ملاقات کند به او ایمان می‌آورد در صدد اصلاح نفس خود بر می‌آید تا بدین وسیله بتواند قابلیت مصاحبت آن حضرت را احراز نموده و در حضور آن بزرگوار جهاد نماید همانگونه که انتظار فرج انگیزه‌های اصلاح نفس بلکه انگیزه‌های اصلاح دیگران را فراهم می‌آورد و مقدمات آمادگی‌های لازم برای پیروزی حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف بر دشمنان خود را فراهم می‌آورد لازمه دستیابی به این پیروزی کسب معرفت و علم و اعتقاد راسخ به مقام عظمای ولایت حضرت مهدی علیه السلام می‌باشد.

القُدُوزی الحَنَفی عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ علیه السلام قَالَ: قَالَ

رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ أَنْتِظَارُ الْفَرَجِ»^(۱) قَالَ أَيُّ أَنْتِظَارِ الْفَرَجِ بِظُهُورِ الْمَهْدِيِّ ﷺ.

قندوزی به سند مذکور از امیرالمؤمنین علیه السلام روایت می‌کند که فرمود: رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: بهترین عبادتها انتظار فرج است.

سپس به عنوان توضیح می‌گوید: یعنی انتظار فرج بوسیله ظهور حضرت مهدی. شیعه امامیه عقیده به انتظار فرج و ظهور حضرت مهدی موعود عجل الله تعالی فرجه الشریف دارد پس لازمه انتظار آن است که انسان دوست دارد از دوستان و شیعیان حضرت مهدی علیه السلام بلکه از اعوان و انصار آن بزرگوار باشد.

پس انتظار ظهور حضرت مهدی علیه السلام در هر زمانی که باشد موجبات سرعت در حرکت اصلاحی را که جامعه به آن نیازمند است فراهم می‌آورد زیرا ضروری است که اگر کسی انتظار بازگشت عده‌ای از دوستانش را از مسافرت و پیوستن آنها به خود راپکشد ناگزیر در فراهم آوردن مقدمات ورود آنان سرعت عمل به خرج خواهد داد، زیرا در غیر این صورت ممکن است دوستان از راه برسند در حالی که او هنوز به وظیفه خود در این زمینه اقدام نکرده است حقیقاً که انتظار راستین ظهور حضرت مهدی علیه السلام و ترک تعیین وقت برای ظهور آن حضرت به هر معنا که باشد دو عامل قوی در پیروزی جامعه و رسیدن آن به سعادت هستند بر همین اساس در می‌یابیم که حضرت مهدی موعود علیه السلام امید بشر، برگزیده خدا، به ثمر رساننده هدف انبیا دادگر کل، بنیانگذار عدالت پایدار جهانی، انسان بزرگ، پاکیزه‌ترین فرد بشر و آن دلربای زنده و پاینده، سراپای وجودش آکنده از فضیلت و عدالت و بزرگواری است.

نیاکانش عموماً پاک‌ترین مردم از نظر انسانیت بوده و عصمت تقوی و فضیلت، منحصرأ به پدران آن حضرت اختصاص دارد. پدران او دارای عالی‌ترین مناصب

۱. کمال‌الدین، ۲۸۷؛ الفرج بعد الشدة، ۱ / ۲۷؛ بحارالانوار، ۱۲۵ / ۵۲؛ الأنوار البهیة، ۳۶۸؛ سنن ترمذی

الهی هستند که ستمکاران را در این چنین مناصبی هرگز راهی نیست. حضرتش نمایندگی خدای بزرگ را در کره خاکی دارد، و سند نمایندگی حضرتش عمر دراز و دانش و عصمت وی می باشد. خود مجری آخرین ادیان آسمانی است که بوسیله خاتم پیامبران صلی الله علیه و آله بر جهان بشریت عرضه شده است. (۱)

تشیع در اسلام

«وَإِنَّ مِنْ شِيعَتِهِ لِأَبِرَاهِيمَ ۖ إِذْ جَاءَ رَبَّهُ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ» (۲)

حضرت ابراهیم علیه السلام در رابطه با دیدن مقام والای خاندان رسالت و شیعیان حضرت علی علیه السلام در عالم نورانیت و گفتن اینکه: بار الها! مرا از شیعیان آنها و دوستدارانشان قرار ده، عملاً با قلب سلیم به پیشگاه پروردگارش رو آورد و شیعه علی بودن حضرتش اعلام شد (۳).

با مراجعه به انواع مصادر حدیثی، تاریخی بدین حقیقت پی می بریم که مسئله شیعه و کلمه شیعه با تعبیرات فراوان و گوناگون و همراه با امامت و به پیروی راه امام المتقین حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام و دیگر ائمه اثنا عشریه اطلاق شده است.

نخستین اسم و عنوانی که در عهد رسول خدا صلی الله علیه و آله به ظهور پیوست «شیعه» بود، و این کلمه به چهار نفر از صحابه ایشان که عبارتند از: ابوذر، سلمان، عمار و مقداد اطلاق می شد. (۴) همچنانکه محققان و دانشمندان وظیفه شناس شیعی در دوران گذشته اسلام با استفاده از آیات شریفه قرآنی و احادیث صحیح و مسلم و غیر قابل تردید و وارد از

۱. برگزیده‌ای از فقیه اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام مرحوم آیت الله العظمی حاج سید رضا صدر رحمته الله از بوستان ولایت، تحقیق سید مهدی شهیدی، ج ۲.

۲. سوره صافات، آیه ۸۲ - ۸۳

۳. اللوامع النورانیة، بحرانی، ۳۲۲؛ ملحقات احقاق الحق، ۱۳ - ۵۹ - ۶۰.

۴. خطط الشام، ۶ / ۲۵۱؛ تاریخ تشیع اصفهان از دهه سوم قرن اول تا پایان قرن دهم، ۱۵، مهدی فقیه ایمانی.

اهل سنت صدها کتاب و صدها مقاله منطقی هر چه محققانه تر و رساتر، به زبانهای زنده اسلامی از دیدگاههای مختلف علم کلام «عقیده‌شناسی» فن حدیث تا تاریخ تفسیر و غیره پیرامون اثبات خلافت بلافصل امام امیر مؤمنان علی علیه السلام و تقدّم همه جانبه آن حضرت و حقانیت شیعه نوشته‌اند. (۱)

دستور حضرت به شیعیان و دوستان

حضرت آیه الله حاج میرزا احمد سیبویه ساکن تهران از آقای شیخ حسن سامرایی که از اتقیای اهل منبر بود، نقل فرمود: در ایامی که در سامراء مشرف بودم، روز جمعه‌ای طرف عصر در سرداب مقدّس رفتم. دیدم غیر از من احدی نیست و من حالی پیدا کردم. و متوجّه مقام صاحب الامر علیه السلام شدم، در آن حال صدایی از پشت سر شنیدم که به فارسی فرمود: به شیعیان و دوستان ما بگویید که خدا را قسم دهند به حقّ عمّه‌ام حضرت زینب علیها السلام که فرج ظهور مرا نزدیک گرداند. (۲)

اوصاف شیعه اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام

امام ششم جعفر بن محمد الصادق علیه السلام می فرماید:

۱. مَعَاشِرَ الشَّيْعَةِ! كُونُوا لَنَا زَيْنًا وَلَا تَكُونُوا عَلَيْنَا شَيْنًا، قُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا وَ احْفَظُوا أَلْسِنَتَكُمْ وَ كَفُّوْهَا عَنِ الْفُضُولِ وَ قَبِيحِ الْقَوْلِ (۳).

ای گروه شیعه! برای ما زینت باشید نه ننگ و عار، با مردم خوش‌گفتار بوده از سخنان بیهوده و زشت بر حذر باشید.

۱. تاریخ تشیع اصفهان از دهه سوم قرن اول تا پایان قرن دهم تألیف مهدی فقیه ایمانی، ۱۵؛ جهت آگاهی بر حدود ۴۰۰ جلد کتاب اختصاصی درباره فضائل و مناقب اهل بیت صلوات الله علیهم اجمعین و ائمه اثنا عشریه علیهم السلام و حقانیت شیعه مراجعه شود به مجلدات مجله تراثنا، ۱ - ۲۷.

۲. گنجینه دانشمندان.

۳. آمالی صدوق، ۴۸۴؛ روضة الواعظین، ۴۶۷؛ وسائل، ۱۲ / ۱۹۴؛ شرح الاخبار، ۳ / ۵۸۵.

۲. أَبْلَغُ شِيعَتَنَا أَنَّهُ لَا يُنَالُ مَا عِنْدَ اللَّهِ إِلَّا بِالْعَمَلِ (۱).

به شیعیان ما برسان که تنها عمل، موجب قرب به پروردگار است.

۳. حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله می فرماید: «لَا قَوْلَ إِلَّا بِعَمَلٍ وَلَا قَوْلَ وَلَا عَمَلَ إِلَّا

بِنِيَّةٍ وَلَا قَوْلَ وَلَا عَمَلَ وَلَا نِيَّةَ إِلَّا بِإِصَابَةِ السُّنَّةِ» (۲).

ارزش گفتار به رفتار، و ارزش گفتار و کردار به نیت پاک، و ارزش هر سه به پیروی

از قانون خداست.

۴. حضرت موسی بن جعفر علیه السلام فرموده اند:

«إِنَّمَا شِيعَتُنَا مَنْ شِيعْنَا وَاتَّبَعَ آثَارَنَا وَاقْتَدَى بِأَعْمَالِنَا» (۳).

همانا شیعه ما کسی است که از ما پیروی کند و راه ما را دنبال نماید و اعمال ما را

سرلوحه زندگی قرار دهد.

۵. امام صادق علیه السلام فرمودند:

«امْتَحِنُوا شِيعَتَنَا عِنْدَ:

۱- مَوَاقِبِ الصَّلَوَاتِ كَيْفَ مُحَافِظَتُهُمْ عَلَيْهَا

۲- وَ إِلَى أَسْرَارِنَا كَيْفَ حِفْظُهُمْ لَهَا عِنْدَ عَدُوِّنَا

۳- وَ إِلَى أَمْوَالِهِمْ كَيْفَ مُوَسَّاتُهُمْ لِإِخْوَانِهِمْ فِيهَا» (۴).

شیعیان ما را به چگونه رعایت نمودن اوقات نماز، و به حفظ اسرار ما نزد دشمنان،

و به کمک های مالی و ایثار به یگدیگر، آزمایش و شناسایی کنید.

۱. نهج البلاغه، ترجمه مصطفی زمانی، ۷۵۰؛ آئینه اسرار، ۱۲۶، مؤلف حسین کریمی قمی؛ کافی،

۳۰۰ / ۲؛ وسائل، ۱۵ / ۲۹۶؛ أمالی طوسی، ۳۷۰.

۲. سفینه البحار، ۱ / ۷۰ باب الأخذ بالسنة و شواهد الكتاب؛ کافی، ۱ / ۷۰؛ تحف العقول، ۴۳؛

بحار الانوار، ۸ / ۳۵۱. ۳. مستدرک سفینه، ۶ / ۱۳۰؛ بحار الانوار، ۸ / ۳۵۱.

۴. قرب الإسناد، ۷۸؛ خصال صدوق، ۱۰۳؛ روضة الواعظین، ۲۹۳؛ وسائل، ۴ / ۱۱۲؛ مشکاة الأنوار،

۴- «الْمُؤْمِنُ بُشْرُهُ فِي وَجْهِهِ، مومن صورتش خندان

۵- وَ حُزْنُهُ فِي قَلْبِهِ، قلبش اندوهناک

۶- أَوْسَعُ شَيْءٍ صَدْرًا، حوصله‌اش فراوان

۷- وَ أَذَلُّ شَيْءٍ نَفْسًا، بر نفس خود مسلط است

۸- يَكْرَهُ الرِّفْعَةَ، سرکشی را ناپسند

۹- وَ يَشْنَأُ السُّمْعَةَ، و ریا را دشمن می‌دارد

۱۰- طَوِيلُ غَمَّةً، اندوهش طولانی

۱۱- بَعِيدٌ هَمَّةً، همتش عالی

۱۲- كَثِيرٌ صَمْتَةً، سکوتش فراوان

۱۳- شَكُورٌ صَبُورٌ، سپاسگزار و شکیباست

۱۴- مَشْغُولٌ وَقْتَهُ، کارش زیاد است

۱۵- مَغْمُورٌ بِفِكْرَتِهِ، در فکر خود فرو رفته

۱۶- ضَمِينٌ بِخَلَّتِهِ، از بیان حاجت بخل می‌ورزد

۱۷- سَهْلُ الْخَلِيقَةِ، برخوردش خوب

۱۸- لَيِّنُ الْعَرِيكَةِ، و نرم خوست

۱۹- نَفْسُهُ أَضَلُّ مِنَ الصَّلْدِ، روحش محکم و سخت‌تر از سنگ

۲۰- وَ هُوَ أَذَلُّ مِنَ الْعَبْدِ^(۱) و در پذیرش حق ذلیل‌تر از عبد است».

بهره‌وری و نفع جامعه از نور وجود حضرت مهدی علیه السلام

در کتاب اربعین شیخ بهایی، جابر جعفی رحمته الله از صحابی والاتبار جابر بن عبدالله انصاری نقل کرده که وی گفت: رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمودند: مهدی از فرزندان من است او کسی است که خداوند به دست او شرق و غرب عالم را می‌گشاید، (حکومت اسلام

۱. نهج البلاغه، ۹۷۸، حکمت ۳۳۹، از نهج البلاغه ترجمه مرحوم حاج شیخ مصطفی زمانی.

و اهل بیت علیهم السلام را پیاده می‌کند) و این همان آقای است که از دوستانش پنهان می‌گردد، آن‌هم چنان غیبتی که بر امامتش ثابت قدم نمی‌ماند مگر کسانی که از نظر باطن و قلب امتحان شده باشند، می‌گویند: عرض کردم: ای رسول خدا آیا دوستانش در غیبت او از وجودش بهره می‌برند؟ فرمودند: سوگند به آن خدایی که مرا به رسالت برانگیخته است پیروان آن حضرت در زمان غیبت از او استفاده می‌کنند چنانکه مردم از نور خورشید هنگام پنهان شدنش به زیر ابرها از آن بهره‌مند می‌شوند، ای جابر این از اسرار بزرگ خداوند و گنجینه علم اوست آنرا از افراد نااهل پوشیده بدار.

تشبیه وجود مقدس امام عصر روحی له الفداء به خورشید پنهان دارای نکات دقیق و پرارزشی است:

(۱) حیات و زندگی تمام موجودات جهان هستی وابسته به خورشید و نور است و اگر آفتاب بر موجودات نتابد تمام سرمایه‌های زندگی نابود خواهد شد.

(۲) جهان برای رسیدن به کمال آفریده شده و راهنمای آن نور است اگر خورشید بر جهان نور افشانی نکند هدف اصلی خلقت (تکامل) تحقق پیدا نمی‌کند و موجودات آن کمال را گم می‌کنند.

(۳) خورشید وقتی زیر ابر پنهان می‌گردد انتظاری در تمام موجودات به وجود می‌آید، آری همه می‌خواهند خورشید بیرون بیاید و جسم سرد موجودات عالم را گرم کند و آنها را در مسیر کمال قرار بدهد.

(۴) خواننده ارجمند جهان خلقت پیوسته در انتظار رسیدن به کمال است تنها کسی که در تمام ابعاد می‌تواند مسیر کمال موجودات را تعیین و با قدرت بی‌نهایت خداوند آنها را رهبری کند، خورشید پنهان از نظر حضرت زهرا علیها السلام حضرت بقیه الله فی الارضین حجة بن الحسن العسکری روحی له الفداء است، از این سبب است که نیای امجد وی وجود عزیزش را به خورشید پنهان تعبیر فرموده‌اند و دیگر اینکه همه مردم جهان مخصوصاً پیروان مذاهب مختلف دنیا در انتظار مصلحی به سر می‌برند و

چشم به افق امید و لطف حق دوخته‌اند.

(۵) خورشید در وقت پنهانیش، چه بسا ظهوری آنی خواهد داشت، وقت معینی برای آن تعیین نشده است و هر لحظه امکان ظهور آن می‌رود. خورشید درخشان امامت نیز چنین است، طبق آیات شریفه قرآن و روایات، امر ظهور آن حضرت ناگهانی خواهد بود و نیز در روایات بی‌شمار فرموده‌اند که «يُصْلِحُ أَمْرَهُ فِي لَيْلَةٍ» یعنی خداوند در یک شب امر قیامش را امضاء می‌فرماید. لذا پیوسته، منتظرین ظهور آنحضرت در انتظار صدور آن فرمان دقیقه شماری می‌کنند.

(۶) خورشید، در عین پنهانی جهان را از تاریکی نجات می‌دهد و راه را برای موجودات و حیات آنها هموار می‌کند، وجود نازنین و عزیز حضرت بقیة الله در عین غائب بودن با تجلیات خودش و نورافشانی‌های گوناگون، افراد جویای حق، همچنین شیعیان و مصالح حیاتی آنها را زیر نظر قرار داده و امر آنها را اصلاح می‌کند و هر کجا گرفتاری دست نیاز بسوی آنحضرت دراز کند آن حضرت به او لطف و مرحمت خواهند داشت.

(۷) خورشید هنگام بیرون آمدنش از پس ابرها ناگهان قیافه جهان را تغییر می‌دهد و نور خدا در تمام عالم و زوایای جهان پخش می‌گردد و دیگر از تاریکی اثر و نشانی نمی‌ماند. وجود مبارک حضرت بقیة الله روحی له الفداء در ظهورشان ظلمت و تاریکی در تمام ابعاد زندگی را، آری تاریکی ستم، ظلمات فقر، بی‌عدالتی، جهل و نادانی، عدم امنیت و آسایش و یکسره از جهان برمی‌دارد و به تعبیر قرآن و روایات عالم را پر از عدل و داد می‌کند، دیگر از شرک و کفر در هیچ نقطه عالم خبری نخواهد بود و حکومت جهانی اسلام مانند خورشید در تمام زوایای زندگی عموم مردم خواهد تابید.

ولایت اهل بیت و اعتقاد به مهدویت برترین تقرب به خداوند

مسلماً راه تقرب به خداوند انجام دستورات و دوری از منهیات اوست ولی در

فرائض دینی هیچ فریضه‌ای «پس از توحید و نبوت» به اهمیت ولایت نمی‌باشد
لذاست که برترین راه تقرب به خدا، ولایت آل محمد علیهم السلام است؛ رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم
در همین زمینه فرمودند:

لِكُلِّ أَمْرٍ سَيِّدٌ وَ حُبِّي وَ حُبُّ عَلِيٍّ سَيِّدُ مَا تَقَرَّبَ بِهِ الْمُتَقَرَّبُونَ مِنْ طَاعَةِ رَبِّهِمْ^(۱).

در هر کاری رتبه و برتری وجود دارد و محبت من و محبت علی، برترین طاعتی
است که افراد می‌توانند از طریق آن به خدا تقرب جویند؛ در زیارت عاشوراء نیز ما با
ولایت سید الشهداء علیه السلام و برائت از دشمنان آن حضرت به نزد خداوند و اهل بیت علیهم السلام
تقرب جسته می‌گوییم:

يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ إِنِّي أَتَقَرَّبُ إِلَى اللَّهِ وَ... بِمُؤَالَاتِكَ وَ بِالْبِرَائَةِ مِمَّنْ أُسَّسَ أَسَاسَ ذَلِكَ.

امام صادق علیه السلام از یکی از اصحابشان پرسیدند: کدام ریسمان ایمان محکمتر است؟
گفتند: نماز. فرمودند: نماز فضیلت دارد، ولی محکم‌ترین ریسمان ایمان نیست،
گفتند: زکات، فرمودند: زکات فضیلت دارد ولی محکم‌ترین ریسمان ایمان نیست
گفتند روزه ماه رمضان، حج و عمره، جهاد در راه خدا؛ و امام در هر یک با تأیید
فضیلت این اعمال، آن را محکم‌ترین ریسمان ایمان ندانستند، هنگامی که اصحاب از
پاسخ ناتوان شدند، امام علیه السلام فرمودند:

إِنَّ أَوْثَقَ عُرَى الْإِيمَانِ الْحُبُّ فِي اللَّهِ وَ الْبُغْضُ فِي اللَّهِ وَ تُوَالِي وَلِيَّ اللَّهِ وَ تُعَادِي عَدُوَّ اللَّهِ.

به درستی که محکم‌ترین و قابل اعتمادترین ریسمان‌های ایمان، تولی و تبری و
قبول ولایت اولیای خدا و دشمنی با دشمنان خداست^(۲).

۱. بحار الانوار، ۲۷ / ۱۲۹، ح ۱۹.

۲. بحار الانوار، ۲۷ / ۵۶؛ آثار اعتقادات به امام زمان علیه السلام، ۳۸؛ المحاسن، ۱ / ۱۶۵؛ التحفة السنیة، ۳۲۶؛

کافی، ۲ / ۱۲۵؛ معانی الاخبار، ۳۹۸؛ وسائل، ۱۶ / ۱۷۷؛ مشکاة الانوار، ۲۱۸.

یاران و ظهور

آمادگی نیروهای کار آزموده و بی‌آلایش

یاران حضرت مهدی علیه السلام - همان‌هایی که حکومت جهانی حضرتش را به دوش خواهند کشید - بزرگوارانی هستند که بسان آنان در تاریخ بشر، کم پیدا شده است آنان افراد والا گه‌ری می‌باشند که از همه ویژگی‌های نیکو بهره‌ای دارند.

امیر مؤمنان درباره یاران امام زمان می‌فرماید: آنها قومی هستند که با صبر و شکیبایی خود بر خدا منت نمی‌نهند و جانبازی خود را در راه حق بزرگ نمی‌شمارند. هنگامی که حادثه‌ای روی دهد و زمینه یأس پیش آید، دیده‌هایشان را از برق شمشیر جلوه می‌دهند، و به فرمان امامشان به پروردگار خود تقرب می‌جویند آنها همگی شیرهای ژبانی هستند که از بیشه خود بیرون آمده‌اند. اگر اراده کنند کوه‌ها را از جای خود برکنند، بی‌تردید انجام می‌دهند. آنها به حقیقت توحید، خدا را یافته‌اند. برای آنها در دل شب از ترس خدا ناله‌هایی است چون ناله مادران داغ‌پسر دیده، شب‌زنده‌داران در دل شب و روزه‌داران در طول روز هستند گویی اخلاق و آداب آنها یکی است دل‌های آنها بر محبت و شفقت و خیرخواهی گرد آمده است.^(۱)

حضرت صادق علیه السلام در توصیف ایشان می فرماید: ...مردانی هستند که دل‌های آنان چون قطعه‌های آهن است که هرگز شک و تردید در آنها راه ندارد آنها در اعتقاد خود نسبت به خدا از سنگ سخت‌تر هستند. اگر به کوه‌ها هجوم ببرند، آنها را از پای در می آورند، با پرچم‌های خود به هیچ کشوری روی نمی آورند مگر این که آن را فتح می کنند، بر فراز اسب‌های نجیب خود دست بر زین اسب امام زمان علیه السلام می کشند و تبرک می جویند. آنها به هنگام نبرد پروانه‌وار شمع وجود امام علیه السلام را در میان گرفته، محافظت می کنند. آنها در برابر فرمان امامشان، از بنده مطیع نسبت به مولایش مطیع‌تر هستند گویی دل‌های آنها مشعلی نورانی است و آنها از ترس پروردگار خود نگران هستند....

بعضی از یاران حضرت مهدی علیه السلام

یوشع بن نون وصی حضرت موسی علیه السلام

حضرت عیسی علیه السلام

حضرت خضر علیه السلام

حضرت الیاس علیه السلام

مالک اشتر نخعی

سلمان فارسی

مؤمن آل فرعون

أبو دجانة أنصاری

مقداد

۲۷ نفر از قوم موسی علیه السلام

اصحاب کهف

هفتاد هزار صدیق از پشت کوفه

هر کس چهل صبح دعای عهد را بخواند

ملائکه مقربین چون جبرئیل و میکائیل و اسرافیل

ملائکه کروبین

ملائکه منزلین که امام صادق علیه السلام فرمودند: آنها ۳۰۰۰ نفرند
ملائکه‌ای که موقع تولد آن بزرگوار به زیارت ایشان آمدند
ملائکه‌ای که در جنگ بدر بودند و امام صادق علیه السلام فرمودند: آنها ۳۱۳ نفرند
ملائکه‌ای که در کشتی نوح علیه السلام بودند
ملائکه‌ای که در آتش با ابراهیم علیه السلام بودند
ملائکه‌ای که در رود نیل با موسی علیه السلام بودند
ملائکه‌ای که هنگام بالا بردن عیسی علیه السلام به آسمان با او بودند
عده‌ای از جن‌ها که در روایت دارد تعداد آنها ۴۶۰۰۰ نفر و به نقلی ۶۰۰۰ نفرند
ابر، باد، رعد، برق، برف، باران و امور جوئی
عده‌ای از مردم زمان ظهور، شخصیت‌های مشهوری چون: ۱- هاشمی خراسانی
۲- شعیب بن صالح ۳- سید حسنی ۴- یمنی ۵- مصری ۶- حاکم آفریقا
ملائکه که طبق بعضی روایات مجموع ملائکه ۴۶۰۰۰ نفر می‌باشند. (۱)

علائم حتمیه

قیام یمانی

خروج سفیانی

ندای آسمانی در شب ۲۳ ماه مبارک رمضان

قتل نفس زکیه بین رکن و مقام

خَسْفٌ بِالْبَيْدَاءِ: فرو رفتن لشکر سفیانی ما بین مکه و مدینه در سرزمین بیداء (۲)

۱. معجم احادیث الإمام المهدي، ۱/ ۳۹۳ و ۳/ ۴۹۳؛ عقد الدرر، ۱۲۷؛ بحار الانوار، ۲۰۴/ ۵۲ و ۲۱۰ و ۳۳۲ و ۳۴۸؛ ارشاد مفید مترجم، ۵۲۲؛ غیبت نعمانی، ۲۳۶؛ در گلستان دعا، ۳۳.
۲. بحار الانوار، ۲۰۵/ ۵۲ و ۹۰؛ معجم الأحادیث الإمام المهدي، ۱/ ۳۵۵.

نداهای آسمانی

سه ندا در ماه رجب.

ندای جبرئیل در شب ۲۳ ماه مبارک رمضان و ندای ابلیس در اول صبح.

ندای جبرئیل در روز ۲۳ ماه مبارک رمضان و ندای ابلیس در آخر همان روز.

دو ندای دیگر در ماه رمضان در وقت فجر و غروب خورشید.

ندای جبرئیل در ذیحجه که یک پایش را بر بیت الحرام و یک پا را بر بیت المقدس می گذارد.

ندای جبرئیل در ذیحجه بین رکن و مقام در حال بیعت با امام زمان علیه السلام و می گوید:

الْبَيْعَةُ لِلَّهِ.

ندای منادی از آسمان در عاشوراء پس از قتل نفس زکیه به اینکه مردم امیر شما مهدی است.

ندای منادی از آسمان برای امام زمان علیه السلام که وقت انتقام رسید، بلند شو و قیام کن.

ندای دیگر که متمم ندای قبلی بر تایید حضرت است که مردم صاحب شما فلانی

است چرا این قدر قتال می کنید.

ندای غیر آسمانی از ناحیه دمشق. (۱)

مردگانی که برای یاری امام زمان علیه السلام می آیند

۱۵ نفر از امت حضرت موسی علیه السلام

اصحاب کهف که هفت نفر می باشند

یوشع بن نون و وصی حضرت موسی علیه السلام

حضرت شعیب علیه السلام

حضرت صالح علیه السلام

سلمان فارسی علیه السلام

مالک اشتر نخعی

أبو دُجَانَةَ أنصاری

مقداد بن أسود

فرزندان امام حسن مجتبی علیه السلام

چهار نفر از اولاد عقیل

ده هزار نفر که از پشت کوفه می آیند

هر کسی که چهل صبح دعای عهد را خوانده و می خواهد به دنیا برگردد. (۱)

فصل هفتم

ادعیه و زیارات

فوائد دعا برای امام زمان علیه السلام

یک چشم زدن غافل از آن ماه نباشید شاید که نگاهی کند، آگاه نباشید

۱. فرج مادر فرج امام زمان علیه السلام است.
۲. دعا موجب زیادی نعمتهاست.
۳. دعا موجب اظهار نمودن محبت باطنی است.
۴. دعا کردن نشانه انتظار است.
۵. دعا کردن سبب زنده نمودن امر ائمه اطهار علیهم السلام است.
۶. مایه ناراحتی و جزع و فزع نمودن شیطان لعین است.
۷. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله برای دعاکننده شفاعت می کند.
۸. امام زمان علیه السلام برای دعاکننده دعا می کند.
۹. دعا نمودن برای امام زمان علیه السلام امثال امر الهی و طلب فیض و عنایت اوست.
۱۰. مایه استجاب دعا می شود.
۱۱. دعا نمودن ادای اجر رسالت است.
۱۲. دعا نمودن سبب می شود رفع بلا گردد.

۱۳. دعا نمودن باعث رجعت به دنیا در زمان ظهور آن حضرت می شود.
۱۴. سبب تعجیل در فرج امام زمان علیه السلام خواهد بود.
۱۵. آثار نیکی به والدین برای دعا کننده حاصل می گردد.
۱۶. موجب طولانی شدن عمرش می شود *إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى*.
۱۷. در هنگام قبض روح با او مدارا می شود.
۱۸. دعای نبی اکرم صلی الله علیه و آله شامل حالش خواهد شد.
۱۹. در عبادت الهی مورد تایید قرار می گیرد.
۲۰. در روز قیامت هدیه ای مخصوص برای او می آورند.
۲۱. تا زمانی که مشغول دعا است در سایه رحمت الهی می باشد.
۲۲. مجلس دعا محل حضور فرشتگان خواهد بود.
۲۳. خدای متعال به شخص دعا کننده مباحات می کند.
۲۴. ملائکه الهی برای شخص دعا کننده استغفار می کنند.
۲۵. دعا کردن تمسک جستن به ثقلین «کتاب و عترت» است.
۲۶. دعا کردن ثواب احسان و نیکی نمودن به امام زمان را دارد.
۲۷. به شفاعت فاطمه زهرا علیها السلام خواهد رسید.
۲۸. دعا کردن ثواب حج را دارد.
۲۹. دعا کردن ثواب عمره را دارد.
۳۰. دعا کردن ثواب دو ماه روزه گرفتن را دارد.
۳۱. دعا کردن ثواب آزاد نمودن بنده را دارد.
۳۲. هفتاد و پنج هزار ملائکه از او حمایت می کنند و بر سرش سایه می افکنند تا از گرمای عجیب قیامت در امان باشد. (۱)

چرا باید برای آن حضرت دعا کنیم؟

وجود آن حضرت نعمت است به همین جهت شکر نعمت آن عزیز واجب است چرا که شکر نعمت مایه فزونی آن است و می دانیم که دعا کردن از اقسام شکر است. اما اول وجود آن حضرت نعمت است:

۱. قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ بَدَّلُوا نِعْمَةَ اللَّهِ كُفْرًا^(۱)﴾ آیا ندیدی آنان را که نعمت الهی را به کفر بدل ساختند.

حضرت امیرالمؤمنین در شان نزول آیه فوق فرمودند: نَحْنُ النِّعْمَةُ الَّتِي أَنْعَمَ اللَّهُ بِهَا عَلَىٰ عِبَادِهِ وَ بِنَا يَفُوزُ مَنْ فَازَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

ما آن نعمت هستیم که خداوند بر بندگانش عنایت کرده، و به ما رستگار شدند آنان که رستگار می شوند روز قیامت.

۲. قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿ثُمَّ لَنَسْأَلَنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ^(۲)﴾ پس حتماً و قطعاً از نعیم و نعمت سؤال می شوید.

امیرالمؤمنین علیه السلام در ذیل آیه فوق فرمودند: نَحْنُ النِّعِيمِ^(۳) ما آن نعمت ها هستیم. دوم اینکه شکر نعمت واجب است و مایه فزونی آن است:

قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى: ﴿وَ إِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِن شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَ لَئِن كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ^(۴)﴾.

و بیاد آرید که پروردگارتان اعلام کرد اگر شکر گذارید شما را می افزایم و اگر کفران ورزید هر آینه عذابم شدید است.

روایات بسیار و متواتری نیز بر این معنی دلالت می کنند. رسول خدا صلی الله علیه و آله

۱. سوره ابراهیم، آیه ۲۸. ۲. سوره تکوین، آیه ۸

۳. بحار الانوار، ۲۴ / ۵۲؛ شواهد التنزیل، ۲ / ۴۷۶؛ تأویل الآیات، ۲ / ۸۵۰

۴. سوره ابراهیم، آیه ۷.

فرمودند: ما فَتَحَ اللهُ عَلَيَّ عَبْدِي بَابَ شُكْرِ فَخَزَنَ عَنْهُ بَابَ الزِّيَادَةِ^(۱).

خداوند بر هیچ بنده‌ای دری از شکر نگشوده که درب فزونی از او بسته گردد. حضرت امام صادق علیه السلام فرمودند: به هر کس شکر داده شود فزونی به او عطا گردیده است، خداوند می‌فرماید: اگر شکر گزارید شما را می‌افزایم^(۲).
معنی شکر احسان نمودن در مقابل احسان است و کفر، بدی کردن در مقابل احسان می‌باشد «صاحب مکیال» و بعضی دیگر گفته‌اند: شکر صرف کردن و به کار بردن نعمت‌های الهی است در آنچه به خاطرش آفریده شده است.^(۳)

زمان‌هایی که عاشقان به یاد آن غریب فاطمه علیها السلام خواهند بود

۱. روز هشتم ماه مبارک رمضان
۲. شب دوازدهم ماه مبارک رمضان
۳. روز سیزدهم ماه مبارک رمضان
۴. روز هجدهم ماه مبارک رمضان
۵. شب نوزدهم ماه مبارک رمضان
۶. روز بیست و یکم ماه مبارک رمضان
۷. بعد از ذکر مصیبت امام حسین علیه السلام
۸. بعد از زیارت امام زمان علیه السلام
۹. هرگاه از خوف خدای متعال گریان شدیم
۱۰. هرگاه یک نعمت جدید بر ما نازل شد
۱۱. هرگاه بلایی از ما برطرف شد
۱۲. هرگاه غم و غصه‌ای عارض شود

۱. اصول کافی، ۲/ ۹۴؛ وسائل، ۱۶/ ۳۱۱؛ بحار الانوار، ۶۸/ ۲۳.

۳. گلستان دعا، ۱۹۱.

۲. اصول کافی، ۲/ ۹۵.

۱۳. در هنگام شدائد و بلاها
۱۴. بعد از نماز جعفر طیار
۱۵. روز غدیر خم
۱۶. در مطلق اوقات شریفه
۱۷. چهل روز پشت سر هم
۱۸. در ماه محرم
۱۹. در مجالس مخالفین مذهب
۲۰. در هر روزی که در آن ظلمی بر ائمه علیهم السلام وارد شده است
۲۱. در شب و روز میلاد چهارده معصوم علیهم السلام و مبعث و ایام مُتَبَرِّ که (۱)
۲۲. بعد از هر نماز
۲۳. بعد از هر نماز ظهر
۲۴. بعد از هر نماز عصر
۲۵. بعد از هر نماز صبح
۲۶. بعد از هر دو رکعت نماز شب
۲۷. در قنوت نماز
۲۸. در حال سجده
۲۹. در سجده شکر
۳۰. در هر صبح و شب
۳۱. در ساعت آخر روز
۳۲. روز پنجشنبه
۳۳. در جمیع ساعات و احوال روز جمعه

۳۴. در نوروز

۳۵. در روز عرفه

۳۶. در روز عید فطر

۳۷. در روز عید قربان

۳۸. در روز دَحْوِ الْأَرْضِ

۳۹. در روز عاشورا

۴۰. در شب نیمه شعبان

۴۱. در روز نیمه شعبان

۴۲. در جمیع ایام ماه مبارک رمضان

۴۳. قبل از دعا برای خود و اهل و عیال

۴۴. شب ششم ماه مبارک رمضان (۱).

محل‌ها و اماکنی که باید محبان آن بزرگوار به یاد آن یار سفر کرده باشند

۱. مسجد الحرام

۲. مسجد النبی ﷺ

۳. مسجد کوفه

۴. حرم امیرالمؤمنین علیؑ

۵. قبرستان بقیع

۶. حرم اباعبدالله الحسین علیؑ

۷. حرم امام رضا علیؑ

۸. حرم کاظمین علیؑ

۹. حرم عسکریین علیؑ

۱۰. حرم حضرت ابا الفضل العباس علیه السلام
۱۱. سرزمین عرفات
۱۲. سرداب مقدس در سامراء
۱۳. مسجد سهله
۱۴. مسجد جمکران
۱۵. حرم حضرت معصومه علیه السلام
۱۶. حرم حضرت عبدالعظیم الحسنی
۱۷. در هر مسجدی که مردم نماز می خوانند
۱۸. در هر محلی که به نام حضرت به وجود آمده است
۱۹. در هر خیمه‌ای که به نام حضرت بر پا شده است
۲۰. در هر جا و هر حالی که هستی «ذِکْرُ اللَّهِ حَسَنٌ عَلٰی كُلِّ حَالٍ»
۲۱. در روضه حضرت ابا عبدالله الحسین علیه السلام (۱).

راه ارتباط با حضرت بقية الله علیه السلام

حضرت حجة بن الحسن ارواحنا فداه مدار دهر و ناموس عصر می باشد، باید با او مرتبط شویم و سر به آستان آن حضرت بسپاریم تا از تیرگی و ظلمت نجات یابیم و به نور و صفا و پاکی و سعادت برسیم، رمز راه یافتن به درگاه او دو کلمه است و ارتباط با او در گرو دو مطلب می باشد:

یکی تقوی چرا؟ چون آن حضرت کتاب الله ناطق است «ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ» چنانکه قرآن یعنی کتاب الله صامیت، هدایتگر مردم با تقوی است و پرهیزگاران از هدایت خاصه اش بهره می گیرند، امام زمان علیه السلام نیز که کتاب الله ناطق است روشنی بخش پاکان و وارستگان می باشد و کسانی به لطف خاص و هدایت

ویژه‌ای در دوران غیبت می‌رسند که اهل تقوی و اخلاص گردند، تقوی هم برای هر کسی به حسب خودش می‌باشد.

دوم عبارت است از پیوند ولایت و اظهار محبت و ارادت نسبت به اهل بیت عصمت و طهارت علیهم‌السلام و آنچه به نظر امام عصر علیه‌السلام خیلی اهمیت دارد و مادر یافته‌ایم دو نکته اساسی و مهم است:

یکی توجه به مقام مادرش صدیقه کبری و ریختن اشک تأثر بر بدن آزرده فاطمه زهرا علیها‌السلام چون غصه مظلومیت آن بانوی ستم‌دیده شب و روز امام زمان علیه‌السلام را متأثر می‌سازد که نیمه روز حش را بردند و در دل شب تار زیر خاک دفنش کردند. کاری کنید که مظلومیت حضرت زهرا علیها‌السلام فراموش نشود این یک راه توجه به امام زمان علیه‌السلام است. نکته دوم عبارت است از زنده نگه داشتن واقعه عاشورا و عظمت سیدالشهدا علیه‌السلام.

سند زیارت استغاثه به امام زمان علیه‌السلام

بر آنیم که بعضی از فقرات زیارت سلام الله الکامل التام الشامل مشهور به استغاثه را به عنوان تیمن و تبرک بیاوریم چرا که زیارت مایه ارتباط با مقام شامخ ولایت است تا از این طریق زائر هم ارتباط روحی و معنوی با امام خویش برقرار نماید و هم از کلماتی که می‌گوید بهره‌مند شود.

از زیاراتی که از جهت عبارات و الفاظ و از جنبه مفاهیم و معنا در عالی‌ترین سطح می‌باشد زیارت استغاثه می‌باشد. در اعتبار این زیارت از نظر سند همین کفایت می‌کند که در بسیاری از کتب معتبره شیعه نقل شده است مانند:

۱- مصباح الزائر سید بن طاووس

۲- بحار الأنوار علامه مجلسی

۳- شیخ کفعمی در بلد الامین

۴- سید علی خان در کلم الطیب

۵- محدث جلیل میرزا حسین نوری در نجم الثاقب

- ۶- مرحوم شیخ محمود عراقی در دار السلام
 ۷- حاج شیخ ابراهیم بن الحسن الکاشانی در صحیفه الهادیة
 ۸- علامه نهاوندی در عَبَقَرِيُّ الْحِسَانِ
 ۹- محدث بزرگ حاج شیخ عباس قمی در مفاتیح الجنان
 اکنون به بررسی فرازهایی از این استغاثه می پردازیم:

سَلَامُ اللَّهِ الْكَامِلُ الشَّامِلُ الْعَامُ

سلام الله در بردارنده یکی از اسمای پروردگار می باشد یعنی ذات و صفات و افعال خدا از هر گونه عیب و نقص سالم است؛ در بعضی از زیارات و دعاها وارد شده است. اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ وَإِلَيْكَ السَّلَامُ؛ خداوندا تو سلامی و سلام از تو نشأت گرفته است و به سوی تو باز می گردد.

زائر با این عبارات و جملات، وارد زیارت حضرت بقیة الله ارواحنا فداء می شود و در ابتدا خواستار تجلی صفت سلام الهی به نحو کامل و عام و تمام بر حضرتش می گردد. پس با سلام بر حضرت صاحب الزمان علیه السلام عرضه می داریم که سلامی که عمومیت دارد و تمام مخلوقات و هستی را شامل شده است، بر شما باد.

صَلَوَاتُهُ الدَّائِمَةُ

در این فقره صلوات خداوند به معنای نگاه داشتن اهل بیت از پلیدی ها و از گناه و اشتباه و جهل و همچنین نزول رحمت می باشد. صلوات ملائکه به معنای تمجید و مدح کردن آنان است و صلوات انسان ها به معنای دعا همراه با تصدیق و اقرار به فضائل اهل بیت علیهم السلام.

الدَّائِمَةُ به معنای دوام که یک لحظه قطع نمی شود چنانکه در قرآن نیز آمده: ﴿وَأَكُلْهَا دَائِمًا﴾ یعنی خوردنی های بهشت دائمی و پایان ناپذیر است و هرگز قطع نخواهد شد. (۱)

و در تأیید معنی «دائمه» آمده: **بِنَا وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ رَحْمَةٌ**.

به وسیلهٔ ما تمام اشیای عالم مشمول رحمت شده‌اند که یک لحظه قطع نمی‌شود. زائر در اینجا در مقام دعا و طلب رحمت است و با قید «دائمه» خواستار صلوات خداوند بر امام خویش شده است آن صلوات و رحمتی که دائمی است و یک لحظه قطع نمی‌شود. (۱)

و سُلَالَةِ النَّبُوَّةِ

فرزندی از نژاد نبوت؛ سلاله به معنای خلاصه و چکیده و نژاد می‌باشد و به همین معناست آیه شریفه که می‌فرماید: **«وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ طِينٍ»** (۲).
تحقیقاً ما آفریدیم انسان را از چکیده و خلاصه‌ای از گِل، لذا به اولاد سلاله گفته می‌شود یعنی چکیده پدران و مادران.

نبوة، نبی و پیامبر به معنای کسی است که از خدای تعالی خبر می‌دهد و به سوی حضرتش دعوت می‌نماید.

امام زمان علیه السلام از سلاله نبوت است یعنی هم از نوادگان نبی اسلام صلی الله علیه و آله است و هم از فرزندان انبیای الهی علیهم السلام می‌باشد، و هر دو معنی از جمله «سُلَالَةِ النَّبُوَّةِ» فهمیده می‌شود و در زیارت‌های دیگر آمده است که **أَشْهَدُ أَنَّكَ كُنْتَ نُوراً فِي الْأَضْلَابِ الشَّامِخَةِ وَالْأَرْحَامِ الْمُطَهَّرَةِ**.

گواهی می‌دهم که شما نوری بودید در پشت‌های فرزندگان و در ارحام پاک و طاهر خلاصه اینکه حضرت بقیه الله ارواحنا فداه فرزند نبی اسلام پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله، چکیده انبیای الهی است و به عبارت دیگر سلسله جمیع انبیا و اوصیا به آن حضرت ختم می‌شود و اوست که رسالت‌های ناقص مانده را به اتمام می‌رساند.

و بَقِيَّةِ الْعِتْرَةِ وَ الصَّفْوَةِ

باز مانده عترت و اصفیا و پاکان.

العِترَة، عترت به نسل و فرزند مرد و اهل بیتش اطلاق می شود.
الصَّفْوَة، برگزیده، پاک، صاف و خالص؛ مصطفی هم از همین ماده گرفته شده و یکی از القاب پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله است یعنی برگزیده الهی لذا به انبیا کلمه اصفیا اطلاق می شود چون خداوند انبیا را به امر نبوت و رسالت امتیاز داد و از میان مردم جدا ساخت و انتخاب نمود.

امام زمان علیه السلام از بازماندگان عترت صلی الله علیه و آله و انبیا صلی الله علیه و آله هستند لذا «بقیه» یعنی بازمانده و با این عبارت زیارت «بقیة العتره و الصفوة» سلسله نسب شریف آن حضرت از انبیا و اوصیا صلی الله علیه و آله روشن شده و معرفی می گردد.

و درباره معنی «بقیه» مفضل بن عمر می گوید از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام درباره آیه شریفه:

«و إِذِ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ»^(۱).

و هنگامی که خداوند ابراهیم را به کلماتی امتحان کرد و تمام گردانید آن کلمات را.
«وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقْبِهِ لَعَلَّهُمْ يُرْجَعُونَ...»^(۲).

و گردانید آنرا کلمه ای باقی در عقبش؛ سؤال کردم و عرض نمودم: آن کلماتی که خداوند حضرت ابراهیم علیه السلام را به وسیله آنها امتحان فرمود چیست؟ امام علیه السلام فرمودند: همان کلماتی بوده که حضرت آدم علیه السلام به آنها متوسل و توبه اش پذیرفته شد و آنها این بود که گفت: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَعَلِيٍّ وَفَاطِمَةَ وَالْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ». سپس مفضل می گوید: معنای فَأَتَمَّهُنَّ چیست؟ فرمود: خدای تعالی تمام گردانید آن کلمات را تا به قائم آل محمد ارواحنا فداه که تعداد آنها نه تن از اولاد امام حسین علیه السلام می باشند. باز عرض کردم: منظور خدا که می فرماید: «جَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً» چیست؟ حضرت فرمود: آن معنا این است که خدای تعالی معین و مقرر ساخت

امامت را در فرزندان امام حسین علیه السلام تا روز قیامت، با توجه به این روایت معنی «بقیه» کاملاً روشن می شود که به معنای بازمانده از سلاله انبیاء علیهم السلام و ائمه علیهم السلام که باقی مانده و از بین نرفته است می باشد.

کلمه «عتره» می رساند که آن حضرت فرزند و بازمانده عترت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم هستند چنانکه در معنای عترت گفته شده که منظور فرزندان رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم می باشند و همچنین درباره عترت فرمودند: «إِنِّي تَارِكُ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ كِتَابِ اللَّهِ وَ عِترَتِي»^(۱).

من در میان شما دو شیء گرانبها و پر ارزش بجای گذاشتم کتاب خدا و عترتم، که هر کس به آنها تمسک جوید هرگز گمراه نخواهد شد.

از آن حضرت سؤال شد: عترت، چه کسانی هستند؟

حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام در جواب فرمودند: من و فاطمه علیها السلام و حسن و حسین علیهم السلام و نه نفر از ائمه علیهم السلام که از فرزندان حسین علیه السلام هستند و نهمین آنها مهدی ارواحنا فداء می باشد.^(۲)

امام عصر ارواحنا فداء همچنان که از بازماندگان عترت می باشند از باقی ماندگان انبیا نیز می باشند که برگزیدگان خدای تعالی از میان بشر هستند لذا صفوة هم شامل ائمه اطهار علیهم السلام و هم شامل انبیاء علیهم السلام می باشد. چنانکه در سوره آل عمران می فرماید: «إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَ نُوحًا وَ آلَ إِبْرَاهِيمَ»^(۳).

خداوند آدم و نوح و آل ابراهیم را برگزید. در تفسیر مجمع البیان در ذیل آیه شریفه می نویسد: آل ابراهیم همان آل محمد صلی الله علیه و آله و سلم هستند و در جای دیگر خداوند در قرآن می فرماید: «وَ سَلَامٌ عَلَىٰ عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَىٰ»^(۴).

۱. صحیح مسلم، ۱۲۲ / ۷؛ سنن الترمذی، ۳۰۷ / ۲؛ عیون الأخبار، ۶۸ / ۱؛ کمال الدین، ۲۳۴؛ روضة الواعظین، ۲۷۳؛ احتجاج، ۱۹۱ / ۱؛ التحصین، ۶۳۶.

۲. تفسیر و شرح زیارت استغاثه به امام زمان علیه السلام، ۷۶، سید جعفر رفیعی.

۳. سوره آل عمران، آیه ۳۰. ۴. سوره نمل، آیه ۶۱.

سلام بر بندگان خاص که خدا آنان را به نبوت برگزید؛ نتیجه اینکه حضرت بقیة الله ارواحنا فداء خلاصه و باقی مانده عترت و انبیا علیهم السلام می باشند و بر طبق این نسب شریف و انتصاب الهی، وارث جمیع کمالات و صفات برجسته پیامبران الهی هستند و هر چه آنان از علوم و مقامات ارضی و سماوی داشتند این بزرگوار وارث آنهاست و آینه تمام کمالات جمیع انبیا و اوصیا علیهم السلام می باشد. (۱)

حضرت صاحب الزمان علیه السلام

صاحب، یعنی ملازم و همراه و به مالک و پادشاه و حاکم نیز گفته می شود. الزمان، به معنای روزگار و اوقات آمده است.

اسما و القاب امام عصر علیه السلام هر یک نشانگر و معرّف صفتی از صفات جمال و جلال آن حضرت است، یکی از آن القاب معروف و مشهور «صاحب الزمان» یا «صاحب الامر» یعنی مالک و صاحب «زمان» و هر آنچه در آن گنجانیده شده هستند و مالک و صاحب کار و حاکم علی الإطلاق می باشند و فرمانروای کل وجود هستند لذا اسما و القاب امام عصر ارواحنا فداء که تحت عنوان قطب و قائم و قیّم الزمان نیز آمده است می تواند اشاره به همین معنا باشد که حضرتش حاکم علی الإطلاق و فرمانروای کل وجود هستند.

در روایتی حضرت امام جعفر صادق علیه السلام فرمودند: بَقِيَّةُ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ صَاحِبُ الزَّمَانِ وَ خَلِيفَةُ الرَّحْمَانِ (۲).

یکتا بازمانده حجّت های خدا بر روی زمین صاحب الزمان و خلیفه پروردگار رحمان است. ازدی که در اثنای طواف کعبه به محضر آن حضرت رسیده می بیند جوانی بسیار زیبا با اندامی بسیار متناسب که عطر از وجود مبارکش ساطع است با او سخن می گوید عرض می کند شما که هستید؟ آن حضرت در جواب می فرماید: «أَنَا الْمَهْدِي وَ أَنَا صَاحِبُ الزَّمَانِ...».

من مهدی هستم من صاحب الزمان هستم من آن قائمی هستم که روی زمین را پر از عدالت می کند چنانکه با بی عدالتی پر شده باشد، هرگز روی زمین خالی از حجت نمی ماند. جناب اسماعیل نوبختی می گوید:

هنگامی که حضرت امام حسن عسکری علیه السلام لحظات آخر عمر خود را سپری می کردند به محضرشان شرفیاب شدم. دیدم مهدی موعود ارواحنا فداه پدر بزرگوارش را در وضو گرفتن کمک می کنند چون در اثر مسمومیت خود قدرت نداشتند وضو بگیرند هنگامی که کار وضو پایان گرفت حضرت امام حسن عسکری علیه السلام خطاب به نور دیده نمودند و فرمودند: «أُبَشِّرُ يَا بُنَيَّ فَأَنْتَ صَاحِبُ الزَّمَانِ». بشارت به تو می دهم ای فرزندم که تو صاحب الزمان هستی. (۱)

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ يَا صَاحِبَ الزَّمَانِ.

سلام بر شما ای مولای من وای صاحب زمان.

مولای؛ مولی به معنای متولی امور، سرپرست و اداره کننده و به معنای دوست نیز آمده است در اینجا زائر با این سلام دو صفت بزرگ آن حضرت را یاد آور می شود یکی اینکه آن حضرت «مولی» یعنی صاحب اختیار می باشد و دوّم «صاحب الزمان» یعنی قدرت تصرف در تمامی امور کون و مکان را دارا می باشد. صاحب الزمان از القاب خاصه آن حضرت می باشد. در روایتی وارد شده است «لِكُلِّ زَمَانٍ إِمَامٌ» (۲).

وَ الْحُجَّةُ الْقَائِمُ الْمَهْدِيُّ.

القائم ایستاده، بر پا، ظاهر شده و قیام کننده.

المهدی به معنای ارشاد شده و راه یافته به سوی حقّ و همچنین ارشاد دهنده و راهنما به سوی حقّ نیز آمده است.

۱. اثبات الهداة، ۳ / ۵۰۰؛ غیبه طوسی، ۲۷۳؛ بحار الانوار، ۱۷ / ۵۲.

۲. بحار الانوار، ۲۲ / ۲۹؛ الصافی، ۴ / ۲۳۶؛ نور الثقلین، ۴ / ۳۵۸.

معنای حجّة در عبارت قبل تا حدودی روشن شد که خداوند به وسیله آن وجود مقدّس اقامه حجّت بر بندگان می‌کند لذا یکی از القاب مقدّس آن حضرت حجّة الله است و در روایت نیز آمده است که نقش خاتم آن حضرت «أَنَا حُجَّةُ اللَّهِ» است.

یکی از القاب حضرت بقیة الله ارواحنا فداء القائم است که اشاره به قیام آن حضرت دارد و در روایتی که این لقب ذکر شده و معنای آن را نیز بیان می‌کند می‌فرماید:

سُمِّيَ الْقَائِمُ قَائِمًا لِأَنَّهُ يَقُومُ بَعْدَ مَوْتِ ذِكْرِهِ.

یعنی به او قائم می‌گویند زیرا پس از فراموش شدن نامش قیام می‌کند.

حضرت امام جعفر صادق علیه السلام وَ سُمِّيَ الْقَائِمُ لِقِيَامِهِ بِالْحَقِّ (۱).

یعنی به او قائم گفته می‌شود زیرا قیام به حق می‌کند.

شیعیان به احترام این لقب بلند می‌شوند و می‌ایستند چنانکه در روایتی از امام

صادق علیه السلام عَلَّتْ أَيْنَ بَلَنْدَ شَدْنِ ذِكْرِ شَدَّة:

«لِأَنَّ لَهُ غَيْبَةً طَوْلَانِيَّةً وَ مِنْ شِدَّةِ الرَّاقَةِ إِلَى أَحَبِّهِ يَنْظُرُ إِلَى كُلِّ مَنْ يَذْكُرُهُ بِهَذَا اللَّقْبِ

الْمُشْعِرِ بِدَوْلَتِهِ وَ مِنْ تَعْظِيمِهِ أَنْ يَقُومَ الْعَبْدُ الْخَاضِعُ عِنْدَ نَظَرِ الْمَوْلَى الْجَلِيلِ إِلَيْهِ بِعَيْنِهِ

الشَّرِيفَةِ فَلْيَقُمْ وَ لِيَطْلُبَ مِنْ اللَّهِ جَلَّ ذِكْرُهُ تَعْجِيلَ فَرَجِهِ» (۲).

«بلند شدن و ایستادن به این جهت است که آن حضرت غیبتی طولانی خواهد

داشت و «امام زمان ارواحنا فداء» به خاطر آن رأفت شدیدی که نسبت به دوستان خود

دارند به تمام کسانی که او را با این لقب یاد کنند که اشاره به دولت آن حضرت دارد و

گویای حسرت و اندوه یادکننده از بابت غریبی امام زمانش است، نظر می‌فرمایند و به

او توجه دارند».

۱. ارشاد مفید، ۳۶۴؛ روضة الواعظین، ۲۵۶؛ بحار الانوار، ۵۱ / ۳۰؛ اعلام الوری، ۴۳۱؛ كشف الغمّه،

۲۵۴ / ۳؛ اثبات الهداة، ۳ / ۵۲۷؛ بشارة الاسلام، ۲۲۱.

۲. مستدرک سفینه البحار، ۸ / ۶۲۹.

مُظْهِرُ الْإِيمَانِ

مُظْهِرُ؛ اسم فاعل است یعنی آشکار کننده و ظاهر کننده.

ایمان؛ به معنای تصدیق و اعتقاد در قلب و لسان و جوارح است و همچنین به تسلیم بعد از اعتقاد گفته می شود.

امام زمان ارواحنا فداه ایمان راستین را ظاهر و آشکار ساخته و مؤمن را از کافر و منافق جدا می سازند و خلائق را به توحید دعوت می کنند و مطلق شرک را نیز از بین می برند و تمامی بدعت ها و تحریفاتی که در دین وارد شده را نیز از بین برده و ایمان حقیقی را ظاهر می سازند لذا اسلام تجدید می شود و سنت های مرده و فراموش شده را زنده می کنند.

لذا حضرت امیر المؤمنین علیه السلام در معرفی فرزندشان مهدی موعود ارواحنا فداه می فرمایند:

«هُوَ الْقَائِمُ بِالْحَقِّ الْمُظْهِرُ لِلدِّينِ»^(۱).

او قیام به حق می کند و دین را آشکار می کند.

و حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله در حدیث معراج می فرمایند:

«هَذَا الْقَائِمُ الَّذِي يُحَلِّلُ حَلَالِي وَ يُحَرِّمُ حَرَامِي».

این است قائم ارواحنا فداه که بوسیله او حلال می شود حلال من، و حرام می شود حرام من «یعنی احکام الهی به طور واقع، ظاهر و انجام خواهد شد».

و باز حضرت امیر المؤمنین علیه السلام در روایت دیگری می فرمایند:

وَ يُخَيِّبُ السُّنَّةَ وَ الْقَرَضَ.

احکام الهی و سنت نبوی را زنده می کند و معنای آن را نیز بیان می کند.

۱. کمال الدین، ۳۰۴؛ کشف الغمه، ۳/ ۳۱۱؛ اثبات الهداة، ۳/ ۴۶۴؛ بحار الانوار، ۵۱/ ۱۱۰؛ نور الثقلین،

۵/ ۲۷۱؛ بشارة الاسلام، ۵۰؛ منتخب الاثر، ۲۰۵.

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ.

سلام بر شما ای فرزند رسول خدا صلی الله علیه و آله.

رسول الله؛ این اسم در اسلام از اسمای خاص حضرت پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله می باشد.

القَائِمُ مِنْ وُلْدِي إِسْمُهُ إِسْمِي وَ كُنْيَتُهُ كُنْيَتِي وَ شِمَائِلُهُ شِمَائِلِي وَ سُنَّتُهُ سُنَّتِي.

قائم از فرزندان من است نام او نام من و کنیه اش کنیه من و قیافه و شمائلش شمائل

من و روش او روش من، می باشد.

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ.

سلام بر شما ای فرزند امیر مؤمنان.

امیرالمؤمنین؛ این لقب یکی از القاب خاص حضرت علی بن ابی طالب علیه السلام

می باشد و گفتنش بر غیر آن حضرت نهی شده است.

یکی دیگر از خصایص ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف این است که حضرتش

از فرزندان امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلام می باشد.

در روایتی حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام تصریح می کنند که مهدی ارواحنا فداه از

فرزندان من است و می فرمایند:

«صَاحِبُ هَذَا الْأَمْرِ مِنْ وُلْدِي»^(۱)؛ صاحب این امر از فرزندان من است.

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ علیها السلام سَيِّدَةِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ.

سلام بر شما ای فرزند فاطمه زهرا سرور زنان دو جهان.

وَ ابْنِ فَاطِمَةَ الْكُبْرَى.

«مهدی» فرزند فاطمه کبری علیها السلام است.

حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله مهدی ارواحنا فداه را از فرزندان فاطمه علیها السلام معرفی

می کند و می فرمایند:

أَنَّ مِنْ نَسْلِ فَاطِمَةَ مَنْ تُطِيعُهُ النَّارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ.

مهدی از نسل و فرزند فاطمه علیها السلام است که آتش و خورشید و ماه از او فرمان می‌برند. (۱)
و در حدیث لوح از حضرت فاطمه علیها السلام نقل شده که قائم ارواحنا فداه را از فرزندان خود معرفی می‌کنند و می‌فرمایند:

هَذِهِ أَسْمَاءُ الْأَوْصِيَاءِ أَوْلَهُمْ ابْنُ عَمِّي وَ أَحَدَ عَشَرَ مِنْ وُلْدِي آخِرِهِمُ الْقَائِمُ.

این اسم‌های اوصیاست که اولین آنها پسر عموی من است و یازده تن از فرزندان من می‌باشند که آخر آنها قائم است. (۲)

دعای ندبه و ارتباط با حضرت بقیه الله علیها السلام

یکی از دعاهای مشهور که همواره بسیاری از مؤمنین و مشتاقان و منتظران ظهور دولت حق، و حکومت جهانی عدالت اسلام، و ارادتمندان درگاه ولایتمدار حضرت بقیه الله، ناموس الدهر و ولی عصر و مولانا و سیدنا صاحب الزمان ارواح العالمین له الفداء خواندن آن را شعار خود قرار داده در مناسبت‌ها و فرصت‌های معین با آن رهبر ابرار و سلسله‌اخیار و احرار تجدید عهد نموده و مجالس پر شور و روحانی به عنوان قرائت آن تشکیل می‌دهند، دعای شریف ندبه است، اظهار شوق به لقای آن حضرت و گریه و ابراز نگرانی از مفارقت و غیبت آن عزیز و پنهان از دیده‌ها سنت حسنه‌ای است که همواره شیعه بر آن مداومت داشته و آنرا شعار خود قرار داده است.

شیخ صدوق و شیخ طوسی رضوان الله علیهما هر یک به سند خود حدیث مفصلی را از «سید صیرفی» روایت کرده‌اند که در آن گریه و ندبه امام ششم حضرت امام جعفر صادق علیه السلام بر غیبت صاحب الزمان علیه السلام بیان شده است که ما برای رعایت اختصار برخی جمله‌ها و مضمون دعا را می‌آوریم و در همین دعای ندبه در این جمله «بِنَفْسِي

۱. فاطمه الزهراء علیها السلام بهجة قلب مصطفی، ۱۰۲؛ الثاقب فی المناقب، ۲۹۴.

۲. الزام الناصب، ۱/ ۲۰۵؛ عیون الاخبار، ۲/ ۵۱؛ کمال الدین، ۳۱۱؛ بحار، ۳۶/ ۲۰۱.

أَنْتَ مِنْ مُغَيَّبٍ لَمْ يَخْلُ مِنَّا؛ جانم به فدایت ای که از چشم ما نهانی ولی از اجتماع ما بدور نیستی» به این معنی تصریح شده است و از نهج البلاغه و اخبار و احادیث دیگر نیز استفاده می‌شود^(۱) و در عبارت یکی از زیارات است:

السَّلَامُ عَلَى الْإِمَامِ الْغَائِبِ عَنِ الْأَبْصَارِ الْحَاضِرِ فِي الْأَمْصَارِ^(۲).

سلام بر امامی که از چشم‌ها پنهان و حاضر در شهرها است.

در دعای ندبه مطالب عمده و حسّاس و ارزنده‌ای در موضوع نبوت مطرح شده و سپس مسأله امامت و ولایت حضرت امیر المؤمنین علی علیه السلام و بعضی از نصوص و ادله این موضوع، و فداکاری‌ها و فضائل و مناقب آن حضرت عنوان شده و همچنین به مخالفت‌ها و دشمنی‌هایی که اهل کینه و نفاق و جاه‌طلبان، با آن خلیفه منصوب و تعیین شده از جانب خدا و رسول کردند و مسیر واقعی اسلام را که منتهی به سعادت و آزادی همه انسان می‌شد تغییر دادند، و شد آنچه شد، و رهبر واقعی اسلام را خانه‌نشین ساختند اشاره گردیده است.

و بالجمله فقرات دعا در مورد مصائب و فضائل ائمه علیهم السلام و خصوصیات، و نشانه‌های حضرت ولی عصر ارواحنا فداه همه متضمّن مطالبی است که در روایات و احادیث کثیره، صحّت آن مسلم و ثابت شده است.

علامه مجلسی می‌فرماید: این دعای ندبه به سند معتبر از امام صادق علیه السلام منقول است، که سنت است در چهار عید بخوانند پس این دستورالعمل است برای مؤمنانی که در عصر غیبت زندگی می‌کنند، این دعا را در اعیاد اربعه بخوانند.

أَيْنَ بَقِيَّةُ اللَّهِ الَّتِي لَا تَخْلُو مِنَ الْعِثْرَةِ الْهَادِيَّةِ، أَيْنَ الْمَعْدُ لِقَطْعِ دَابِرِ الظُّلْمَةِ أَيْنَ الْمُنتَظَرُ لِإِقَامَةِ الْأُمَّتِ وَالْعَوَجِ، أَيْنَ الْمُرْتَجَى لِإِزَالَةِ الْجَوْرِ وَالْعُدْوَانِ، أَيْنَ الْمُدَّخَّرُ لِتَجْدِيدِ

۱. رجوع شود به نهج البلاغه، خطبه ۱۴۶؛ غیبت شیخ طوسی، ۱۰۲؛ منتخب الأثر، ۲۵۷ - ۲۶۲.

۲. بحار الانوار، ۹۲ / ۳۸۵؛ صحیفه المهدی، ۱۵۰.

الْفَرَائِضِ وَ السُّنَنِ، أَيْنَ الْمُتَخَيَّرِ لِإِعَادَةِ الْمِلَّةِ وَ الشَّرِيعَةِ، أَيْنَ الْمُؤَمَّلِ لِإِحْيَاءِ الْكِتَابِ وَ حُدُودِهِ، أَيْنَ مُحْيِي مَعَالِمِ الدِّينِ وَ أَهْلِهِ، أَيْنَ قَاصِمِ شَوْكَةِ الْمُعْتَدِينَ، أَيْنَ هَادِمِ أُبْنِيَّةِ الشِّرْكِ وَ التَّفَاقِي، أَيْنَ مُبِيدِ أَهْلِ الفُسُوقِ وَ العِصْيَانِ وَ الطُّغْيَانِ أَيْنَ حَاصِدِ فُرُوعِ العَفَى وَ الشَّقَاقِ، أَيْنَ طَامِسِ آثَارِ الزَّيْغِ وَ الأَهْوَاءِ، أَيْنَ قَاطِعِ حَبَائِلِ الكِذْبِ وَ الإِفْتِرَاءِ، أَيْنَ مُبِيدِ العِتَاةِ وَ المَرَدَّةِ، أَيْنَ مُسْتَأْصِلِ أَهْلِ العِنَادِ وَ التَّضْلِيلِ وَ الإِلْحَادِ أَيْنَ مُعِزِّ الأَوْلِيَاءِ وَ مُذِلِّ الأَعْدَاءِ أَيْنَ جَامِعِ الكَلِمَةِ عَلَى التَّقْوَى، أَيْنَ بَابِ اللهِ الَّذِي مِنْهُ يُؤْتَى، أَيْنَ وَجْهِ اللهِ الَّذِي إِلَيْهِ يَتَوَجَّهُ الأَوْلِيَاءُ، أَيْنَ السَّبَبِ المُتَّصِلُ بَيْنَ الأَرْضِ وَ السَّمَاءِ، أَيْنَ صَاحِبِ يَوْمِ الفَتْحِ وَ نَاشِرِ رَايَةِ الهُدَى، أَيْنَ مُؤَلِّفِ شَعْلِ الصَّلَاحِ وَ الرِّضَا، أَيْنَ الطَّالِبِ بِذُحُولِ الأنبياءِ وَ أبنَاءِ الأنبياءِ، أَيْنَ الطَّالِبِ بِدَمِ المَقْتُولِ بِكَرْبَلَاءَ أَيْنَ المَنْصُورِ عَلَى مَنْ اعْتَدَى عَلَيْهِ وَ افْتَرَى، أَيْنَ المُضْطَرِّ الَّذِي يُجَابُ إِذَا دَعِيَ، أَيْنَ صَدْرِ الخَلَائِقِ ذُو البِرِّ وَ التَّقْوَى أَيْنَ ابْنِ النَّبِيِّ المُصْطَفَى وَ ابْنِ عَلِيٍّ المُرْتَضَى وَ ابْنِ خَدِيجَةَ الفَرَّاءِ وَ ابْنِ فَاطِمَةَ الكُبْرَى بِأَبِي أَنْتَ وَ أُمِّي وَ نَفْسِي لَكَ الوِقَاءُ وَ الحِمَى يَا بَنَ السَّادَةِ المُقَرَّبِينَ يَا بَنَ النُّجَبَاءِ الأَكْرَمِينَ^(۱).

كجاست بجا مانده خدا که بیرون از خاندان عترت پاک هادیان امت نیست؟
 كجاست آنکه آماده شده برای ریشه کن ساختن ستمگران؟ كجاست آنکه چشم به راهش هستند برای راست کردن نادرستی‌ها و كجی‌ها؟ كجاست آن سایه امید برای از بین بردن ستم و تجاوز؟ كجاست آنکه ذخیره شده برای نو کردن فریضه‌ها و سنت‌های دین؟ كجاست آن کس که انتخاب گشته برای کیش و آیین؟ كجاست آنکه آرزویش داریم برای زنده کردن قرآن و حدود آن؟ كجاست زنده کننده آثار دین و اهل دین؟ كجاست در هم شکننده شوکت زورگویان؟ كجاست ویران کننده بناهای شرک و دورویی؟ كجاست نابود کننده اهل فسق و گناه و طغیان؟ كجاست آنکه شاخه‌های

۱. المزار، ۵۷۸؛ اقبال، ۱ / ۵۰۸؛ بحار الانوار، ۱۰۷ / ۹۹؛ شرح دعا النذبة سيد صدرالدين، ۱۴۱؛ صحیفة

گمراهی و اختلاف را ببرد؟ کجاست محوکننده آثار کجروی و هوا و هوسها؟ کجاست پاره کننده دامهای دروغ و بهتان؟ کجاست نابودکننده سرکشان و متمرّدان؟ کجاست ریشه کن کننده ستیزه جویان و گمراهان و بی دینان؟ کجاست عزّت بخش دوستان و خوار کننده دشمنان؟ کجاست گرد آورنده سخنان بر پرهیزگاری؟ کجاست آن درگاه خداوند که از آنجا به سوی خداوند روند؟ کجاست آن آیینه خدایی که بسویش اولیا توجه کنند؟ کجاست آن سبب خدایی که پیوسته است میان زمین و آسمان؟ کجاست آن فرمانروای روز فتح و پیروزی و برافرازنده پرچم هدایت و راهنمایی؟ کجاست گرد آورنده جامه صلاح و برطرف کننده پریشانی و خوشنود کننده دلها؟ کجاست خواهنده خون پیغمبران و فرزندان پیغمبران؟ کجاست جوینده خون شهید کربلاء؟ کجاست فرزند برگزیده و فرزند علی مرتضی و فرزند خدیجه روشن سیما و فرزند فاطمه کبری؟ پدر و مادرم به فدایت و خودم بلا گردان و سپر پیش روی تو باشم ای فرزند بزرگان مقرب درگاه حق ای فرزند نجیبان گرامی.

امام زمان علیه السلام اشک ریزان است

امام زمان مهدی موعود علیه السلام هر صبح و شام، به یاد عمّه بزرگوارش حضرت زینب علیها السلام است. زیرا در زیارت عاشورای موسوم به «زیارت ناحیه مقدسه» می فرماید:

«فَلَيْتَ أَخَّرْتَنِي الدُّهُورَ، وَ عَاقَنِي عَنْ نَصْرِكَ المَقْدُورُ، وَ لَمْ أَكُنْ لِمَنْ حَارَبَكَ مُحَارِباً وَ لِمَنْ نَصَبَ لَكَ العِدَاوَةَ مُنَاصِباً فَلَا تُدْبِنَكَ صَبَاحاً وَ مَسَاءً...».

پس اگر روزگار «ولادت» مرا به تأخیر انداخت و مقدرات، مرا از یاریت دور ساخت و با کسانی که با تو جنگ نمودند کارزار نکردم پس صبح و شام برایت ناله می زنم و به جای اشک خون می گریم و به جهت اندوه و تأسف مصایب بر تو در سوز و گدازم تا اینکه از بی قراری مصیبتها و غصهها بمیرم. (۱)

شیخ جلیل حاج ملا سلطان علی روضه خوان تبریزی - که از جمله عبّاد و زهاد بود - در عالم رؤیا به حضور حضرت بقیة الله علیه السلام مشرف شد، در رابطه با همین فقره از زیارت ناحیه سؤال می کند که آن مصیبتی که در آن به جای اشک خون می گرید کدام است؟ آیا مصیبت حضرت علی اکبر علیه السلام است؟ فرمود: نه اگر علی اکبر زنده بود در این مصیبت او هم خون گریه می کرد. سؤال می کند: آیا مصیبت حضرت عباس علیه السلام است؟ فرمود: نه اگر عباس در حیات بود او هم در این مصیبت خون گریه می کرد. عرض می کند: لابد مصیبت حضرت سیدالشهداء علیه السلام است؟ فرمودند: نه اگر حضرت سیدالشهداء هم در حیات بود در این مصیبت خون گریه می کرد. عرض می نماید: پس این کدام مصیبت است که نمی دانم؟ می فرماید: آن مصیبت اسیری زینب علیه السلام است (۱) و به راستی مصایب حضرت زینب علیه السلام بسیار سخت و گران است زیرا علاوه بر مصایبی که اباعبدالله علیه السلام مشاهده نمود، ایشان شاهد شهادت برادر و همچنین شاهد گرفتاری های اسارت بود، امام زمان علیه السلام در بیان توصیف آن مصایب می فرماید:

رُفِعَ عَلَى الْقَنَاةِ رَأْسُكَ وَ سُبِيَ أَهْلُكَ كَالْعَبِيدِ، وَ صُفِدُوا فِي الْحَدِيدِ، فَوْقَ أَقْتَابِ الْمَطِيَّاتِ تَلْفَحُ وَ جُوهَهُمْ حَرُّ الْهَاجِرَاتِ، يُسَاقُونَ فِي الْبَرَارِي وَ الْفَلَوَاتِ أَيْدِيَهُمْ مَغْلُورَةٌ إِلَى الْأَعْنَاقِ يُطَافُ بِهِمْ فِي الْأَسْوَاقِ (۲).

زیارت ناحیه امام زمان علیه السلام

قدری در زمینه زیارت ناحیه مقدسه امام زمان علیه السلام اشاره می کنیم اینکه چه اسراری در زیارت امام حسین علیه السلام نهفته است عظمت آن همین بس که امام زمان علیه السلام با آن مضامین عالی می فرمایند:

السَّلَامُ عَلَى الْأَعْضَاءِ الْمُقَطَّعَاتِ.

سلام بر آن اعضای قطعه قطعه شده.

۱. بحار الانوار، ۱۰۱ / ۳۱۲؛ صحیفه المهدی، ۳۰۴؛ مهدی علیه السلام و زینب علیه السلام، محمد رضا فوادیان، ۱۶.

۲. المزار ۱ / ۵۰۵؛ بحار الانوار، ۹۸ / ۲۴۱؛ صحیفه المهدی، ۳۰۲.

و اوست که از درد می نالد و خطاب به جد بزرگوار خویش امام حسین علیه السلام می گوید:
 «اگر روزگاران مرا به تأخیر انداخت و تقدیر الهی مرا از یاری تو باز داشت و نتوانستم
 با دشمنان تو بجنگم، اکنون هر صبح و شام بر تو ندبه و زاری می کنم و برایت بجای
 اشک خون می گریم» (۱).

حال، اگر چنان زیارتی، از زبان چنین امامی، صادر گردد، چقدر جای تأمل دارد و
 چقدر آثار و برکات بر آن مترتب خواهد بود با چنین دیدگاهی است که زیارت شریفه
 سید الشهداء حضرت حسین بن علی علیه السلام صادر از ناحیه مقدسه ولی عصر عجل الله تعالی
 فرجه الشریف و سیله ای مطمئن برای توسل به آستان مقدس اهل بیت علیهم السلام و دستاویزی
 برای تقرب بیشتر به ساحت ملکوت حضرت حق بشمار می آید، این زیارت شریفه
 از جهات متعدده ویژگی های قابل ملاحظه ای دارد که به پاره ای از آنها اشاره می شود:
 علامه مجلسی از صاحب مزار کبیر نقل می کند که این زیارت از ناحیه مقدسه
 حضرت ولی عصر ارواحنا فداه توسط یکی از نوّاب حضرتش وارد شده است لذا
 حضرت مهدی موعود علیه السلام از خون دلی که در مظلومیت جد غریبش حضرت
 سید الشهداء علیه السلام می خورد از سر سوز و ماتم انتقام خون حضرت ابی عبدالله
 الحسین علیه السلام را می گیرد گواه بر مطلب آنکه هنگامی که امام حسین علیه السلام به خاک افتاد و
 سر مقدسش از بدن جدا شد، بیکباره همه فرشتگان به درگاه خدا نالیدند که: بار خدایا
 این حسین پسر پیامبر برگزیده توست که با او این گونه رفتار می شود، آنگاه به آنان
 وحی شد که آرام باشید به عزتم سوگند که داد او را خواهم گرفت آنگاه اشباح امامان
 خود را بر آن فرشتگان نمایاند که حضرت مهدی علیه السلام در میان آنان به نماز ایستاده بود و
 خطاب به فرشتگان فرمود: به وسیله این قائم از این ظالمان انتقام خواهم گرفت. (۲)

۱. المزار، ۵۰۱؛ بحار الانوار، ۹۸ / ۳۲۰؛ صحیفه المهدی، ۲۹۴.

۲. بحار الانوار، ۴۵ / ۲۲۱.

امام زمان علیه السلام است که به دیده بینای امامت لحظه به لحظه عاشوراء، و حماسه آفرینی های عاشوراییان را می بیند و تلخی مصیبتشان را همیشه در کام جان دارد. حضرت مهدی است که رنج و غربت و تنهایی جدش امام حسین علیه السلام و سوز تشنگی طفلان خردسال و داغ جانکاه شهادت یاران و فرزندان سید الشهداء علیهم السلام را بیشتر از هر کس احساس می کند اوست که درد اسارت فرزند رسول الله صلی الله علیه و آله را می فهمد و سوزش تازیانه و سیلی را بر پهلو و صورت یتیمان کربلا درک می کند.

گزیده‌ای از زیارت ناحیه مقدسه

السَّلَامُ عَلَى الْحُسَيْنِ الَّذِي سَمَحَتْ نَفْسُهُ بِمُهْجَتِهِ.

السَّلَامُ عَلَى مَنْ أَطَاعَ اللَّهَ فِي سِرِّهِ وَ عَلَانِيَتِهِ.

السَّلَامُ عَلَى مَنْ جَعَلَ اللَّهُ الشِّفَاءَ فِي تُرْبَتِهِ.

السَّلَامُ عَلَى مَنْ الْإِجَابَةُ تَحْتَ قَبْتِهِ.

السَّلَامُ عَلَى مَنْ الْأَيْمَةُ مِنْ ذُرِّيَّتِهِ.

السَّلَامُ عَلَى ابْنِ خَاتَمِ الْأَنْبِيَاءِ.

السَّلَامُ عَلَى ابْنِ سَيِّدِ الْأَوْصِيَاءِ.

السَّلَامُ عَلَى ابْنِ فَاطِمَةَ الزُّهْرَاءِ.

السَّلَامُ عَلَى ابْنِ خَدِيجَةَ الْكُبْرَى.

السَّلَامُ عَلَى ابْنِ سِدْرَةِ الْمُنتَهَى.

السَّلَامُ عَلَى ابْنِ جَنَّةِ الْمَأْوَى.

السَّلَامُ عَلَى ابْنِ زَمْزَمَ وَالصَّفَا.

السَّلَامُ عَلَى الْمُرْمَلِ بِالْدِّمَاءِ.

السَّلَامُ عَلَى الْمَهْتُوكِ الْخَبَاءِ.

السَّلَامُ عَلَى خَامِسِ أَصْحَابِ الْكِسَاءِ.

السَّلَامُ عَلَى غَرِيبِ الْغُرَبَاءِ.
السَّلَامُ عَلَى شَهِيدِ الشُّهَدَاءِ.
السَّلَامُ عَلَى قَتِيلِ الْأَدْعِيَاءِ.
السَّلَامُ عَلَى سَاكِنِ كَرْبَلَاءِ.
السَّلَامُ عَلَى مَنْ بَكَتَهُ مَلَائِكَةُ السَّمَاءِ.
السَّلَامُ عَلَى مَنْ ذَرَبَتْهُ الْأَرْكَبَاءِ.
السَّلَامُ عَلَى يَعْسُوبِ الدِّينِ.
السَّلَامُ عَلَى مَنَازِلِ الْبَرَاهِينِ.
السَّلَامُ عَلَى الْأَيْمَةِ السَّادَاتِ.
السَّلَامُ عَلَى الْجُيُوبِ الْمُضَرَّجَاتِ.
السَّلَامُ عَلَى الشِّفَاهِ الذَّابِلَاتِ.
السَّلَامُ عَلَى النُّفُوسِ الْمُضْطَلَّمَاتِ.
السَّلَامُ عَلَى الْأَزْوَاجِ الْمُخْتَلَسَاتِ.
السَّلَامُ عَلَى الْأَجْسَادِ الْعَارِيَاتِ.
السَّلَامُ عَلَى الْجُسُومِ الشَّاحِبَاتِ.
السَّلَامُ عَلَى الدِّمَاءِ السَّائِلَاتِ.
السَّلَامُ عَلَى الْأَعْضَاءِ الْمُقَطَّعَاتِ.
السَّلَامُ عَلَى الرُّؤُوسِ الْمُسَالَاتِ.
السَّلَامُ عَلَى النِّسْوَةِ الْبَارِزَاتِ.
السَّلَامُ عَلَى حُجَّةِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.
السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ عَلَى آبَائِكَ الطَّاهِرِينَ.
السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ عَلَى أَبْنَائِكَ الْمُسْتَشْهِدِينَ.
السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ عَلَى ذُرِّيَّتِكَ النَّاصِرِينَ.

السَّلَامُ عَلَیْكَ وَ عَلَی الْمَلَائِكَةِ الْمُضَاجِعِینَ.
 السَّلَامُ عَلَی الْقَتِیلِ الْمَظْلُومِ.
 السَّلَامُ عَلَی أَخِیهِ الْمَسْمُومِ.
 السَّلَامُ عَلَی عَلِیِّ الْكَبِیرِ.
 السَّلَامُ عَلَی الرَّضِیعِ الصَّغِیرِ.
 السَّلَامُ عَلَی الْأَبْدَانِ السَّلِیْبَةِ.
 السَّلَامُ عَلَی الْعِثْرَةِ الْقَرِیْبَةِ.
 السَّلَامُ عَلَی الْمُجَدَّلِیْنَ فِی الْفَلَوَاتِ.
 السَّلَامُ عَلَی النَّازِحِیْنَ عَنِ الْأَوْطَانِ.
 السَّلَامُ عَلَی الْمَدْفُونِیْنَ بِلَا أَكْفَانِ.
 السَّلَامُ عَلَی الرَّؤُوسِ الْمَفْرَقَةِ عَنِ الْأَبْدَانِ.
 السَّلَامُ عَلَی الْمُحْتَسِبِ الصَّابِرِ.
 السَّلَامُ عَلَی الْمَظْلُومِ بِلَا نَاصِرِ.
 السَّلَامُ عَلَی سَاكِنِ التُّرْبَةِ الزَّكَاكِيَّةِ.
 السَّلَامُ عَلَی صَاحِبِ الْقُبَّةِ السَّامِيَّةِ.
 السَّلَامُ عَلَی مَنْ طَهَّرَهُ الْجَلِيلُ.
 السَّلَامُ عَلَی مَنْ افْتَخَرَ بِهِ جَبْرَائِيلُ.
 السَّلَامُ عَلَی مَنْ نَاغَاهُ فِی الْمَهْدِ مِكَائِيلُ.

ترجمه زیارت ناحیه

سلام بر امام حسین علیه السلام که با خون خویش جانش را در راه دین بخشید.
 سلام بر آن کسی که در پنهان و آشکار خدا را اطاعت نمود.
 سلام بر آن کسی که خداوند شفا را در خاک قبر او قرار داد.

- سلام بر آن کسی که در زیر گنبد حرم او دعا مستجاب است.
- سلام بر آن کسی که امامان علیهم السلام از خاندان و نسل او آیند.
- سلام بر فرزند خاتم پیامبران.
- سلام بر فرزند جانشینان.
- سلام بر فرزند فاطمه زهراء.
- سلام بر فرزند خدیجه کبری.
- سلام بر فرزند سدره المنتهی.
- سلام بر فرزند بهشت ابدی.
- سلام بر فرزند زمزم و صفا.
- سلام بر آن آغشته به خون.
- سلام بر آنکه حرمت خیمه گاهش شکسته شد.
- سلام بر پنجمین اصحاب کساء.
- سلام بر غریب غریبان.
- سلام بر شهیدان شهید.
- سلام بر کشته دشمنان.
- سلام بر ساکن کربلا.
- سلام بر کسی که ملائکه ها بر او گریه کردند.
- سلام بر آن کسی که خاندانش پاک و مطهرند.
- سلام بر پیشوای دین.
- سلام بر آن جایگاه های براهین و حجج الهی.
- سلام بر آن پیشوای سادات.
- سلام بر آن کسی که گریبان ها برای او چاک شدند.
- سلام بر آن لب های خشکیده.

- سلام بر آن نفوس بلا رسیده.
سلام بر آن ارواح از کالبد خارج شده.
سلام بر آن جسدهای عریان.
سلام بر آن بدنهای لاغر و نحیف.
سلام بر آن خونهای جاری.
سلام بر آن اعضای قطعه قطعه شده.
سلام بر آن سرهای بالا رفته «بر نیزه‌ها».
سلام بر آن بانوان بیرون آمده از خيام حرم.
سلام بر حجت پرودگار جهانیان.
سلام بر تو و بر نیاکان پاکت.
سلام بر تو و فرزندان شهیدت.
سلام بر تو و بر خاندان یاری کننده‌ات.
سلام بر تو و بر فرشتگانی که در ملازمت تو سر به آستانت نهاده‌اند.
سلام بر آن کشته شده ستمدیده.
سلام بر برادر مسمومش.
سلام بر علی اکبر.
سلام بر آن شیرخوار کوچک.
سلام بر آن بدنهایی که جامه و تجهیزاتشان به غارت برده شد.
سلام بر آن اهل بیت نزدیک پیامبر ﷺ.
سلام بر آن به خاک افتادگان در بیابان‌ها.
سلام بر آن دورافتادگان از وطن‌ها.
سلام بر آن دفن شدگان بدون کفن.
سلام بر آن سرهای جدا افتاده از بدن‌ها.

سلام بر آنکه اعمال خویش را به حساب خدا نهاد و صبر کرد.

سلام بر آن ستمدیده بدون یاور.

سلام بر آن جای گرفته در خاک پاک.

سلام بر آن صاحب بارگاه عالی رتبه.

سلام بر آن کسی که خدای بزرگ او را پاک و مطهر قرار داد.

سلام بر آن کسی که جبرئیل به او افتخار می کند.

سلام بر آن کسی که میکائیل با او در گهواره به گفتگو می پرداخت و او را شادمان می کرد.

در خواست مقام حمد و همراهی با امام عصر عجله

وَ أَسْأَلُهُ أَنْ يُبَلِّغَنِي الْمَقَامَ الْمَحْمُودَ لَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ وَ أَنْ يَرْزُقَنِي طَلَبَ ثَارِكُمْ مَعَ إِمَامٍ هُدًى
(مَهْدِيّ - خ ل) ظَاهِرٍ نَاطِقٍ بِالْحَقِّ مِنْكُمْ.

و از خدا مسئلت دارم که مرا به مقام محمودی که برای شما نزد خداست برساند و روزی من کند طلب خون و انتقام شما را با امامی که هادی «مقصود امام عصر است» و ناطق به حق است.

مقام محمود چیست؟

قرآن مجید مقام محمود را به پیامبر صلی الله علیه و آله اختصاص داده است، آن جا که می فرماید:
«وَ مِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدُ بِهِ نَافِلَةً لَكَ عَسَى أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَاماً مَحْمُوداً»^(۱).

و پاسی از شب را از خواب برخیز و قرآن و نماز بخوان. این وظیفه اضافی برای توست امید است پروردگارت تو را به مقامی در خور ستایش برساند.

بسا که «مقام محمود» را مقام حمد بدانند و آن «مقام شفاعت کبری در قیامت» می باشد. بعضی از مفسرین هم به آن اشاره دارند. مقام محمود از ویژگی های نبی مکرم اسلام است که در قیامت با شفاعت ظهور می کند.

در سایه دوستی و موذت اهل بیت علیهم السلام زمینه رسیدن به درجات کمال و معنویت در انسان ایجاد می شود. یکی از این درجات، قدرت شفاعت است که خداوند در آخرت به اهل ایمان عطا می کند.

حضرت رضا علیه السلام به یکی از دوستانشان به نام «شیب» فرمود: اگر می خواهی با ما در غرفه های بهشت با پیامبر ساکن شوی بر قاتلان امام حسین علیه السلام لعنت کن. ^(۱)

هر مقام و منزلت در خور ستایش را مقام محمود گویند. لذا صفات و اخلاق نیکو و قابل ستایش مقام محمود است. البته این منزلت متعالی نصیب هر کسی نمی شود چنانکه خداوند متعال در قرآن خطاب به پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم می فرماید: «وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ...» ^(۲) یعنی بعضی از شب را بیدار و متهجّد باش و نماز شب را بجا آور به امید آنکه خدایت تو را به مقام محمود مبعوث گرداند، مرحوم طبرسی در تفسیر مجمع البیان ^(۳) می گوید مفسران اتفاق نظر دارند که مقصود از مقام محمود همان مقام شفاعت است و می گویند: در روز رستاخیز پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم پرچم حمد را به دست گرفته و تمام پیغمبران زیر آن پرچم قرار می گیرند، و او نخستین شفاعت کننده و نخستین کسی است که شفاعتش پذیرفته می شود.

شرکت در خونخواهی جدش امام حسین علیه السلام

«أَنْ يَرْزُقَنِي طَلَبَ ثَارِكٍ مَعَ إِمَامٍ مَنْصُورٍ مِنْ أَهْلِ بَيْتِ مُحَمَّدٍ صلی الله علیه و آله و سلم».

همانا روزی کند مرا به خونخواهی تو با امام و پیشوای پیروزمند «امام زمان» از خاندان حضرت محمد صلی الله علیه و آله و سلم که درود بر او و بر خاندان پاکش باد» درخواست اصلی زائر در این قسمت از زیارت، طلب روزی در شرکت در خونخواهی امام حسین علیه السلام

۱. امالی شیخ صدوق، مجلس ۲۷، ۱۳۰؛ زیارت در پرتو ولایت شرحی بر زیارت عاشوراء، ۱۴۲، زهره صفاتی.

۲. سوره اسراء، آیه ۷۸.

۳. مجمع البیان، ۶-۵/۶۷۱.

توسط امام زمان علیه السلام است که در زیارت آمده «أَنْ يَرْزُقَنِي» که مقصود از امام منصور، امام دوازدهم شیعیان جهان یعنی خاتم الأوصیاء و حافظ دین خدا و قطب دایره زمین و آسمان، آخرین سفیر الهی، امام انس و جن حضرت بقیة الله الأعظم حضرت مهدی علیه السلام می باشد که در غیبت کبری بسر می برند علت اینکه آن حضرت را منصور گفتند این است که ایشان در طلب خون جدش حضرت سیدالشهداء علیه السلام از طرف حق تعالی بواسطه شمشیر عالمگیرش و پیروان خاصش یاری می شود.

چنانکه امام محمد باقر علیه السلام در شرح آیه شریفه ﴿وَمَنْ قَتَلَ مَظْلُومًا﴾^(۱) فرمودند: «سُمِّيَ الْمَهْدِيُّ الْمَنْصُورَ كَمَا سُمِّيَ أَحْمَدُ مُحَمَّدًا وَكَمَا سُمِّيَ عِيسَى الْمَسِيحَ؛ نامیده شد مهدی، منصور همان طور که احمد به محمد صلی الله علیه و آله و عیسی به مسیح نامیده شد.»^(۲)

از محمد بن مسلم روایت شده که گفت: شنیدم ابا جعفر فرمود: قائم ما منصور به رعب است به وسیله او زمین پیچیده و گنجها ظاهر می شود، سلطنتش به مشرق و مغرب می رسد و با او دین خود را به تمامی ادیان ظاهر و غالب می کند اگر چه مشرکین خوش ندارند، و بر روی زمین خرابی نمی ماند مگر اینکه آباد می کند، و عیسی بن مریم علیه السلام در پشت سر او و با او نماز می خواند.^(۳)

معنای «امام» و خون خواهی در رکاب حضرت مهدی علیه السلام

مورد دومی که ذکر شد طلب خون خواهی حضرت سیدالشهداء علیه السلام در سایه حضرت ولی عصر علیه السلام بود.

وَ أَنْ يَرْزُقَنِي طَلَبَ تَارِكُمْ (ثاری، خل) مَعَ إِمَامٍ هُدًى (مَهْدِيّ، خل) ظَاهِرٍ نَاطِقٍ بِالْحَقِّ مِنْكُمْ؛ از خداوند می خواهیم که روزی ما کند تا در رکاب امام عصر علیه السلام که هادی و ناطق به حق است، به خون خواهی ابا عبدالله علیه السلام برخیزیم و از دشمنان ایشان

۱. سوره اسراء، آیه ۳۳. ۲. بحارالانوار، ۳۱ / ۵۱؛ فرات الکوفی، ۱۲۲.

۳. بحارالانوار، ۵۲ / ۱۹۱، ح ۲۴.

انتقام بگیریم. در این جمله از زیارت جا دارد به دو موضوع اشاره شود: هم معنای «امام» روشن شود و هم در مورد این مطلب که در بعضی از نسخه‌های زیارت تنها «امام هدی» دارد، و در مواردی «مهدی» آمده است توضیحی داده شود. (۱)

«امام» به معنای مقتدا و رهبر است و همانطور که نبوت از جانب خداوند معین می‌شود، امامت نیز از طرف خداوند متعال تعیین می‌گردد، پس امامت در دین یعنی مقتدا بودن، یعنی این که مردم در تمامی امور باید به آن‌ها اقتدا کنند پس وجود امام علیه السلام بعد از وجود پیامبر صلی الله علیه و آله است و تمام خصوصیات پیامبر صلی الله علیه و آله را داراست تنها بر او وحی نمی‌شود و به اعتقاد «امامیه» بعد از پیامبر دوازده وصی و جانشین به حق وجود دارد که آخرین آنها حضرت ولی عصر علیه السلام است. حضرت در پشت ابر غیبت قرار دارند، و به اذن الهی روزی ظهور می‌کنند، و عدل و داد را در سراسر عالم برقرار خواهند نمود. مسأله دوم این که اگر هم در این عبارت زیارت، تنها «امام هدی» باشد کافی است بگوییم که مقصود، حضرت ولی عصر علیه السلام است، زیرا تنها امامی که زنده و باقی است و انتقام‌گیرنده از ظالمین و ستمگران تاریخ و غاصبین حق ائمه طاهرین علیهم السلام خواهد بود حضرت مهدی علیه السلام است که توان خون‌خواهی جد بزرگوارش ابی عبدالله الحسین علیه السلام از ویژگی‌های او است لذا اگر هم کلمه «مهدی» ذکر نشده باشد، این مفهوم و معنی کاملاً فهمیده می‌شود.

طریقه نامه نوشتن و عریضه دادن به امام زمان علیه السلام

مرحوم محدث قمی در کتاب *مُنْتَهَى الْأَمَالِ* به نقل از *تحفة الزائر* علامه مجلسی و *مفاتیح النجاة* سبزواری می‌نویسد:

هر کس حاجتی دارد آنچه که ذکر می‌شود در رقعهای بنویسد و در (ضریح) یکی

۱. در مزار شهید اول علیه السلام؛ و آن برزقنی طلب ثاری مع امام مهدی هدی...، ۲۵۰؛ در کامل‌الزیارات: و آن برزقنی طلب ثارکم مع امام مهدی...، ۱۹۵.

از قبور ائمه علیهم السلام بپندازد، یا رقعہ را ببندد و مهر کند و خاکِ پاکی را گل سازد، و آن را در میان گل گذارد و در نہری یا چاهی عمیق یا غدیر آبی اندازد، کہ بہ حضرت صاحب الزمان صلوات اللہ و سلامہ علیہ می رسد و آن بزرگوار عہدہ دار بر آوردن حاجت می شود. رقعہ این چنین نوشته می شود:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

كَتَبْتُ يَا مَوْلَايَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْكَ مُسْتَعِينًا وَ شَكْوَتُ مَا نَزَلَ بِي مُسْتَجِيرًا بِاللَّهِ
عَزَّوَجَلَّ ثُمَّ بِكَ مِنْ أَمْرٍ قَدْ دَهَمَنِي وَ أَشْغَلَ قَلْبِي وَ أَطَالَ فِكْرِي وَ سَلَبَنِي بَعْضَ لُبِّي وَ غَيَّرَ
خَطِيرَ نِعْمَةِ اللَّهِ عِنْدِي أَسْلَمَنِي عِنْدَ تَخْيُلٍ وَرُودِهِ الْخَلِيلِ وَ تَبَرَّءَ مِنِّي عِنْدَ تَرَائِي إِقْبَالِهِ إِلَيَّ
الْحَمِيمِ وَ عَجَزَتْ عَن دِفَاعِهِ حِيلَتِي وَ خَانَنِي فِي تَحْمِيلِهِ صَبْرِي وَ قُوَّتِي فَلَجَأْتُ فِيهِ إِلَيْكَ
وَ تَوَكَّلْتُ فِي الْمَسْأَلَةِ لِلَّهِ جَلَّ ثَنَاؤُهُ عَلَيْهِ وَ عَلَيْكَ فِي دِفَاعِهِ عَنِّي عِلْمًا بِمَكَانِكَ مِنَ اللَّهِ
رَبِّ الْعَالَمِينَ وَلِيَّ التَّدْبِيرِ وَ مَالِكِ الْأُمُورِ وَائْتَقًا بِكَ فِي الْمُسَارِعَةِ فِي الشَّفَاعَةِ إِلَيْهِ جَلَّ
ثَنَاؤُهُ فِي أَمْرِي مُتَيَقِّنًا لِإِجَابَتِهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى إِيَّاكَ بِإِعْطَائِي سُؤْلِي وَ أَنْتَ يَا مَوْلَايَ
جَدِيرٌ بِتَحْقِيقِ ظَنِّي وَ تَصْدِيقِ أَمَلِي فِيكَ فِي أَمْرٍ كَذَا وَ كَذَا (و بہ جای کذا و کذا نام
حاجت خود را ببرد) فِيمَا لَا طَاقَةَ لِي بِحَمْلِهِ وَ لَا صَبْرَ لِي عَلَيْهِ وَ إِنْ كُنْتُ مُسْتَحِقًّا لَهُ وَ
لِإِضْعَافِهِ بِتَبْيِيحِ أَفْعَالِي وَ تَفْرِيطِي فِي الْوَاجِبَاتِ الَّتِي لِلَّهِ عَزَّوَجَلَّ فَأَعِثْنِي يَا مَوْلَايَ
صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْكَ عِنْدَ اللَّهْفِ وَ قَدَمِ الْمَسْأَلَةِ لِلَّهِ عَزَّوَجَلَّ فِي أَمْرِي قَبْلَ حُلُولِ التَّلَفِ وَ
شِمَاتَةِ الْأَعْدَاءِ فِيكَ بَسَطَتِ النِّعْمَةُ عَلَيَّ وَ أَسْئَلُ اللَّهَ جَلَّ جَلَالُهُ لِي نَصْرًا عَزِيزًا وَ فَتْحًا
قَرِيبًا فِيهِ بُلُوغُ الْأَمَالِ وَ خَيْرُ الْمَبَادِي وَ خَوَاتِيمُ الْأَعْمَالِ وَ الْأَمْنُ مِنَ الْمَخَافِ كُلِّهَا فِي
كُلِّ حَالٍ إِنَّهُ جَلَّ ثَنَاؤُهُ لِمَا يَشَاءُ فَعَالٌ وَ هُوَ حَسْبِي وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ فِي الْمَبْدِءِ وَ الْمَالِ.

آنکاه بر بالای آن نہر یا غدیر برآید و اعتماد بر یکی از وکلای حضرت نماید یا عثمان بن سعید العمروی یا ولداو، محمد بن عثمان یا حسین بن روح یا علی بن محمد السمری، و یکی از آن جماعت راندا نماید و بگوید:

يَا فُلَانُ بِنَ فُلَانٍ سَلَامٌ عَلَيْكَ أَشْهَدُ أَنَّ وَفَاتَكَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَ أَنَّكَ حَيٌّ عِنْدَ اللَّهِ

مَرْزُوقٌ وَقَدْ خَاطَبْتُكَ فِي حَيَاتِكَ الَّتِي لَكَ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ وَ هَذِهِ رُقْعَتِي وَ حَاجَتِي إِلَى
مَوْلَانَا عَلَيْهِ السَّلَامُ فَسَلِّمْهَا إِلَيْهِ وَ أَنْتَ الثِّقَّةُ الْأَمِينُ.

پس نوشته را در نهر یا در چاه یا غدیر اندازد که حاجت او برآورده می شود.

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَاحِبَ الزَّمَانِ وَ يَا خَلِيفَةَ الرَّحْمَنِ وَ يَا شَرِيكَ الْقُرْآنِ الْمُسْتَفَاثُ بِكَ
يَا إِمَامَ الْإِنْسِ وَ الْجَانِّ يَا أَبَا الْقَاسِمِ يَا حُجَّةَ بْنِ الْحَسَنِ الْعَسْكَرِيِّ أَيُّهَا الْقَائِمُ الْمُنْتَظَرُ
الْمَهْدِيُّ يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ يَا بَنَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ يَا إِمَامَ الْمُسْلِمِينَ يَا حُجَّةَ اللَّهِ عَلَى خَلْقِهِ يَا
سَيِّدَنَا وَ مَوْلَانَا إِنَّا تَوَجَّهْنَا وَ اسْتَشْفَعْنَا وَ تَوَسَّلْنَا بِكَ إِلَى اللَّهِ وَ قَدَّمْنَاكَ بَيْنَ يَدَيْ حَاجَاتِنَا
يَا وَجِيهًا عِنْدَ اللَّهِ إِشْفَعْ لَنَا عِنْدَ اللَّهِ.

فضیلت دعای حضرت حجت علیه السلام

کفعمی در بلد الامین فرموده این دعای حضرت صاحب الامر علیه السلام است که تعلیم
فرمود آن را به شخصی که محبوس بود، پس خلاص شد.

إِلَهِي عَظُمَ الْبَلَاءُ وَ بَرِحَ الْخَفَاءُ وَ انْكَشَفَ الْغِطَاءُ وَ انْقَطَعَ الرَّجَاءُ وَ ضَاقَتِ الْأَرْضُ وَ
مِيعَتِ السَّمَاءُ وَ أَنْتَ الْمُسْتَعَانُ وَ إِلَيْكَ الْمُشْتَكِي وَ عَلَيْكَ الْمُعْوَلُ فِي الشِّدَّةِ وَ الرَّخَاءِ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ أُولَى الْأَمْرِ الَّذِينَ فَرَضْتَ عَلَيْنَا طَاعَتَهُمْ وَ عَرَّفْتَنَا
بِذَلِكَ مَنَزِلَتَهُمْ فَفَرِّجْ عَنَّا بِحَقِّهِمْ فَرَجاً عَاجِلاً قَرِيباً كَلِمَحِ الْبَصْرِ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ يَا مُحَمَّدُ يَا
عَلِيُّ يَا عَلِيُّ يَا مُحَمَّدُ اكْفِيَانِي فَإِنَّكُمَا كَافِيَانِ وَ انصُرَانِي فَإِنَّكُمَا نَاصِرَانِ يَا مَوْلَانَا يَا
صَاحِبَ الزَّمَانِ الْغَوْثُ الْغَوْثُ الْغَوْثُ أَذْرِكُنِي أَذْرِكُنِي أَذْرِكُنِي السَّاعَةَ السَّاعَةَ السَّاعَةَ
الْعَجَلَ الْعَجَلَ الْعَجَلَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّاهِرِينَ. ^(۱)

دعای عهد

امام صادق علیه السلام فرموده، هر کس چهل صباح دعای عهد را بخواند از یاوران قائم ما

باشد. و اگر پیش از ظهور آن حضرت بمیرد خداوند متعال او را برای یاری آن حضرت زنده کند و به هر کلمه هزار حسنه او را کرامت فرماید و هزار گناه از او محو کند و آن دعا این است:

اللَّهُمَّ رَبَّ النُّورِ الْعَظِيمِ وَ رَبَّ الْكُرْسِيِّ الرَّفِيعِ وَ رَبَّ الْبَحْرِ الْمَسْجُورِ وَ مُنْزِلَ التَّوْرَةِ
وَ الْإِنْجِيلِ وَ الزَّبُورِ وَ رَبَّ الظِّلِّ وَ الْحَرُورِ وَ مُنْزِلَ الْقُرْآنِ الْعَظِيمِ وَ رَبَّ الْمَلَائِكَةِ
الْمُقَرَّبِينَ وَ الْأَنْبِيَاءِ وَ الْمُرْسَلِينَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ وَ بِنُورِ وَجْهِكَ الْمُنِيرِ وَ
مُلْكِكَ الْقَدِيمِ يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي أَشْرَقَتْ بِهِ السَّمَاوَاتُ وَ الْأَرْضُونَ وَ
بِاسْمِكَ الَّذِي يَصْلُحُ بِهِ الْأَوْلُونَ وَ الْآخِرُونَ يَا حَيُّ قَبْلَ كُلِّ حَيٍّ وَ يَا حَيًّا بَعْدَ كُلِّ حَيٍّ وَ يَا
حَيًّا حِينَ لَا حَيَّ يَا مُحْيِيَ الْمَوْتَى وَ مُمِيتَ الْأَحْيَاءِ يَا حَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ اللَّهُمَّ بَلِّغْ مَوْلَانَا
الْإِمَامَ الْهَادِيَ الْمَهْدِيَّ الْقَائِمَ بِأَمْرِكَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَ عَلَى آبَائِهِ الطَّاهِرِينَ عَنْ جَمِيعِ
الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ فِي مَشَارِقِ الْأَرْضِ وَ مَغَارِبِهَا سَهْلِهَا وَ جَبَلِهَا وَ بَرِّهَا وَ بَحْرِهَا وَ
عَنِّي وَ عَنِّ وَ الْوَالِدِيَّ مِنَ الصَّلَوَاتِ زِنَةَ عَرْشِ اللَّهِ وَ مِدَادَ كَلِمَاتِهِ وَ مَا أَحْصَاهُ عِلْمُهُ وَ أَحَاطَ
بِهِ كِتَابُهُ اللَّهُمَّ إِنِّي أُجَدِّدُ لَهُ فِي صَبِيحَةِ يَوْمِي هَذَا وَ مَا عِشْتُ مِنْ أَيَّامِي عَهْدًا وَ عَقْدًا وَ
بَيْعَةً لَهُ فِي عُنُقِي لَا أَحُولُ عَنْهَا وَ لَا أَزُولُ أَبَدًا اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنْ أَنْصَارِهِ وَ أَعْوَانِهِ وَ
الذَّابِّينَ عَنْهُ وَ الْمُسَارِعِينَ إِلَيْهِ فِي قَضَاءِ حَوَائِجِهِ وَ الْمُتَمَثِّلِينَ لِأَوَامِرِهِ وَ الْمُحَامِلِينَ عَنْهُ وَ
السَّابِقِينَ إِلَى إِرَادَتِهِ وَ الْمُسْتَشْهَدِينَ بَيْنَ يَدَيْهِ اللَّهُمَّ إِنْ حَالَ بَيْنِي وَ بَيْنَهُ الْمَوْتُ الَّذِي
جَعَلْتَهُ عَلَى عِبَادِكَ حَتْمًا مَقْضِيًّا فَأَخْرِجْنِي مِنْ قَبْرِي مُؤْتَزِرًا كَفَنِي شَاهِرًا سَيْفِي مُجَرِّدًا
قِنَاتِي مُلْتَبِيًّا دَعْوَةَ الدَّاعِي فِي الْحَاضِرِ وَ الْبَادِي اللَّهُمَّ أَرِنِي الطَّلْعَةَ الرَّشِيدَةَ وَ الْغُرَّةَ
الْحَمِيدَةَ وَ اكْحُلْ نَاطِرِي بِنَظَرَةٍ مِنِّي إِلَيْهِ وَ عَجِّلْ فَرَجَهُ وَ سَهِّلْ مَخْرَجَهُ وَ أَوْسِعْ مَنَهْجَهُ وَ
اسْأَلُكَ بِبِي مَحَجَّتِهِ وَ انْقُدْ أَمْرَهُ وَ اشْدُدْ أَرْزَهُ وَ اعْمُرِ اللَّهُمَّ بِهِ بِلَادَكَ وَ أَحْيِ بِهِ عِبَادَكَ
فَإِنَّكَ قُلْتَ وَ قَوْلِكَ الْحَقُّ ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَ الْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ فَأَظْهِرِ
اللَّهُمَّ لَنَا وَلِيِّكَ وَ ابْنَ بِنْتِ نَبِيِّكَ الْمُسَمَّى بِاسْمِ رَسُولِكَ حَتَّى لَا يَظْفَرَ بِشَيْءٍ مِنَ الْبَاطِلِ إِلَّا
مَرْقَهُ وَ يُحِقَّ الْحَقَّ وَ يُحَقِّقَهُ وَ اجْعَلْهُ اللَّهُمَّ مَفْرَعًا لِمَظْلُومِ عِبَادِكَ وَ نَاصِرًا لِمَنْ لَا يَجِدُ لَهُ

نَاصِرًا غَيْرَكَ وَ مُجَدِّدًا لِمَا عَطَّلَ مِنْ أَحْكَامِ كِتَابِكَ وَ مُشِيدًا لِمَا وَرَدَ مِنْ أَعْلَامِ دِينِكَ وَ
 سُنَنِ نَبِيِّكَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ اجْعَلْهُ اللَّهُمَّ مِمَّنْ حَصَّنْتَهُ مِنْ بَأْسِ الْمُعْتَدِينَ اللَّهُمَّ وَ
 سُرِّ نَبِيِّكَ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ بِرُؤْيَيْتِهِ وَ مَنْ تَبِعَهُ عَلَى دَعْوَتِهِ وَ ارْحَمِ اسْتِكَانَتَنَا
 بَعْدَهُ اللَّهُمَّ اكْشِفْ هَذِهِ الْغُمَّةَ عَنِ هَذِهِ الْأُمَّةِ بِحُضُورِهِ وَ عَجِّلْ لَنَا ظُهُورَهُ إِنَّهُمْ يَرَوْنَهُ بَعِيدًا
 وَ تَرِيَهُ قَرِيبًا بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. الْعَجَّلْ پَس سه مرتبه دست بر ران راست خود
 می زنی و در هر مرتبه می گویی: الْعَجَّلْ يَا مَوْلَايَ يَا صَاحِبَ الزَّمَانِ.

ترجمه دعای عهد

خداوندا، ای پروردگار پرتو جهان افروز و ای پروردگار کرسی بلند پایه، و ای
 پروردگار دریای بی پایان و فرود آورنده تورات و انجیل و زبور و ای پروردگار سایه
 و گرمای سخت و فرود آورنده قرآن بزرگ، ای پروردگار فرشتگان مقرب و پیامبران
 و فرستادگان، خداوندا من از تو می خواهم به ذات بزرگوار و به نور وجود تابنده و
 فرمانروایی دیرینهات، ای زنده پاینده، از تو می خواهم به نامی که آسمانها و زمینها
 را بدان نور وجود بخشیدی و به نامی که اولین و آخرین عالم را بدان اصلاح کردی،
 ای زنده پیش از هر زنده و زنده پس از هر زنده، و ای زنده هنگامی که احدی زنده
 نبود، ای زندگی بخش مردگان و میراننده زندگان، ای زنده ای که جز تو خدایی نیست،
 خداوندا بر سرور ما امام و راهبر هدایت شده و قیام کننده به فرمان تو که درود خدا بر
 او و بر پدران پاکش باد از جانب مردان و زنان مؤمن در شرق و غرب عالم و در کوه و
 دشت و خشکی و دریا و از سوی من و پدر و مادرم، بر او درود و تحیتی فرست از
 درودهایی که معادل عرش خدا و در شمار کلمات اوست و آنچه علمش و کتاب
 آفرینش او بر آن احاطه دارد، خداوندا من در این روز و در همگی روزها پیمانم را با
 او تجدید می کنم و هرگز از عهد و بیعت او که بر گردن من است باز نخواهم گشت و
 پیوسته بر آن پا بر جا خواهم بود. خداوندا مرا از یاران و هواخواهان او و از کسانی که
 مدافع او خواهند بود قرار ده، آنانکه او امر او را به سرعت انجام می دهند و از او

حمایت می‌کنند و مشتاقانه بر دل بستگی به او پیشی می‌گیرند و در کنار او شهید می‌گردند. خداوندا اگر میان من و او مرگی که برای همه بندگان قرار داده‌ای جدایی افکند پس مرا از گورم در حالی که کفنم را برگردن افکنده و شمشیرم را از نیام برکشیده و نیزه‌ام را در دست گرفته و دعوت او را در همه جا اجابت کرده‌ام، برانگیز، خداوندا به من آن چهره زیبای رشید را بنما و از پرده غیب آشکارا کن و سرمه نور و روشنی ابد به یک نظر بر آن جمال مبارک به چشم من درکش و فرج آن حضرت را نزدیک و خروجش را آسان فرما، مرا در سلک رهروان او قرار ده و فرمانش را نافذ گردان و سپاهش را پشتیبان باش، خداوندا سرزمین‌های خود را به وسیله او آباد گردان و بندگان را به خاطر او زنده ساز زیرا تو گفته‌ای و سخت حق است. «خشکی و دریا را فساد فرا گرفته به سبب کارهایی که مردمان کرده‌اند» پس خداوندا ولی خود و پسر دختر پیامبرت را که همان رسول توست بر ما آشکار ساز، تا آنکه بر فساد پیروزی یابد و آن را نابود سازد و حق را ثابت گرداند. پس خداوندا او را پناه بندگان ستمدیده‌ات و یاری دهنده کسی که جز تو یاوری ندارد قرار ده و به وسیله او احکام قرآن را که تعطیل گردیده است برقرار ساز و او را بر پادارنده آنچه از نشانه‌های دینت و سنت‌های پیامبرت که درود خدا بر او و خاندانش باد قرار ده، خداوندا او را از هجوم و فتنه تجاوزکاران محفوظ بدار، خداوندا پیامبرت محمد را که درود خدا بر او و خاندانش باد و آنها را که دعوتش را پذیرفته‌اند به دیدار او خوشنود فرما و بر پریشانی ما رحمت آور خداوندا این غم جانکاه را با ظهور آن حضرت از دل این امت بر طرف ساز و به ظهورش تعجیل فرما، زیرا گروهی ظهور او را بعید دانند در حالی که ما آن را قریب و حتمی می‌دانیم ای خدای مهربان و مهربانترین مهربانان به رحمت خود دعای ما را مستجاب فرما.

پس سه مرتبه دست بر ران راست خود می‌زنی و در هر مرتبه می‌گویی: شتاب فرما، شتاب فرما ای مولای من ای صاحب الزمان.

دعای آن حضرت در روز عاشورا

- سلام بر آدم برگزیده خداوند از میان مخلوقاتش.
- سلام بر شیث ولیّ خدا و برگزیده اش.
- سلام بر ادریس قیام کننده برای خدا به حجت و گوااهش.
- سلام بر نوح اجابت شده در دعایش.
- سلام بر هود همواره تأیید شده از طرف پروردگارش.
- سلام بر صالح بر سردارنده تاج کرامت از طرف مولایش.
- سلام بر ابراهیم برگزیده شده به دوستی از طرف پروردگارش.
- سلام بر اسماعیل رها شده از طرف خداوند با ذبح بزرگی از بهشتش.
- سلام بر اسحاق که خداوند نبوت را در فرزندان او نهاد.
- سلام بر یعقوب که خداوند با رحمت خود چشمش را به او باز گرداند.
- سلام بر یوسف که خداوند با عظمتش او را از چاه نجات داد.
- سلام بر موسی که با قدرت الهی دریا برایش شکافته شد.
- سلام بر هارون که خداوند او را به نبوتش مخصوص ساخت.
- سلام بر شعیب که خداوند او را بر امتش پیروز گردانید.
- سلام بر داوود که خداوند از خطایش در گذشت.
- سلام بر سلیمان که با عزّت خداوندی جن مسخر او گردید.
- سلام بر ایوب که خداوند او را از بیماری شفا داد.
- سلام بر یونس که خداوند وعده حتمی اش را برایش متحقق ساخت.
- سلام بر عزیز که خداوند او را بعد از مرگ زنده کرد.
- سلام بر زکریا که بر بلاها صبور بود.
- سلام بر یحیی که خداوند او را به شهادت مفتخر ساخت.
- سلام بر روح خدا و کلمه او حضرت عیسی.

- سلام بر محمد حبیب الهی و برگزیده او.
- سلام بر امیر مؤمنان علی بن ابی طالب برادر مخصوصش.
- سلام بر فاطمه زهرا دخترش.
- سلام بر ابی محمد حسن وصی و جانشین پدرش.
- سلام بر حسین که جانش را تقدیم کرد.
- سلام بر کسی که در آشکار و نهان اطاعت خداوند را نمود.
- سلام بر کسی که خداوند شفا را در تربت او قرار داد.
- سلام بر کسی که اجابت دعا زیر گنبد اوست.
- سلام بر کسی که امامان از فرزندان او هستند.
- سلام بر فرزند خاتم پیامبران.
- سلام بر فرزند امیر مؤمنان.
- سلام بر فرزند فاطمه زهرا.
- سلام بر فرزند خدیجه کبری.
- سلام بر فرزند سدره منتهی.
- سلام بر فرزند بهشت جاودان.
- سلام بر فرزند زمزم و صفا.
- سلام بر به خون غلطیده.
- سلام بر حجاب دریده.
- سلام بر پنجمین فرد آل عبا.
- سلام بر غریب غریبان.
- سلام بر سید الشهداء.
- سلام بر کشته زنازادگان.
- سلام بر ساکن کربلا.

سلام بر آنکه فرشتگان آسمان بر او گریستند.
سلام بر آنکه فرزندانش پاکان جهانند.
سلام بر پیشوای دین.
سلام بر مواضع برهان‌های الهی.
سلام بر پیشوایان بزرگوار.
سلام بر خونین جامگان.
سلام بر لب‌های خشکیده.
سلام بر بدن‌های به زنجیر کشیده و اسیر شده.
سلام بر روح‌های به پنهانی برده شده.
سلام بر پیکرهای عریان.
سلام بر جسم‌های نحیف و رنگ باخته.
سلام بر خون‌های ریخته.
سلام بر اعضای قطعه قطعه شده.
سلام بر سرهای بالای نیزه رفته.
سلام بر زنان سر برهنه گردیده.
سلام بر حجت پروردگار جهانیان.
سلام بر تو و بر پدران پاکیزه‌ات.
سلام بر تو و بر فرزندان شهیدت.
سلام بر تو و بر فرزندان یاریگرت.
سلام بر تو و بر فرشتگان ملازم آرامگاهت.
سلام بر کشته‌مظلوم.
سلام بر برادر مسمومش.
سلام بر علی اکبر.

- سلام بر فرزند شیر خوارش.
سلام بر بدن‌های مسلوب و عریان.
سلام بر خاندان نزدیک.
سلام بر جنگاوران بیابان.
سلام بر دور افتادگان از وطن خویش.
سلام بر مدفون‌های بی کفن.
سلام بر سرهای جدا شده از بدن.
سلام بر صبور و بردبار در مصائب.
سلام بر مظلوم بدون یاور.
سلام بر ساکن خاک پاک.
سلام بر صاحب گنبد بلند.
سلام بر آنکه خداوند او را پاک نمود.
سلام بر آنکه جبرئیل بدو افتخار کرد.
سلام بر آنکه میکائیل در گاهواره با او سخن گفت.
سلام بر پیمان شکسته.
سلام بر حرمت از هم دریده.
سلام بر آنکه به ستم خویش ریخته شد.
سلام بر غسل داده شده به خون زخم‌ها.
سلام بر آب داده شده به جام‌های تیر.
سلام بر مظلومی که خویش مباح شد.
سلام بر سر بریده.
سلام بر مدفون به دست روستائیان.
سلام بر رگ بریده گردن.

سلام بر مدافع بدون یاور.

سلام بر سپید موی غرقه به خون.

سلام بر گونه‌های خاک آلوده.

سلام بر بدن عریان.

سلام بر دندان‌های کوبیده شده با چوب خیزران.

سلام بر سر بالای نیزه رفته.

سلام بر جسم‌های عریان رها شده در بیابان، که گرگ‌های درنده بر آنها حمله برده و حیوانات وحشی بر سر آنها فرود آمدند.

سلام بر تو ای مولای من و بر فرشتگانی که گرداگرد قبر تو بوده و قبرت را در میان گرفته‌اند، پیرامون مزارت گرد هم آمده‌اند و به زیارت تو می‌آیند، سلام بر تو، بدرستی که بسوی تو آمده و آرزو مند رستگاری نزد توام.

سلام بر تو، سلام آگاه بر حرمت و احترامت، خالص در ولایت و دوستی‌ات، خواهان نزدیکی به خدا با محبتت، بیزار از دشمنانت، سلام بر کسی که قلبش در مصیبت مجروح، اشکهایش هنگام ذکر نام تو ریزان است، سلام بر مصیبت‌زده مخزون و شیدای فروتن.

سلام کسی که اگر در کربلا با تو بود در مقابل شمشیرهای بران تو را حفاظت کرده، و باقیمانده روحش را در مقابل تو به مرگ تقدیم می‌کرد، در پیشایش تو به جهاد برمی‌خاست و علیه دشمنانت تو را یاری می‌نمود، و روح و جان و مال و فرزندش را فدای تو می‌کرد، روحش فدای روح و خاندانش نگاهدار و مدافع خاندانت.

اگر روزگار زندگی‌م به تأخیر افتاد و مقدرات مرا از یاریت بازداشت، و در مقابل دشمنانت نجنگیدم، و با مخالفانت نبرد ننمودم، به خاطر تو و آنچه بر تو وارد شده، هر صبح و شام برایت ناله کرده بجای اشک خون می‌گیریم، تا آنگاه که با حسرت و اندوه و غصه جان دهم.

گواهی می‌دهم که نماز را بر پاداشته و زکات را ادا کردی، به نیکی فرمان داده و از منکر و بدی بازداشتی، خداوند را فرمان برده و سرپیچی نکردی، و به او و ریسمانش چنگ زده و او را خشنود نمودی، خشیت او را به دل گرفته و مراقبت او را نموده و او امرش را اجابت کردی.

سنت‌ها را انجام داده و آشوب‌ها را فرو نشاندی، به پاکی و راستی خوانده و راه‌های صلاح را روشن و مبین ساختی، و در راه خدا به بهترین وجه جهاد و کوشش نمودی. مطیع پروردگارت و پیرو جدت پیامبر - که درود خدا بر او و خاندانش باد - بودی، سخن پدرت را شنیده و وصیت و سفارش برادر را به انجام رساندی، بر پادارنده پایه و اساس دین، و درهم کوبنده طغیان و سرکشی، سخت‌گیر و کوبنده بر آشوبگران و طغیانگران و نصیحت‌گرا امت بودی.

ستایشگر در گرداب‌های مرگ، درگیر با فاسقین. بر پادارنده حجت‌های الهی، مهربان در مقابل اسلام و مسلمین و یاور حق، و صبور و بردبار در هنگام بلا، و محافظ دین و نگاهبان آن بودی.

نگاهبان هدایت و یاور آن، گستراننده عدالت و یاریگر دین و نمایانگر آن بودی. بازیچه شمرنده دین را از کارش بازداشته و او را منع نمودی، حق زیر دستان را از موالیشان گرفته، و بین قوی و ضعیف در قضاوت به مساوات رفتار کردی.

پرورنده یتیم‌ها و ملجأ مردم، و عزت اسلام، و معدن احکام، و هم‌پیمان بخشش و انعام، رهرو راه جدت و پدرت، و همانند برادرت وصی پدرت بودی.

وفا دار به ذمه‌ها، متخلق به اخلاق نیکو، بسیار بخشنده، شب زنده دار، بر پاگر روش‌ها، دارنده اخلاق نیکو، سوابق درخشان، نسب و حسب شریف و ارزشمند، رتبه برتر، منقبت‌های فراوان، سرشت‌های ستوده، عطای ارزشمند، بردبار، رشید، بخشنده، بسیار دانا، پیشوای شهید، آموزشگر بازگشت‌کننده و توبه‌کننده، مهربان و با هیبت.

فرزند برای پیامبر و نجات‌دهنده برای قرآن، و یاور امت بودی، در طاعت الهی

کوشا و حافظ عهد و میثاق، و کناره گیرنده از راه‌های فاسقین، و تلاشگر تا حد توان بودی، و رکوع و سجده‌های طولانی داشتی.

زاهد در دنیا همچون شخص کوچ کننده از آن، نگرنده به آن به دیده ترسندگان از آن، بازداشته شده از آن آرزوهایش، برگرفته شده همتش از زینت‌هایش، نگرنده زرق و برق‌هایش با گوشه چشم بودی، و رغبت و میل به آخرت شناخته شده بود، تا آن‌گاه که ظلم و بیداد دست از آستین بیرون آورد و با سلاح به میدان آمد، و گمراهان در ضلالت خود غرق شدند، در حالیکه تو در حرم جدت ساکن و از ستمگران دوری گزیده بودی، در خانه و محراب بسر برده، و از امیال و شهوات برکنار، با قلب و زبان به مقدار توان زشتی را زشت می‌شمردی.

آنگاه که موقعیت مقتضی گردید پرچم مخالفت برداشته، و با مخالفان کارزار کردی، با فرزندان و خاندان و پیروان و دوستان به راه افتاده، و با حکمت و پند و اندرزهای نیکو بسوی خداوند خوانده، و به برپاداشتن حدود و فرمانبری از معبود امر نمودی و از پلیدی و سرکشی باز داشته و با ظلم و ستم مقابله کردی.

پس از آنکه آنان را از کار خود بازداشته، و حجّت و دلیل را برایشان تأکید نمودی، با آنان کارزار کردی، بیعت را شکسته و بر پروردگار و جدّت خشم نموده و با تو جنگیدند، بر زخم زبان‌ها و ضربه‌ها ایستادگی کرده و لشکریان ستمگر را در هم کوبیدی، در گرد و غبار برخاسته در میدان کارزار با ذوالفقاری وارد شدی که گویا علی مرتضی در آنجا حضور دارد.

آنگاه که تو را پایدار و ثابت قدم و شجاع یافتند، با شرارت و کینه تیزی قدم به میدان گذارده، با حيله و بدی خود با تو جنگیدند، و آن شخص ملعون به لشکریانش دستور حمله داد، ترا از آب و وارد شدن به آن بازداشته و به جنگ و کارزار کشاندند. و بر این امر شتاب ورزیدند. تیرها و سنگ‌ها را به طرف تو پرتاب کرده و دست‌های جنایتکارشان را برای نابودیت گشودند.

احترام تو را حفظ نکرده، و از عواقب کارهایشان در کشتن فرزندان و تاراج اموالت نهرا سیدند، تو پیشقدم در سختی‌ها و تحمل‌کننده آزار و اذیت‌ها بودی، فرشتگان آسمانی از صبر و شکیبایی‌ات در شگفت شدند.

پس از هر سو تو را محاصره کرده و زخم‌های عمیقی بر تو وارد ساختند، در حالیکه برای تو یآوری نمانده بود میان تو و آب مانع شدند، تو متحمل رنج‌ها و صبور و شکیبا بودی، و از زنان و فرزندان دفاع می‌نمودی. تا اینکه تو را از اسبت انداخته و مجروح بر زمین افتادی، اسب‌ها با سم‌هایشان بر تو تازیدند و ستمگران و سرکشان شمشیرهای بزانشان را بر تو فرود آوردند.

پیشانی‌ت برای مرگ عرق کرده بود، و به راست و چپ کشیده می‌شدی با گوشه چشم بسوی خیمه‌هایت نگریسته و فرزندان و خاندانت تو را بخود مشغول ساخته بود، و اسبت گریزان در حالیکه می‌گریست و شیهه می‌زد بسوی خیمه‌ها شتافت.

هنگامی که زنان اسبت را با حالت شرمساری دیده و به زین واژگونش نظر افکندند، با موهای پریشان و شیون کنان و ناله کنان از خیمه‌ها بیرون آمدند، و در حالیکه پس از عزت و شکوه خوار و ذلیل شده بودند بسوی قتلگاه شتافتند.

در حالیکه شمر بر روی سینه‌ات نشسته و شمشیرش را بر گودی زیر گلوی تو فرو برده و محاسنت را با دستش گرفته بود، سرت را با شمشیر خود برید، در آن حال آرامش خود را حفظ کرده و نفس‌هایت پنهان شده بود، سرت بر بالای نیزه قرار داشت و خانواده‌ات همچون بندگان اسیر، و در غل و زنجیر قرار گرفتند.

در فراز پالان‌های چهار پایان چهره‌هایشان از گرمای ظهر تابستان می‌سوخت، و در بیابان‌ها و دشت‌های پهناور پیش برده می‌شدند، دست‌هایشان به گردن‌هایشان آویخته و در بازارها آنان را می‌گرداندند.

پس وای بر سرکشان گنهکار، به کشتنت اسلام را کشتند و نماز و روزه را بیهوده و مهمل گذاردند، سنت‌ها و احکام را شکسته و پایه‌های ایمان را نابود کردند، آیات قرآن را تحریف و در فساد و دشمنی سخت تلاش نمودند.

آنگاه که تو کشته شدی بتحقیق که انتقام خون کشته شده رسول خدا - که درود خدا بر او و خاندانش باد - ناگرفته ماند، و کتاب خدا رها شده و به حق خیانت گردید. بانابودیت تکبیر و تهلیل، و تحریم و تحلیل، و تنزیل و تأویل از میان رفت، پس از تو تغییر و تبدیل و بی دینی و کفر و خواهش های نفسانی، و گمراهی ها و آشوب ها، و بیهودگی ها و باطل ها آشکار گردید.

خبر دهنده مرگت در کنار قبر جدت رسول خدا - که درود خدا بر او و خاندانش باد - برخاست و اشک ریزان خبر مرگت را به او داد، در حالیکه می گفت: ای رسول خدا! فرزند و جوانت کشته شد، خانواده و نزدیکانت بیچاره شدند، و فرزندان پس از تو اسیر گردیدند و خانواده و افرادت در گرفتاری بلا افتادند.

پس پیامبر آشفته خاطر شده و قلب گریانش گریست، و بخاطر تو فرشتگان و پیامبران به او تسلیت گفتند، و بخاطر تو مادرت زهرا سوگوار و مصیبت زده شد، فرشتگان مقرب برای سوگواری و تسلیت گفتن به پدرت امیر مؤمنان نزد او رفتند، و برایت در اَعْلَى عَلِیْنِ مجلس عزا و ماتم بر پا شد، و بخاطر تو حور العین بر خود سیلی زدند.

آسمان و ساکنانش، و بهشت ها و خزانه دارانش، و کوه های گسترده بر روی زمین و کرانه هایش، و دریاها و ماهیان، و جنیان و فرزندانشان، خانه خدا و مقام ابراهیم، و مشعر الحرام و حل و احرام برای تو گریستند.

پروردگارا! به احترام این جایگاه بلند بر محمد و خاندانش درود فرست و مرادر زمره ایشان قرار ده، و به شفاعت ایشان وارد بهشت کن.

خدایا! همانا من به تو متوسل می شوم، ای سریع ترین حسابگران، و ای کریم ترین کریمان، و ای حکم کننده ترین حکم کنندگان، به حق محمد خاتم پیامبران، فرستاده ات بسوی تمامی جهانیان. و به برادر و پسر عمویش، جدا شده از شرک و

دوگانه پرستی، انباشته از دانش و ایمان، آن دانشمند برخوردار از مقام بلند، **علی امیر مؤمنان**، و به **حق فاطمه** برترین بانوی جهان، و به **حق حسن** پاکیزه، نگاهبان تقوا پیشگان، و به **حق حسین** بزرگوارترین شهادت جویان، و به **حق فرزندان** کشته شده اش، و به **خاندان** مورد ظلم واقع شده اش، و به **علی بن حسین** زینت عبادت کنندگان. و به **محمد بن علی** قبله گاه بازگشت کنندگان، و **جعفر بن محمد** راستگوترین راستگویان، و **موسی بن جعفر** آشکارکننده برهانها، و **علی بن موسی** یاور آیین، و **محمد بن علی** پیشوا و پیشتاز هدایت کنندگان، و **علی بن محمد** پارساترین پارسایان و **حسن بن علی** وارث جانشینان و **حجت** بر تمامی آفریدگان، که بر **محمد** و **خاندانش**، آن راستگویان نیکوکار درود فرستی و مرا در روز قیامت از امان یافتگان، آسودگان و رستگاران و بشارت یافتگان قرار دهی.

خدایا! نام مرا در زمره مسلمانان قرار ده، و به صالحان پیوند، و نامم را بر زبان اقوام آینده نیکو و سخنم را دلپذیر گردان، و مرا بر ستمگران فاسد یاری کرده، و از حيلة حسودان نگاهدار، و فریب فریبگران را از من دور ساز، و **دستان ستمگران** را از من کوتاه نما، و میان من و آقایان نیکوکاران در **أعلى علیین** جمع گردان، به همراه پیامبران و تصدیق کنندگان و شهیدان و صالحان، که به آنان نعمت ارزانی داشتی، به رحمت ای رحم کننده ترین رحم کنندگان.

بارالها! ترا به **حق پیامبر معصومت** و به **حق حکم حتمی** ونهی پوشیده ات و به **حق** این قبر که به زیارتش روی آورده، و امام معصومی که مظلومانه شهید شده و در آن جای داده شده، سوگند می دهم که مرا از اندوهها بدر آورده، و شر و بدی قضا و قدرت را از من بازداری، و از آتش گرم دوزخ رهایم سازی.

خدایا! به نعمت خودت بزرگوارم گردان، و به عطایت از من خشنود شو، و به جود

و کرم و بخشش از من پرده پوشی کن، و مرا از فریب و انتقامت دور دار.
 بارالها! مرا از لغزش بازدار و در گفتار و عمل استوار گردان و عمرم را طولانی ساز، و از دردها و بیماری‌ها سلامت دار، و به حق اولیایم و به فضلت مرا به بهترین آرزوها نائل گردان.
 پروردگارا! بر محمد و خاندانش درود فرست و توبه‌ام را بپذیر، و بر گریه‌ام رحم نما، و لغزشم را جبران کرده، سختی‌ام را آسان فرما، و اشتباهم را پوشانده، و فرزندانم را نیکو و صالح گردان.

بار خدایا! در این شهادتگاه پر عظمت و مکان پر کرامت برایم گناهی را مگذار مگر آنکه آنرا ببخشی، و نه عیبی مگر آن را بپوشانی، و نه اندوهی مگر آنرا اصلاح بنمایی، و نه رزقی را مگر آنکه افزون گردانی، و نه منزلت و مقامی را مگر آنکه آنرا بگسترانی، و نه فساد و تباهی را مگر آنکه اصلاحش بنمایی، و نه آرزویی را مگر اینکه آنرا به تحقق رسانی، و نه دعا و نیایشی را مگر آنکه آنرا بپذیری، و نه تنگنایی را مگر آنکه آنرا بگشایی، و نه تفرق و پراکندگی را مگر اینکه به اجتماع مبدل گردانی. و نه کاری را مگر آنکه به انجامش برسانی، و نه سرمایه‌ای را مگر آنکه آنرا افزون بنمایی، و نه اخلاقی را مگر آنکه نیکویش گردانی، و نه انفاق و بخششی را مگر آنکه مضاعف نمایی، و نه دگرگونی حالی را مگر آنکه آبادش کرده، و نه حسودی مگر آنکه از میانش برده، و نه دشمنی را مگر آنکه آنرا در هم شکنی، و نه شر و بدی را مگر آنکه کفایت کنی، و نه بیماری را مگر آنکه شفایش دهی، و نه دور افتاده‌ای را مگر آنکه نزدیکش گردانی، و نه پراکندگی را مگر آنکه مجتمع بنمایی، و نه خواستی را مگر آنکه متحقق سازی.

خداوندا! از تو بهترین روی آوردن و ثواب آینده را خواستارم.

بارالها! مرا با خلالت از حرمت، و به فضل و بخشش از تمامی آفریدگانت بی‌نیاز

گردان، پروردگارا! از تو دانش بهره دهنده، و قلب خاشع، و یقین کامل، و کردار پاکیزه،
و صبر زیبا و پاداش فراوان می خواهم.

خدایا! سپاسگذاری نعمتهایت را بر من ارزانی دار، و احسان و کرم و بخشش
بی حسابت را بر من افزون فرما، و سخنم را در میان انسان‌ها مسموع و دانشم را نزد
خود بلند پایه گردان، و اثر مرا در خیرات پیوسته، و دشمنم را خوار و زبون و
شکست خورده قرار ده.

خداوندا! بر محمد و خاندان برگزیده‌اش در تمامی لحظات شب و روز درود
فرست، و مرا از شرّ بدان نگاهدار، و از گناه و پلیدی پاکیزه، و آتش جهنم را از من دور
ساز، و خانه بهشت را بر من حلال، و من و تمامی برادران و خواهران مؤمن را که در
راه تو یافته‌ام به رحمت مورد آمرزش قرار ده، ای رحم‌کننده‌ترین رحم‌کنندگان.

فصل هشتم

حدیث

شمارش احادیث پیرامون امام زمان علیه السلام

۹۱ حدیث دلالت دارد بر اینکه امامان دوازده نفرند و اول آنها علی علیه السلام و آخر آنها مهدی علیه السلام است.

۱۳۶ حدیث دلالت دارد بر اینکه ایشان امام دوازدهم و پایان بخش امامان است.

۴۷ حدیث دلالت دارد بر اینکه دین اسلام بوسیله ایشان جهانی می شود.

۱۲۹ حدیث دلالت دارد بر اینکه ایشان جهان را از عدالت پر می کنند.

۷ حدیث دلالت دارد بر اینکه ایشان قیام به شمشیر می کنند.

۶ حدیث دلالت دارد بر اینکه ایشان صاحب پرچم مخصوص رسول خدا صلی الله علیه و آله می باشند.

۳۱۸ حدیث دلالت دارد بر اینکه ایشان دارای طول عمر هستند.

۱۰ حدیث دلالت دارد بر اینکه ایشان دارای دو غیبت صغری و کبری می باشند.

۹۱ حدیث دلالت دارد بر اینکه ایشان در غیبت کبری ظهور می کنند.

۱۵ حدیث دلالت دارد بر اینکه ایشان مردم را به قرآن و سنت هدایت می کنند.
 ۲۹ حدیث دلالت دارد بر اینکه حضرت عیسی علیه السلام نازل می شود و پشت سر
 امام علیه السلام نماز می خوانند.

۶۵۷ حدیث دلالت دارد بر ظهور حضرت مهدی علیه السلام.

۴۸ حدیث دلالت دارد بر شباهت امام زمان علیه السلام به رسول خدا صلی الله علیه و آله از جهت خلق
 و خلق و اسم و کنیه و لقب و....

۳۸۹ حدیث دلالت دارد بر اینکه امام زمان علیه السلام از ذریه رسول خدا صلی الله علیه و آله هستند.

۲۱۴ حدیث دلالت دارد بر اینکه امام زمان علیه السلام از اولاد امیرالمؤمنین علیه السلام هستند.

۱۹۲ حدیث دلالت دارد بر اینکه امام زمان علیه السلام از اولاد امام حسن علیه السلام هستند.

۱۸۵ حدیث دلالت دارد بر اینکه امام زمان علیه السلام از اولاد امام حسین علیه السلام هستند.

۱۸۵ حدیث دلالت دارد بر اینکه امام زمان علیه السلام از اولاد امام سجاد علیه السلام هستند.

۱۰۳ حدیث دلالت دارد بر اینکه امام زمان علیه السلام از اولاد امام باقر علیه السلام هستند.

۱۰۳ حدیث دلالت دارد بر اینکه امام زمان علیه السلام از اولاد امام صادق علیه السلام هستند.

۱۰۱ حدیث دلالت دارد بر اینکه امام زمان علیه السلام از اولاد امام کاظم علیه السلام هستند.

۹۰ حدیث دلالت دارد بر اینکه امام زمان علیه السلام از اولاد امام هادی علیه السلام هستند.

۱۴۶ حدیث دلالت دارد بر اینکه امام زمان علیه السلام از اولاد امام عسکری علیه السلام هستند.

۹ حدیث دلالت دارد بر اینکه امام زمان علیه السلام فرزند بهترین کنیزان است.

۲ حدیث دلالت دارد بر اینکه هر گاه سه اسم محمد و علی و حسن پشت سر هم
 واقع شوند چهارمی آنها قائم علیه السلام خواهد بود.

۱۶۰ حدیث دلالت دارد بر اینکه امام زمان علیه السلام نهمین اولاد امام حسین علیه السلام می باشند.

۱۴۸ حدیث دلالت دارد بر اینکه امام زمان علیه السلام نهمین اولاد صلیبی امام حسین علیه السلام می باشند.

- ۹۹ حدیث دلالت دارد بر اینکه امام زمان علیه السلام ششمین اولاد امام صادق علیه السلام می باشند.
- ۹۸ حدیث دلالت دارد بر اینکه امام زمان علیه السلام چهارمین اولاد امام رضا علیه السلام می باشد.
- ۹۰ حدیث دلالت دارد بر اینکه امام زمان علیه السلام سومین اولاد امام جواد علیه السلام می باشند.
- ۱۴۷ حدیث دلالت دارد بر اینکه نام پدر بزرگوارشان امام حسن علیه السلام می باشد.
- تعداد ۷ حدیث بر اینکه امام زمان علیه السلام دجال و سفیانی را می کشد.
- تعداد ۷ حدیث در اینکه هر کس تعیین ظهور کند دروغگو می باشد.
- تعداد ۲۳ حدیث در اینکه انتظار فرج ثواب دارد.
- تعداد ۱۴ حدیث بر مخفی بودن ولادت حضرت دلالت دارد.
- تعداد ۱۹ حدیث دلالت دارد بر اینکه حضرت دشمنان خدای متعال را می کشد و زمین را از شرک پاک می کند.
- تعداد ۴ حدیث دلالت دارد بر اینکه حضرت از دشمنان خدا انتقام می گیرد.
- تعداد ۲۳ حدیث دلالت دارد بر اینکه در آن حضرت سنت های انبیا موجود می باشد.
- ۱ حدیث دلالت دارد بر اینکه مردم سلطنت حضرت را گردن می نهند.
- تعداد ۱۹ حدیث پیرامون کسانی که حضرت را در زمان پدر بزرگوارشان مشاهده نموده اند.
- تعداد ۹ حدیث بر معجزات آن بزرگوار در زمان حیات پدرشان دلالت دارد.
- تعداد ۲۵ حدیث پیرامون کسانی که موفق به زیارت حضرت در غیبت صغری شده اند.
- تعداد ۲۷ حدیث پیرامون معجزات آن حضرت در غیبت صغری.
- تعداد ۲۲ حدیث در حالات سفر او و نواب آن حضرت در غیبت صغری.
- تعداد ۱۲ حدیث پیرامون معجزات آن حضرت در غیبت کبری.
- تعداد ۱۳ حدیث پیرامون کسانی که آن حضرت را در غیبت کبری زیارت کرده اند.
- تعداد ۱۲ حدیث پیرامون بعضی از کیفیات ظهور آن حضرت.

تعداد ۳۷ حدیث پیرامون معاصی و فتنه‌های قبل از خروج آن حضرت.

تعداد ۷ حدیث در اینکه تمام ملل تسلیم امام زمان علیه السلام خواهند شد.

تعداد ۱۲ حدیث در اینکه امنیت عالم گیر شده که گرگ و میش با هم و کودکان با مار و عقرب بازی می‌کنند.

تعداد ۹۴ حدیث در اینکه ائمه ۱۲ نفرند و آخرین آنها حضرت مهدی علیه السلام می‌باشد.

تعداد ۱۲۰ حدیث در اینکه ائمه ۱۲ نفرند و نهمین آنها از اولاد حسین بن علی علیه السلام حضرت مهدی علیه السلام است.

تعداد ۴۷ حدیث در اینکه خدای متعال امام زمان علیه السلام را یاری می‌کند و بر همه پیروز می‌گرداند و دین حق ظاهر می‌شود.

تعداد ۵۰ حدیث در اسامی ائمه دوازده گانه و اسامی آنها پشت سر هم مرتب و منظم آمده از طرف شیعه و سنی.

تعداد ۲۷۱ حدیث در اینکه ائمه شیعه امامیه دوازده نفرند.

تعداد ۴۰ حدیث دلالت دارد که ائمه به اندازه نقبای بنی اسرائیل و به تعداد اسباط و حواریون می‌باشند.

تعداد ۳۰ حدیث دلالت دارد که امام زمان علیه السلام به سیره رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم سیر می‌کند.

تعداد ۱۳۳ حدیث دلالت دارد که ائمه دوازده نفرند و اول آنها علی علیه السلام می‌باشد.

تعداد ۱۰۷ حدیث دلالت دارد که ائمه دوازده نفرند و نه نفر آنها از اولاد امام حسین علیه السلام و نهمین آنها قائم علیه السلام می‌باشد.

تعداد ۲۱ حدیث دلالت دارد بر شمایل حضرت مهدی علیه السلام.

تعداد ۷ حدیث دلالت دارد بر علت غیبت حضرت مهدی علیه السلام.

تعداد ۷ حدیث دلالت دارد بر نحوه برداری مردم از حضرت در زمان غیبت.

تعداد ۱۲ حدیث دلالت دارد که امام زمان علیه السلام شرق و غرب عالم را می گیرد.
 تعداد ۵ حدیث دلالت دارد که تمام چیزهایی که پیامبران از فتح و ظفر به دست آورده‌اند نزد امام زمان علیه السلام می باشد.

تعداد ۳۸ حدیث دلالت دارد بر خروج سفیانی.

تعداد ۱۲ حدیث دلالت دارد بر خروج دجال.

تعداد ۵ حدیث پیرامون آبادی زمین در حکومت آن حضرت.

تعداد ۷ حدیث پیرامون کامل شدن عقول.

تعداد ۱۴ حدیث پیرامون فضائل و مقام یاران آن حضرت.

تعداد ۵ حدیث پیرامون قدرت و قوه یاران آن حضرت.

تعداد ۱۸ حدیث پیرامون مدت خلافت و حکومت آن حضرت.

تعداد ۴ حدیث پیرامون خوراک و پوشاک آن حضرت.

تعداد ۷ حدیث پیرامون دعوت مردم و اجابت یاران از این دعوت.

تعداد ۹ حدیث پیرامون حرمت انکار قائم علیه السلام.

تعداد ۵۴ حدیث پیرامون وظائف شیعه نسبت به آن بزرگوار.

تعداد ۱۰ حدیث پیرامون کسی که توفیق درک امام علیه السلام را داشته باشد.

تعداد ۲۳ حدیث پیرامون کسی که در عصر غیبت ایمان به حضرت داشته باشد.

تعداد ۶ حدیث پیرامون چگونگی سلام و درود فرستادن بر آن حضرت.

تعداد ۲۹ حدیث پیرامون علائم ظهور می باشد.

تعداد ۲۷ حدیث پیرامون ندای آسمانی به اسم ایشان و اسم پدر بزرگوارشان.

تعداد ۲۳ حدیث پیرامون گرانی کالا و فراوانی مرض و قحطی و جنگ و....

تعداد ۷ حدیث پیرامون سال و ماه و روز خروج حضرت.

- تعداد ۱۷ حدیث پیرامون محلّ خروج و محلّ منبر آن بزرگوار.
 تعداد ۱۱ حدیث پیرامون چگونگی بیعت برای آن بزرگوار.
 تعداد ۱۰ حدیث پیرامون آشکار نمودن زمین معادن و گنج‌های خود را برای آن حضرت.
 تعداد ۱۲ حدیث پیرامون ظهور برکات آسمانی و زمینی.
 تعداد ۲۵ حدیث پیرامون یاران خاص الخاص یعنی ۳۱۳ نفر.
 تعداد ۲ حدیث پیرامون جمع شدن اهل شرق و غرب به خدمت آن حضرت. (۱)

آگاهی حضرت مهدی علیه السلام بر احوال شیعیان

۱. فَإِنَّا نُحِيطُ عِلْمًا بِأَبْنَائِكُمْ، وَ لَا يَغْزُبُ عَنَّا شَيْءٌ مِّنْ أَخْبَارِكُمْ (۲).
 ما بر اخبار و احوال شما آگاهیم و هیچ چیز از اوضاع شما بر ما پوشیده و مخفی نمی‌باشد.

نگهداری حق

۲. حَفِظَ اللَّهُ الْحَقَّ عَلَىٰ أَهْلِهِ، وَ أَقَرَّهُ فِي مُسْتَقَرِّهِ، وَ أَبِي اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ أَنْ تَكُونَ الْإِمَامَةُ فِي الْأَخْوَيْنِ إِلَّا فِي الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ، وَ إِذْ أذِنَ اللَّهُ لَنَا فِي الْقَوْلِ ظَهَرَ الْحَقُّ وَ اضْمَحَلَّ الْبَاطِلُ، وَ انْحَسَرَ عَنكُم، وَ إِلَى اللَّهِ أَرْغَبُ فِي الْكِفَايَةِ، وَ جَمِيلِ الصُّنْعِ وَ الْوِلَايَةِ وَ حَسْبُنَا اللَّهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ، وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ (۳).

خداوند حق را برای اهلش نگه داشته و آن را در جایگاه خود ثابت قرار داده است و از اینکه امامت و پیشوایی را در دو برادر جز حسن و حسین علیه السلام قرار دهد، خودداری نموده است، و هر گاه خداوند اجازه سخن گفتن به ما بدهد، حق آشکار و

۱. گلستان دعا، ۷۶.

۲. صحیفه‌المهدی علیه السلام، ۳۴۴؛ خاتمة المستدرک، ۳ / ۲۲۵؛ المزار، ۶؛ احتجاج، ۲ / ۳۲۳.

۳. احتجاج، ۲ / ۲۸۱؛ غیبت شیخ طوسی، ۲۸۹؛ بحارالانوار، ۵۳ / ۱۹۶؛ اثبات الهداة، ۱ / ۵۵۰؛

معادن الحکمة، ۲ / ۲۷۵؛ نورالثقلین، ۷ / ۵.

باطل نابود می شود و از شما دور می گردد و من به خداوند روی می آورم تا امور ما را کفایت نماید و با ما به نیکویی رفتار کند و سرپرستی فرماید و او وکیل خوبی است درود بر محمد و خاندانش باد.

زنان در بهشت

۳. إِنَّ الْجَنَّةَ لَا حَمْلَ فِيهَا لِلنِّسَاءِ، وَلَا وِلَادَةَ، وَلَا طَمْثًا، وَلَا نِفَاسًا، وَلَا شِقَاءًا بِالطُّفُولِيَّةِ، وَ فِيهَا مَا تَشْتَهِي الْأَنْفُسُ وَ تَلذُّ الْأَعْيُنُ،^(۱) كَمَا قَالَ سُبْحَانَهُ فَإِذَا اشْتَهَى الْمُؤْمِنُ وَلَدًا خَلَقَهُ اللَّهُ بِغَيْرِ حَمْلٍ وَ لَا وِلَادَةٍ عَلَى الصُّورَةِ الَّتِي يُرِيدُ كَمَا خَلَقَ آدَمَ عِبْرَةً^(۲).

زنان در بهشت نه بچه دار می شوند و نه می زایند نه خون حیض و نفاس می بینند و نه رنج بچه داری را تحمل می کنند، و در بهشت چنان که خداوند متعال فرموده چیزهایی است که جانها و نفوس از آنها خوششان می آید و چشمها لذت می برند هرگاه مؤمنی بخواهد فرزندی داشته باشد، خداوند بدون حمل و زادن - همان گونه که در آغاز آدم را آفرید - فرزندی که دلخواه اوست برایش می آفریند.

سعادت دیدار

۴. وَ لَوْ أَنَّ أَشْيَاعَنَا - وَفَقَّهُمُ اللَّهُ لِبَطَاعَتِهِ - عَلَى اجْتِمَاعٍ مِنَ الْقُلُوبِ فِي الْوَفَاءِ بِالْعَهْدِ عَلَيْهِمْ لَمَا تَأَخَّرَ عَنْهُمْ الْيَمْنُ بِلِقَائِنَا، وَ لَتَعَجَّلَتْ لَهُمُ السَّعَادَةُ بِمُشَاهَدَتِنَا عَلَى حَقِّ الْمَعْرِفَةِ وَ صِدْقِهَا مِنْهُمْ بِنَا فَمَا يَخْبِسُنَا عَنْهُمْ إِلَّا مَا يَنْصِلُ بِنَا مِمَّا نَكْرَهُهُ وَ لَا نُؤْتِرُهُ مِنْهُمْ وَ اللَّهُ الْمُسْتَعَانُ وَ هُوَ حَسْبُنَا وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ وَ صَلَوَاتُهُ عَلَى سَيِّدِنَا الْبَشِيرِ النَّذِيرِ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّاهِرِينَ وَ سَلَّمَ^(۳).

۱. سوره زخرف (۹۳)، آیه ۷۱.

۲. احتجاج، ۲ / ۳۱۰؛ بحار الانوار، ۵۳ / ۱۶۳؛ تفسیر صافی، ۴ / ۳۹۹؛ نور الثقلین، ۴ / ۶۱۴.

۳. احتجاج، ۲ / ۴۹۹؛ بحار الانوار، ۵۳ / ۱۷۷ - ۱۷۸؛ تهذیب، ۱ / ۴۰۱؛ خاتمة المستدرک، ۳ / ۲۲۸؛

النزار، ۱۱؛ صحیفة المهدی، ۳۵۰.

اگر شیعیان ما - که خداوند توفیق طاعتشان دهد - در راه ایفای پیمانی که بر عهده دارند، همدل می شدند، میمنت ملاقات ما به تأخیر نمی افتاد و سعادت دیدار ما زودتر نصیب آنان می گشت، دیداری بر مبنای شناختی راستین و صداقتی از آنان نسبت به ما پس ما را از ایشان باز نمی دارد مگر آنچه از کردارهای آنان که به ما می رسد و ما را ناخوشایند است و از آنان روا نمی دانیم. از خداوند یاری می طلبیم و او ما را کفایت کرده و وکیل خوبی است و صلوات و سلام خدا بر سید بشارت دهنده و بیم دهنده ما محمد و خاندان پاک او باد.

کیفیت بهره وری از امام زمان علیه السلام

۵. وَ أَمَّا وَجْهُ الْإِنْتِفَاعِ بِي فِي غَيْبِي، فَكَالْإِنْتِفَاعِ بِالشَّمْسِ إِذَا غَشِيَتْهَا عَنِ الْأَبْصَارِ السَّحَابُ، وَ إِنِّي لِأَمَانٌ لِأَهْلِ الْأَرْضِ كَمَا أَنَّ النُّجُومَ أَمَانٌ لِأَهْلِ السَّمَاءِ، فَأَغْلِقُوا أَبْوَابَ السُّؤَالِ عَمَّا لَا يَعْنِيكُمْ، وَ لَا تَتَكَلَّفُوا عِلْمَ مَا قَدْ كُفَيْتُمْ، وَ أَكْثِرُوا الدُّعَاءَ بِتَعْجِيلِ الْفَرَجِ، فَإِنَّ ذَلِكَ فَرَجُكُمْ (۱).

اما کیفیت بهره وری از من در دوران غیبت، همچون بهره وری از خورشید هنگامی است که ابر آن را از دیدگان بپوشاند، و من برای اهل زمین موجب امان و امنیت می باشم همچنان که ستارگان برای اهل آسمان امانند، پس، از آنچه به شما مربوط نیست، پرسش نکنید، و برای دانستن آنچه از آن بی نیاز هستید، خود را به تکلف و مشقت نیندازید برای تعجیل فرج بسیار دعا کنید که همین دعا فرج شماست.

۱. نینوی الحدیثه، ۱۷۷؛ کمال الدین و تمام النعمه، شیخ صدوق، مؤسسه نشر اسلامی، ۴۸۵؛ الاحتجاج، ۲/۴؛ الخرائج، ۳/۱۱۱۵؛ اعلام الوری، ۲/۲۷۲؛ کشف الغمّه، ۳/۳۴۰؛ منتخبی از نامه های امام زمان علیه السلام، محمدحسین آسوده، ۲۴.

یادآوری و رسیدگی به شیعه در خطاب حضرت ولی عصر علیه السلام به شیخ مفید رحمته الله
 ۶. اِنَّا غَيْرُ مُهْمِلِينَ لِمُرَاعَاتِكُمْ، وَلَا نَاسِينَ لِذِكْرِكُمْ، وَلَا نُوَلِّا ذٰلِكَ لِنَزَلِ بِكُمْ الْاَلْوَاءَ وَ اضْطَلَمَكُمُ
 الْاَعْدَاءَ فَاتَّقُوا اللّٰهَ جَلَّ جَلَالُهُ وَ ظَاهِرُونَا عَلٰی اِنْتِشَاحِكُمْ مِنْ فِتْنَةٍ قَدْ اَنَافَتْ عَلَیْكُمْ ^(۱).

ما از رسیدگی و سرپرستی شما کوتاهی و اهمال نکرده و شما را از خاطر نمی‌بریم
 اگر جز این بود، دشواری‌ها و مصیبت‌ها بر شما فرود می‌آمد و دشمنان، شما را
 ریشه‌کن می‌کردند، تقوای خدا را پیشه خود کنید و ما را برای رهایی بخشیدنتان، از
 فتنه الهی که به شما روی آورده است، یاری دهید.

۱. احتجاج، ۲ / ۴۹۷؛ بحار الانوار، ۵۳ / ۱۷۵؛ تهذیب، ۱ / ۳۸؛ المزار، ۸؛ مجموعه فرمایشات حضرت
 بقیة الله ارواحنا فداه، مؤلف شیخ محمد خادمی شیرازی، ۱۱۲.

فصل نهم

حکایات و مسجد جمکران

نظارت ولی عصر علیه السلام بر فتاوی شیخ مفید

فردی دهاتی به خدمت شیخ مفید رسید و سؤالاتی کرد از جمله اینکه: زنی حامله فوت کرده و حملش زنده است. آیا باید شکم آن زن را شکافت و طفل را بیرون آورد، یا اینکه آن حمل را با او دفن کنیم؟

شیخ فرمود: با همان حمل او را دفن کنید.

آن مرد برگشت، در بین راه دید که سواری پشت سر او می تازد و می آید. چون نزدیک رسید، گفت: شیخ فرمود: که شکم آن زن را بشکافید و طفل را بیرون آورید و زن را دفن کنید. آن مرد چنین کرد. بعد از چندی جریان را برای شیخ نقل کرد، شیخ فرمود: من کسی را نفرستادم و معلوم است که آقا حضرت صاحب الزمان علیه السلام بوده. الحال که در احکام شرعیّه خبط و خطا می کنیم، همان بهتر که دیگر فتوی ندهیم.

پس در خانه را بست و بیرون نیامد. ناگاه از حضرت صاحب الامر علیه السلام توقیعی به دست شیخ رسید که: «بر شماست که فتوی بدهید و بر ماست که شما را نگذاریم در خطا واقع شوید». پس شیخ بار دیگر بر مسند فتوی نشست. (۱)

توجه مراجع تقلید به مسجد مقدس جمکران

۱. مرحوم آیه الله العظمی بروجردی، مرجع عالی الإطلاق تشیع، به فرموده مرحوم آیه الله حائری باکمال دقتی که در رجال و فقه داشته، حدیث مسجد جمکران را پذیرفته و آن را تصحیح نموده است.

۲. مرحوم آیه الله العظمی حاج سید محمد رضا گلپایگانی مرجع تقلید نامدار.

۳. مرحوم آیه الله العظمی نجفی مرعشی از مراجع تقلید و صاحب علم انساب بوده‌اند.

۴. مرحوم آیه الله حاج شیخ مرتضی حائری، فرزند مؤسس حوزه علمیه قم ایشان مسجد جمکران را از آیات باهرات و عنایت آن حضرت دانسته و خبر مسجد جمکران را متعدد و خبر حسن بن مثله را تصحیح کرده‌اند و فرموده‌اند من به صحت این مسجد مبارک قطع دارم.

۵. مرحوم حاج شیخ محمد تقی بافقی، که از اوتاد زمان خود به شمار می‌آمد.

۶. مرحوم حاج شیخ حسنعلی نخودکی اصفهانی، که در سیر و سلوک معروف، و به حقائق جهان فی الجملة و قوف داشته.

۷. آیه الله العظمی حاج شیخ عبدالکریم حائری. (۱)

۸. آیه الله العظمی خوانساری پیاده به مسجد جمکران می‌رفتند. (۲)

۹. آیه الله العظمی حجت کوه کمری رحمته عنایت خاص به مسجد جمکران داشتند و از اثر دعای ایشان پس از چند سال قحطی باران مفصلی آمد. (۳)

۱۰. امام خمینی رحمته به مسجد جمکران می‌رفتند و نمازهای مخصوص جمکران را می‌خواندند و حتی یکروز اهالی جمکران از ایشان دعوت کردند و ایشان پذیرفتند و به اهالی مسجد جمکران توصیه کردند که مؤمنین این مکان را بیشتر مورد توجه قرار دهند.

۱. نقل از آیه الله شیخ ابوالحسن مصلحی.

۲. نقل از کتاب مسجد مقدس جمکران تجلیگاه صاحب الزمان علیه السلام، مؤلف سید جعفر میر عظیمی.

۳. نقل از آیه الله سید مهدی مرعشی.

۱۱. مؤلف حقیر خودم چند مرتبه در مسجد جمکران حضرت آیه الله العظمی بهاءالدینی را ملاقات کردم و ایشان را هنگام ورودشان به مسجد جمکران چند لحظه ای دیدم جهت احترام دو زانو نشستند بعد برخاستند وارد مسجد شدند و نماز اقامه کردند رفتم سلام خدمت ایشان عرض کردم دعا فرمودند که: خداوند بحق صاحب این مکان مقدس توفیق عنایت فرماید، بعد از لحظاتی از مسجد بیرون رفتند ولی با حالتی خاص و احترامی فوق العاده هنگام بیرون رفتن از مسجد در را بوسیدند و در این جا دعای مخصوصی زمزمه می کردند دیده اید چطور افراد هنگام خروج از زیارتگاهها قَهْقَری بر می گردند - یعنی عقب عقب راه می روند - همین گونه احترام کرد مترصد بودم تا در بزرگی بود آن راهم بوسید. بعد یکی از مؤمنین آمد گفت دعا فرمایید آیت الله بهاءالدینی اشاره به مسجد کردند و گفتند: اینجا جای استجابت دعاست. موقعیت مسجد جمکران و قداست ذاتی آن چنان است که همه مؤمنین و مراجع تقلید با تجلیل خاص و با دیده بصیرت به این جایگاه مقدس نظر و عنایت دارند لازم به ذکر است مسجد جمکران علاوه بر قداست ذاتی «مسجد بودن» دارای معنویت فوق العاده و محل استجابت دعا و بروز کرامات، و تشرّف بعضی از اولیاء الله به محضر مقدّس مولای عالم حضرت مهدی علیه السلام و رفع اضطرار و پریشانی از مضطربین است.

چهل شب بیتوته در مسجد جمکران قم

حضرت آیه الله العظمی نجفی مرعشی فرمودند: حقیر خودم مکرر کراماتی در آنجا «مسجد جمکران» مشاهده کرده ام، چهل شب چهارشنبه مکرر موفق شدم که در آن مسجد بیتوته کنم و جای تردید نیست که از امکانه ای که مورد توجه و منزلت برکات الهی می باشد و بعد از مسجد سهله که از مساجدی است که منتسب به وجود مبارک ولی عصر می باشد که شبهای چهارشنبه اهالی نجف اشرف آنجا مشرف می شوند، این بهترین مقام و بهترین جایی است که منتسب به حضرت ولی عصر می باشد.

این مسجد محترم «مسجد جمکران»، اصل مسجد، مسجد کوچکی است بعد از آن مقداری افزوده کرده‌اند و اخیراً در این دو سال باز بیش از آن مقدار افزوده شده، به استدعای حقیر از بانیان خیر، آن قطعه که از مسجد اصلی است موزاییک زمین او رنگش باز یادتی‌هایی که بعداً افزوده شده فرق دارد برای اینکه اگر کسی خواست در مسجد اصلی عبادت کند و نمازی بخواند و درک فیض کند این علامت مشخصه را حقیر در آنجا گذارده‌ام و امیدوارم انشاء الله به برکت صاحب نیمه شعبان وجود مبارک امام عصر علیه السلام که تمام عالم انتظار قدم شریف ایشان دارند، تنها یک اشتباهاتی بین خودشان دارند، یکی می‌گوید آینده عیسی، دیگری می‌گوید عزیر و یکی می‌گوید زرتشت است. ولی در این که شخصی برای اصلاح عالم می‌آید بین تمام ملت‌ها اختلافی نیست. این قسمت از فرمایشات مرحوم آیه الله العظمی آقای نجفی مرعشی رحمته الله است که خود از عاشقان حضرت ولی عصر امام زمان علیه السلام بودند و مکرر کراماتی از مسجد مقدس جمکران دیده است از روی نوار پیاده شده و صدای ایشان (نوار) در واحد فرهنگی کتابخانه عمومی حضرت ابوالفضل علیه السلام موجود می‌باشد. (۱)

مسجد جمکران

زمستان با آقای سید حسین قاضی در عصر یکی از روزهای ماه رمضان مشرف به مسجد مذکور شدیم، در مسجد بوی عطر مخصوصی به مشام خورد، مثل اینکه کسی سابقاً در محل بوده و رفته و بوی آن هنوز باقی است، هنوز یاد ندارم آن‌گونه عطر حس کرده باشم، موقعی که برگشتم و رفتم به مسجد امام برای نماز مغرب در اول وقت در موقع مراجعه به خانه همان بو را در دکان مرد قدیمی کنار بازار کفاش‌ها دریافتیم و حس کردم این کاسب مرد عجیبی است، جریان یک‌سنگ بودن بوی عطر

مسجد جمکران و این دکان را برایش گفتم، و گفتم معلوم می شود ما بیگانه نیستیم، مطلب را به من بگو، گفت انشاء الله خیر است، گفتم آقا اینجا تشریف می آورند؟ گفت: ممکن است بعضی از اصحاب ایشان اینجا تشریف بیاورند. دیگر نه من به او مراجعه کردم و نه او از این آشنایی استقبال کرد و فعلاً این مرد مشغول کار است و صورت مقدسی هم ندارد، بعداً دیدم که بعضی اشخاص ناشناس که در مسجد جمکران دیده بودم در دکان او می آیند من خیلی دنبال مردم خوب یا بد نمی روم، مرحوم آقای فکور که اهل معنی بود جریان را به او گفتم رفته بود و در حالش دقت کرده بود، می گفت: خیلی مخفی و غیر معلوم مشغول ذکر است، اسم آن آقا میرزا علی اصغر می باشد. (۱)

اگر شفایی هست در مسجد مقدس جمکران است

شخصی که در اثر عمل لال شده بود و دکترها جواب کرده بودند آقای علوی فرمودند: چهل شب چهارشنبه به مسجد جمکران برو اگر شفایی هست در آنجاست.

تصمیم جدی می گیرد برای چهل هفته بلیط هواپیما از مشهد مقدس به طرف تهران گرفته و شب چهارشنبه به مسجد مقدس جمکران قم می آید، در هفته سی و هشتم در حال سجده برای صلوات یک وقت می فهمد که همه جانورانی شده است و یک آقای وارد می شود و مردم به دنبالش می گویند حضرت حجت علیه السلام است، خیلی ناراحت می شود که نمی تواند سلام بدهد، لذا کناره گرفته ولی حضرت نزدیک او می آید و می فرماید سلام کن. اشاره به زبان می کند که من لالم و الآبی ادب نیستم. حضرت بار دوم با تشریح می فرماید سلام کن، بلافاصله زبانش باز می شود و سلام می گوید و از برکات مسجد جمکران حضرت صاحب الزمان علیه السلام شفا می دهد. (۲)

۱. مسجد جمکران تجلیگاه صاحب الزمان، ۹۰.

۲. نقل از شیفتگان حضرت مهدی؛ مسجد جمکران تجلیگاه صاحب الزمان، ۹۱.

آیه الله العظمی آقای بروجردی و مسجد جمکران

آقای سید حبیب الله حسینی قمی که از اهل منبر قم است و آقای حسن بقال که فعلاً در تهران است با هم قرآن می‌گذارند که یک سال شب‌های جمعه به مسجد جمکران بروند و حوائج خود را از حضرت بقیة الله روحی فداه بگیرند، این عمل را یکسال انجام می‌دهند و تشریفی برایشان حاصل نمی‌شود.

شب جمعه‌ای که بعد از یکسال بوده، آقا حسن به آقای سید حبیب الله می‌گوید بیا با هم امشب به مسجد جمکران برویم.

آقای سید حبیب الله می‌گویند که: چون من یکسال به مسجد جمکران رفته‌ام و چیزی ندیده‌ام دیگر به آنجا نمی‌روم.

آقا حسن زیاد اصرار می‌کند که امشب را هم هر طور هست بیا با هم برویم، شاید نتیجه‌ای داشته باشد.

بالاخره حرکت می‌کنند و پیاده به طرف مسجد جمکران می‌روند، در بین راه سید مجللی را می‌بینند که مانند کشاورزان «سه شاخ خرمن» روی شانه گرفته و از دور می‌رود، آنها مطمئن می‌شوند که او حضرت بقیة الله روحی فداه است.

آقای سید حبیب الله می‌گوید: من وقتی چشمم به آن حضرت افتاد قضیه سید رشتی که در مفاتیح نقل شده به یادم آمد.

به آقا حسن گفتم: برو و از آن حضرت چیزی بخواه.

آقا حسن جلو رفت و سلام کرد و گفت: آقا خواهش دارم با دست مبارک خودتان چیزی به من بدهید.

حضرت به او سکه‌ای می‌دهند، سپس رو کردند به من و فرمودند: حاجت تو هم نزد آقای بروجردی است، وقتی به قم رفتی نزد آقای بروجردی برو و بگو چرا از

حال فلان کس که در مصر است غافل، و چند جمله دیگر که سری بود به من فرمودند که به آیه الله بروجردی بگویم و بعد آن حضرت تشریف بردند. آقا حسن وقتی به سکه نگاه کرد دید تنها روی آن خطی ضربدر زده‌اند و چیزی بر آن نوشته نشده است.

بالاخره وقتی به مسجد جمکران رفتیم و قضیه را برای مردم نقل کردیم آنها سکه را در میان آب انداختند و از آن آب به قصد استشفاء آشامیدند و به سر و صورت خود مالیدند. من هم پس از آنکه از مسجد جمکران به قم برگشتم به منزل آیه الله بروجردی رفتم ولی تا سه روز موفق به ملاقات حضرت آیه الله بروجردی در جلسه خصوصیه نشدم. روز سوم که خدمت آن مرحوم رسیدم بدون مقدمه فرمودند: سه روز است که من منتظر تو هستم کجایی؟

عرض کردم: آقا موانعی بود که موفق به ملاقات خصوصیه نمی‌شدم. آیه الله بروجردی فرمودند: حاجت تو این است که می‌خواهی به کربلا بروی، لذا مبلغی پول به من دادند و من مطالبی که حضرت بقیة الله روحی فداه فرموده بودند به آیه الله بروجردی عرض کردم و آیه الله بروجردی به آقا حسن گفتند: چرا آن سکه را به افراد معصیت کار و ناپاک نشان می‌دهی؟ ضمناً من به آقای بروجردی عرض کردم که: آقا شما چیزی بنویسید که من گذرنامه بگیرم و به کربلا بروم.

آیه الله بروجردی فرمودند: تو گذرنامه نمی‌خواهی، فلان دعا را بخوان و از مرز عبور کن و به کربلا برو.

من هم همان روزها حرکت کردم و به طرف عراق رفتم، وقتی به مرز عراق رسیدم با آنکه همراهان من همه گذرنامه داشتند بیشتر از من که گذرنامه نداشتم معطل شدند و احدی از من مطالبه گذرنامه نکرد.

چهار سال است شبهای چهارشنبه به مسجد مقدس جمکران مشرف می شوم

احمد پهلوانی (ساکن ری، مدفن حضرت عبدالعظیم علیه السلام) فرمودند: من چهار سال شبهای چهارشنبه به مسجد مقدس جمکران مشرف می شدم. در یکی از سالها شب چهارشنبه‌ای بود که به واسطهٔ مجلس عروسی یکی از بستگان نزدیک در تهران نتوانستم به مسجد مشرف شوم، به منزل رفته، خوابیدم، نیمه شب از خواب بیدار شدم، تشنه بودم، خواستم برخیزم، دیدم پایم قدرت حرکت ندارد، هر چه تلاش کردم پایم را حرکت بدهم نتوانستم. دکتری حاضر نمودند، دکتر پس از معاینه در غیاب من به رفیقم گفته بود خوب نمی شود سخته کرده است، ساعت ۹ صبح بود متوسل به حضرت علیه السلام شده عرض کردم: ای امام زمان من هر شب چهارشنبه در مسجد جمکران قم خدمت شما می رسیدم ولی دیشب نتوانستم بیایم گناهی نکرده‌ام توجهی بفرمایید، گریه‌ام گرفت و در آن حال خوابیدم. در عالم رؤیا دیدم آقای آمدند، عصایی به دستم دادند. دستم را گرفتند و از جا حرکت دادند، در این اثنا از خواب برخاستم، دیدم می توانم پایم را حرکت دهم. (۱)

صاحب الزمان شفا داد

آیت الله کاشانی فرمودند: شخصی به نام نوروزی برای من نقل کرد: پسرم مریض شد وقتی دکتر بردم گفتند سرطان است، چندین دکتر مراجعه کردم، همه گفتند درد ایشان درمان ندارد، ناچار پسر را به انگلستان بردم، آنجا هم بعد از چند روز آزمایش و عکسبرداری همین تشخیص را دادند و گفتند اگر عمل هم بکنید فایده ندارد. بارها به خدا عرض کردم: که خدایا این همه ثروت را که به من عنایت فرموده‌اید از من بگیر، فقط این یک پسر را برای من نگهدار، عاقبت پسر را از بیمارستان انگلستان مرخص کردم، سوار هواپیما شدیم که به تهران بیایم، در حالی که سِرْم دستش بود و از شدت

درد، ضعیف و رنجور شده بود، یک نفر در هواپیما به من گفت این مریض را چرا اینجا آوردی، گفتم: کجا ببرم، گفت: مسجد جمکران، این جور مریض ها را باید صاحب الزمان شفا دهد، من در همان هواپیما نذر کردم که اگر خداوند به پسرم شفا دهد یک بیمارستان به نام مسجد مقدس جمکران بنا کنم، شروع کردم در هواپیما با امام زمان علیه السلام راز و نیاز کردن، عرض کردم: ای پسر فاطمه به حق فاطمه زهرا علیه السلام به این پسر شفا عنایت فرما در همین حال بودم که یک مرتبه پسرم از خواب بیدار شد و گفت: بابا به من انار بده، گفتم چشم تهران به شما انار می دهم، بار دوم از خواب بیدار شد گفت: بابا به من بیسکویت بده، معلوم شد که در خواب دیده سید بزرگواری برای ایشان انار آورده و فرموده شما خوب شدید. سرّم را بیرون بیاورید. چون تهران رسیدیم سرّم را از دست ایشان بیرون آوردم دیدم حالش خیلی خوب است چند روز در تهران ماندیم، به دکترها مراجعه کردم آزمایش و عکسبرداری کردند و گفتند پسر شما سالم است، چون قبلاً دیده بودند گفتند این فقط معجزه بود که خداوند از صاحب الزمان و مسجد جمکران ایشان را شفا داده. توضیح اینکه آقای نوروزی هر هفته شب چهارشنبه به مسجد جمکران می آید.

شفای مفلوج، سفارش به دعای فرج

یکی از خدمه جمکران می گوید: یک روز قبل از عاشورای حسینی در مسجد جمکران در حال قدم زدن بودم، مسجد خلوت بود. ناگه متوجه مردی شدم که بسیار هیجان زده بود و به خُدام مسجد که می رسید آنها را می بوسید و بغل می کرد، جلو رفتم بینم جریان چیست، آن مرد مرا هم در آغوش کشید و بوسید و اشک می ریخت. از او جریان را پرسیدم. گفت:

چند وقت قبل با اتومبیل تصادف کردم و فلج شدم، پاهایم از کار افتاد، هر شب متوسل به خدا و ائمه معصومین علیهم السلام می شدم. امروز همراه خانواده ام به مسجد جمکران آمدم.

از ظهر به بعد حال خوشی داشتم. متوسل به آقا شدم و از ایشان تقاضای شفای خود را می‌کردم. نیم ساعت قبل ناگاه دیدم نور عجیب و بوی خوشی دارد، به اطراف نگاه کردم، دیدم مولا امیرالمؤمنین و امام حسین و قمر بنی هاشم و امام زمان علیه السلام در مسجد حضور دارند، با دیدن آنها دست و پای خود را گم کردم، نمی‌دانستم چه کنم که ناگاه آقا امام زمان علیه السلام به طرف من نگاه کردند و لطف ایشان شامل حال من شد.

به من فرمودند: شما خوب شدید، بروید به دیگران بگویید برای ظهورم دعا کنند، که ظهور انشاء الله نزدیک است. و باز فرمودند: امشب عزاداری خوب و مفصلی در این مکان برقرار می‌شود که ما در اینجا می‌باشیم.

خادم می‌گوید: مرد شفا یافته یک انگشتی طلا به دفتر هدایا داد و خوشحال رفت. مسجد خلوت بود، آخر شب هیئتی از تبریز به جمکران آمد و به عزاداری و نوحه خوانی پرداختند و مجلس بسیار با حال و انقلاب و سوزناک بود، در اینجا من به یاد آن برادر افتادم. (۱)

عنایت فرزند

آقای امیری می‌گوید: شانزده سال بود که ازدواج کرده بودم ولی صاحب فرزند نمی‌شدم، متوسل به همه دکتورها، داروها و پزشکان جسمی شده بودم، اما نتیجه نگرفته بودم، همه اطباء بر این عقیده بودند که زن و شوهر سلامتیم، ولی علت بچه دار نشدن ما را نمی‌دانستند. چند سال پیش متوسل به آقا امام رضا علیه السلام شدم و به پابوس حضرت شتافتم. حضرت فرزندی به ما عنایت کرد، ولی فرزندم زنده نماند.

خلاصه از همه جا ناامید شده بودم، زندگی داشت متلاشی می‌شد، روزی یکی از رفقا به من گفت: کمتر به دکتر مراجعه کن، خدمت آقا امام زمان علیه السلام برو و از حضرت خواسته ات را طلب کن.

به مسجد جمکران مشرف شدم، و پس از خواندن نماز با قلب شکسته متوسل به آقا شدم، و ایشان واسطه فیض شدند و خداوند فرزند پسری به من عنایت نمود که الحمدلله سالم و حالش خوب است و خوشحالم که زندگی از هم متلاشی نشد. (۱)

ثمره خدمت خالصانه به خاندان پیامبر صلی الله علیه و آله

مرحوم آیه الله العظمی میرزا محمد حسن شیرازی، آن پیشوای مجاهد و مرجع بزرگوار تقلید که با یک فتوای درست و سنجیده کمر استعمار کهنه کار بریتانیا را شکست، پیش از مرجعیت خویش به همراه علامه حاج ملا علی کنی به زیارت خانه خدا رفتند و پس از انجام حج به شام سفر کردند.

در شام هنگامی که به زیارت بانوی دو سرا حضرت زینب علیها السلام شرفیاب شدند، دیدند بر اثر سهل انگاری خادم، حرم مطهر و ضریح، تمیز و عطر آگین نیست. به همین جهت این دو عالم بزرگوار لباس های خود را کنار نهادند و به نظافت و خاکروبی ضریح و حرم پرداختند.

مرحوم میرزا هنگامی که خواست خاکروبه ها را بردارد، چون خاک انداز و سطل زباله نیافت، با دستمال و عبای خویش این کار را انجام داد و این خدمت ناچیز را جز خدا و روح مقدس حضرت زینب علیها السلام و علامه کنی که به همراه او بود، کسی ندید و نشنید و گذشت. از سوی دیگر یکی از زائران خانه خدا به نام قطیفی به زیارت خانه خدا می رود و در آنجا پولش تمام می شود. در مسجد الحرام به دعا می نشیند تا خدا وسیله بازگشت او را فراهم سازد و متوسل به حضرت ولی عصر علیه السلام می شود. یکی از روزها همان گونه که پرده خانه را گرفته بود، می بیند دستی به شانهاش رسید و گفت: چه می خواهی؟ مطالب خویش را باز می گوید و صاحب آن دست مقدس مقداری لیره به او می دهد و می گوید: به نجف که رفتی، نزد میرزا محمد حسن برو و بگو سید مهدی

گفت به این نشان که همراه حاج ملا علی کنی به هنگام بازگشت از مکه در شام به زیارت حضرت زینب مشرف شدی و حرم را نظافت و غبارگیری کردی و با گوشه عبا و دستمال خود آنجا را پاکیزه ساختی، اینک بیست اشرفی به من بده.

مرحوم حجّة الإسلام شیخ ابراهیم شریفی أسد آبادی همدانی که در نجف در محضر مرحوم آیه الله العظمی میرزا علی شیرازی فرزند مرحوم میرزای شیرازی بزرگ بوده است، از ایشان نقل می کند که تا آن مرد نشانی را داد، پدرم دگرگون شد و برخاست و بیست اشرفی به آن مرد داد.

نگارنده از برخی از بزرگان شنیدم که آن زائر هنگامی که به تهران آمد و خدمت علامه کنی رفت و جریان را گفت، آن مرحوم بسیار گریست و فرمود: چون میرزای بزرگ در نظافت و غبار رویی حرم کوشش بسیار کرد، این عمل او مورد توجه حضرت قرار گرفته بود. (۱)

فصل دهم

اشعار

کعبه جان

مسجد جمکران کعبه جان است اینجا

قبله آرزوی اهل جهان است اینجا

از نسیم سحرش بوی خدا می آید

نفس باد صبا مشک فشان است اینجا

نقشها از قدم یوسف زهرا دارد

خوشر از دامن گلزار جنان است اینجا

اشک از دیده چو یعقوب بر این خاک بریز

که از آن یوسف گم گشته نشان است اینجا

تا بجوید گل گمشده زهرا را

چشم عشاق به هر سو نگران است اینجا

چشم دل را بگشایید و ببینید همه

آن جمالی که ندیدید عیان است اینجا

همره یوسف زهرا که خدا یارش باد

همه سو قافله روح روان است اینجا

حوریان همچو پریزاد در اینجا جمعند

که حرم خانه آینه جان است اینجا

مسجد جمکران است و به هر کس نگرم

نام آن خوبتر از جان به زیان است اینجا

سزد از طور کلیم آید و فریاد زند

کی گنه کار بیا مهد امان است اینجا

گوش جان می شنود زمزمه جبرائیل

از نسیمی که به هر سو وزان است اینجا

معجز تربت خونین حسینی دارد

که شفاخانه هر درد نهان است اینجا

خم نماید به تعظیم همه قامت خویش

که عیان سایه آن سرو روان است اینجا

میثما خرد و کلان سائل این درگاهند

کعبه آرزوی پیر و جوان است اینجا

شمه‌ای از فضیلت مسجد جمکران

حصن حصین عارفان، مسجد جمکران بود

عرش برین عاشقان، مسجد جمکران بود

بیت الولای مؤمنین، دار الشفای مسلمین
 منزلگه مستضعفان، مسجد جمکران بود
 روحانی و زیباستی، چون مسجد الاقصاستی
 برتر ز فردوس جنان، مسجد جمکران بود
 در سلک خدمت از فلک نازل شود خیل ملک
 چون مهبط پیغمبران، مسجد جمکران بود
 از حشمت و جاه و جلال، وز عصمت و فضل و کمال
 مهد سلوک سالکان، مسجد جمکران بود
 هر مسلم و شاه و گدا، اینجا شود حاجت روا
 کشف المراد شیعیان، مسجد جمکران بود
 چون ساحت عرش برین، از شوکت و قدر مهین
 در دیده دانشوران، مسجد جمکران بود
 بر دردمند اینجا دواست، هر مضطری حاجت رواست
 کاشانه خلق جهان، مسجد جمکران بود
 گر شاه شاهانی بیا، نادم ز عصیانی بیا
 چون خانه صاحب زمان، مسجد جمکران بود
 هر کس در این عصر و زمان، بگزیده بهر خود مکان
 جای «حیات» ناتوان، مسجد جمکران بود
 مهبط انبیاء بود مسجد جمکران قم
 معبد اولیا بود مسجد جمکران قم
 بهر دوی دردها، خاصه گرفتار شفا
 قبله گاه دعا بود مسجد جمکران قم

بنای رفیع

بود به جمکران مسجدی رفیع و عظیم
 که جبرئیل نماید به درگهش تکریم
 بهشت عدن و عبادتگه خواص و عوام
 حریم امن امامان واجب التعظیم
 به ارج و قرب فزوتتر ز مسجد الاقصی
 به رتبه ثانی رضوان مقام اهل نعیم
 گزافه نیست که باشد نسیم بارگهش
 عبیر خیز و مصفا چو چشمه تسنیم
 مسلم است که بر پاسبانی حرمش
 صباح و شام جیوش ملائکت مقیم
 به سیصد و نود و سه ز هجرت نبوی
 به امر حضرت حجت گرفته شد تصمیم
 که این بنای بزرگ و رفیع اسلامی
 شود مکمل اقدام جدش ابراهیم
 بر این اساس به پایان رسید و شد تکمیل
 توسط حسن مثله این نظام قویم
 نوشته بر در و دیوار آن به خط جلی
 تبارک الله و احسنت و احسن التقویم
 ثواب زائرش آمد سعادت دارین
 اگر رجوع شود لحظه‌ای به عقل سلیم
 چنانچه قبله سوم بخوانمش نه خطاست
 به امر حق به درش با عصا ستاده کلیم

به زندگان چو ببخشد حیات جاویدان

چه احتیاج که احیا کند عظام رمیم؟

اگر که اهل دلی طواف آن مقام نما

زیاده است ثوابش ز طواف رکن حطیم

هزار معجزه از آن مقام گشته عیان

به امر بار خدای کریم حی قدیم

هر آن کسی که در آنجا نماز بگذارد

خدا گواست بود فارغ از عذاب جحیم

مقام خاص منبع امام ثانی عشر

ملاذ جن و بشر پادشاه هفت اقلیم

سرود «صالحی» این چامه ز اعتقاد و نمود

به دست خویش به درگاه خادمش تقدیم

عظیمی آنکه بود از سلالة سادات

نموده جمع احادیث از جدید و قدیم

نوشته است کتابی که از ره اخلاص

به عاشقان امام زمان کند تسلیم

به سعی و کوشش این سید جلیل القدر

شود کرامت مسجد به شیعیان تفهیم

خدا موفق و منصور دارش که شده

ز زادن شبهش امام روزگار عقیم

مسجد جمکران، پایگاه مسلمین

جمکران ای پایگاه مسلمین
 جمکران ای خانه جانان ما
 جمکران شبهای تو دارد صفا
 جمکران بوی تو چون مشک برین
 جمکران فخر تو باشد این زمین
 جمکران بر گو که مهدی از حجاب
 جمکران مهرش به دل دارم همی

ز انتظار روی او «طوفانی» ام

در رهش آمده قریبانی ام

شمشیر کجاست راست کند قامت دین را

افسوس که عمری پی اغیار دویدیم

از یار بماندیم و به مقصد نرسیدیم

سرمایه ز کف رفت و تجارت ننمودیم

جز حسرت و اندوه متاعی نخریدیم

بس سعی نمودیم که ببینیم رخ دوست

جانها به لب آمد رخ دلدار ندیدیم

ما تشنه لب اندر لب دریا متحیر

آبی بجز از خون دل خود نچشیدیم

ای بسته به زنجیر تو دل‌های محبان

رحمی که در این باره بسی رنج کشیدیم

رخسار تو در پرده نهانست و عیانست
بر هر چه نظر کردیم رخسار تو دیدیم
جندان که به یاد تو شب و روز نشستیم
از شام فراق تو چو سحرگه ندیدیم
تا رشته طاعت به تو پیوسته نمودیم
هر رشته که بر غیر تو بستیم بریدیم
شاهها به تولای تو در مهد غنودیم
بر یاد لب لعل تو ما شیر مکیدیم
ای حجت حق پرده ز رخسار بر افکن
کز هجر تو ما پیرهن صبر دریدیم
ما چشم به راهیم به هر شام و سحرگه
در راه تو از غیر خیال تو رهیدیم
ای دست خدا دست بر آور که ز دشمن
بس ظلم بدیدیم و بسی طعنه شنیدیم
شمشیر کجاست راست کند قامت دین را
هم قامت ما را که ز هجر تو خمیدیم
شاهها ز فقیران درت روی مگردان
بر درگهت افتاده به صد گونه امیدیم

حجت ثانی عشر

حدیث موی تو نتوان به عمر گفتن باز

از آنکه عمر شود کوتاه و حدیث دراز

بِه راه عشق تو انجام کار تا چه شود

برفت در سر این کار هستیم ز آغاز

بِطَاقِ دِلکش آن ابروان مَحرابی

که دور از تو نباشد مرا حضور نماز

اگر نه از دل من رسم سوختن آموخت

چرا دمی نکند شمع ترک سوز و گداز

اگر سعادت جاوید یابدت ای دل

نمای شرح حقیقت سخن مگوز مجاز

حدیث لیلی و مجنون عامری بگذار

مخوان فسانه محمود غزنوی و ایاز

مدیح مظهر حق مظهر حقایق گوی

ثنای حجت ثانی عشر نما آغاز

مسی ختم رسل خاتم الائمه که هست

نهان ز دیده و بر حضرتش عیان هر راز

مستور است از دیده و بر حضرتش عیان هر راز

مستور است از دیده و بر حضرتش عیان هر راز

مستور است از دیده و بر حضرتش عیان هر راز

مستور است از دیده و بر حضرتش عیان هر راز

سلیل خسرو دین عسکری شه کونین

ولی حق شه دشمن گداز و دوست نواز

امام منتظر خلق، مهدی موعود

که هست چشم جهانی به ره گذارش باز

پناه کون و مکان صاحب الزمان مهدی

ولی و قسائم بالسیف شهسوار حجاز

خجسته نامش زان بر زبان نمی آرم

که روزگار رقیب است و آسمان غماز

ز خوان مکرمتش وحش و طیر روزی خوار

بشکر موهبتش جن و انس هم آواز

به اوج جاهش جبریل عقل می نرسد

به بال شوق کند تا ابد اگر پرواز

ز حال مردم و وضع زمانه ناگفته

تو واقفی و نباشد به عرض حال نیاز

در آ، ز پرده و از یک تجلی رخسار

غبار شرک ز مرآت ماسوی پرداز

محیط زنده شود بعد مرگ گر نشود

ظهور دولت حق راست نوبت آغاز

مهدی جان

مرا به غیر تو نبود پناه مهدی جان

که من گدایم و هستی تو شاه مهدی جان

در انتظار تو شاها گذشت عمر عزیز

نگشت حاصل من غیر آه مهدی جان

شها فقیرم و مسکین و بر سر راهت

نشسته‌ام به امید نگاه مهدی جان

من عاشقم که بینم جمال تو آیا

بود به سوی جناب تو راه مهدی جان

شها محب تو و دشمن عدوی توام

به صدق گفته‌ام هستی گواه مهدی جان

بحق حرمت اجداد خود نما نظری

ز مرحمت به من رو سیاه مهدی جان

خمیده پشت من از بار معصیت شاها

نموده‌ام همه عمر اشتباه مهدی جان

امیدوار چنانم که لطف تو شوید

ز نامه‌ام اثرات گناه مهدی جان

بحق محسن در خون طپیده زهرا

طلب نما فرجت از اله مهدی جان

اگر کنی سوی طاهایی از وفا نگهی

رها شود ز غم از آن نگاه مهدی جان

صاحب الزمان

غم مخور روزی ولی و قلب امکان می‌رسد
مصلح عالم ولی حی سبحان می‌رسد
در پس پرده بود در انتظار امر حق
گر خدا امری کند آنکه شتابان می‌رسد
تکیه بر دیوار کعبه می‌دهد محبوب حق
از دهان در فشانش صوت قرآن می‌رسد
چون نمی‌گردد عمل دستور قرآن در جهان
بهر اجرا مجری احکام یزدان می‌رسد
داد مظلومان بگیرد او ز ظالم‌ها بسی
روزگاری آن پناه بی پناهان می‌رسد
ما مریضیم و دوائی نیست بر درمان ما
آن طیب ما مریضان بهر درمان می‌رسد
«منتظر» در انتظار مصلح عالم بود
شیعیان صاحب زمان روزی فروزان می‌رسد

یکی به سکه صاحب عیار ما نرسد

به حسن خلق و وفا کس به یار ما نرسد
تو را در این سخن انکار کار ما نرسد
اگر چه حسن فروشان به جلوه آمده‌اند
کسی به حسن و ملاحات به یار ما نرسد
بحق صحبت دیرین که هیچ محرم راز
بیار یک جهت حق گذار ما نرسد

هزار نقد به بازار کائنات آرند
 یکی به سکه صاحب عیار ما نرسد
 درین قافله عمر کانیچنان رفتند
 که گردشان به هوای دیار ما نرسد
 هزار نقش بر آید ز کلک صنع و یکی
 به دلپذیری نقش نگار ما نرسد
 دلا ز طعن حسودان برنج و ایمن باش
 که بد به خاطر امیدوار ما نرسد
 چنان بزی که اگر خاک ره شوی کس را
 غبار خاطری از رهگذر ما نرسد
 بسوخت «حافظ» و ترسم که شرح قصه او
 به سمع پادشه کامکار ما نرسد

کتاب چاپ شدهٔ مولف:

باب الحوائج حضرت علی اصغر

شفیعه محشر یا مظلومهٔ پیامبر

چهره‌های درخشان چهارده معصوم

حسین زهرا طیب دل‌ها

و به زودی منتشر خواهد شد:

مظلوم آل عبا امام حسن مجتبی علیه السلام